

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

C A S A
CORPULUI
DIDACTIC
VĂLCEA

romania2019.eu
Președinția României la Consiliul Uniunii Europene

Nr. 1

PAIDÉIA

Simpozion Național

Promovarea egalității de șanse, prin educație

EDITURA NOVA DIDACT

Râmnicu Vâlcea
IULIE 2019

Revista Paideia

Colectivul de redacție

DIRECTOR:

Prof. dr. Adrian LUCA

MEMBRI:

Prof. Valeria ȘANDRU

Prof. Cristina Adina PLEȘEA

Prof. dr. Maria Aurelia DIACONU

Prof. Dumitru CIOBANU

Ec. Varinia DUMITRANA

Bibliotecar Georgeta PURANU

Informatician Alexandru Constantin DĂSCĂLETE-BURTEA

GRAFICĂ COMPUTERIZATĂ:

Informatician Alexandru Constantin DĂSCĂLETE-BURTEA

LAYOUT:

Informatician Alexandru Constantin DĂSCĂLETE-BURTEA

COPERTĂ:

Informatician Alexandru Constantin DĂSCĂLETE-BURTEA

Autorii articolelor sunt responsabili pentru conținutul articolelor din revistă.

Editura NOVA DIDACT

Revista apare anual, fiind editată și publicată de Casa Corpului Didactic Vâlcea

ISSN 2668-4586

ISSN-L 2668-4586

EDIȚIE CD-ROM

IULIE 2019

ΠΑΙΔΕΙΑ

Cuprins

1.	<i>Reflecții asupra dezvoltării economice moderne a României</i>	12
	Prof. Bică Andra Inspector Școlar General	
2.	<i>Paideia și educație</i>	14
	Prof. Adrian Luca Director Casa Corpului Didactic Vâlcea	
3.	<i>De la integrare la incluziune</i>	16
	Prof. metodist Șandru Valeria Școla Gimnazială Nr. 4 Râmnicu Vâlcea	
4.	<i>Promovarea egalității de șanse în România. Cadru legislativ și instituțional</i>	18
	Prof. Dr. Diaconu Maria Aurelia Casa Corpului Didactic Vâlcea	
5.	<i>Toleranță și intoleranță în mediul școlar</i>	20
	Prof. Georgescu Maria Școala Gimnazială Nr. 5 Râmnicu Vâlcea	
6.	<i>Toleranța - o virtute a lumii moderne</i>	22
	Prof. Georgescu Patricia-Maria Palatul Copiilor Municipiul Rm. Vâlcea	
7.	<i>Egalitatea de șanse în sistemul educațional românesc</i>	23
	Prof. Nițulescu Bogdan Colegiul Național „Gib Mihaescu”, Drăgășani	
8.	<i>Apartenența de gen și egalitatea</i>	25
	Prof. Din Maria Andreea Școala Gimnazială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea, Jud.Vâlcea	
9.	<i>Egalitatea de șanse</i>	26
	Prof. Andrei Simona Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab”, Râmnicu Vâlcea, Jud.Vâlcea	
10.	<i>Asigurarea egalității de șanse în educație</i>	28
	Prof. Înv. Primar Becheru Cosmin Școala Gimnazială Dăești com. Dăești, jud. Vâlcea	
11.	<i>Egalitatea de șanse în sistemul educațional românesc</i>	29
	Prof. Becheru Ramona Florentina Liceul Tehnologic Forestier Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea	
12.	<i>Asigurarea șanselor egale în învățământul românesc</i>	30
	Prof. inv. presc. Dumitrașcu Mihaela Grădinița cu Program Prelungit Traian, Râmnicu Vâlcea	
13.	<i>Asigurarea șanselor egale la educație- cheia instruirii diferențiate</i>	33
	Profesor Consilier Școlar: Petrovai Delia Cristina CJRAE / Colegiul Tehnic Energetic Sibiu	
14.	<i>Asigurarea șanselor egale pentru copiii defavorizați</i>	35
	Prof.înv.primar: Diaconu Elena Alexandra Școala Gimnazială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea	
15.	<i>Asigurarea șanselor egale pentru copiii defavorizați</i>	37

	Vărgatu Maria Mădălina Școala Gimnazială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea	
16.	<i>Asigurarea șanselor egale pentru copiii defavorizați</i> Prof. Dorobanțu Ionela Școala Gimnazială Nr.13 Râmnicu Vâlcea Județul Vâlcea	39
17.	<i>Promovarea egalității de șanse</i> Prof. Burlan Adrian Școala Gimnazială „Anton Pann”, Râmnicu Vâlcea, Jud.Vâlcea	40
18.	<i>Ce este egalitatea de șanse</i> Prof. Înv. Primar Dogaru Nicuța Aura Colegiul Național de Informatică “Matei Basarab” Râmnicu Vâlcea Județul Vâlcea	42
19.	<i>Promovarea egalității de șanse la Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea</i> Cîrjan Mihaela Cristina Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea Județul Vâlcea	43
20.	<i>Asigurarea egalității de șanse în sistemul educațional</i> Prof. Înv. Preprimar Deaconu Elena Grădinița cu Program Normal Berislăvești, Județul Vâlcea	44
21.	<i>Diferiți și egali în clasă</i> Prof. Lazarescu Catalina Scoala Gimnaziala Nr. 10 Râmnicu Vâlcea	45
22.	<i>Educație fără frontiere</i> Profesor Invățământ Primar Fulga Elena Liceul Tehnologic Justinian Marina Județul Vâlcea	47
23.	<i>Egalitate de șanse în educație</i> Prof. Dorobanțu Simona Cristina Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab”, Râmnicu Vâlcea	48
24.	<i>Egalitatea de șanse în educație</i> Șerban Andreea Maria Grădinița cu Program Prelungit Cozia Jud. Vâlcea	49
25.	<i>Egalitatea de șanse prin educație incluzivă</i> Prof. inv. primar Vizantie Nicoleta Doina Scoala Gimnaziala Nr. 13 Râmnicu Vâlcea	51
26.	<i>Egalitatea de șanse</i> Prof. Dăncău Monica Adriana Școala Gimnazială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea, Jud.Vâlcea	53
27.	<i>Egalitatea de șanse pentru copii cu dizabilități</i> Prof. Ionescu Maria Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea Județul Vâlcea	54
28.	<i>Egalitatea de șanse în sistemul educațional românesc</i> Șițoiu Alina Mihaela Școala Gimnazială Sat Valea Mare, Oraș Băbeni Județul Vâlcea	56
29.	<i>Egalitatea de șanse în sistemul educațional</i> Prof. Niță Maria Liceul „George Țârnea” Băbeni Judetul Vâlcea	58
30.	<i>Egalitatea de șanse</i>	60

	Prof. Petrescu Angela Colegiul Energetic Râmnicu Vâlcea	
31.	<i>Formarea competențelor profesionale prin disciplinele tehnologice</i> Prof. Ing. Calotă Luminița Elena Liceul Tehnologic „Căpitan Nicolae Pleșoianu” Râmnicu Vâlcea	62
32.	<i>Împreună pentru comunitate</i> Prof. Ion Felicia Școala Gimnazială „Prof. Ion Vișoiu”, Ilfov, Chitila	63
33.	<i>Jocul și copilul</i> Prof. Înv. Primar Cumpănășoiu Lavinia Elena Liceul „Preda Buzescu”, Berbești Jud. Vâlcea	66
34.	<i>Rolul educației fizice în formarea personalității</i> Prof. Lakotoș Ionuț, profesor Școala Gimnazială, sat Măgura, comuna Mihăești	67
35.	<i>Egalitatea de șanse în școala românească</i> Smarandache Luminița Școala Gimnazială Comuna Budești Vâlcea	69
36.	<i>Egalitatea de șanse prin incluziune</i> Manolache Andreea Dorina Școala Gimnazială Colonie, Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea	71
37.	<i>Egalizarea șanselor</i> Prof. Marinescu Andreea Lăcrămioara Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab” Râmnicu Vâlcea, Jud.Vâlcea	73
38.	<i>Școala incluzivă-o necesitate a societății moderne</i> Prof. Nica Elena Mădălina Liceul Tehnologic „Cpt. Nicolae Pleșoianu” Râmnicu Vâlcea Județ Vâlcea	74
39.	<i>Educația incluzivă-un mod de a privi spre viitor</i> Prof.înv.primar Popescu Iustina-Magdalena Școala Gimnazială Budești jud.Vâlcea	76
40.	<i>Proiect didactic</i> Prof. Rădulescu Maria Narcisa Școala Gimnazială Slătioara Județul Vâlcea	78
41.	<i>Educația incluzivă-un mod de a privi spre viitor</i> Prof. înv. primar Popescu Iustina-Magdalena Școala Gimnazială Budești jud.vâlcea	81
42.	<i>Educația incluzivă- educația pentru toți</i> Prof. Radu Laura-Elena Colegiul Economic, Râmnicu Vâlcea	83
43.	<i>Lecția de educație fizică și sport</i> Prof. Onogea Rodica Maria Liceul Sanitar „Antim Ivireanu” Râmnicu Vâlcea	84
44.	<i>Discriminarea</i> Prof. Grigorescu Ramona Școala Gimnazială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea, Jud.Vâlcea	87
45.	<i>Educație pentru toleranță</i>	88

	Ec. Anghel Daniela- Carmen Școala Gimnazială Nr. 5 Râmnicu Vâlcea	
46.	<i>Egalitatea de șanse în sistemul educațional românesc</i> Prof. înv. pr. Făcăleț Daniela Școala Gimnazială nr.2 Comarnic Județul Prahova	90
47.	<i>Inteligențe multiple</i> Prof. Manda Claudia Colegiul National „Mircea cel Bătrân” Râmnicu Vâlcea Prof. Manda Mihai Școala Gimnazială “Take Ionescu” Râmnicu Vâlcea	93
48.	<i>Egalitatea de șanse în sistemul educațional românesc</i> Prof. Stanciu Elvira Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu” Loc. Drăgășani Jud. Vâlcea	95
49.	<i>Prin educație promovăm egalitatea de șanse</i> Prof. Grama Aurelia Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea	97
50.	<i>Sală de sport pentru 78 - proiect civic</i> Profesor Petrescu Viorica Școala Gimnazială 78, București	98
51.	<i>Școala incluzivă - educație pentru egalitate de șanse</i> Prof. Înv. Primar Bălana Dorina Liceul ”Preda Buzescu” Berbești Județul Vâlcea	100
52.	<i>Democratizarea învățământului și perspective privind egalitatea de șanse</i> Profesor consilier școlar Roxana Ionela Stan Predici CJRAE Vâlcea – Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea	103
53.	<i>Strategii de integrare a copiilor cu dificultăți de învățare</i> Prof. Marinescu Jeanina-Mihaela Școala Gimnazială „Take Ionescu” Râmniu Vâlcea Județul Vâlcea	106
54.	<i>Activități interactive de promovare a egalității de șanse în educație</i> Prof. Trandafir Filofteia Școala Gimnazială Budești	109
55.	<i>Egalitatea de șanse-provocări și lacune</i> Prof. Văcaru Diana Ștefania Școala Gimnazială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea, Jud.Vâlcea	111
56.	<i>Violența școlară și educația interculturală- discriminare și rasism la adresa romilor</i> Ionică (Cebuc) Iuliana Anișoara CSEI Babeni-Vâlcea	112
57.	<i>Copii defavorizați - șanse egale tuturor</i> Prof. Aguş Rosina Liceul Tehnologic “Căpitan Nicoale Pleșoianu” – Structura Școala Gimnazială „Spiru Haret” Jud. Vâlcea	116
58.	<i>Egalitatea de șanse - o șansă pentru viitor</i> Prof. Alina Mihăilescu Colegiul Național de Informatică Matei Basarab Râmnicu Vâlcea Județul Vâlcea	118
59.	<i>O școală pentru toți</i>	120

- Prof. Matei Alina
Liceul Tehnologic „Căpitan Nicolae Pleșoianu” Râmnicu Vâlcea Județul Vâlcea
60. *Egalitatea de șanse în sistemul educațional românesc* 121
Prof. Adrian Bălășel
Colegiul Național „Alexandru Lahovari” Râmnicu Vâlcea
61. *Biblioteca școlară-un promotor al egalității de șanse în educație* 123
Bibliotecar Mola Mariana
Liceul Teoretic “Nicolae Cartojan” Giurgiu, județul Giurgiu
62. *Educația corelată cu cerințele secolului XXI* 125
Prof. Lazăr Alina Ștefania
Școala Gimnazială Waldorf, structură Liceul Tehnologic Forestier Râmnicu Vâlcea
63. *Comunicarea interculturală* 127
Prof. Săceanu Ion
Colegiul Tehnic Mătășari Județul Gorj
64. *Dezvoltarea capacității personale a elevului* 131
Dumitrescu Mihaela
Colegiul Național „Mircea Cel Bătrân” Râmnicu Vâlcea
65. *Rolul egalității de șanse din perspectiva dezvoltării economice* 132
Diculescu Ribana-Filofteia
Liceul Tehnologic „Căpitan Nicoale Pleșoianu” – Strcutura Școala Gimnazială “Spiru Haret” Jud. Vâlcea
66. *Diferiți, dar egali* 134
Mariana Leafă
Școala Gimnazială „Prof. Ion Vișoiu” Chitila Județul Ilfov
67. *Abordarea integratoare a egalității de șanse* 135
Dinică Luiza
Liceul Tehnologic „Căpitan Nicoale Pleșoianu” – Strcutura Școala Gimnazială “Spiru Haret” Jud. Vâlcea
68. *Promovarea egalității de șanse prin educație* 137
Prof. ing. Chiper Andreea Ramona
69. *Diversitate culturală în școală* 139
Chirilă Aurora
Liceul Teoretic ”Decebal” Constanța
70. *Educația interculturală-promovarea egalității de șanse* 141
Prof. Dimoiu Luminița
Liceul Preda Buzescu, Berbești, jud. Vâlcea
71. *Educația incluzivă-baza egalității șanselor în sistemul educațional românesc* 143
Prof. înv. primar Dumitrescu Corina Elena
Școala Gimnaziala Budești,Vâlcea
72. *Egalitatea de șanse-o prioritate a învățământului actual* 145
Prof. Becheanu Maria Ramona
Prof. Popescu Mihaela
Școala Gimnazială „Anton Pann” Jud. Vâlcea
73. *Egalitatea de șanse în sistemul educațional românesc* 150
Pleniceanu Oana Mihaela

74. ***Egalitatea de șanse*** **152**
 Prof. Înv. Primar Pătru Laura
 Școala Gimnazială „Achim Popescu” Vâlcea
75. ***Educația incluzivă-factor esențial în promovarea egalității de șanse*** **153**
 Prof. Duma Maria
 Grădinița cu Program Prelungit „Otilia Cazimir” - Baia Mare Jud. Maramureș
76. ***Egalitatea de șanse în sistemul de educație românesc*** **154**
 Prof. Pîrjol Viorel Ionuț
 Colegiul Național „Mircea Cel Bătrân” Râmnicu Vâlcea Județul Vâlcea
77. ***Comunicarea eficientă în contextul educației interculturale*** **156**
 Oteșanu Ioana
 Școala Gimnazială Nr.13 Râmnicu Vâlcea
78. ***Opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite ale elevilor*** **157**
 Dumitrescu Ovidiu-Mihail
 Colegiul Național Mircea cel Bătrân Râmnicu Vâlcea
79. ***Egalitatea de șanse în educație*** **158**
 Oțleanu Daniela
 Școala Gimnazială Poganu - G.P.N. Cucuieți Jud. Olt
80. ***Asigurarea de șanse egale în învățământul primar*** **160**
 Prof. Înv. Primar Pătrașcu Delia
 Școala Gimnazială Berislăvești Județul Vâlcea
81. ***Promovarea egalității de șanse prin educație*** **161**
 Vele Claudia
 Grădinița cu Program Săptămânal Rudolf Walther, Timișoara
82. ***Promovarea egalității de șansă în educație*** **162**
 Prof. Constantinescu Silvia-Minodora
 Școala Gimnazială „I. Gh. Duca” Râmnicu Vâlcea
83. ***Egalitatea de șanse prin educație*** **164**
 Prof. Samoilă Mirela Andreea
 Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea
84. ***Promovarea egalității de șanse-fundamentul unei lumi mai bune*** **167**
 Prof. Firtat Dan-Valeriu
 Liceul „Preda Buzescu” Berbești jud. Vâlcea
85. ***Egalitatea de șanse prin educație*** **169**
 Prof. Înv. Primar Negoescu Camelia
 Școala Gimnazială Dăești, Jud.vâlcea
86. ***Diversitatea culturală în grădiniță*** **171**
 Prof. Angelescu Daniela Ioana,
 Grădinița cu Program Prelungit Traian, Râmnicu Vâlcea
87. ***Intervenții în școală pentru asigurarea egalității de gen*** **173**
 Prof. Înv. Primar Ignat Cristina
 Școala Gimnazială Dăești Jud. Vâlcea
88. ***Egalitatea de șanse în școala românească*** **175**
 Prof. Anghel Maria-Aura

Seminarul Teologic Liceal Ortodox "Sf. Nicolae", Râmnicu Vâlcea/Școala Gimnazială Waldorf, Râmnicu Vâlcea

89. ***Împreună sub același soare*** 177
Rad Ileana
Grădinița cu Program Prelungit „Otilia Cazimir” Baia Mare Județul Maramureș
90. ***Oameni egali- șanse egale*** 178
Prof. Înv. Preșcolar Pop Andreea
Școala Gimnazială Dăești, Jud. Vâlcea
91. ***Egalitatea de șanse în educație*** 180
Profesor Duță Elena Irina
Școala Gimnazială Colonie Râmnicu Vâlcea
92. ***Incluziune versus integrare*** 181
Prof. dr. Georgescu Livia
Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea
93. ***Asigurarea șanselor egale în sistemul educațional*** 184
Prof. Înv.primar Nițoi Elisabeta
Școala Gimnazială, Comuna Frâncești Județul Vâlcea
Prof. Înv. Primar Drumeși Adriana Elena
Liceul „George Țârnea” Oraș Băbeni Județul Vâlcea
94. ***Diferiți, dar egali - un pricipiu al egalității și respectului reciproc*** 186
Prof. Înv. Primar – Cumpănășoiu Lavinia-Elena
Liceul „Preda Buzescu” Berbești, Jud. Vâlcea
95. ***Egalitatea de șanse în sistemul educațional românesc*** 187
Director Cumpănășoiu Teodor – Sorin
Liceul „ Preda Buzescu” Berbești, jud.Vâlcea
96. ***Egalitatea de șanse și nondiscriminarea în învățământul românesc*** 189
Măluroi-Vlăduț Maria
Liceul „George Țârnea” Băbeni
97. ***Rolul conectorilor în analiza discursului în cealaltă jumătate a istoriei. Femei povestind*** 191
Prof. drd. Vîrtej Niculina-Iuliana
Colegiul Național „Mircea cel Bătrân” Râmnicu Vâlcea
98. ***Educația și egalitatea de șanse*** 194
Prof. Lazar Spiridon
Colegiul Energetic Râmnicu Valcea
99. ***Educația, certitudinea egalității de șanse*** 196
Prof. Silvia Turbureanu
Palatul Copiilor Municipiul Râmnicu Vâlcea Județul Vâlcea
100. ***Egalitatea de șanse în sistemul educațional românesc*** 198
Prof. Miroiu Mihaela
Prof. Manu Rodica
Școala Gimnazială „Take Ionescu”, Râmnicu Vâlcea
101. ***Egalitatea de șanse la grupurile dezavantajate*** 200
Prof. de psihopedagogie specială Pascu Mădălina Adriana
Școala Gimnazială Specială Sf. Mina Craiova
102. ***Egalitatea de șanse*** 202

	Prof. Roman Nicoleta Colegiul Tehnic "Decebal", Loc. Dr. Tr. Severin Jud. Mehedinți	
103.	<i>Promovarea egalității de șanse în școala mea</i> Prof. Ruxanda Constantin Cristian Liceul Tehnologic „General Magheru” Râmnicu Vâlcea Jud. Vâlcea	204
104.	<i>Studiu privind egalitatea în șanse a educației prin măsuri de combatere a abandonului școlar</i> Prof. Simuț Adrian Cristian Liceu Tehnologic Special Nr 1 Oradea, Bihor	206
105.	<i>Studiu privind rolul dramatizare piesei „Samariteanul milostiv” la înțelegerea dragostei față de aproapele</i> Secretar șef: Cociubei Nicoleta Liceul Tehnologic Special nr 1 Oradea, Județul Bihor	208
106.	<i>Șanse egale pentru integrarea copiilor cu cerințe educative</i> Prof. învă. primar Pascu Luminita-Mihaela Liceul Sanitar „Antim Ivireanu” Râmnicu Valcea	210
107.	<i>Șanse egale pentru fiecare</i> Prof. Inv. Primar Stoian Adela Școala Gimnazială „I. Gh. Duca” Râmnicu Vâlcea	212
108.	<i>Șanse egale pentru toți copiii în grădiniță</i> Prof. Vinceler Anca Prof. Durduc Delia Grădinița cu Program Prelungit „Prichindel,, Cugir Jud. Alba	214
109.	<i>Egalitatea de șanse</i> Prof. Popescu Vasilica-Corina Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab” Râmnicu Vâlcea	216
110.	<i>Șanse egale pentru toți copiii!</i> Profesor: Dobra Carmen Mădălina Liceul Tehnologic „Căpitan Nicolae Pleșoianu” Râmnicu Vâlcea, Județul Vâlcea	218
111.	<i>Egalitatea de șanse prin activitățile S.N.A.C.</i> Prof. itinerant/de sprijin Tănăsescu Maria Minodora Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Băbeni, Județul Vâlcea	220
112.	<i>Egalitatea de șanse</i> Prof. Udubașa Elena Mădălina Liceul Tehnologic “Căpitan Nicoale Pleșoianu” – Strcutura Școala Gimnazială “Spiru Haret” Jud. Vâlcea	222
113.	<i>Egalitatea de șanse prin educație incluzivă</i> Prof. Zamfir Adrian Liceul de Arte „Victor Giuleanu” Râmnicu Vâlcea Județul Vâlcea	223
114.	<i>Implicarea elevilor cu cerințe speciale în activitatea școlară</i> Profesor învățământ primar Sima Florina Școala Gimnazială sat Mărginenii de Jos Prahova	225

Reflecții asupra dezvoltării economice moderne a României

Prof. Bică Andra
Inspector Școlar General

Ideile liberalismului economic a avut numeroși promotori, între care Nicolae Șuțu, Ion Strat, Ion Ghica, Enric Winterhalder ș.a. Aceștia au preluat idei și teorii din lucrări ale lui A. Smith, J. B. Say, D. Ricardo, Th. R. Malthus, pe care le-au folosit pentru a explica stări de lucruri din economia noastră și pentru a susține dezvoltarea și modernizarea acesteia. Semnificativă în acest sens este precizarea lui N. Șuțu, care, în 1838, menționând că preia *“principii din autorii care reprezintă o autoritate”, sublinia că urmărește a “aplica teorii de necontestat la fapte cunoscute și de a trage din acestea concluzii, capabile să prezinte, din adevăratul lor punct de vedere, nevoile economice ale Moldovei”*.

N. Șuțu (1798-1871) a avut o mare contribuție la răspândirea în țara noastră a teoriei economice, cu deosebire a celei liberale, și la promovarea statisticii ca instrument de cunoaștere a realităților economico-sociale. Statistica, arăta el, este *“un instrument, o pregătire pentru toate științele pe care le aprovizionează cu documente și cărora le adună materiale”, iar “științei îi revine sarcina de a trage concluzii din lucrările acesteia”*.

În spiritul liberalismului economic clasic, N. Șuțu susținea că între mijloacele cele mai potrivite stării și resurselor țării noastre *“cel mai sigur este a lăsa să acționeze natura lucrurilor; totuși, continua el, după ce ai ajuns să fii pătruns de un sistem, poți să recurgi întotdeauna la procedee capabile să încurajeze activitatea productivă pe un drum care urmează să-i procure avantajele cele mai mari, să ușureze tendința producătorilor care se încumetă pe această cale nouă, să micșoreze obstacolele care ar putea să se opună dezvoltării libere a facultăților productive”*. Convingerea lui este că *“e mult mai bine, aproape întotdeauna, să lăsăm activitatea productivă să se bazeze pe propriile ei forțe, pe energia sa nativă, mulțumindu-ne a-i garanta libertate, ordine și securitate”*.

Dezvoltarea industriilor în țara noastră era promovată de N. Șuțu doar în raport cu cerințele agriculturii: *“Dacă produsele agricole se găsesc din abundență, trebuie să le creăm debușeuri, pentru a crea debușeuri trebuie să variem activitatea de producție și să deschidem căi de comunicație, pentru ca activitățile de producție să fie variate și să-și poată servi de debușeu una alteia e nevoie ca artele industriale să se dezvolte”*. Dar, dezvoltarea acestora trebuie înfăptuită fără măsuri de protejare, întrucât *“un sistem protecționist de încurajare, scria el, ar fi o măsură prea funestă pentru interesele țării și viitorul industriei sale”*.

N. Șuțu menționa că *“drapelul epocii noastre este deprinderea industrială” și că “industria, preluând sarcina progresului social, a impus legile sale nu numai intereselor particulare, ci înseși guvernelor; instituțiile, tradițiile, obiceiurile și-au schimbat direcția și au urmat torentul pentru a nu rămâne în urmă față de mersul secolului”*.

Deși surprindea rolul industriei în modernizarea societății, atunci când se referea la țara noastră, el privea dezvoltarea industriei doar din unghiul de vedere al agriculturii bazate pe marea proprietate: *“În România, țară esențialmente sau mai bine zis exclusiv agricolă, întreaga activitate productivă nu se bazează decât pe marile proprietăți funciare. De întinderea exploatării lor depinde succesul întreprinderilor industriale, ca și prosperitatea comerțului. În România, proprietarul reunește atribuțiile de agricultor, industriaș și comerciant”*.

Tot într-o optică restrictivă privind dezvoltarea industrială în țara noastră, N. Șuțu mai formula ideea că *“pentru a activa și spori producția” nu este “nevoie de a abate locuitorii unei țări esențialmente agricolă de la ocupațiile pe care li le-a asigurat natura, spre a-i angaja pe un drum care va fi încă multă vreme inaccesibil facultăților noastre productive”*. Invocând îngustimea pieței interne, insuficiența capitalului și a mâinii de lucru calificate, el considera că România trebuia să rămână pentru multă vreme țară eminentă sau preponderent agricolă.

I. Strat (1836–1879), profesor la prima catedră de Economie politică înființată în țara noastră, la

Iași în 1860, recunoștea și el, în principiu, importanța dezvoltării industriilor, a manufacturilor. Dar, lega posibilitatea desfășurării acesteia de numărul și densitatea populației: *“Când încă populațiunea se va înmulți repede și la noi și va ajunge a fi către pământ tot în proporțiunea în care se află în alte țări ale Europei, atuncea de la sine agricultura va înceta de a fi ocupațiunea exclusivă a noastră, pentru simpla rațiune că nu va ajunge pământul și industria manufacturieră se va întemeia de la sine”*. În consens cu această viziune el considera că întemeierea și dezvoltarea manufacturilor trebuie să se desfășoare *“naturalmente, cu timpul, fără nici o intervențiune din partea guvernului”*.

I. Ghica (1816–1897) a ținut în țara noastră, la Academia Mihăileană din Iași, primul curs de Economie politică. În lecția de deschidere, în 1843, el arăta, în spiritul unor idei ale liberalismului economic clasic, că această știință are două principii: fiecare națiune să producă obiectele la care are mai multă înlesnire locală și să le schimbe cu ale celorlalte; a lăsa să treacă slobod o materie de la un loc la altul. Iar cu privire la activitatea economică din țara noastră, în 1848, el arăta că *“românii din toate părțile suntem un neam agricol, acei ce ar voi să dea altă cârmă industriei noastre (în accețiunea de activitate economică – n.ns.) ar voi să lupte împotriva naturii”*.

Ulterior, subliniind importanța diversificării activităților economice, I. Ghica le avea în vedere și pe cele industriale: *“Dacă voiți, voi tinerii, să aveți o patrie română, puneți-vă pe industrie, deveniți producători; lucrați împreună, asociați capitalul vostru cu munca, deschideți prăvălii, înființați ateliere, formați o casă de credit industrial, la care acei care voiesc să muncească să poată găsi avansuri cu care să-și poată procura mașinile și instrumentele de lucru cu un procent drept și cuviincios pentru întreprinderile cele mari; să căutăm soluțiunea în asociațiuni, interesând la beneficii atât capitalul cât și munca”*. În același timp, el arăta că țara noastră înregistra pierderi în schimburile comerciale cu străinătatea: *“Materia născută și crescută în țara noastră, se trimite brută și ni se întoarce peste un an sau doi curățată sau lucrată, o plătim însutit pe cât am vândut-o, cu importul, exportul și accizurile, transportul, dusul, adusul, înmagazinările, comisionarii de tot felul și tot șirul de traficant”*.

Dezvoltarea industriilor era considerată de I. Ghica drept necesară și folositoare, dar trebuie realizată fără măsuri de protejare sau încurajare: *“a voi să se înființeze o industrie națională este o cugetare mare și folositoare; dar a voi să se înființeze prin protecționism și prin subvențiuni este un rău foarte mare ale cărui consecințe sunt incalculabile”*.

E. Winterhalder (1809-1889), apreciat, în literatura de specialitate, ca economistul de la ziarul “Românul”, considera că pentru oricare națiune este necesară *“coexistența agriculturii, a industriei manufacturale și a comerțului”*, care *“sunt mai cu seamă favorizate prin liberalizarea schimbului cu țările și națiunile străine”*. De aceea, adăuga: *“Nu ne putem dar uni cu părerea unor oameni care pretind că România este un stat exclusiv agricol, că trebuie să perfecționăm numai agricultura noastră și să nu ne ocupăm deloc de industria țării, care nu va putea concura niciodată cu țările străine industriale”*. Și preciza: *“Nu voim o asemenea industrie, care poate duce o existență precară numai prin mijloace artificiale, prin introducerea unei sisteme protecționiste sau prohibitive, prin taxe daunare, prin poprirea fabricatului străin, prin privilegii exclusive. Voim o industrie națională care să poată sta pe propriile sale picioare, fără a avea trebuință de cârje și credem că există destule asemenea industrii ce n-au trebuință de nici un sprijin artificial”*. E Winterhalder considera că *“sistema numită protecționistă este vătămătoare și poate fi înlocuită mai bine printr-o sistemă de încurajare, care lasă concurenței mână liberă de a-și exercita puternica ei stimulațiune”*. Identificând protecția cu prohibiția, el consideră totuși ca fiind necesară sprijinirea, stimularea industriei naționale în condițiile liberului schimb cu străinătatea.

Teoria România țară eminentă sau preponderent agricolă a fost susținută și de exponenți ai curentului poporanist de gândire economică. Constantin Stere (1865–1936), în studiul intitulat Social–democratism sau poporanism, publicat în 1907, în revista “Viața Românească”, scria: *“România nu poate prezenta o piață îndestulătoare după tipul european...; limitele pieței interne sunt determinate de puterea de cumpărare a maselor muncitoare: muncitorime și țărănime. Țăranul, ruinându-se prin concurența fabricii, își restrânge și mai mult puterea de cumpărare”*. Ca urmare, continua el, *“viitorul industriei mari în România atârână de posibilitatea pentru ea de a avea debușeuri, de a-și asigura piața externă”*. Cum acest lucru este greu de realizat, datorită concurenței produselor din statele industriale, în România, conchide C. Stere, nu se pot dezvolta *“decât agricultura și, cel mult, cu o politică economică sănătoasă, industria mică de tot felul”*. În susținerea teoriei sus-menționate, C. Stere invoca deci cu deosebire îngustimea pieței interne și dificultățile

întâmpinate în pătrunderea pe cea externă.

Prin urmare, se observă că spațiul cultural românesc a fost racordat, încă din perioada modernă, la marile idei care erau dezbătute la nivel european, iar elitele economice, politice și culturale au venit cu perspective originale cu privire la modul în care trebuie să se modernizeze România. Nevoia de sincronizare și de depășire a unor decalaje istorice, dorința de afirmare a națiunii române au fost niște constante care au ghidat acțiunile și deciziile marilor oameni de stat din acest spațiu cultural.

Bibliografie

1. *Antologia gândirii românești. Secolele XV-XIX*, București, Editura Politică, 1967;
2. Aurelian P. S. *Opere economice*, București, Editura Academiei, 1967;
3. Dobrogeanu- Gherea C, *Opere complete*, vol. 4, București, Editura Politică, 1977;
4. Marțian D.P. *Opere economice*, Editura Științifică, București, 1961;
5. Murgescu C, *Mersul ideilor economice la români*, vol. I, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1987;

Paideia și educație

Prof. Adrian Luca

Director Casa Corpului Didactic Vâlcea

1. Delimitări conceptuale.

La o analiză conceptuală necritică, cele două noțiuni utilizate în știința pedagogică par a fi identice, însă în realitate diferențele semantice sunt importante, ele sunt greu de neglijat. Tocmai din acest motiv este binevenită o clarificare conceptuală, mai ales că între ele există o "asemenare de familie", dar în nici un caz o sinonimie perfectă.

Termenul paideia apare în opera lui Platon, mai exact este pe larg dezbătut în dialogul Republica. De regulă paideia este tradusă prin educație, însă conceptul antic păstrează o conotație și o dimensiunea formativă a acțiunii paideice, prin educație și cultură se produce o modificare de esență a naturii umane. Astfel, paideia include educația în domeniul artelor, filosofiei și al retoricii, al istoriei, matematicii, al disciplinelor militare. Mai exact acțiunea paideică vizează formarea unui model uman exemplar, desăvârșirea sa prin intermediul excelenței obținute prin studiu și asimilarea valorilor promovate din punct de vedere social, al culturii existente la un moment dat.

Paideia nu poate fi înțeleasă în absența unui concept corelativ, și anume fără să ținem seama de *arete*, care, de regulă, se traduce prin excelență, sau din punctul de vedere al exigențelor actuale, prin *arete* înțelegem o acțiune care se supune unor standarde înalte. Astfel, prin acțiunea paideică subiectul uman care trece prin procesul de formare dobândește excelența în cunoaștere, în acțiunea etică și politică, obține măiestria militară și athletică, iar în acest mod natura umană capătă dimensiuni eroice, iar faptele sale exemplare rămân pentru totdeauna în memoria colectivă. Prin urmare paideia și *arete* sunt acele concepte care ghidează acțiunile și dau sens acestora în direcția unor standarde tot mai înalte, educația concepută ca acțiune și proces ne fac mai buni, chiar cei mai buni, astfel că dobândim cele mai înalte virtuți, adică excelența intelectuală, etico-politică și militară. Prin demersul paideic nu este descoperit un Eu subiectiv-empiric, nu este vizată modelarea unor procese, acțiuni și fenomene psihice, prin demersul paideic și prin arete sunt descoperite, dezvăluite și conștientizate legile universale după care se ghidează natura umană, adică Eul metafizic sau rațional.

Prin urmare, așa cum era concepută educația în sens clasic, aceasta nu era una individualistă, ci era orientată de intenții comunitariste. Prin intermediul demersului paideic clasic era vizată dezvoltarea subiectului uman integral, iar acesta are o dublă finalitate. O primă finalitate era "kalokagathia", individul educat încorporează valorile fundamentale ale clasicismului grec: frumusețe corporală, suflet educat în spirit

etic, și aspirația spre adevăr. Adică prin educație concepută ca paideia se atinge armonizarea, chiar fuziunea virtuților intelectuale, etice cu frumusețea fizică, așa finalitatea educației era practic omul desăvârșit.

2. Pedagogia modernă și pedagogia postmodernă.

Pedagogia modernă a continuat în mare parte idealurile educației clasice greco-romane, însă accentul cade acum pe subiectivitatea umană, pe o formare a "Eu-lui" subiectiv. Eul, personalitatea umană nu se descoperă, ci se modelează și este ghidată spre anumite scopuri. Acum se produce o "democratizare" a educației, ideile Iluminismului se răspândesc, iar cultivarea rațiunii devine soluția emancipării omului, care din acel moment va fi conceput ca o entitate individuală, care devine obiectul unei acțiuni formative. De exemplu, filosoful și pedagogul german Eduard Spranger atribuie culturii un rol fundamental deveniri umane, de fapt existența umană se evidențiază dobândind atributul singularității tocmai prin faptul că este creator de cultură. Prin urmare, educația este o interiorizare subiectivă a unor valori obiective urmând trei pași importanți:

- asimilarea valorilor culturii;
- trăirea și interiorizarea valorilor asimilate;
- producerea de noi valori și îmbogățirea culturii prin intermediul activităților creative;

Chiar dacă în centrul pedagogiei moderne se află individul, acesta dispune de niște resurse spirituale care pot fi modelate și aduse sub control, acum nu mai este vorba de o descoperire a unui Eu rațional, ci dimpotrivă acțiunile pedagogice sunt îndreptate spre a crea și modela anumite facultăți care practic îl vor înnobila pe individ. Mai mult, acest tip de discurs pornește de la premisa că există doar un unic spațiu sau cadru cultural, iar subiecții educaționali sunt constrânși să asimileze niște valori și norme de comportament care au pretenția de universalitate. Acțiunea educațională, în cadrul pedagogiei moderne, se derulează într-un spațiu cultural omogen, finalitățile educaționale sunt bine delimitate, iar indivizii trebuie să asimileze valori considerate omogene indiferent de nevoile și preferințele individuale.

În zilele noastre lucrurile stau cu totul altfel, progresele tehnice și tehnologice, extinderea mijloacelor de comunicare, globalizarea și migrația internațională au condus la o diversificare culturală și la un pluralism al modurilor de viață. Acum se constată o disoluție a valorilor considerate ca fiind indubitabil universale, mai mult există tendințe care cultivă un relativism moral, practic nu mai există un unic cadru cultural în interiorul căruia individul să se dezvolte și să se desăvârșească. La aceste tendințe se adaugă faptul că dezvoltarea economică a adăugat procesului educațional o dimensiune antreprenorială, sistemul educațional trebuie să se supună unor cerințe de productivitate, de adaptabilitate a acțiunilor educaționale în funcție de evoluțiile și tendințele care se înregistrează în plan economic și social.

Educația înțeleasă ca acțiune socială trebuie să facă față unor provocări majore, ea trebuie să formeze copii și tineri care să se adapteze unui mediu economic, social și cultural extrem de volatil, iar acest lucru este posibil doar printr-o redefinire a finalităților și aspirațiilor sale, dar și al statutului epistemologic și practic acțional.

3. Dimensiunea paideică a educației.

O atitudine paseistă de idealizare a unei "vârste de aur" a educației ar fi total neproductivă deoarece acțiunea formativă trebuie să răspundă și unor cerințe și imperative de ordin social. Însă, o cultivarea unui relativism cultural și educațional care să privilegieze doar nevoile și așteptările individuale, a minorităților culturale, respingând sau punând sub semnul îndoielii existența unor valori general umane sunt, de asemenea, niște atitudini la fel de păguboase.

Premisa de la care pornim e aceea că educația este o acțiune socială prin intermediul cărei sunt transmise subiecților umani niște valori universale, iar apoi pe baza lor indivizii își construiesc sisteme de valori proprii. Însă acțiunea educațională trebuie să dobândească o dimensiune accentuat formativă, adică pe lângă latura informativă a demersului pedagogic, acesta trebuie să transforme individul. Valorile nu sunt doar asimilate, efortul trebuie direcționat în așa fel încât acele valori să fie interiorizate să producă o schimbare de profunzime în structura de personalitate, adică ele să devină intrinseci în conduita și interacțiunea umană concretă.

În concluzie, acțiunea educativă autentică trebuie să aibă o dimensiune paideică, formativă, copii, tinerii și adulții care învață nu sunt doar receptacole pentru informațiile transmise de profesori, ei participă la o acțiune de formare și de transformare.

Bibliografie

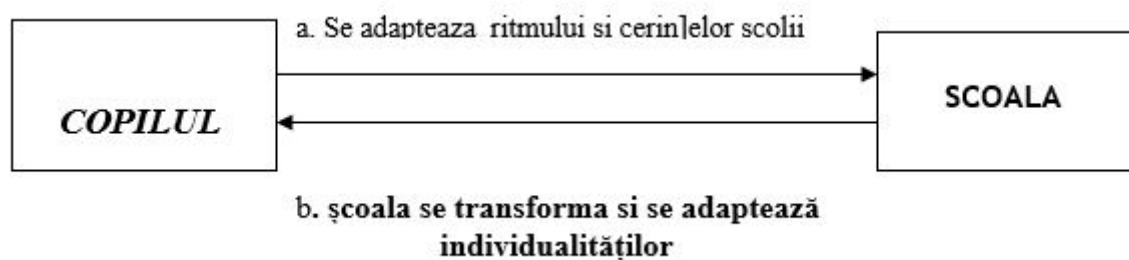
1. Cristea Sorin, *Curriculum Pedagogic – Conținuturile generale ale educației*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2008;
2. Alasdair MacIntyer, *Tratat de morală. După virtute*, Editura Humanitas, București, 1998;
3. Liviu Antonesei, *Paideia. Fundamentele culturale ale educației*, Editura Polirom, Iași, 1996;
4. Platon, *Republica*, Editura Antet XX Press, București, 2005;

De la integrare la incluziune

Prof. metodist Șandru Valeria
Școla Gimnazială Nr. 4 Râmnicu Vâlcea

Educația – drept al fiecărui copil, întărit de dreptul de a participa la viața socială și de ideea multiculturalismului (acceptarea și valorizarea diferențelor).

În condițiile actuale, școala trebuie să-și extindă scopul și rolul pentru a putea răspunde unei mai mari diversități de copii. Învățământul, în calitate de prestator de servicii, trebuie să se adapteze cerințelor copiilor și nu invers. Altfel spus, este necesar să se facă trecerea de la *integrare la incluziune*.

Integrarea este asimilarea unui elev în educația de masă, unde acesta se adaptează (sau nu) politicilor, practicilor și curriculum-urilor existente în școala respectivă, în timp ce școala în sine rămâne în mare parte neschimbată.

Există mai multe forme de integrare, din care menționăm trei forme principale:

Integrarea locațională: în care elevii sunt plasați în același perimetru cu școala de masă, dar în care unii elevi sunt găzduiți în clase sau unități separate sau urmează un curriculum diferit.

Integrarea socială: în care elevii frecventează clase sau unități speciale au posibilitatea de a socializa cu elevii din școala de masă, de exemplu, pe terenul de joacă, în pauza de masă, la întâlnirile la care participă toată școala.

Integrare funcțională: în care se prevede (deși nu întotdeauna în mod consecvent și riguros) participarea comună în cadrul programelor educaționale care includ toți elevii.

Spre deosebire de aceasta, incluziunea pune accentul pe necesitatea ca sistemul educațional și școlile să se schimbe și să se adapteze pentru a răspunde nevoilor elevilor.

Declarația de la Salamanca din 1994 introduce un nou cadru conceptual „educație/școala incluzivă”. În acest document se stipulează:

„...școlile trebuie să-și primească pe toți copiii, indiferent de condiția lor fizică, intelectuală, socială, afectivă, lingvistică sau de orice natură. Trebuie deci să fie incluși copii cu dizabilități și copii talentați, copii ai străzii și copii care muncesc, copii proveniți din zone izolate, din populații nomade sau care aparțin minorităților lingvistice, etnice sau culturale și copii care provin din alte zone sau grupuri dezavantajate sau marginalizate...

....Principiul fundamental al școlii incluzive este ca toți copiii trebuie să învețe împreună, oricând

acest lucru este posibil, indiferent de dificultățile pe care aceștia le pot avea sau deficiențele care pot exista între ei. Școlile incluzive trebuie să recunoască și să răspundă nevoilor diferite ale elevilor, ținând cont de existența atât a unor stiluri diferite de învățare cât și a unor ritmuri diferite și asigurând o educație de calitate pentru toți prin intermediul unor curriculum-uri adecvate, a unor măsuri organizatorice, strategii de predare, a unui anumit mod de utilizare a resurselor și parteneriatelor cu comunitățile din care fac parte. Trebuie să existe un continuum de sprijin și servicii corespunzător continuumului de nevoi speciale întâlnite în fiecare școală”.

Educația incluzivă:

- ✓ provocare spre schimbarea atitudinilor și mentalităților precum și a politicilor și practicilor de excludere și segregare.
- ✓ corespunde unei noi pedagogii care este pedagogia diversității (elimina discriminarea și segregarea ; răspunde nevoilor individuale de valorizare și potențare dar și nevoilor sociale de participare și dezvoltare);
- ✓ se bazează pe conceptul de educație pentru toți care la nivelul practicii școlare înseamnă rezolvarea dificultăților de învățare pe care le întâmpină copiii;
- ✓ permite prezenta, participarea și reușita tuturor elevilor școlii;
- ✓ implică o restructurare a culturii, politicilor și practicilor școlii pentru ca aceasta să poată răspunde diversității elevilor;
- ✓ recunoaște faptul că toți copiii pot să învețe;
- ✓ recunoaște și respectă diferențele dintre copii: vârstă, gen, etnie, limbă, handicap, stare de sănătate etc.;
- ✓ răspunde nevoilor tuturor copiilor;
- ✓ face parte dintr-o strategie mai largă pentru promovarea unei societăți incluzive;
- ✓ este un proces dinamic care evoluează permanent;
- ✓ este esențială în demersul către educație de calitate pentru toți.

Conceptul de educație incluzivă a apărut ca urmare a recunoașterii faptului că integrarea nu era suficientă pentru a împiedica marginalizarea copiilor cu nevoi speciale, copiilor cu deficiențe sau a celor care diferă în alt mod față de „norma” generală. Se recunoaște acum faptul că nu putem să ne așteptăm ca elevii să se adapteze în mod miraculos pentru a se armoniza cu politici și practici școlare ce au fost inițial elaborate în vederea educării unei majorități dominante de copii, omogenă din punct de vedere cultural și fără dizabilități.

De asemenea, nu este acceptabil nici să căutăm să „re-modelăm” copiii care sunt diferiți, presupunând că nu este nimic rău dacă aceștia pierd sau sunt forțați să își ascundă aspecte importante ale propriei persoane, aspecte care le definesc identitatea. Recunoscând necesitatea educației incluzive, ne plasăm în sfârșit în punctul în care se acceptă că principiul de bază al unui sistem educațional public este acela că școala trebuie să fie pentru toți copiii, că aceștia pot și trebuie să fie educați împreună dacă urmează să trăiască împreună și că școala trebuie să fie pregătită să se schimbe pentru a răspunde nevoilor copiilor pe care îi educă.

Educația incluzivă înseamnă că toți copiii și tinerii învață împreună în structuri obișnuite ale învățământului preșcolar, școlar și superior. Incluziunea înseamnă că toți copiii să participe la viața și activitățile școlii indiferent de nevoile pe care le au. Incluziunea este văzută ca un proces continuu de depășire a barierelor de învățare și participare pentru toți copiii și tinerii.

Indexul pentru incluziune, publicat pentru prima dată în 2000 de Centrul de Educație Incluzivă și care astăzi este utilizat peste tot în lume, definește incluziunea drept “procesele de creștere a gradului de participare și de reducere a gradului de excludere a cursanților din culturile, curriculumul și comunitățile școlilor locale”. În acest sens incluziunea și segregarea nu sunt stări fixe. Școlile se îndreaptă treptat spre incluziune rezolvând problema segregării.

Educația incluzivă se referă la sprijinirea școlilor în depășirea obstacolelor pentru ca acestea să poată progresa și să poată veni în întâmpinarea nevoilor de învățare a tuturor copiilor.

1. Principiul drepturilor egale. Fiecare ființă umană are dreptul la o dezvoltare personală, socială și intelectuală și trebuie să aibă asigurate ocaziile de a-și desăvârși potențialul propriu de dezvoltare.

2. Principiul unicității. Fiecare ființă umană este unică în termeni de caracteristici, interese, abilități, motivații și nevoi de învățare.

3. Principiul diversității. Sistemul educațional trebuie astfel proiectat încât să ia în calcul și să-și asume întreaga diversitate a persoanelor pe care le antrenează

4. Principiul accesului și participării. Toți cei care au nevoi/cerințe speciale și/sau dizabilități ar trebui

sa aiba acces la o educatie adecvata si de calitate.

Principiile incluziunii se subsumeaza ideii de educatie pentru toti care presupune o noua orientare sau schimbare de optica ce pune accentul pe : cooperare, parteneriat, invatare sociala si valorizare a relatiilor pozitive, umaniste in educatie.

Care sunt efectele incluziunii în cadrul educației?

Incluziunea în educație implică:

- ✓ Aprecierea tuturor cursanților și a personalului în mod egal
- ✓ Creșterea gradului de participare a cursanților și reducerea excluderii lor din culturile, curriculumul și comunitățile școlilor
- ✓ Restructurarea culturilor, politicilor și practicilor în școli încât acestea să răspundă diversității vârstelor populației școlare
- ✓ Reducerea barierelor de învățare și participarea tuturor cursanților
- ✓ Învățarea din încercările de a depăși barierele care împiedică anumiți cursanți să aibă acces și să participe la procesul de luare a deciziilor
- ✓ Utilizarea diferențelor dintre cursanți drept resurse de sprijinirea a procesului de învățare și nu transformarea acestor diferențe în probleme ce trebuie depășite
- ✓ Recunoașterea dreptului studenților la o educație de bună calitate în localitatea lor
- ✓ Îmbunătățirea școlilor atât pentru personal cât și pentru cursanți
- ✓ Sublinierea rolului școlilor atât în cadrul procesului de construirea a comunității și de dezvoltare cât și în procesul de îmbunătățire a rezultatelor
- ✓ Încurajarea relațiilor de ajutorare reciprocă dintre școli și comunități
- ✓ Renoașterea faptului că incluziunea în educație reprezintă un aspect al incluziunii în societate

Bibliografie

1. Andruszkiewicz M., Prenton K. – *Educatia incluziva. Concepte, politici si practici in activitatea scolara*
2. Gherguț A. 2005 – *Sinteze de psihopedagogie speciala*, Ed. Polirom
3. Gherguț A. 2001– *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale*, Ed. Polirom
4. Ghid CDS, RENINCO & UNICEF, 2005

Promovarea egalității de șanse în România. Cadru legislativ și instituțional

*Prof. Dr. Diaconu Maria Aurelia
Casa Corpului Didactic Vâlcea*

Egalitatea de șanse și de tratament reprezintă un principiu fundamental al drepturilor omului cu o largă aplicabilitate în diferite domenii. În același timp, realizarea egalității de drept și de fapt este un element cheie în prevenirea și eliminarea inechităților sociale manifestate pregnant la nivelul societății contemporane.

Tocmai de aceea elaborarea de politici publice în acest domeniu trebuie să aducă îmbunătățiri asupra vieții sociale, să corecteze acele atitudini și comportamente care ar putea conduce la excluderea sau marginalizarea persoanelor, de un sex sau altul, și să promoveze beneficiile construirii unei societăți incluzive și nediscriminatorii, în care dimensiunea de gen este integrantă, astfel încât să se înregistreze beneficii reale asupra vieții tuturor femeilor și bărbaților și să se elimine orice formă de discriminare și de violență de gen.

Asigurarea egalității de gen a fost una dintre condițiile de care România a trebuit să țină cont în condițiile aderării sale la Uniunea Europeană. Astfel au existat preocupări atât din partea statului cât și a diferitelor ONG-uri, luând naștere un număr mare de instituții precum: Direcția de Asistență Socială și Politici

pentru Familie, Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați, Coaliția pentru Egalitate de Șanse, Consiliu Național pentru Combaterea Discriminării, Comisia pentru Egalitate de Șanse între Femei și Bărbați, Comisia Națională în Domeniul Egalității de Șanse între Femei și Bărbați, etc.

Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați (ANES) este o instituție publică aflată în subordinea Ministerului Muncii și Justiției Sociale, care promovează principiul egalității de șanse între femei și bărbați. ANES își propune combaterea tuturor formelor de discriminare bazate pe criteriul de sex precum și eliminarea violenței în familie. Funcțiile îndeplinite de ANES sunt de reglementare, de elaborare a strategiei naționale în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați, de control, de armonizare a legislației interne cu cadrul juridic european și de reprezentare a Statului Român, în acest domeniu, atât pe plan intern cât și pe plan extern. ANES este însărcinată cu coordonarea implementării Convenției de la Istanbul (Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice) și a CEDAW (Convenția ONU privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor).

Dar nu este suficient să existe doar un cadru legislativ, ci trebuie întreprinse proiecte educaționale pentru a cultiva spiritul egalității de șanse și gen în rândul tuturor cetățenilor. Statisticile arată că în ultimii ani, România a ocupat constant ultimele locuri între țările Uniunii Europene în ceea ce privește egalitatea de gen. Strategiile naționale în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați nu au reușit până în prezent să impună o perspectivă integrată de gen în toate domeniile și procesele de politică publică, în conformitate cu recomandările Consiliului Europei și cu propriile obiective propuse. Legislația care sancționează discriminarea de gen și garantează principiul egalității de gen nu poate suplini intervenția statului ce ar trebui să se manifeste prin servicii și politici specifice și suficient finanțate.

La baza inegalităților de gen stă o cultură a inegalității ce nu poate fi combătută decât printr-o investiție conștientă în educație, în informare, în promovarea egalității de gen ca valoare intrinsecă a identității de cetățean al unei țări democratice. Înțelegerea acestui fapt a determinat, printre altele, și crearea pe plan internațional a unui număr impresionant de mare de spații destinate diseminării ideilor legate de egalitatea de gen și acțiunii în vederea combaterii discriminării de gen. În slujba acestei idei statul român a conceput demersul numit Strategia națională privind promovarea egalității de șanse.

Strategia națională privind promovarea egalității de șanse și tratament între femei și bărbați și prevenirea combaterii violenței domestice pentru perioada 2018- 2021 (aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 365/24.05.2018) prevede, pentru aria de intervenție Educație două obiective:

- Creșterea gradului de conștientizare a copiilor și tinerilor cu privire la prevederile legale din domeniul egalității de șanse între femei și bărbați;
- Combaterea stereotipurilor de gen în rândul tinerilor.

Strategia presupune un plan de măsuri de intervenție cum ar fi:

- a) Includerea în programa școlară a unor noțiuni privind violența de gen și egalitatea de gen
- b) Integrarea perspectivei de gen în manualele școlare
- c) Organizarea de campanii de informare și sensibilizare în rândul elevilor și studenților - cu privire la semnificația și importanța respectării dreptului la nediscriminare și egalitate de șanse între femei și bărbați, - cu ocazia zilei de 8 mai, Ziua Egalității, evenimentul Săptămâna Egalității de șanse între femei și bărbați, etc.

Un studiu realizat în perioada octombrie 2014 – mai 2015 de o echipă de profesori și studenți din Departamentul de Sociologie, ai Universității București, care a studiat manualele școlare pentru clasele I – IV, urmărind să înțeleagă lumea pe care acestea o deschid copiilor a demonstrat că manualele au o reală problemă la capitolul egalitate de gen. Astfel, sociologii au analizat abecedarele mai multor edituri, manualele de educație civică și de limba română din 1982 până în prezent, inclusiv manualele digitale. Concluzia rămâne însă sumbră, și anume că nici măcar noile manuale nu au reușit să elimine din conținutul lor stereotipuri ale secolului XX și al XIX-lea. Manualele școlare îi învață pe copii că locul femeii este la cratiță, principala ei „profesie” fiind aceea de mamă, în timp ce bărbații au acces la tehnologie și la știință, având oportunitatea unor meserii captivante, dar neglijând rolul de tată. Manualele pentru copiii din școala primară perpetuează stereotipurile secolului al XIX-lea, în care femeia este casnică, iar bărbatul autoritar și prea puțin implicat în viața de familie.

În concluzie, pentru a asigura egalitatea de șanse, statul român trebuie să rezolve o serie de deficiențe ce țin de: accesul mai scăzut la informații legislative al femeilor din România, slaba reprezentare în teritoriu a

instituțiilor care ar trebui să promoveze egalitatea de șanse în România; lipsa specialiștilor reali care să lucreze în aceste instituții; toleranța «tacită» a societății românești față de cazurile de discriminare.

Bibliografie

1. Oameni diferiți, șanse egale. Ghid de bune practici pentru profesori; proiect implementat de ISJ Brăila, Universitatea București, SIVCO România și TEHNE – Centrul pentru Dezvoltare și Inovare în Educație, în perioada ianuarie 2011-decembrie 2013.
2. Oana Băluță, Suport de curs competențe civice. Egalitate de șanse și de gen obiectivul oricărei societăți democratice, material elaborat în cadrul proiectului "Fa-femei active pe piața muncii", septembrie 2015
3. Olivia Rusandu, Compendiu de bune practici în domeniul incluziunii sociale, 2016

Toleranță și intoleranță în mediul școlar

Prof. Georgescu Maria

Școala Gimnazială Nr. 5 Râmnicu Vâlcea

Diversitatea culturală nu mai este un prejudiciu, ci o realitate care trebuie fructificată în mediul școlar. Pluralitatea culturală pune nu numai problema apărării diferențelor, ci a dialogului cultural, care recunoaște că fiecare trebuie să contribuie la îmbogățirea experienței umane și că fiecare dintre ele este un efort de universalizare a unei experiențe particulare.

Multiculturalitatea nu este un adversarul universalismului european, ci o altă formă a lui. Ceea ce unifică multiculturalismul cu universalismul european este voința comună de a plasa o cultură mai presus de puterea statului sau de interesele unui grup social.

Interculturalismul implică înțelegerea, aprecierea și valorizarea culturii proprii la care se adaugă respectul bazat pe o înțelegere autentică și pe construirea curiozității față de cultura etnică a celuilalt. Interculturalitatea este un proces ce se produce la intersecția dintre culturi, nefiind un scop în sine, dar care poate deveni o finalitate atunci când sunt sesizate transformările nefirești sau comportamentele nefaste la acest nivel de intersecție a culturilor.

Problematica lumii contemporane este prezentă în noile tipuri de educații sau „noile educații”. Aceste „noi educații” corespund unor trebuințe socio-pedagogice. În programele UNESCO figurează 11 exemple de „noi educații” între care: educația relativă la mediu, educația pentru comunicare și pentru mass-media, educația în materie de preocupare pentru o nouă ordine economică internațională, educația pentru schimbare și dezvoltare, educația nutrițională, educația economică și casnică modernă, educația pentru timpul liber, educația interculturală, educația pentru pace, educația pentru democrație și toleranță.

Manifestările intoleranței pot duce la: încălcarea libertății și demnității persoanei, privarea de libertate, marginalizarea, persecuția sau chiar suprimarea fizică. Intoleranța este sinonimă cu discriminarea. În România după 1989 se fac eforturi pentru construirea unei societăți democratice. În acest scop statul român a conceput mai multe principii de diminuare a discriminării pe care încearcă să le implementeze în societatea românească.

Acestea sunt:

- politica șanselor egale, chiar și prin legislație;
- reprezentativitatea în organismele de decizie;
- tratamentul egal al persoanelor, respectând diversitatea și diferențierea individuală;
- monitorizarea permanentă din partea societății civile.

Toți copiii trebuie educați pentru a participa deplin și a contribui la societatea democratică. Aceasta înseamnă că trebuie să le fie transmise principiile democratice de bază. Astfel ei se angajează în apărarea valorilor democratice dobândind cunoștințele, deprinderile, atitudinile și abilitățile necesare. Acestea includ un

angajament față de o ordine socială dreaptă și umană, încredere mutuală, respect pentru drepturile și identitățile celorlalți, deschidere, abilități analitice, abilități interpersonale.

În acest context, educația rromilor constituie o problema încă nerezolvată, cu consecințe vizibile în plan social. Dificultățile întâmpinate sunt generate de patru categorii de cauze:

- a) cele legate de modul de viață al rromilor (sărăcie cronică, tradiții);
- b) cauze care țin de atitudinea cadrelor didactice și a altor factori responsabili implicați în educația rromilor;
- c) o lipsa de corelare legislativă privind protecția socială și politica educațională;
- d) statutul incert al inspectorilor școlari pentru rromi.

Este foarte important ca și opinia copiilor rromi să fie luată în considerare în toate împrejurările care le pot afecta viața și dezvoltarea. Prin programe educaționale diverse, aceștia sunt instruiți pentru a dobândi abilități de comunicare pentru a lucra în echipă și pentru a-și expune punctul de vedere. Ei au posibilitatea de a-și face auzită vocea în societate, de a contribui la crearea unei culturi sociale care să țină cont de părerea copiilor rromi, de a promova acțiuni care să faciliteze implicarea copiilor în procesul de învățământ.

Astăzi, România se confruntă încă cu discriminare și rasism la toate nivelele societății. Venitul mediu pe persoană al rromilor este mult sub cel al societății în general și speranța de viață este cu peste zece ani mai mică. Totuși, comunitatea rromilor face pași importanți spre a deveni o minoritate etnică în sensul modern al cuvântului, ca membrii ai societății românești și nu ca grup doar tolerat. Integrarea aduce însă pericolul asimilării (pierderii de identitate etnică și culturală). Multe organizații ale rromilor au sesizat acest lucru, astfel încât programele de promovare a culturii și limbii rromani au o importanță egală cu cele prin care se urmărește îmbunătățirea condițiilor sociale și economice.

Elevii care abandonează școala sunt cei care s-au făcut remarcați pentru absenteism și alte dificultăți de comportament, pentru care au fost sancționați în repetate rânduri în școală.

Elevul care prezintă un risc înalt de abandon școlar – incapabil să se adapteze și să funcționeze adecvat în contextul clasei tradiționale, rezultatele școlare sub medie – nu-și stabilește obiective profesionale, prezintă absenteism, ostilitate față de adulți și reprezentanții autorității școlare, provine dintr-o familie ce experimentează un stres existențial cu probleme economice serioase, nu este implicat în nici-o activitate organizată de școală, nonformală sau formală.

Una dintre problemele copiilor romi care vor să urmeze o școală constă în lipsa unei tradiții în ceea ce privește educația. Deseori, succesul unui copil la școală depinde de mediul familial care trebuie să fie unul potrivit, în care membrii familiei să fie dispuși să ajute copilul la efectuarea temelor de acasă. În multe cazuri, părinții romi nu prețuiesc valoarea educației, pentru că nici ei nu au avut parte de una. În plus, un copil care fie este la școală, fie își face temele, nu poate ajuta la treburile casei și nici nu poate câștiga banii de care au atâtă nevoie.

Avantajele unei educații pe termen lung nu sunt atât de convingătoare când sunt comparate cu rezultatele pe termen scurt survenite în urma muncii sezoniere care satisface nevoile materiale imediate. Aceasta este o caracteristică nu numai a comunității roma, ci și a culturii care se dezvoltă în comunitățile afectate de sărăcie.

Bibliografie

1. Constantin Cucos, *Educația. Dimensiuni culturale și intraculturale*, Editura Polirom, Iași, 2000,

Toleranța - o virtute a lumii moderne

Prof. Georgescu Patricia-Maria
Palatul Copiilor Municipiul Rm. Vâlcea

Despre toleranță se vorbește astăzi tot mai puțin, poate pentru că sinonimele acestui termen, atât de dragi înaintașilor noștri și anume, îngăduință, indulgență, sunt și ele uitate într-un ungher al tăcerii. Și poate tocmai de aceea ne dăm seama, cu tristețe, că nu mai suntem toleranți, iar copiii și tinerii zilelor noastre ne acuză că nu mai facem distincție între toleranță și nepăsare. În societatea modernă, când din tot sufletul ar trebui să fim mai toleranți, o discuție despre acest principiu nobil este folositoare și bine-venită.

Suntem martori, frecvent, la discuții mai mult sau mai puțin îndreptățite, dar și mai grav, mai mult sau puțin documentate științific despre cât de intoleranți și negativiști au ajuns să fie și să gândească tinerii din ziua de azi. Ni s-a întâmplat multora dintre noi să urmărim, pe diferite canale media, tineri interogați, aleatoriu sau nu, și care să își exprime “alergia” la toleranță sau dezamăgirea față de vremurile pe care le trăim. Și atunci apar vocile “avizate” ale “analizatorilor” de profesie, iar acuzele încep să curgă: tinerii sunt dezamăgiți, pleacă în străinătate, s-au înrăit, nu mai sunt toleranți, caută să iasă în evidență cu orice preț, nu mai au principii etc.

Cunoaștem bine discursul... și nu putem să nu observăm că din dorința aprigă de a promova un principiu, în cazul nostru, cel al toleranței, riscăm să cădem în mreaja devastatoare a judecății aproape lui, iar toleranța atât de dorită să se transforme într-o atitudine de respingere și intoleranță maximă.

“Nu poți fi tolerant cu ceilalți când ești orbit de orgoliu și obsedat să ieși în evidență cu orice preț. Am învățat foarte bine, în ultimii ani, să călcăm pe cadavre și unii dintre noi credem că o astfel de atitudine ne asigură succesul, mai ales cel profesional. Nimic mai fals, și cred că asemenea atitudini trebuie corectate, mai ales la cei tineri, care au făcut un adevărat hobby din a fi pe placul găștii, al grupului din care fac parte, fără să mai țină seama și de părinți, profesori, de cei care au investit ani și multă muncă în formarea lor”, crede un specialist, formator, care ne-a mărturisit că lucrează zilnic cu multe persoane, în mare parte tineri, dar, din păcate, “aceștia au căzut pradă goanei nebune după carieră, bani, ascensiune profesională și calcă de cele mai multe ori peste principii care până nu de mult erau normative pentru viața lor. Despre toleranță... un subiect greu de abordat, mai ales atunci când o desparți de iubire, pentru că, dacă vom privi prin ochii sufletului de creștin, vom înțelege că toleranța este mai ales o formă de iubire”.

Instituțiile de învățământ ar trebui să acorde mai multă atenție dezvoltării unei educații a toleranței.

Este și părerea unui tânăr sociolog, Dan Carbarău, profesor la Facultatea de Științe Politice, care ne-a explicat că “anumite proiecte concepute de Departamentul pentru Relații Interetnice, la nivel guvernamental, ar trebui să devină realitate și să beneficiem cu toții de certitudinea realizării unor deziderate mai vechi, a înțelegerii și acceptării toleranței față de alte etnii, religii sau categorii sociale, dar mai ales înlăturarea prejudecăților și a stereotipurilor de tot felul, care nu fac decât să îndepărteze pe tineri de bătrâni, pe copii de părinți, pe elevi de profesori, pe tinerii normali de persoanele cu handicap sau pe creștinii cuviincioși de cei care și-au făcut un scop din a denigra zilnic Biserica și pe slujitorii ei”.

Tinerii au mare nevoie de îndrumare, de un sfat, au nevoie mai ales de argumente, și nu de idei preconcepute. Din lucrul cu tinerii se poate lesne observa că există o mai bună colaborare atunci când evităm să dăm verdicte, să catalogăm. Tinerilor nu le place să fie arătați cu degetul, își cunosc bine lipsurile și știu ce trebuie să facă pentru a-și corecta comportamentul, au nevoie doar de puțină înțelegere și poate de ceva mai multă răbdare din partea noastră, a “maturilor”.

Bibliografie

1. Salavăstru, D., *Violența în mediul școlar*, Editura Polirom, Iași, 2003

Egalitatea de șanse în sistemul educațional românesc

*Prof. Nițulescu Bogdan
Colegiul Național „Gib Mihaescu”, Drăgășani*

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc. Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu.

Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale. Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare.

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială. Această opțiune a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă. Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc. Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii. De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a

caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate. Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați. Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate.

Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă. Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor.

Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru a ajuta profesorii și directorii să învețe culturile elevilor; utilizarea conflictelor etnice pentru producerea unor schimburi culturale și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; facilitarea succesului tuturor prin asigurarea accesului egal și eficient la instituția școlară; înlăturarea prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și grupuri de elevi.

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate“ înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse. Specia umană se conformează și ea aceluși principiu director al evoluției speciilor – variabilitatea; indiferent de numărul indivizilor, educația lor trebuie să fie diferențiată și specializată, în funcție de „echipamentul natural-genetic“ al fiecăruia, de aptitudinile și interesele fiecărei persoane, corelate cu nevoile de cadre competente ale societății.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru defunctivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
2. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
3. Verza E., Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Apartenența de gen și egalitatea

Prof. Din Maria Andreea

Școala Gimnazială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea, Jud. Vâlcea

Una dintre cele mai grave maniere de discriminare și încălcare a principiului egalității de șanse cu care ne întâlnim în societatea contemporană are drept cauză o greșită înțelegere și asumare a apartenenței rasiale, și se numește rasism. Principală cauză a comportamentelor discriminatorii prejudecățile negative pe care oamenii le perpetuează în legătură cu aceia care sunt, într-o formă sau alta, diferiți în raport cu ei. În cazul rasismului, diferențele care dau naștere prejudecăților sunt cele care provin din apartenența la rase diferite, care este vizibilă datorită diferențelor fizice reale dintre oameni, dintre care diferențele de culoare a pielii sunt cele mai vizibile și cel mai adesea invocate în acest context. Alături de acestea, se vorbește și despre diferențe culturale în legătură cu care există convingerea (care e un stereotip) după care ele există și sunt insurmontabile, deoarece întotdeauna „cei alții”, cei de altă rasă au idei și obiceiuri diferite (și, desigur, eronate) prin comparație cu ale noastre. Criteriul fundamental rămâne însă acela al diferențelor fizice și fizionomice.

Dar dacă diferențele fizice sunt acelea care conduc la apariția discriminărilor de natură rasială, urmează că la baza rasismului se găsește o eroare de gândire: cei care sunt diferiți din cauza trăsăturilor fizice specifice rasei lor nu pot face nimic pentru a modifica aceste caracteristici și a reduce astfel diferențele care conduc la discriminare, astfel că este lipsit de sens ca altcineva să îi desconsidere din cauza aceasta. Este la fel cu a discrimina pe cineva pentru că este înalt de un metru și optzeci de centimetri, susținând că îți plac numai oamenii care au cel mult un metru și șaptezeci și cinci.

Dar dacă aceia care sunt vizați de atitudini rasiste din cauza anumitor trăsături pe care le au, cum ar fi culoarea pielii, nu pot (și probabil că nici nu ar dori) să le schimbe, urmează că singurul mod în care putem scăpa de rasism este schimbarea modului de gândire și a atitudinilor celor care consideră că oamenii care sunt altfel decât ei din punct de vedere rasial, fizic, sunt prin aceasta inferiori și este normal să fie desconsiderați și să nu beneficieze de aceleași drepturi și oportunități precum ceilalți. Apartenența de gen și egalitatea de șanse În literatura de specialitate apărută în ultimii ani s-au încetățenit expresii precum „diferențe de gen”, „apartenență de gen” sau „studii de gen” (gender studies), care se referă, în cele din urmă, la faptul că diferențele dintre bărbați și femei sunt mai nuanțate decât simpla diferență dintre cele două sexe biologice. Diferențele de gen înseamnă mai mult decât diferența anatomică dintre cele două sexe. Ele reprezintă deosebiri la nivelul caracteristicilor individuale dintre femei și bărbați, considerate din cel puțin trei puncte de vedere: biologic, psihologic și socio-cultural. Apariția diferențelor de gen se datorează complexelor interacțiuni pe care femeile și bărbații, cu caracteristicile lor biologice specifice, le au cu mediul lor natural și social și poate fi observată prin intermediul variabilelor biologice, psihologice și comportamentale. Se consideră, în genere, că există trei teorii clasice referitoare la problematica de gen, care oferă explicații alternative cu privire la constituirea identității de gen:

- **teoria învățării sociale**, conform teoriei învățării sociale, identitatea de gen se constituie gradual, la copii, prin observarea și imitarea comportamentului de gen pe care îl adoptă celelalte persoane cu care ei vin în contact, fie adulți, fie copii de aceeași vârstă. În general, în acest context are loc stimularea și întărirea prin recompense a comportamentelor considerate ca fiind specifice genului (băieții sunt recompensați atunci când adoptă comportamente considerate tipic masculine, iar fetele atunci când le adoptă pe cele considerate tipic feminine) și descurajarea prin pedepse a celor considerate nespecifice genului (băieții sunt pedepsiți sau ridiculizați dacă afișează comportamente considerate a fi tipic feminine, și fetele atunci când se comportă „băiețește”). Această teorie afirmă, în consecință, că socializarea este procesul fundamental prin care copiii învață care sunt comportamentele de gen specifice și care sunt cele nespecifice și apoi le interiorizează. Modelele sociale pot fi persoane reale, precum părinții sau colegii, ori modele fictive, simbolice pe care le vehiculează mass-media, filmele, cărțile, reclamele etc. Pentru a preveni constituirea unor identități de gen prea rigide și exclusiviste, care pot conduce mai târziu la comportamente negative față de reprezentanții celuilalt gen, precum sexismul, educatorii și părinții trebuie să încerce să echilibreze însușirea comportamentelor specifice și a celor

nespecifice, oferind recompense atât pentru implicarea în activități specifice (precum jocul cu păpușile la fetițe), cât și pentru cele mai puțin specifice (cum ar fi implicarea fetițelor în întreceri sportive sau în jocuri ce presupun ingeniozitate tehnică)

- **teoria dezvoltării cognitive a genului;** Conform acestei teorii, înțelegerea categoriilor fundamentale ale genului și dezvoltarea corelată a identității de gen presupune trei etape importante. În prima etapă în jurul vârstei de doi ani și jumătate, copiii sesizează identitatea de gen (gender identity) și reușesc să facă etichetarea de gen (gender labeling), adică să discrimineze între cele două sexe pe baza trăsăturilor fizice specifice (de exemplu, femeile sunt persoanele cu părul lung, bărbații sunt cei cu părul scurt). În cea de-a doua etapă, în jurul vârstei de trei ani și jumătate, copiii constată stabilitatea genului (gender stability), adică invarianța sexului, faptul că sexul unei persoane nu se schimbă în timp.
- **teoria schemei de gen,** deși copilul pare să fie actorul decisiv în formarea propriei sale identități de gen, factorul activ, se consideră că el este motivat în procesul dobândirii acesteia numai atât timp cât societatea pretinde de la el acest lucru, astfel încât constituirea identității de gen nu e un proces natural, instinctiv, care parcurge niște stadii obligatorii și universale. Societatea e cea care joacă rolul determinant în acest proces.

Bibliografie

1. Bianca Selejan-Gutan, "Sistemul juridic european de protecție a drepturilor omului", curs universitar, Editura Universității "Lucian Blaga", Sibiu, 2003;
2. Convenția europeană a drepturilor omului;

Egalitatea de șanse

Prof. Andrei Simona

Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab”, Râmnicu Vâlcea, Jud. Vâlcea

Asigurarea echității de gen și a egalității de șanse a devenit unul dintre dezideratele majore ale timpului, chiar dacă instituțiile principale de socializare a individului (familia, școala de toate nivelurile, mass-media etc.) vehiculează în continuare valori și principii tributare culturii patriarhale. Fiind un concept nou, în mare parte necunoscut în societatea noastră, principiul echității de gen și acordării șanselor egale este neglijat în mai multe domenii, subapreciindu-i-se impactul social. Pentru a realiza cu succes respectivul deziderat în societate, este foarte important să se promoveze integrarea lui eficientă în procesul de învățământ, prin aceasta asigurându-se implementarea unor politici educaționale de gen. Până în prezent au fost făcute încercări de a familiariza factorii de decizie din domeniul educațional, precum și profesorii școlari și universitari cu importanța abordării și promovării principiului echității de gen și acordării de șanse egale în demersul didactic, una dintre cele mai importante contribuții fiind și publicația "Modele și valori de gen în învățământul public din Republica Moldova".

Lucrarea a fost elaborată în rezultatul unei expertize temeinice a manualelor școlare din toate ariile curriculare. În timp ce curriculumul școlar a rămas insuficient abordat, analiza manualelor a permis identificarea mai multor dezechilibre în ceea ce privește construcția genului la băieți și fete ca o categorie socio-culturală, precum și un șir de deficiențe în ceea ce privește respectarea și promovarea principiului echității de gen și oferirii de șanse egale în manualele supuse expertizei și a facilitat procesul de identificare/formulare a unui număr de probleme care necesită o abordare directă și adecvată în domeniu. Educația de gen, spre deosebire de alte tipuri de "noi educații" - civică, ecologică, pentru înțelegerea diversității etnice, a toleranței, pentru dezvoltarea comunitară etc. - este, deocamdată, modest prezentă în școală.

Ea rămîne un concept vag atât pentru cadrele didactice și instituțiile de învățământ de toate nivelurile, cât și pentru celelalte instituții sociale și societatea civilă. Chiar și unele persoane care se declară inițiate în

problematica de gen, feministe sau antifeministe, avansează idei și argumente de multe ori confuze și eronate în acest sens. De ce? Explicația este simplă. Noul demers, centrat pe egalitatea de șanse pentru femei și bărbați și relații de parteneriat între cele două genuri sociale - oricât de convingător ar fi chiar și pentru unii bărbați conservatori și prioritar pentru statutul actual al femeii, angajată plenar nu numai în viața privată, ci și în cea publică (și, cu toate acestea, invizibilă, marginalizată, anonimă, discriminată) - este vehiculat mai mult la nivel de concept și sporadic, fiind insesizabil în practică.

Această reticență conștientizată rezultă din refuzul ambilor actori sociali, femeia și bărbatul, de a recunoaște că sistemul lor de cunoaștere privind natura relațiilor umane, rolurile, nevoile este depășit și trebuie revizuit. Prin urmare, modelele prestabilite de secole și preluate ca singura normă valabilă sînt desuete și trebuie operate schimbări valorice la nivelul mentalității dominant patriarhale. Refuzul la schimbare și modernizare este un proces firesc. Bărbații se opun ideologiei feministe, deoarece pierd puterea și, implicit, hegemonia în decizii și norme și, desigur, controlul. Femeile ezită încă, în marea lor majoritate, din mai multe motive: confort, necunoașterea drepturilor și șanselor, incertitudine și slaba conștiință de sine. Cunoașterea problemei și sensibilizarea cadrelor didactice în ceea ce privește discordanța între structura patriarhală a societății, diviziunea muncii în funcție de gen, noua ordine socială constituie primul pas spre schimbare. Acesta a fost făcut în ultimii cinci ani la noi de mai multe organisme internaționale și ONG-uri prin intermediul unor politici publice axate pe diverse probleme de gen: egalizare socială a genurilor, lupta împotriva violenței domestice, a șomajului și sărăciei feminizate, a traficului de femei etc. Mesele rotunde, seminariile și training-urile realizate aproape pe întreg teritoriul republicii, acțiunile publice, campaniile publicitare în mass-media, sondajele, primele studii de gen puse în circulație „au spart gheața”. Impactul este însă segmentat și insesizabil. Despre rezultate reale vom putea vorbi abia atunci cînd educația de gen va deveni obiectiv de referință nu doar în proiecte, ci, în același timp, unul constant și în învățămînt, cultură, politică, mass-media. În domeniul educației au 3 mai fost făcute cercetări la sfîrșitul anilor 60 ai secolului trecut de către reprezentanții pedagogiei critice (L.Aitiser, P.Bordeanu, B.Bernstein), care demonstrează că instituțiile de învățămînt nu sînt mijloace de adaptare și integrare socială a personalității ci un mecanism de reproducere a relațiilor sociale tradiționale, a inegalității sociale. Scopul pedagogiei critice - lichidarea inegalității genurilor în învățămînt – rămîne actual și în noile condiții, în care „unitățile de învățămînt trebuie să devină o sursă a transformărilor sociale și a emancipării” ambelor genuri, pentru a construi un stat cu o democrație participativă veritabilă și matură. Educația de gen, în acest sens, reprezintă o modalitate de schimbare a conștiinței sociale ce conduce la reconsiderarea concepției de viață, extinderea libertății de alegere, oferind șanse egale de autorealizare a potențialului individual feminin și masculin.

Bibliografie

1. Baiasu, Sorin, Egalitate și diferență: doua versiuni ale dilemei și libertatea de a o rezolva, în Todorean, Olivia (Editoare): Itinerarii contestatate. Studii de teorie politică feminista, Politeia, SNSPA, București, 2003.
2. Bocioc, F.,Dimitriu, D., ș.a., Gender Mainstreaming – metode și instrumente. Ghid practic pentru abordarea integratoare a egalității de gen, Editura „Neva”, București, 2004

Asigurarea egalității de șanse în educație

*Prof. Înv. Primar Becheru Cosmin
Școala Gimnazială Dăești com. Dăești. jud. Vâlcea*

Considerăm că asigurarea de șanse egale la educație este un proces complex care trebuie să implice ca factori catalizatori atât societatea, cât și sistemul educațional. O societate care propune/disponde de medii și condiții propice de exprimare și dezvoltare personală și profesională a persoanelor cu CES are imperativ nevoie de o școală care formează și educă în spiritul incluziunii, valorizării diversității, responsabilității colective și demnității umane. Încă de la vârstele mici, în grădinițe, pot fi observate dificultăți în gestionarea situațiilor de, ce apar la intrarea în colectivitate, atât pentru elevul în cauză, cât și pentru grupul pe care îl frecventează. Toți participanții la acest proces, părinți, educatoare, profesori, specialiști, trebuie să colaboreze spre o bună trasare a parcursului educațional al copilului cu CES.

Trebuie urmați anumiți pași, iar integrarea să fie pregătită de timpuriu: școala să dispună de specialiști și să ofere proiecte curriculare pliate pe necesitățile elevilor, cadrele didactice să beneficieze de formare profesională specializată pe domeniul educației inclusive, la clasă să fie aplicate normele educației inclusive, părinții să beneficieze și ei de consilierea specialiștilor pentru a putea întreprinde cu succes acțiunile de sprijin pentru copil, mediul social să fie deschis la parteneriate educaționale ai căror beneficiari să fie elevii cu cerințe speciale.

Astfel, educația incluzivă poate fi exersată din etapa preșcolară. Aceasta este perioada primelor interacțiuni sociale, a adaptării la grupuri de joacă, a descoperirii lumii înconjurătoare, dar și a sinelui. O bună implementare a educației inclusive poate debuta cu o dezvoltare emoțională armonioasă, prin creșterea stimei de sine, cunoașterea emoțiilor pozitive, dezvoltarea empatiei, conștientizarea unicității și acceptarea diversității. O vârstă care se vrea a jocului, este mediul propice pentru a forma copiii în spiritual valorilor educației inclusive. Odată format acest mediu, copilul este pregătit să parcurgă o nouă etapă de integrare: școlaritatea. În școală sunt asigurate șansele la educație tuturor copiilor dacă în plan acțional sunt practicate strategii educaționale centrate pe elev, pe particularitățile și nevoile sale individuale.

De la oferta curriculară, programe și proiecte educaționale focalizate pe nevoile elevilor, luarea deciziilor cu implicarea părinților elevilor cu CES, asigurarea de personal didactic și specialiști, la asigurarea unui mediu fizic sănătos și sigur, cu facilități destinate elevilor cu cerințe speciale. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor. Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă. La nivelul activităților extracurriculare, se pot organiza activități care să implice comunitatea, activități în cadrul cărora participanții să se cunoască mai bine, să coopereze și să trăiască împreună diferite evenimente.

La nivelul sistemului de învățământ sunt adoptate și aplicate programe de formare a unei imagini reale despre ceea ce înseamnă școala pentru toți, despre avantajele integrării acestor copii (atunci când este posibil) în sistemul obișnuit de învățământ. Incluziunea trebuie să fie un act responsabil, asumat de personalul școlii, de comunitate, de familie; ea trebuie înțeleasă ca un fapt de normalizare a vieții persoanelor aflate în dificultate și ca o măsură de conștientizare a rolului școlii de instituție publică, la care toți au acces în calitate de cetățeni cu drepturi egale ai comunității. Un astfel de sistem educațional, centrat pe interesele elevilor, pe dezvoltarea de competențe, capacități în ritmul propriu fiecăruia, facilitează tranziția către nivelul următor, cel al mediului socio-profesional. În concluzie, putem sublinia faptul că incluziunea este o politică educațională, dar în același timp o provocare atât pentru școală, cât și pentru societate, întrucât dezideratul ei este orientat spre formarea persoanelor vizate ca elevi/ cetățeni ai unei școli /societăți democratice, cu drepturi, responsabilități și șanse egale.

Bibliografie

1. coord. Dr. Mihaela Ionescu, *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*, ed. Vanemonde, 2010;
2. coord. Ecaterina Vrasmaș și Traian Vrasmaș, *Educația incluzivă în grădiniță: dimensiuni, provocări și soluții*, București, 2012.

Egalitatea de șanse în sistemul educațional românesc

Prof. Becheru Ramona Florentina

Liceul Tehnologic Forestier Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea

Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale. Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare.

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială. Această opțiune a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă. Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc. Aceștia au dreptul fundamental

la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii. De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate. Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați. Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate.

Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă. Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor.

Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – *Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II*, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009;
2. Mara D. – *Strategii didactice în educația incluzivă*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004;
3. Verza E., Păun E. – *Educația integrată a copiilor cu handicap*, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Asigurarea șanselor egale în învățământul românesc

*Prof. inv. presc. Dumitrașcu Mihaela
Grădinița cu Program Prelungit Traian, Râmnicu Vâlcea*

Cea mai buna soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă.

Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor. Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă.

Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu. Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc.

Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii. De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate.

Școala trebuie să fie într-o permanentă colaborare cu familiile elevilor (pentru a discuta eventualele probleme de natură comportamentală, materială sau socială și pentru a se găsi soluții care să ducă la rezolvarea acestor probleme), cu centrele de plasament sau cu orfelinatele, în cazul copiilor orfani (pentru a aduce la cunoștința acestora abaterile școlare ale elevilor și pentru a afla despre modul lor de viață în aceste instituții, activitățile extrașcolare în care sunt implicați etc).

Pentru elevii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate de unitatea de învățământ, școala încearcă, printr-un parteneriat cu primăria și prin semnarea unui contract cu o firmă de transport, să le asigure transportul zilnic spre cea mai apropiată unitate de învățământ.

Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați.

Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor. Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă.

Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate. Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă.

Rolul școlii este de a-i învăța pe tineri cum să conviețuiască într-o lume marcată de diferențe lingvistice, culturale sau sociale, prin acceptarea acestora, dar și prin identificarea și însușirea valorilor care îi unesc. Cel mai adesea prezența oamenilor diferiți conduce la dezinteres și indiferență, ceea ce în cele din urmă nu înseamnă altceva decât o formă de discriminare. Ea se manifestă și în educație. Copiii cu diverse dizabilități, copiii de etnie rromă, elevii emigranți sunt adeseori marginalizați de către colegi, dar cadrele didactice trebuie să realizeze anumite activități în care să se integreze și copiii menționați anterior, deoarece prejudecățile unor profesori sau elevi pot genera un comportament discriminatoriu.

Spre exemplu, copiii rromi constituie una dintre cele mai defavorizate categorii de copii și au nevoie

de mult sprijin pentru a depăși situația în care se află. Sărăcia și lipsurile familiilor rrome, prejudecățile care persistă în mentalitatea populației, inerția unor părinți rromi față de perspectivele pe care educația le oferă copilului școlarizat, toate acestea contribuie la marginalizarea copiilor rromi, la limitarea accesului la șansele egale la care au dreptul toți copiii.

Marginalizarea rromilor merge de la atitudinea mai puțin binevoitoare față de elevi, așezarea lor în ultimele bănci până la lăsarea de izbeliște a claselor și școlilor în care învață copiii rromi. Mulți dintre elevii rromi ajung de multe ori în situații de eșec și abandon școlar. Discriminarea elevilor rromi în cadrul sistemului de învățământ, sărăcia, tradițiile etniei se transformă în cauze principale ale abandonului școlar.

Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor. Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Educația pentru diversitate se poate realiza prin toate disciplinele de învățământ, pentru că toate pot să invite la toleranță, la respectarea drepturilor omului, la dezvoltare. Cadrele didactice trebuie să identifice obiective și conținuturi care pot promova interculturalitatea, și să valorifice diversitatea culturală din clasa de elevi, ca resursă în procesul instructiv-educativ.

La nivelul activităților extracurriculare, se pot organiza activități care să implice comunitatea, activități în cadrul cărora participanții să se cunoască mai bine, să coopereze și să trăiască împreună diferite evenimente (activități muzicale și sportive, evenimente culturale și sărbători locale, înfrățiri etc). Recunoașterea, respectul diferențelor etnice, culturale sau sociale și egalitatea de șanse sunt provocări pentru instituția școlară. Directorilor de școli, cadrelor didactice le revin o multitudine de sarcini pentru a construi medii școlare incluzive.

Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru a ajuta profesorii și directorii să învețe culturile elevilor; utilizarea conflictelor etnice pentru producerea unor schimburi culturale și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; facilitarea succesului tuturor prin asigurarea accesului egal și eficient la instituția școlară; înlăturarea prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și grupuri de elevi.

Diversitatea culturală a elevilor poate deveni o oportunitate și o resursă de îmbogățire pentru copii și cadre didactice, numai dacă școala proiectează activități de învățare care să o valorifice și dacă asigură șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor părinților, a profesorilor și a instituțiilor locale abilitate.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
2. Mara D. – Strategii didactice în educația incluzivă, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
Verza E., Păun E. – Educația integrată a copiilor cu handicap, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Asigurarea șanselor egale la educație - cheia instruirii diferențiate

*Profesor Consilier Scolar: Petrovai Delia Cristina
CJRAE / Colegiul Tehnic Energetic Sibiu*

Dreptul la educație al fiecărei persoane a fost decis încă din 1948, prin Declarația Universală a Drepturilor Omului și apare dezbătut în multe studii de pedagogie.

În 1990, la Jomtien, Tailanda, s-a lansat o nouă direcție a politicilor educaționale în lume: EDUCAȚIA PENTRU TOȚI!

Acest motto a fost preluat în 1994, la Salamanca, unde “educația pentru toți” a fost definită ca “acces la educație și calitate a acesteia pentru toți copiii”, obiectiv care presupune asigurarea posibilităților participării la educație a tuturor copiilor, indiferent de cât de diferiți sunt ei și se abat prin modelul personal de dezvoltare de la ceea ce societatea consideră a fi normal.

În dicționarul pedagogic, “șansa la educație” presupune un context care solicită “posibilități și condiții capabile să asigure concordanța între potențialul nativ și sistemul de influențe educative în procesul formării personalității în diferite etape de dezvoltare”. (*Dictionar de pedagogie*, EDP, 1979).

Referindu-se la principiile noii paradigme a educației, Bruno Wurtz amintește în 1992 principiul egalitarist și flexibilitatea și integrarea vârstelor, referindu-se la faptul că ritmurile înaintării în materie pot fi diferite, datorită diversității individuale.

Bernard Schwartz consemnează în 1976 faptul că egalizarea șanselor de reușită în învățământ nu înseamnă promovarea unui egalitarism, a unui “tratament identic pentru toți în numele egalității”, ci din contră, egalizarea înseamnă “a oferi fiecărui individ un ritm și forme de învățământ care să i se potrivească”.

Sorin Cristea surprinde, ca un principiu al reformei învățământului, principiul egalizării șanselor de reușită în învățământ, care vizează crearea condițiilor psihopedagogice necesare pentru valorificarea potențialului fiecărui individ.

Reiese din aceste afirmații misiunea deosebită a tuturor celor implicați în actul educațional. R. H. Dave susține individualizarea deplină a procesului educativ, pentru ca “fiecare persoană să poată dobândi – prin toate formele de instrucție - cel mai înalt nivel posibil de autorealizare.” Reușita acestor principii ale educației pentru toți mizează pe resursele interne ale sistemului, angajând integral mecanismele reformei școlare. Egalizarea șanselor de reușită în învățământ a fost și este o problema în toate momentele istorice, la fel și crearea tuturor condițiilor necesare atingerii acestor obiective.

Astfel, școlile trebuie să includă în procesul de învățământ toți copiii, fie ei cu handicap sau supradotați, copii ai străzii sau copii provenind din alte zone sau grupuri dezavantajate sau marginalizate.

Importanța educației este deosebită, întregul sistem educațional trebuind să se bazeze pe premisa că fiecare individ poate fi educat, poate fi ajutat să treacă de la o etapă la alta, atâta timp cât influențele educative se adresează “zonei proximei dezvoltării” (L. S. Vigotski). Izvorul dezvoltării psihice îl constituie, după cum se știe, contradicțiile interne care apar ca urmare a solicitărilor externe. Crearea mijloacelor necesare pentru depășirea și rezolvarea acestor contradicții revine, în primul rând, educației. Pe de o parte, educația oferă conținuturile ce urmează să fie asimilate, pe de altă parte ea se preocupă de modul în care să fie asimilate, de formarea capacităților omului. Rolul conducător al educației apare în intervenția acesteia în crearea unui climat educațional favorabil, cu valențe educative puternice asupra formării personalității umane. De aceea, nu este deloc greșită sau inoportună afirmația că “educația este o artă”.

În acest sens, în cadrul procesului instructiv-educativ, misiunea cea mai importantă revine educatorului, care trebuie să realizeze accesibilizarea cunoștințelor înainte de a fi transmise subiecților educației (elevii).

Dreptul fiecărui individ la educație trebuie conștientizat de societate, iar dacă sistemul școlar general nu vine în întâmpinarea necesităților tuturor persoanelor, trebuie avută în vedere educația specială, care se referă la toți acei copii ale căror cerințe sunt generate de incapacități sau dificultăți în a se adapta cerințelor educaționale și societale ca și cei considerați “normali” de către societate. Totuși, trebuie să se tindă la o

pregătire a tuturor copiilor în sistemul școlar obișnuit. Însă dacă acest lucru nu este posibil, calitatea educației speciale trebuie să reflecte aceleași standarde și ambiții de calitate ca și educația obișnuită și să fie strâns legată de aceasta.

Presupunând un demers intenționat, educația are caracter teleologic, acțiunile educaționale derulate corelându-se cu o serie de reguli și norme cunoscute și aplicate de cadrele didactice. Aceste norme sunt cunoscute sub numele de principii didactice.

Diversitatea interindividuală este imensă, iar necesitatea luării în considerare a acestui lucru și accesibilizării conținuturilor apare în didactică și pedagogie ca teorie a procesului de predare-învățare, sub forma principiului accesibilității și individualizării învățământului.

Potrivit acestui principiu, organizarea și desfășurarea procesului de învățământ trebuie să se realizeze pe măsura posibilităților reale ale elevilor, ținându-se seama de particularitățile de vârstă, sex, nivelul pregătirii anterioare, precum și de deosebirile individuale, de potențialul intelectual și fizic al fiecărui elev în parte. Aceste cerințe se referă atât la obiectivele, conținutul și volumul celor studiate în școală, cât și la modalitățile de predare-învățare.

C. Cucoș împarte acest principiu în două, referindu-se astfel la principiul respectării particularităților de vârstă și individuale și la principiul accesibilității cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor. Același principiu este văzut de I. Jinga și E. Istrate ca principiul accesibilității și luării în considerare a particularităților de vârstă și individuale ale elevilor, în timp ce I. Nicola se referă în lucrările sale la principiul accesibilității sau al orientării după particularitățile de vârstă și individuale ale elevilor, iar V. Târcovnicu și V. Popeanga îl numesc simplu, în 1973, principiul accesibilității. Toți acești autori se referă însă la același lucru. Astfel, învățarea se va face în raport cu “zona celei mai apropiate dezvoltări” și se va da copilului maximum din ceea ce el poate să asimileze la un moment dat și care îi permite dezvoltarea psihică în perspectivă. Educatorul trebuie să pornească de la datele personale ale celui educat și să nu forțeze nepermis de mult peste limitele pe care le îngăduie vârsta și caracteristicile individuale : “Totul va fi organizat pe măsura minții, a memoriei și a limbii.” (Comenius, 1632) deoarece “Nu ne putem juca sau nu putem face experimente cu mintea și sufletul copiilor.” (C. Cucos, 1996). Fiecare copil e o individualitate irepetabilă care pretinde un tratament individualizat, pentru exploatarea în mod diferențiat a calităților psihoindividuale. Drept urmare, este necesară dimensionarea atentă a conținuturilor învățării, în consens cu posibilitățile psihice de vârstă și individuale ale copiilor. Accesibilizarea cunoștințelor va fi vizată de înșiși cei care realizează planurile și programele școlare. Dar, momentul principal când se realizează accesibilizarea cunoștințelor este lecția, pregătită și susținută de educator, care este agentul cel mai important în acest sens.

Esența acestui principiu vizează adaptarea conținuturilor și a intermediarilor transmițerii lor la particularitățile de vârstă și individuale, pe cât este posibil într-un sistem instituționalizat, deoarece “oricine poate învăța orice, la orice vârstă, cu condiția ca acel conținut să-i fie prezentat într-o formă accesibilă.” (J. Bruner)

Egalizarea șanselor de reușită în învățământ devine astfel posibilă prin acțiunea a doi factori pedagogici constanți (după S. Cristea, 1994): cunoașterea psihologică a elevului și valorificarea “psihodiagnozei” și “diagnosticului diferențial” în direcția proiectării unui “model al învățării depline”.

Școala este astfel, oarecum “obligată” să creeze condiții adecvate pentru a da posibilitate fiecărui elev “să-și realizeze propria lui dezvoltare optimă” (J. Bruner”). Această viziune optimistă asupra accesibilității presupune încredere și respect față de individualitatea elevului.

Întreaga activitate din școală este orientată spre formarea personalității elevului în conformitate cu cerințele sociale ale vremii, scopul principal fiind integrarea socială. Dacă conținutul și formele acestei activități nu ar lua în considerare realitatea psihologică a copilului, ar pune în primejdie realizarea scopului propus, afirmarea fiecărui copil ca individualitate.

Fiecare copil are un potențial educativ înnăscut care trebuie doar descoperit și activizat. Aceasta este misiunea sfântă a școlii, a educatorilor, deoarece, după cum spunea Comenius : “E îndoielnic să existe o oglindă atât de murdărită, încât să nu reflecte totuși imagini într-un fel oarecare; e îndoielnic să existe o tablă atât de zgrunțuroasă încât să nu putem scrie totuși ceva pe ea. Dacă se întâmplă însă ca oglinda să fie plină de praf sau pete, înainte de a ne folosi de ea trebuie să o ștergem, iar o tablă prea zgrunțuroasă trebuie s-o dăm la rindea.”

Bibliografie

1. Cristea, S. – “Fundamentele pedagogice ale reformei învățământului“, EDP, București, 1994;
2. Cucoș, C. – “Pedagogie“, Ed. Polirom, Iași, 1996;
3. Jinga, I., Istrate, E. – “Pedagogie“, Ed. ALL, 2001;
4. Miroiu, A. - Invatamantul romanesc azi. Studiu de diagnoza, Ed. Polirom Iasi 1998
5. Neamțu, C., Gherguț, A. 2000 - Psihopedagogie speciala. Ghid practic pentru învățământul deschis la distanta, Ed. Polirom
6. Neagu, G. – Sanse de acces la educatie în societatea romaneasca, Editura Lumen, Iasi 2012
7. Nicola, I. – “Pedagogie“, EDP, București, 1994;
8. Przesmycki, H. 1999 – Pedagogie differenciee, Ed. Hachette
9. Vrasmas, E. – “Școala pentru toți“ – materialul pentru studenti;
10. *** – “Declarația de la Salamanca, Spania, 7-10 iunie, 1994“, UNESCO (sursa: Internet);
11. *** – “Regulile standard privind egalizarea șanselor pentru persoanele cu handicap“, ONU, 1993. (sursa: Internet)

Asigurarea șanselor egale pentru copiii defavorizați

*Prof.înv.primar: Diaconu Elena Alexandra
Școala Gimnazială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea*

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă.

Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor. Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă.

Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent. Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc. Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii. De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși

în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate.

Școala trebuie să fie într-o permanentă colaborare cu familiile elevilor (pentru a discuta eventualele probleme de natură comportamentală, materială sau socială și pentru a se găsi soluții care să ducă la rezolvarea acestor probleme), cu centrele de plasament sau cu orfelinatele, în cazul copiilor orfani (pentru a aduce la cunoștința acestora abaterile școlare ale elevilor și pentru a afla despre modul lor de viață în aceste instituții, activitățile extrașcolare în care sunt implicați etc).

Pentru elevii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate de unitatea de învățământ, școala încearcă, printr-un parteneriat cu primăria și prin semnarea unui contract cu o firmă de transport, să le asigure transportul zilnic spre cea mai apropiată unitate de învățământ.

Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați.

Rolul școlii este de a-i învăța pe tineri cum să conviețuiască într-o lume marcată de diferențe lingvistice, culturale sau sociale, prin acceptarea acestora, dar și prin identificarea și însușirea valorilor care îi unesc. Cel mai adesea prezența oamenilor diferiți conduce la dezinteres și indiferență, ceea ce în cele din urmă nu înseamnă altceva decât o formă de discriminare. Ea se manifestă și în educație. Copiii cu diverse dizabilități, copiii de etnie rromă, elevii emigranți sunt adeseori marginalizați de către colegi, dar cadrele didactice trebuie să realizeze anumite activități în care să se integreze și copiii menționați anterior, deoarece prejudecățile unor profesori sau elevi pot genera un comportament discriminatoriu.

Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor. Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Educația pentru diversitate se poate realiza prin toate disciplinele de învățământ, pentru că toate pot să invite la toleranță, la respectarea drepturilor omului, la dezvoltare. Cadrele didactice trebuie să identifice obiective și conținuturi care pot promova interculturalitatea, și să valorifice diversitatea culturală din clasa de elevi, ca resursă în procesul instructiv-educativ.

La nivelul activităților extracurriculare, se pot organiza activități care să implice comunitatea, activități în cadrul cărora participanții să se cunoască mai bine, să coopereze și să trăiască împreună diferite evenimente (activități muzicale și sportive, evenimente culturale și sărbători locale, înfrățiri etc). Recunoașterea, respectul diferențelor etnice, culturale sau sociale și egalitatea de șanse sunt provocări pentru instituția școlară. Directorilor de școli, cadrelor didactice le revin o multitudine de sarcini pentru a construi medii școlare incluzive.

Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru a ajuta profesorii și directorii să învețe culturile elevilor; utilizarea conflictelor etnice pentru producerea unor schimburi culturale și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; facilitarea succesului tuturor prin asigurarea accesului egal și eficient la instituția școlară; înlăturarea prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și grupuri de elevi.

Diversitatea culturală a elevilor poate deveni o oportunitate și o resursă de îmbogățire pentru copii și cadre didactice, numai dacă școala proiectează activități de învățare care să o valorifice și dacă asigură șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor părinților, a profesorilor și a instituțiilor locale abilitate.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
2. Mara D. – Strategii didactice în educația incluzivă, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
3. Verza E., Păun E. – Educația integrată a copiilor cu handicap, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Asigurarea șanselor egale pentru copiii defavorizați

Vărgatu Maria Mădălina

Școala Gimnazială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea

Cea mai buna soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor. Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă.

Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu. Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi. Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc.

Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii. De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate.

Școala trebuie să fie într-o permanentă colaborare cu familiile elevilor (pentru a discuta eventualele probleme de natură comportamentală, materială sau socială și pentru a se găsi soluții care să ducă la rezolvarea acestor probleme), cu centrele de plasament sau cu orfelinatele, în cazul copiilor orfani (pentru a aduce la

cunoștința acestora abaterile școlare ale elevilor și pentru a afla despre modul lor de viață în aceste instituții, activitățile extrașcolare în care sunt implicați etc). Pentru elevii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate de unitatea de învățământ, școala încearcă, printr-un parteneriat cu primăria și prin semnarea unui contract cu o firmă de transport, să le asigure transportul zilnic spre cea mai apropiată unitate de învățământ.

Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați.

Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor. Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă.

Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate. Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă.

Rolul școlii este de a-i învăța pe tineri cum să conviețuiască într-o lume marcată de diferențe lingvistice, culturale sau sociale, prin acceptarea acestora, dar și prin identificarea și însușirea valorilor care îi unesc. Cel mai adesea prezența oamenilor diferiți conduce la dezinteres și indiferență, ceea ce în cele din urmă nu înseamnă altceva decât o formă de discriminare. Ea se manifestă și în educație. Copiii cu diverse dizabilități, copiii de etnie rromă, elevii emigranți sunt adeseori marginalizați de către colegi, dar cadrele didactice trebuie să realizeze anumite activități în care să se integreze și copiii menționați anterior, deoarece prejudecățile unor profesori sau elevi pot genera un comportament discriminatoriu. Spre exemplu, copiii rromi constituie una dintre cele mai defavorizate categorii de copii și au nevoie de mult sprijin pentru a depăși situația în care se află. Sărăcia și lipsurile familiilor rrome, prejudecățile care persistă în mentalitatea populației, inerția unor părinți rromi față de perspectivele pe care educația le oferă copilului școlarizat, toate acestea contribuie la marginalizarea copiilor rromi, la limitarea accesului la șansele egale la care au dreptul toți copiii. Marginalizarea rromilor merge de la atitudinea mai puțin binevoitoare față de elevi, așezarea lor în ultimele bănci până la lăsarea de izbeliște a claselor și școlilor în care învață copiii rromi. Mulți dintre elevii rromi ajung de multe ori în situații de eșec și abandon școlar. Discriminarea elevilor rromi în cadrul sistemului de învățământ, sărăcia, tradițiile etniei se transformă în cauze principale ale abandonului școlar.

Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor. Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Educația pentru diversitate se poate realiza prin toate disciplinele de învățământ, pentru că toate pot să invite la toleranță, la respectarea drepturilor omului, la dezvoltare. Cadrele didactice trebuie să identifice obiective și conținuturi care pot promova interculturalitatea, și să valorifice diversitatea culturală din clasa de elevi, ca resursă în procesul instructiv-educativ. La nivelul activităților extracurriculare, se pot organiza activități care să implice comunitatea, activități în cadrul cărora participanții să se cunoască mai bine, să coopereze și să trăiască împreună diferite evenimente (activități muzicale și sportive, evenimente culturale și sărbători locale, înfrățiri etc). Recunoașterea, respectul diferențelor etnice, culturale sau sociale și egalitatea de șanse sunt provocări pentru instituția școlară. Directorilor de școli, cadrelor didactice le revin o multitudine de sarcini pentru a construi medii școlare incluzive.

Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității

culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru a ajuta profesorii și directorii să învețe culturile elevilor; utilizarea conflictelor etnice pentru producerea unor schimburi culturale și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; facilitarea succesului tuturor prin asigurarea accesului egal și eficient la instituția școlară; înlăturarea prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și grupuri de elevi.

Diversitatea culturală a elevilor poate deveni o oportunitate și o resursă de îmbogățire pentru copii și cadre didactice, numai dacă școala proiectează activități de învățare care să o valorifice și dacă asigură șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor părinților, a profesorilor și a instituțiilor locale abilitate.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
2. Mara D. – Strategii didactice în educația incluzivă, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
3. Verza E., Păun E. – Educația integrată a copiilor cu handicap, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Asigurarea șanselor egale pentru copiii defavorizați

Prof. Dorobanțu Ionela

Școala Gimnazială Nr.13 Râmnicu Vâlcea Județul Vâlcea

În țara noastră vorbim despre «incluziunea educațională» ca despre un concept care se referă la integrarea copilului cu cerințe educaționale specifice atât în sistemul educațional cât și în cel comunitar în ansamblul său. Acesta presupune drepturi egale pentru toți copiii, pentru dezvoltare conform potențialului fiecărui copil în parte prin diversitate, indiferent de etnie, sex, mediul din care provine. Iar rezultatul unor astfel de preocupări vin în întâmpinarea nevoilor copiilor de a învăța participând la toate activitățile și punându-se accent pe progresul individual. În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie romă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc. Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii. De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate.

Școala trebuie să fie într-o permanentă colaborare cu familiile elevilor cu centrele de plasament sau cu orfelinatele, în cazul copiilor orfani. Pentru elevii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate de unitatea de învățământ, școala încearcă, printr-un parteneriat cu primăria și prin semnarea unui contract cu

o firmă de transport, să le asigure transportul zilnic spre cea mai apropiată unitate de învățământ. Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor. Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască, să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare.

Educația pentru diversitate se poate realiza prin toate disciplinele de învățământ, pentru că toate pot să invite la toleranța, la respectarea drepturilor omului, la dezvoltare. Cadrele didactice trebuie să identifice obiective și conținuturi care pot promova interculturalitatea, și să valorifice diversitatea culturală din clasa de elevi, ca resursă în procesul instructiv-educativ.

Bibliografie

1. Gherguț, A., *Managementul instituțiilor și serviciilor pentru persoane cu cerințe speciale*, Editura Polirom, București, 2000
2. Suci Marta – Christina, Neagu Ana – Maria, *Aspecte economice ale egalității de șanse și diversității în educație*, Editura Universitară, București, 2002

Promovarea egalității de șanse

Prof. Burlan Adrian

Școala Gimnazială „Anton Pann”, Râmnicu Vâlcea, Jud. Vâlcea

Anul European al Egalității de Șanse pentru Toți vizează combaterea stereotipurilor și rolurilor atribuite femeilor și bărbaților indiferent de etnie, religie, dizabilități, vârstă și orientare sexuală, precum și necesitatea modificării comportamentelor, atitudinilor, normelor și valorilor care aduc atingere demnității umane. Acțiunile prevăzute în această direcție se referă la înlocuirea modelelor culturale, care reflectă stereotipurile de la nivelul societății și la integrarea principiului egalității și diversității mai ales în educație, cultură și mass-media. Valorificarea diversității culturale, etnice și a diferențelor de gen, de vârstă constituie premise pentru dezvoltarea societății și, totodată, asigură un cadru în care relațiile sociale au la bază valori ca toleranța și egalitatea.

Valorificarea diversității culturale, etnice și a diferențierilor de gen, de vârstă constituie premisele pentru dezvoltarea societății și, totodată, asigură un cadru în care relațiile sociale au la bază valori ca toleranța și egalitatea. Anul European al Egalității de Șanse pentru Toți își propune să lanseze campanii de creștere a gradului de conștientizare privind dreptul la tratament egal și respectarea drepturilor și libertăților fiecărui cetățean. Ideea de egalitate de șanse prezintă totodată și o serie întreagă de dificultăți și limitări. Astfel, aplicabilitatea sa este limitată la sfera vieții publice, și nu o include pe aceea a vieții private, iar o dificultate majoră vine din faptul că limita dintre public și privat este o chestiune controversată. Este evident că deciziile private (alegerea prietenilor, ori a partenerului de viață) nu se fac după principiul egalității de șanse și se bazează adesea pe prejudecăți.

Deși acest lucru este discutabil din punct de vedere moral, se admite că ideea egalității de șanse reglementează doar acea parte a vieții individului pe care el o împărtășește cu toți membrii societății, și nu fiecare aspect al comportamentului său privat. În aceste condiții, au fost neglijate în practică o serie de surse ale inegalității, identificate cu domenii ale vieții private: familia, căsătoria, religia. O altă limitare privește faptul că principiul egalității de șanse se oprește adesea la granițele unităților politice, cum ar fi statele naționale sau diferitele asocieri dintre acestea (cum ar fi Uniunea Europeană ori Spațiul Schengen), care tind să își favorizeze proprii cetățeni în dauna celorlalți. Anumite drepturi și oportunități, cum ar fi dreptul la muncă, ori

la liberă circulație, sunt rezervate cetățenilor acestor state sau uniuni. Spre exemplu, accesul la sistemul public de educație poate fi gratuit pentru cetățenii unui stat, dar poate fi limitat ori lipsit de gratuitate pentru cei care nu sunt cetățenii aceluși stat.

O altă dificultate vine din faptul că respectarea principiului egalității de șanse introduce restricții de natură morală în luarea deciziilor economice în contextul pieței. Deciziile privind angajările, investițiile, achizițiile ori vânzările nu trebuie să fie influențate de prejudecăți religioase, rasiale, sexuale, ori de altă natură, care ar putea dezavantaja pe unii din agenții economici. Dacă, spre exemplu, patronul unui mic restaurant angajează preferențial pe membrii familiei sale, acest lucru este considerat mai degrabă o chestiune privată, decât un caz de încălcare a principiului egalității de șanse.

Dacă însă el refuză să servească anumiți clienți, în funcție de criteriile rasiale, de exemplu, ori de alte criterii, reale ori fanteziste (cum ar fi lungimea părului, ori culoare ochilor) atunci chestiunea devine publică și e considerată o încălcare a principiului menționat. Principiul egalității de șanse trebuie, de asemenea, să facă față unei alte provocări serioase, care vine din faptul că în general el nu ține seamă de modul în care circumstanțele care se află în afara controlului unui individ îi influențează acestuia abilitatea de a intra în competiție pentru accesul la anumite resurse limitate.

De exemplu, atunci când se insistă că pentru ocuparea unui post sau a unei poziții sociale dezirabile trebuie ca toți candidații să participe la o testare a aptitudinilor în condiții riguros egale, care să le evalueze cât mai corect performanțele, nu se ține cont de faptul că situația socio-economică diferită a candidaților le-a creat unora condiții de a fi mai bine pregătiți pentru testare, astfel că în realitate șansele nu sunt niciodată riguros egale, ci doar se accentuează niște inegalități sociale preexistente. Dacă într-o societate în care accesul la pozițiile privilegiate este rezervat unei categorii ereditare de tehnocrați cum ar fi preoții, se introduce principiul egalității formale de șanse, aceasta nu înseamnă automat egalizarea reală a oportunităților. Prin reformă, se permite accesul oricui în categoria preoților și apoi în pozițiile privilegiate, cu condiția susținerii unui examen care să evalueze competențele necesare, însă este evident că nu toți au competențe egale pentru a intra în această categorie, adică nu toți candidații dispun de șanse egale în competiție. Unii dintre ei, care provin din categoria socială superioară, au beneficiat de o educație mai elevată și de un antrenament adecvat pentru competiția în care urmează să intre, în timp ce aceia care provin din categorii sociale defavorizate nu au acest avantaj.

Din acest motiv, este foarte posibil ca numai cei care provin din categoria privilegiată să îndeplinească toate condițiile prevăzute de examenul de competențe, și astfel să acceadă în clasa preoților, deși formal vorbind toată lumea are aceleași șanse. În consecință, chiar dacă toți indivizii sunt candidați eligibili pentru o poziție superioară, iar meritele lor sunt evaluate corect, egalitatea substanțială sau reală de șanse pretinde ca toți să aibă aceleași oportunități de a deveni calificați pentru ocuparea prin concurs a poziției respective. Societatea trebuie să ia măsurile necesare pentru a asigura aceste oportunități, cum ar fi egalizarea condițiilor educative pentru toată lumea prin instituirea de burse pentru acei indivizi merituosi care însă nu își permit să plătească pentru instruirea necesară.

Dacă toate măsurile necesare vor fi luate la timp, atunci situația se va schimba, și nu doar cei aflați din start într-o situație socio-economică avantajoasă vor putea îndeplini criteriile de competență cerute de egalitatea formală de șanse. În cazul în care vorbim despre circumstanțele ocupării unei poziții sociale superioare, există egalitate de șanse doar în situația în care toți membrii societății sunt eligibili pentru competiția în vederea ocupării ei, candidaturile sunt judecate corect în conformitate cu criteriul competenței și sunt selectați doar cei merituosi, iar șansele de a dobândi abilitățile și calificările necesare sunt egalizate pentru toți. Problema care apare aici este aceea a criteriilor după care se va stabili cât anume trebuie să facă societatea pentru a se asigura că aceste cerințe sunt respectate. În principiu măsura în care societatea trebuie să intervină ar trebui să rezulte din comparația între costurile și beneficiile presupuse de eforturile pentru asigurarea egalității de șanse și costurile și beneficiile măsurate în termenii celorlalte valori, cu care acest demers de asigurare a egalității vine în conflict.

Pe de altă parte, oricât de mult ar interveni societatea, spre exemplu oferind burse tuturor celor defavorizați, persoanele aparținând segmentului privilegiat vor putea compensa acest lucru investind și mai mult în educația copiilor lor, și astfel le vor crea un avantaj competitiv și vor perpetua inegalitatea inițială, făcând zadarnice eforturile societății.

Bibliografie

1. Sergiu Bălan „Egalitatea de șanse”
2. Laura CETEAN-Voiculescu „Suport de curs – Egalitatea de șanse

Ce este egalitatea de șanse

Prof. Înv. Primar Dogaru Nicuța Aura

Colegiul Național de Informatică “Matei Basarab” Râmnicu Vâlcea Județul Vâlcea

Egalitatea de șanse este principiul care are la bază asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viață economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dezabilitati sau orientare sexuală.

Acest principiu este aplicat în domeniul muncii, al accesului la educație, sănătate, cultură și informare, al participării la luarea deciziilor și al furnizării accesului la bunuri și servicii. Egalitatea de șanse este prevăzută în legislația din întreagă lume pentru a garanta tratamentul egal indiferent de rasă sau origine etnică, religie, credința, dizabilități, orientare sexuală și vârstă.

Egalitatea de șanse este principiul care are la bază asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viață economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dezabilitati sau orientare sexuală.

Acest principiu este aplicat în domeniul muncii, al accesului la educație, sănătate, cultură și informare, al participării la luarea deciziilor și al furnizării accesului la bunuri și servicii. Egalitatea de șanse este prevăzută în legislația din întreagă lume pentru a garanta tratamentul egal indiferent de rasă sau origine etnică, religie, credința, dizabilități, orientare sexuală și vârstă.

România și-a aliniat legislația la cea europeană în acest domeniu, mai ales că urmare a aderării la Uniunea Europeană, unde directivele corespund mai multor teme: plată egală pentru muncă de valoare egală, tratament egal la locul de muncă, tratament egal cu privire la sistemul de securitate socială, tratament egal pentru angajați pe cont propriu, protecția maternității, organizarea timpului de lucru, concediu parental, răsturnarea sarcinii probei în cazurile de discriminare pe bază de sex, nediscriminarea lucrătorilor cu normă redusă.

Discriminarea, conceptul de la bază principiului egalității de șanse, se referă la orice deosebire, excludere, restricție sau preferința pe bază criteriilor prevăzute de legislația în vigoare. În legislația românească, criteriile de raportare sunt rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

Discriminarea poate fi sexuală (a minorităților sexuale și între sexe), etnică, rasială, socială. Ea poate fi directă, când tratamentul defavorabil se îndreaptă direct împotriva unei anumite persoane, pe motive de sex (graviditate, naștere), rasă, etnie, categorie socială (persoanele cu handicap sunt una dintre cele mai discriminate categorii sociale), etc. sau indirectă, când tratamentul defavorabil este îndreptat împotriva unui grup de persoane de un anumit sex, etnie, rasă, categorie socială, etc.

Promovarea egalității de șanse la Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea

Cîrjan Mihaela Cristina

Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea Județul Vâlcea

Egalitatea șanselor înseamnă oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.¹

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă.

Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc. Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii.

Cadrele didactice de la Colegiul Economic adoptă mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați.

Scopul enunțat pe pagina liceului nostru, de către conducere, este “asigurarea pentru toți elevii a unui mediu educațional în care să fie promovată calitatea în educație și în formarea profesională, bazată pe cooperare și egalitate de șanse, pentru integrarea într-o societate a dezvoltării durabile și a învățării pe tot parcursul vieții”².

În cadrul liceului nostru se desfășoară numeroase proiecte cu finanțate europene, toate încurajând egalitatea de șanse în școală, dar și în afară. Unul dintre aceste proiecte, finalizat la începutul lunii septembrie 2019, se adresa chiar nediscriminării și integrării elevilor din toate categoriile, ce prezintă riscul de a fi discriminați. I HAVE A DREAM NR. REFERINTĂ 2016-1-TR01-KA219-034492_3³ are ca motto „If you want to change something, you must first change yourself!”, iar obiectivele proiectului au vizat:

- combaterea discriminării și a violenței în rândul tinerilor;
- promovarea egalității de șanse și a fair-play-ului;
- eliminarea prejudecăților;

1 <http://asociatia-profesorilor.ro/sanse-egale-pentru-copiii-proveniti-din-medii-defavorizate.html>

2 <http://colegiuleconomicvl.ro/>

3 http://colegiuleconomicvl.ro/I_HAVE_A_DREAM_MENU.html

- formarea de valori morale precum toleranța, altruismul, onestitatea, respectul pentru alte culturi;
- dezvoltarea competențelor lingvistice și digitale.

Următoarele activități au adunat împreună elevi și profesori din 5 țări (România, Letonia, Turcia, Germania și Bulgaria): seminarii/dezbateri pe tema combaterii discriminării și a violenței; vizitarea unor centre de plasament și a unor instituții pentru persoane cu dizabilități; editarea unei broșuri despre personalități care au militat pentru libertate, egalitate și respectarea drepturilor omului; editarea unor reviste pe nondiscriminare, pentru fiecare școală; expoziții de fotografii; ateliere de artă populară și meșteșuguri; spectacole de teatru; creare/editare wikis; organizarea unui mini-festival în fiecare școală; întreceri sportive etc.

Bibliografie

1. <http://asociatia-profesorilor.ro/>
2. <http://colegiuleconomicvl.ro/>

Asigurarea egalității de șanse în sistemul educațional

Prof. Înv. Preprimar Deaconu Elena

Grădinița cu Program Normal Berislăvești, Județul Vâlcea

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire. Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu.

Educația în școala românească, ca și în sistemele educaționale din lume, este actul prin care se fundamentează dezvoltarea personalității în sensul holismului și durabilității. Și tocmai pentru a putea fi realizat acest ideal, educația este și trebuie să fie guvernată de anumite principii și norme. Între acestea, subliniem “asigurarea egalității de șanse”. Principiu care, odată respectat și implementat, aduce beneficii în ambele planuri, cel al individului și cel al majorității: întrucât fiecare persoană cu cerințe educaționale speciale evoluează conform particularităților sale, iar majoritatea își dezvoltă toleranța și creativitatea în relaționarea interpersonală.

Considerăm că asigurarea de șanse egale la educație este un proces complex care trebuie să implice ca factori catalizatori atât societatea, cât și sistemul educațional. O societate care propune/dispune de medii și condiții propice de exprimare și dezvoltare personală și profesională a persoanelor cu CES are imperativ nevoie de o școală care formează și educă în spiritul incluziunii, valorizării diversității, responsabilității colective și demnității umane.

În școală sunt asigurate șansele la educație tuturor copiilor dacă în plan acțional sunt practicate strategii educaționale centrate pe elev, pe particularitățile și nevoile sale individuale. De la oferta curriculară, programe și proiecte educaționale focalizate pe nevoile elevilor, luarea deciziilor cu implicarea părinților elevilor cu CES, asigurarea de personal didactic și specialiști, la asigurarea unui mediu fizic sănătos și sigur, cu facilități destinate elevilor cu cerințe speciale.

Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor. Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă. La

nivelul activităților extracurriculare, se pot organiza activități care să implice comunitatea, activități în cadrul cărora participanții să se cunoască mai bine, să coopereze și să trăiască împreună diferite evenimente.

La nivelul sistemului de învățământ sunt adoptate și aplicate programe de formare a unei imagini reale despre ceea ce înseamnă școala pentru toți, despre avantajele integrării acestor copii (atunci când este posibil) în sistemul obișnuit de învățământ. Incluziunea trebuie să fie un act responsabil, asumat de personalul școlii, de comunitate, de familie; ea trebuie înțeleasă ca un fapt de normalizare a vieții persoanelor aflate în dificultate și ca o măsură de conștientizare a rolului școlii de instituție publică, la care toți au acces în calitate de cetățeni cu drepturi egale ai comunității. Un astfel de sistem educațional, centrat pe interesele elevilor, pe dezvoltarea de competențe, capacități în ritmul propriu fiecăruia, facilitează tranziția către nivelul următor, cel al mediului socio-profesional.

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrația secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse. Specia umană se conformează și ea aceluiași principiu director al evoluției speciilor – variabilitatea; indiferent de numărul indivizilor, educația lor trebuie să fie diferențiată și specializată, în funcție de „echipamentul natural-genetic” al fiecăruia, de aptitudinile și interesele fiecărei persoane, corelate cu nevoile de cadre competente ale societății.

În concluzie, putem sublinia faptul că incluziunea este o politică educațională, dar în același timp o provocare atât pentru școală cât și pentru societate, întrucât dezideratul ei este orientat spre formarea persoanelor vizate ca elevi/cetățeni ai unei școli/societăți democratice, cu drepturi, responsabilități și șanse egale.

Bibliografie

1. Ecaterina Vrasmaș și Traian Vrasmaș - *“Educația incluzivă în grădiniță: dimensiuni, provocări și soluții”*, București, 2012
2. Mara D. – *„Strategii didactice în educația incluzivă”*, Editura Didactică și Pedagogică, București, Sibiu, 2009.
3. Mihaela Ionescu - *”Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani”*, ed. Vanemonde, 2010

Diferiți și egali în clasă

Prof. Lazarescu Catalina

Scoala Gimnazială Nr. 10 Râmnicu Vâlcea

Ieri am citit o piesă în *Săptămâna Educației*, scrisă de dr. James Delisle, în care el a respins categoric ideea instruirii diferențiate în sala de clasă, în favoarea unei abordări pedagogice în flux către grupările omogene de copii. În articolul său, el afirmă: *Deși este bine în teorie, diferențierea în practică este mai greu de implementat într-o clasă eterogenă decât să jonglezi cu un braț legat în spatele tău.* De fapt, ceea ce susține el este că diferențierea, în timp ce este un obiectiv laudabil, este prea dificilă pentru cadrele didactice de a pune în aplicare și, prin urmare, *este un eșec, o farsă și o glumă educațională finală jucată de nenumărați educatori și studenți.* Cu alte cuvinte, potrivit lui, problema nu este teoria, ci practica reală.

Și, mai degrabă decât să amelioreze abilitățile profesorilor noștri pentru a răspunde nevoilor tuturor elevilor, ar trebui să ne întoarcem ceasul și să educăm în silozuri limitate definite de «capacitatea» elevului. Sperăm că am lăsat acele zile în spatele nostru. Cu ani în urmă, am citit articolele publicate de Jim Delisle și,

în mod ironic, alături de Carol Ann Tomlinson, care este probabil expertul mondial și cel mai mare susținător al diferențierii. Așa că m-am întrebat, toți acești ani mai târziu, ce-l va face să se gândească în felul acesta sau să se razgândească?

Nu există nicio îndoială că mulți profesori consideră că provocarea de a satisface nevoile unui grup divers de elevi este o sarcină imposibilă. Trebuie doar să te uiți la retorica care înconjoară greva recentă a cadrelor didactice din British Columbia, cu strigătul lor împotriva integrării studenților cu nevoi speciale în sălile de clasă și a cerințelor unei «clasa de compoziție» pentru a vedea această mentalitate la locul de muncă. Din nefericire, ideea cursurilor «streaming» se bazează pe faptul că studenții se încadrează în categorii definite ca și cursanți și că, dacă sunt grupați în mod corespunzător, aceștia pot fi învățați cu un stil de instruire «unic pentru toți». Desigur, multe instituții post-secundare operează în acest fel, dar nu am văzut niciodată o școală bună sau un profesor-maestru care ar considera că aceasta este o abordare eficientă a predării.

Profesorii s-au luptat întotdeauna cu modul de diferențiere pentru a răspunde nevoilor tuturor elevilor. Cu treizeci de ani în urmă, atenția la «stilurile de învățare» a fost tocmai furia. Profesorii au fost încurajați să-și schimbe metodologia pentru a oferi fiecărui elev unele oportunități de a învăța în modul preferat. Un sistem la modă a devenit împărțirea elevilor în patru cadrane de învățare cu recomandarea ca activitățile și abordările de învățare să fie echilibrate între ele. Deși metoda aceasta era superioară unei abordări monomodale, aceasta însemna - chiar și pentru susținătorii și promotorii acestei idei - că nevoile unui singur sfert dintre elevii dintr-o clasă au fost satisfăcute în acel moment al activității propuse.

Ceea ce aveam nevoie atunci și încă mai avem nevoie este o abordare multimodală. Cu alte cuvinte, mai degrabă decât să ne schimbăm metodele din când în când, educatorii ar trebui să ofere mai multe abordări simultan. Acesta este conceptul fundamental din spatele Universal Design for Learning (UDL). Începeți cu conceptul, cu evaluarea sau cu strategia de predare și oferiți o varietate de abordări sau opțiuni pe care studenții să le urmeze. UDL începe cu premisa că toată lumea este capabilă să înțeleagă un concept; rolul profesorului este acela de a găsi calea de funcționare și înțelegere pentru fiecare dintre elevii săi. Pentru un studiu de clasă nou, de exemplu, se poate încerca utilizarea unei combinații a unei cărți tipărite; o carte digitală cu font reglabil; o carte audio; sau chiar vorbite, cu software-ul text pe un laptop sau SmartBoard. În acest mod te adresezi unei largi palete de nevoi, copiii reușind să asimileze conținutul alegând varianta care le se potrivește fiecăruia cel mai bine.

La KGMS și Maplewood Alternative, școli pe care eu, ca și cadru didactic le-am vizitat, este cea mai eclectică combinație pe care o puteți imagina, cu peste 160 de planuri educaționale diferite care funcționează în același timp. Profesorii sunt maeștri în arta de a conduce o clasă cu adevărat orientată spre elev și diferențiată, fiind conștienți de gama de stiluri de învățare și de nevoile cu care se confruntă și de a ajuta copiii și tinerii adulți să navigheze prin intermediul curriculum-ului. Au clase de bază relativ mici (15-18), care sunt împărțite în grupuri de lucru de cinci sau șase, cu un profesor dedicat pentru arte și matematică lingvistică; profesori de suport specializat în știință, studii sociale, fizică și artă; un departament puternic de consiliere care oferă program de învățare social-emoțională; avem psihologi la dispoziția elevilor dar și pentru cadrele didactice; și o legiune de tutori de specialiști care oferă aproape o oră pentru fiecare elev mic în fiecare zi, și un sprijin academic individualizat pentru toți elevii de liceu.

Consider că adevărata problemă nu este despre cine este în clasă, ci mai degrabă despre modul în care este organizat pentru a le servi copiilor în mod eficient. Elevii cu nevoi complexe de învățare nu reprezintă o provocare care trebuie abordată, ci un puzzle care trebuie rezolvat. Lucrăm ca o echipă pentru a debloca obstacolele din calea învățării lor și pentru a deschide noi căi spre succes. Este deseori o sarcină dificilă, dar este întotdeauna plină de satisfacții.

Fiecare profesor, fiecare sala de clasă și fiecare școală trebuie să ofere un mediu de învățare care să recunoască faptul că fiecare elev învață diferit. O puteți numi diferențiere, sau o puteți numi doar o predare eficientă. În orice caz, este singura modalitate de a satisface nevoile celor care învață în grija noastră. Orice mai puțin, pentru a pune-o în termenii lui Jim Delisle, ar fi o «farsă»!

Bibliografie

1. <https://educationpost.org/we-can-learn-many-things-from-these-schools-separate-but-equal-isnt-one-of-them/>

2. <http://jrdelisle.com/>
3. <https://www.gcgtc.com/about-us/our-team/dr-james-jim-delisle/>

Educație fără frontiere

*Profesor Învățământ Primar Fulga Elena
Liceul Tehnologic Justinian Marina Județul Vâlcea*

Educația este ansamblul influențelor exercitate asupra indivizilor umani, de regulă copii și tineri, în evoluția și dezvoltarea lor, de către alți indivizi umani, de regulă adulți, indiferent dacă aceste influențe sunt intenționate sau spontane, explicite sau implicite, sistematice sau întâmplătoare, dar având un rol mai mare sau mai mic în formarea individului ca om social. Noțiunea de Societatea cunoașterii este utilizată astăzi în întreaga lume, fiind o prescurtare a termenului Societate bazată pe cunoaștere. Societatea cunoașterii reprezintă mai mult decât societatea informațională, înglobând-o de fapt pe aceasta.

Rolul educației este de a forma ființa socială, de a-l socializa pe copil. În realitate, educația are un caracter pluridimensional și o definiție adecvată trebuie să ia în considerare în egală măsură ambele dimensiuni, astfel încât să poată orienta acțiunea educativă pentru a răspunde atât nevoilor individului, cât și celor ale societății pentru care îl formăm.

Putem spune ca educația este ansamblul de acțiuni și de influențe menite să permită ființei umane să-și dezvolte capacitățile fizice și intelectuale, dar și sentimentele și atitudinile morale și estetice, în scopul responsabilizării și integrării sociale optime ca cetățean.

Sorin Cristea surprinde, ca un principiu al reformei învățământului, principiul egalizării șanselor de reușită în învățământ, care vizează crearea condițiilor psihopedagogice necesare pentru valorificarea potențialului fiecărui individ. Reiese din aceste afirmații misiunea deosebită a tuturor celor implicați în actul educațional. Individualizarea deplină a procesului educativ, pentru ca “ fiecare persoană să poată dobândi – prin toate formele de instrucție - cel mai înalt nivel posibil de autorealizare. “ Reușita acestor principii ale educației pentru toți mizează pe resursele interne ale sistemului, angajând integral mecanismele reformei școlare. Egalizarea șanselor de reușită în învățământ a fost și este o problemă în toate momentele istorice.

Astfel, școlile trebuie să includă în procesul de învățământ totii copiii, fie ei cu cerinte educative speciale sau supradotați, copii ai străzii sau copii provenind din alte zone sau grupuri dezavantajate sau marginalizate.

Școala este astfel, oarecum “ obligată “ să creeze condiții adecvate pentru a da posibilitate fiecărui elev “să-și realizeze propria lui dezvoltare optimă“ (J. Bruner). Această viziune optimistă asupra accesibilității presupune încredere și respect față de individualitatea elevului. Întreaga activitate din școală este orientată spre formarea personalității elevului în conformitate cu cerințele sociale ale vremii, scopul principal fiind integrarea socială. Dacă conținutul și formele acestei activități nu ar lua în considerare realitatea psihologică a copilului, ar pune în primejdie realizarea scopului propus, afirmarea fiecărui copil ca individualitate.

Fiecare copil are un potențial educativ înăscut care trebuie doar descoperit și activizat. Aceasta este misiunea sfântă a școlii, a educatorilor, deoarece, după cum spunea Comenius : “E îndoielnic să existe o oglindă atât de murdară, încât să nu reflecte totuși imagini într-un fel oarecare; e îndoielnic să existe o tablă atât de zgrunțuroasă încât să nu putem scrie totuși ceva pe ea. Dacă se întâmplă însă ca oglinda să fie plină de praf sau pete, înainte de a ne folosi de ea trebuie să o stergem, iar o tablă prea zgrunțuroasă trebuie s-o dăm la rindea.

“Importanța educației este deosebită, întregul sistem educațional trebuind să se bazeze pe premisa că fiecare individ poate fi educat, poate fi ajutat să treacă de la o etapă la alta, atâta timp cât influențele educative se adresează “ zonei proximei dezvoltării “ (L. S. Vigotski). Izvorul dezvoltării psihice îl constituie, după cum se știe, contradicțiile interne care apar ca urmare a solicitărilor externe. Crearea mijloacelor necesare pentru depășirea și rezolvarea acestor contradicții revine, în primul rând, educației. Pe de o parte, educația oferă conținuturile ce urmează să fie asimilate, pe de altă parte ea se preocupă de modul în care să fie asimilate,

de formarea capacităților omului. Rolul conducător al educației apare în intervenția acesteia în crearea unui climat educațional favorabil, cu valențe educative puternice asupra formării personalității umane. De aceea, nu este deloc greșită sau inoportună afirmația că “ educația este o artă “.

Bibliografie

1. Constantin Cucuș, *Pedagogie*, Editura Polirom, București, 2006
2. Ioan Jinga, *Manual de pedagogie*, Editura Bic All, Timișoara, 2006
3. S Cristea, *Dictionar de termeni pedagogici*, Editura Didactica si Pedagogica, Bucuresti,

Egalitate de șanse în educație

Prof. Dorobanțu Simona Cristina

Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab”, Râmnicu Vâlcea

În zilele noastre, ca urmare a diferențelor lingvistice, culturale sau sociale, rolul școlii este de a-i învăța pe tineri cum să conviețuiască, prin acceptarea acestora, dar și prin identificarea și însușirea valorilor care îi unesc. De multe ori, prezența oamenilor diferiți conduce la dezinteres și indiferență, la discriminare. Ea este prezenta și în educație. Copiii cu diverse dizabilități, copiii de etnie rromă, elevii emigranți sunt adeseori marginalizați de către colegi, dar cadrele didactice trebuie să realizeze anumite activități în care să se integreze și copiii menționați anterior. De exemplu, copiii rromi constituie una dintre cele mai defavorizate categorii de copii și au nevoie de mult sprijin pentru a depăși situația în care se află. Sărăcia și lipsurile familiilor rrome, prejudecățile care persistă în mentalitatea populației, inerția unor părinți rromi față de perspectivele pe care educația le oferă copilului școlarizat, toate acestea contribuie la marginalizarea copiilor rromi, la limitarea accesului la șansele egale la care au dreptul toți copiii.

Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor. Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate.

Educația incluzivă este cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, șinuoproblemă.

Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor. Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă. Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu. Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui

mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Școala trebuie să fie într-o permanentă colaborare cu familiile elevilor (pentru a discuta eventualele probleme de natură comportamentală, materială sau socială și pentru a se găsi soluții care să ducă la rezolvarea acestor probleme), cu centrele de plasament sau cu orfelinatele, în cazul copiilor orfani (pentru a aduce la cunoștința acestora abaterile școlare ale elevilor și pentru a afla despre modul lor de viață în aceste instituții, activitățile extrașcolare în care sunt implicați etc).

Bibliografie

Crețu D., Nicu A. Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.

Mara D. – Strategii didactice în educația incluzivă, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004

Verza E., Păun E. – Educația integrată a copiilor cu handicap, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

<https://iteach.ro/experientedidactice/asigurarea-sanselor-egale-pentru-copiii-defavorizati>

Egalitatea de șanse în educație

Șerban Andreea Maria

Grădinița cu Program Prelungit Cozia Jud. Vâlcea

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, o educație pentru toți și pentru fiecare, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială. Această opțiune a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc.

Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu.

Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative special. Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare. În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza

egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă. Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD.

Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc. Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii. De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate. Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte.

Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați. Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate.

Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă. Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor. Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru a ajuta profesorii și directorii să învețe culturile elevilor; utilizarea conflictelor etnice pentru producerea unor schimburi culturale și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; facilitarea succesului tuturor prin asigurarea accesului egal și eficient la instituția școlară; înlăturarea prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și grupuri de elevi.

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate“ înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse. Specia umană se conformează și ea aceluși principiu director al evoluției speciilor – variabilitatea; indiferent de numărul indivizilor, educația lor trebuie să fie diferențiată și specializată, în funcție de „echipamentul natural-genetic“ al fiecăruia, de aptitudinile și interesele fiecărei persoane, corelate cu nevoile de cadre competente ale societății.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
2. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
3. Verza E., Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Egalitatea de șanse prin educație incluzivă

*Prof. inv. primar Vizantie Nicoleta Doina
Școala Gimnazială Nr. 13 Râmnicu Vâlcea*

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor. Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă.

Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu. Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc. Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii. De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate.

Școala trebuie să fie într-o permanentă colaborare cu familiile elevilor (pentru a discuta eventualele probleme de natură comportamentală, materială sau socială și pentru a se găsi soluții care să ducă la rezolvarea acestor probleme), cu centrele de plasament sau cu orfelinatele, în cazul copiilor orfani (pentru a aduce la cunoștință acestora abaterile școlare ale elevilor și pentru a afla despre modul lor de viață în aceste instituții, activitățile extrașcolare în care sunt implicați etc).

Pentru elevii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate de unitatea de învățământ, școala încearcă, printr-un parteneriat cu primăria și prin semnarea unui contract cu o firmă de transport, să le asigure transportul zilnic spre cea mai apropiată unitate de învățământ.

Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați.

Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor. Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă.

Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate. Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranță; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă.

Rolul școlii este de a-i învăța pe tineri cum să conviețuiască într-o lume marcată de diferențe lingvistice, culturale sau sociale, prin acceptarea acestora, dar și prin identificarea și însușirea valorilor care îi unesc. Cel mai adesea prezența oamenilor diferiți conduce la dezinteres și indiferență, ceea ce în cele din urmă nu înseamnă altceva decât o formă de discriminare. Ea se manifestă și în educație. Copiii cu diverse dizabilități, copiii de etnie romă, elevii emigranți sunt adeseori marginalizați de către colegi, dar cadrele didactice trebuie să realizeze anumite activități în care să se integreze și copiii menționați anterior, deoarece prejudecățile unor profesori sau elevi pot genera un comportament discriminatoriu.

Spre exemplu, copiii rromi constituie una dintre cele mai defavorizate categorii de copii și au nevoie de mult sprijin pentru a depăși situația în care se află. Sărăcia și lipsurile familiilor rrome, prejudecățile care persistă în mentalitatea populației, inerția unor părinți rromi față de perspectivele pe care educația le oferă copilului școlarizat, toate acestea contribuie la marginalizarea copiilor rromi, la limitarea accesului la șansele egale la care au dreptul toți copiii.

Marginalizarea rromilor merge de la atitudinea mai puțin binevoitoare față de elevi, așezarea lor în ultimele bănci până la lăsarea de izbeliște a claselor și școlilor în care învață copiii rromi. Mulți dintre elevii rromi ajung de multe ori în situații de eșec și abandon școlar. Discriminarea elevilor rromi în cadrul sistemului de învățământ, sărăcia, tradițiile etniei se transformă în cauze principale ale abandonului școlar.

Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor. Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Educația pentru diversitate se poate realiza prin toate disciplinele de învățământ, pentru că toate pot să invite la toleranță, la respectarea drepturilor omului, la dezvoltare. Cadrele didactice trebuie să identifice obiective și conținuturi care pot promova interculturalitatea, și să valorifice diversitatea culturală din clasa de elevi, ca resursă în procesul instructiv-educativ.

La nivelul activităților extracurriculare, se pot organiza activități care să implice comunitatea, activități în cadrul cărora participanții să se cunoască mai bine, să coopereze și să trăiască împreună diferite evenimente (activități muzicale și sportive, evenimente culturale și sărbători locale, înfrățiri etc). Recunoașterea, respectul diferențelor etnice, culturale sau sociale și egalitatea de șanse sunt provocări pentru instituția școlară. Directorilor de școli, cadrelor didactice le revin o multitudine de sarcini pentru a construi medii școlare incluzive.

Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității

culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru a ajuta profesorii și directorii să învețe culturile elevilor; utilizarea conflictelor etnice pentru producerea unor schimburi culturale și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; facilitarea succesului tuturor prin asigurarea accesului egal și eficient la instituția școlară; înlăturarea prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și grupuri de elevi.

Diversitatea culturală a elevilor poate deveni o oportunitate și o resursă de îmbogățire pentru copii și cadre didactice, numai dacă școala proiectează activități de învățare care să o valorifice și dacă asigură șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor părinților, a profesorilor și a instituțiilor locale abilitate.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
2. Mara D. – Strategii didactice în educația incluzivă, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
3. Verza E., Păun E. – Educația integrată a copiilor cu handicap, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Egalitatea de șanse

Prof. Dăncău Monica Adriana

Școala Gimnazială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea, Jud. Vâlcea

Egalitatea de șanse are la bază asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dezabilități sau orientare sexuală. Egalitatea de șanse are la bază asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, indiferent de criteriile enunțate mai sus. Uniunea Europeană promovează drepturile fundamentale, nediscriminarea și egalitatea de șanse pentru toți. Conform Regulamentului 1083/2006 al Consiliului Uniunii Europene, egalitatea de șanse constituie unul dintre principiile de intervenție ale Fondurilor Structurale. Pentru Anul European al Egalității de Șanse pentru Toți au fost stabilite patru obiective, care sunt urmărite prin acțiunile și programele care se vor desfășura în acest cadru, și anume: drepturi (creșterea gradului de conștientizare asupra dreptului la egalitate și nediscriminare, precum și asupra problemei discriminării multiple), reprezentativitate (stimularea dezbaterilor asupra mijloacelor de creștere a participării în societate a grupurilor care sunt victime ale discriminării și a participării echilibrate a femeilor și bărbaților), recunoaștere (facilitarea și celebrarea diversității și egalității) și respect (promovarea unei societăți bazate pe o mai mare coeziune).

Anul European al Egalității de Șanse pentru Toți vizează combaterea stereotipurilor și rolurilor atribuite femeilor și bărbaților indiferent de etnie, religie, dizabilități, vârstă și orientare sexuală, precum și necesitatea modificării comportamentelor, atitudinilor, normelor și valorilor care aduc atingere demnității umane. Acțiunile prevăzute în această direcție se referă la înlocuirea modelelor culturale, care reflectă stereotipurile de la nivelul societății și la integrarea principiului egalității și diversității mai ales în educație, cultură și mass-media. Valorificarea diversității culturale, etnice și a diferențelor de gen, de vârstă constituie premise pentru dezvoltarea societății și, totodată, asigură un cadru în care relațiile sociale au la bază valori ca toleranța și egalitatea. Valorificarea diversității culturale, etnice și a diferențierilor de gen, de vârstă constituie premisele pentru dezvoltarea societății și, totodată, asigură un cadru în care relațiile sociale au la bază valori ca toleranța și egalitatea.

Anul European al Egalității de Șanse pentru Toți își propune să lanseze campanii de creștere a gradului de conștientizare privind dreptul la tratament egal și respectarea drepturilor și libertăților fiecărui cetățean.

Ideea de egalitate de șanse prezintă totodată și o serie întreagă de dificultăți și limitări. Astfel, aplicabilitatea sa este limitată la sfera vieții publice, și nu o include pe aceea a vieții private, iar o dificultate majoră vine din faptul că limita dintre public și privat este o chestiune controversată. Este evident că deciziile private (alegerea prietenilor, ori a partenerului de viață) nu se fac după principiul egalității de șanse și se bazează adesea pe prejudecăți. Deși acest lucru este discutabil din punct de vedere moral, se admite că ideea egalității de șanse reglementează doar acea parte a vieții individului pe care el o împărtășește cu toți membrii societății, și nu fiecare aspect al comportamentului său privat. În aceste condiții, au fost neglijate în practică o serie de surse ale inegalității, identificate cu domenii ale vieții private: familia, căsătoria, religia. O altă limitare privește faptul că principiul egalității de șanse se oprește adesea la granițele unităților politice, cum ar fi statele naționale sau diferitele asocieri dintre acestea (cum ar fi Uniunea Europeană ori Spațiul Schengen), care tind să își favorizeze proprii cetățeni în dauna celorlalți. Anumite drepturi și oportunități, cum ar fi dreptul la muncă, ori la liberă circulație, sunt rezervate cetățenilor acestor state sau uniuni. Spre exemplu, accesul la sistemul public de educație poate fi gratuit pentru cetățenii unui stat, dar poate fi limitat ori lipsit de gratuitate pentru cei care nu sunt cetățenii aceluia stat.

O altă dificultate vine din faptul că respectarea principiului egalității de șanse introduce restricții de natură morală în luarea deciziilor economice în contextul pieței. Deciziile privind angajările, investițiile, achizițiile ori vânzările nu trebuie să fie influențate de prejudecăți religioase, rasiale, sexuale, ori de altă natură, care ar putea dezavantaja pe unii din agenții economici. Dacă, spre exemplu, patronul unui mic restaurant angajează preferențial pe membrii familiei sale, acest lucru este considerat mai degrabă o chestiune privată, decât un caz de încălcare a principiului egalității de șanse. Dacă însă el refuză să servească anumii clienți, în funcție de criterii rasiale, de exemplu, ori de alte criterii, reale ori fanteziste (cum ar fi lungimea părului, ori culoare ochilor) atunci chestiunea devine publică și e considerată o încălcare a principiului menționat. Principiul egalității de șanse trebuie, de asemenea, să facă față unei alte provocări serioase, care vine din faptul că în general el nu ține seamă de modul în care circumstanțele care se află în afara controlului unui individ îi influențează acestuia abilitatea de a intra în competiție pentru accesul la anumite resurse limitate.

Bibliografie

1. Sergiu Bălan „Egalitatea de șanse”
2. Laura CETEAN-Voiculescu „Suport de curs – Egalitatea de șanse
3. Cornel Liviu Popescu, ”Protecția internațională a drepturilor omului”, editura All Beck, București, 2004;

Egalitatea de șanse pentru copii cu dizabilități

Prof. Ionescu Maria

Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea Județul Vâlcea

Egalitatea de șanse este conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-si dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte.

Conceptul are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități sau orientare sexuală.

Dreptul la egalitate de șanse este un drept fundamental în cadrul Uniunii Europene.

Dizabilitatea atrage atenția celor din jur, însă informarea corectă a comunității locale și școlare poate transforma această atenție într-una pozitivă, care servește ca punct de pornire pentru acțiunile de includere socială și școlară pentru copil. Adaptarea copilului cu dizabilități la mediu este cu atât mai ușoară cu cât cei din jur mențin atenția pe nevoile lui și există un efort comun în a crește confortul acestuia. Efortul este cu atât mai mic, cu cât el este împărtășit de cât mai mulți membri ai comunității: familia, prietenii, copiii, cadrele

didactice, specialiștii și comunitatea locală în general.

Persoanele cu dizabilități au un acces mai dificil la educație și ca urmare un număr mai mare dintre acestea au un nivel de școlarizare mai scăzut cu implicații asupra ocupării. Un copil cu dizabilități care este instituționalizat, care nu primește educație adecvată și nu socializează, nu va ajunge niciodată să își atingă maximum de potențial, astfel încât să poată avea un loc de muncă, după puterile și priceperea lui. Unii dintre noi ne amintim cu siguranță de celebrele reportaje care “au făcut țara de râs”, cu copiii care trăiau în condiții mizere în orfelinatele din România, considerați “irecuperabili”.

O parte dintre acei copii, ajunși în familii adoptive, care s-au ocupat de educația lor, au reușit să se integreze în școli de masă și să facă față cerințelor de acolo. Există numeroase fundații care s-au implicat în educația și integrarea lor școlară. De pildă, grădinița Casa minunată, din Oradea, este cunoscută pentru integrarea cu succes a copiilor “irecuperabili” în grupurile de copii tipici, absolvenții lor devenind, de cele mai multe ori, elevi în școlile de masă. Există o serie de sisteme de educație (Waldorf, Montessori, Step by Step) care, bazându-se pe predarea personalizată, adaptată posibilităților și intereselor copilului, integrează cu succes copiii cu dizabilități în clase de copii tipici.

Accesibilizarea este principală metodă de intervenție pentru a asigura integrarea copiilor cu dizabilități în școală sau a adulților cu dizabilități în societate. Nu trebuie să uităm că scopul procesului de educație nu este ca toți copiii să execute aceleași lucruri pentru a ajunge la rezultate, ci sprijinirea copiilor, prin orice mijloace, să atingă rezultatele cât mai ușor.

Copiii cu dizabilități fizice sau în scaun rulant au nevoie de amplasarea rampelor de acces, eventual a unor lifturi; este fundamental ca, atunci când avem un copil cu dizabilități motorii în școală, sala în care învață să fie menținută mereu la parter. De asemenea, cabinetele medical, psihologic, de științe, de informatică sau limbi străine trebuie amplasate din start la parterul clădirii, pentru a sigura accesul facil al copilului. Situația în care este cărat pe scări zilnic de părinți/frăți/colégi îl pune pe copil într-o situație umiltoare, de a fi continuu în situația de a cere ajutor. Pentru a funcționa ca orice alt elev, va avea nevoie de o toaletă accesibilizată și dacă tabla din clasă este prea sus, fie va fi coborâtă, fie va scrie pe o tablă mai mică, a lui.

Pentru copiii cu deficiențe de auz este fundamentală comunicarea preponderent scrisă, mai ales când programa școlară e încărcată și foarte diversă și trebuie să acumuleze rapid informații. Așezarea sălilor de clasă în cerc îl va ajuta să-și înțeleagă colegii, prin labiolectură (citirea de pe buze). Pentru cei cu auz parțial, profesorii se vor asigura că în clasă este puțină gălăgie, vor vorbi mai tare și clar. Copii cu deficiențe de văz au nevoie de instalarea unor bare, metalice sau de lemn, de-a lungul traseelor pe care trebuie să le parcurgă zilnic (intrarea în școală – sala de clasă – toaletă – cabinete specializate – ieșire de urgență etc). Ideal este să fie așezați în bancă mai aproape de ieșirea din clasă, pentru a le facilita deplasarea.

Pentru cei cu deficiențe severe de vedere, există diferite tipuri de accesibilizare: imprimanta care poate printa toate documentele în limbajul Braille, hardware și software care dispun de sinteze vocale, tastatură cu sonorizare etc., iar școala trebuie să permită copiilor accesul cu propriile echipamente și să le permită utilizarea extensivă, în timpul notării, rezolvării exercițiilor și testelor. Este importantă păstrarea băncilor în aceeași ordine, astfel încât copilul fără vedere să nu fie nevoit să se adapteze la trasee diferite adeseori, ceea ce îl va face nesigur.

Pentru copiii cu alte tipuri de dizabilități (psihice, intelectuale) nu este necesară accesibilizarea fizică, însă accesibilizarea metodelor, tehnicilor de predare și testare, utilizarea planurilor de intervenție personalizate (PIP), a unor materiale speciale (fișe de lucru dedicate, computer) și colaborarea cu specialiștii sunt fundamentale. Un copil cu autism are dreptul să vină însoțit de un shadow, un asistent care îi asigură sprijin continuu personalizat, care va colabora cu învățătorul sau cu profesorii pentru a găsi cele mai bune metode, astfel încât copilul să acumuleze cunoștințe. Este necesar să nu se ridice foarte mult tonul în general, pentru a nu panica elevul cu autism și utilizarea unor materiale speciale și a unor metode adaptate caracteristicilor sale, astfel încât învățarea să fie ușoară.

Copiii cu Sindrom Down, de pildă, sunt foarte afectuoși și au nevoie continuă de încurajare și mângâiere. Chiar dacă nu vor fi „elevi de nota 10”, dacă profesorii se folosesc de materiale didactice special concepute și metode adaptate de predare și testare (insistarea pe sincretic mai mult, până reușesc abstractizarea), copiii cu Down pot finaliza cu succes gimnaziul sau liceul.

Valorificarea diversității culturale, etnice și a diferențelor de gen, de vârstă sunt premise pentru dezvoltarea societății și asigura un cadru în care relațiile sociale au la baza valori precum toleranța și egalitatea.

O serie de acte normative la nivelul Uniunii Europene pentru implementarea principiului egalității de șanse pe piața muncii au fost emise de-a lungul timpului. Ariile în care se aplică principalul document care reglementează punerea în aplicare a principiului egalității sunt: accesul la încadrarea în muncă; promovarea și formarea profesională; condițiile de muncă; securitate socială.

Prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință pe baza criteriilor: rasa, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenența la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

Bibliografie

1. *** https://www.prois-nv.ro/docs/Oameni_diferiti_sanse_egale.pdf

Egalitatea de șanse în sistemul educațional românesc

Șițoiu Alina Mihaela

Școala Gimnazială Sat Valea Mare, Oraș Băbeni Județul Vâlcea

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc. Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu.

Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale. Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare.

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială. Această opțiune a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității

șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă. Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD.

Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc. Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii. De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate. Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați. Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate.

Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă. Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor.

Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru a ajuta profesorii și directorii să învețe culturile elevilor; utilizarea conflictelor etnice pentru producerea unor schimburi culturale și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; facilitarea succesului tuturor prin asigurarea accesului egal și eficient la instituția școlară; înlăturarea prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și grupuri de elevi.

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate“ înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse. Specia umană se conformează și ea aceluși principiu director al evoluției speciilor – variabilitatea; indiferent de numărul indivizilor, educația lor trebuie să fie diferențiată și specializată, în funcție de „echipamentul natural-genetic“ al fiecăruia, de aptitudinile și interesele fiecărei persoane, corelate cu nevoile de cadre competente ale societății.

Bibliografie

1. Crețu, D.; Nicu, A., *Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic IP*, Editura Universității „Lucian Blaga”, Sibiu, 2009.
2. Mara, D., *Strategii didactice în educația incluzivă*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
Verza, E.; Păun, E. *Educația integrată a copiilor cu handicap*, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Egalitatea de șanse în sistemul educațional

Prof. Niță Maria

Liceul „George Țârnea” Băbeni Județul Vâlcea

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc. Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu.

Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale. Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare.

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială. Această opțiune a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine

înțelegerea conținuturilor predate la clasă. Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc. Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii. De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate. Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați. Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate.

Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă. Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor.

Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru a ajuta profesorii și directorii să învețe culturile elevilor; utilizarea conflictelor etnice pentru producerea unor schimburi culturale și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; facilitarea succesului tuturor prin asigurarea accesului egal și eficient la instituția școlară; înlăturarea prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și grupuri de elevi.

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse. Specia umană se conformează și ea aceluia principiu director al evoluției speciilor – variabilitatea; indiferent de numărul indivizilor, educația lor trebuie să fie diferențiată și specializată, în funcție de „echipamentul natural-genetic” al fiecăruia, de aptitudinile și interesele fiecărei persoane, corelate cu nevoile de cadre competente ale societății.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
2. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
3. Verza E., Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București,

Egalitatea de șanse

*Prof. Petrescu Angela
Colegiul Energetic Râmnicu Vâlcea*

Promovarea egalității de șanse va contribui la coeziunea socială atât la nivelul regiunilor de dezvoltare, cât și la nivel național. Dezvoltarea unei culturi a oportunităților egale presupune implicarea directă a tuturor actorilor sociali din sectorul public și privat, inclusiv societatea civilă. Protecția socială și incluziunea socială pot fi promovate prin acțiuni de combatere a discriminării, promovarea egalității de șanse și integrarea în societate a grupurilor vulnerabile care se confruntă cu riscul de marginalizare socială.

Din perspectiva rolului pe care îl joacă egalitatea de șanse și nediscriminarea, este bine să fie lămurite câteva aspecte legal reglementate în această materie. Conform prevederilor art. 2, alin. 1 din Ordonanța de Urgență nr. 137/31.08.2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, prin discriminare se înțelege „orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.

Tipuri de discriminare:

Prin discriminare directă se înțelege situația în care o persoană este tratată mai puțin favorabil, pe criterii de gen, rasă, naționalitate, categorie socială, handicap, boala cronică, etc, decât este, a fost sau ar fi tratată altă persoană într-o situație comparabilă.

Prin discriminare indirectă se înțelege situația în care o dispoziție, un criteriu sau o practică, aparent neutră, ar dezavantaja în special persoane aparținând unui grup defavorizat în raport cu persoanele majoritare, cu excepția cazului în care aceasta dispoziție, acest criteriu sau această practică este justificată obiectiv de un scop legitim, iar mijloacele de atingere a acestui scop sunt corespunzătoare și necesare.

În conformitate cu prevederile art 1, alin. 2 din Legea nr. 202/19.04.2002 privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați, republicată, prin egalitate de șanse și de tratament între femei și bărbați se înțelege „luarea în considerare a capacităților, nevoilor și aspirațiilor diferite ale persoanelor de sex masculin și, respectiv, feminin și tratamentul egal al acestora”.

Conform articolului 2, punctul b) și c) din Ordonanța de Urgență nr. 67/2007, prin principiul egalității de tratament se înțelege „lipsa oricărui tratament discriminatoriu, direct sau indirect, pe criteriul de sex, în special prin referirea la starea civilă sau familială”. Prin tratament discriminatoriu se înțelege „orice excludere, restricție ori diferență de tratament, direct sau indirect, între femei și bărbați”.

Egalitatea de șanse a evoluat în ultima perioadă devenind un concept mai larg care se referă nu doar la femei și bărbați dar și la relația cu alte grupuri dezavantajate dintr-o societate.

În timp ce egalitatea de șanse și de tratament semnifică nivelul egal de vizibilitate, autonomie, responsabilitate și participare a majorității și a minorității dezavantajate la și în toate sferile vieții publice, discriminarea reprezintă tratamentul diferențiat aplicat unei persoane în virtutea apartenenței, reale sau presupuse a acesteia la un anumit grup social.

Putem vorbi de discriminare, atunci când o persoană este tratată „mai puțin favorabil” decât o altă persoană în aceeași situație.

Câteva dintre cele mai importante documente privind egalitatea de șanse și nediscriminarea, adoptate la nivelul ONU sau al UE, sunt:

Carta Socială Europeană revizuită din 03.05.1996, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 193/04.05.1999.

Prin Tratatul de la Roma (1957) s-a introdus principiul remunerației egale pentru bărbați și femei pentru aceeași muncă prestată.

Tratatul de la Amsterdam (mai 1999) instaurează politici și activități comune menite să dea naștere egalității și să combată discriminarea între bărbați și femei, să înlăture inegalitățile, să lupte împotriva oricărei forme de discriminare pe motiv de sex, rasă sau origine etnică, religie sau credință, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală (Articolul 13).

Carta europeană a drepturilor fundamentale 2000 “Gender Equality Mainstreaming” (Abordarea integratoare a perspectivei de gen). Cu ocazia celei de-a patra Conferințe mondiale a ONU privind femeile (1995), Uniunea Europeană s-a

angajat ferm să aplice strategia de “gender mainstreaming” (abordarea integratoare a perspectivei de gen), oficializată în prezent prin Tratatul de la Amsterdam.

Convenția ONU privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor (CEDAW) adoptată în 1979 și intrată în vigoare în 1981.

Directiva 2002/73/CE din 23 septembrie 2002 de modificare a Directivei 76/207/CEE a Consiliului din 9 februarie 1976 privind punerea în aplicare a principiului egalității de tratament între bărbați și femei în ceea ce privește accesul la încadrarea în muncă, la formarea și la promovarea profesională, precum și condițiile de muncă.

Directiva 2000/78/CE din 27 noiembrie 2000 de creare a unui cadru general în favoarea tratamentului egal privind ocuparea forței de muncă și condițiile de muncă.

Directiva 2000/43/CE de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică.

Directiva 97/80/CE a Consiliului din 15 decembrie 1997 privind sarcina probei în cazurile de discriminare pe motive de sex.

Directiva 96/34/CE a Consiliului din 03 iunie 1996 privind acordul cadru referitor la concediul pentru creșterea copilului încheiat de UNICE, CEEP și CES.

Directiva 92/85/CE privind introducerea de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și a sănătății la locul de muncă în cazul lucrătoarelor gravide, care au născut de curând sau care alăptează.

Directiva 86/613/CE privind aplicarea principiului egalității de șanse între bărbați și femeile ce desfășoară activități economice pe cont propriu, inclusiv activitățile agricole.

Directiva 79/7/CE privind aplicarea progresiva a tratamentului egal privind regimul legal de securitate socială (protecția împotriva riscurilor la îmbolnăviri, invaliditate, bătrânețe, accidente de munca, boli profesionale, șomaj și asistență socială).

Directiva 75/117/CE privind aplicarea principiului egalității de remunerație pentru femei și bărbați.

Bibliografie

1. www.scmi-educatie.ro/egalitatea-de-sanse/

Formarea competențelor profesionale prin disciplinele tehnologice

Prof. Ing. Calotă Luminița Elena
Liceul Tehnologic „Căpitan Nicolae Pleșoianu” Râmnicu Vâlcea

Finalitățile diferitelor discipline din Aria curriculară Tehnologii se formulează în termeni de competențe, pe care trebuie să le dobândească elevii la sfârșitul secvențelor de predare – învățare.

Competența profesională reprezintă capacitatea de a aplica, a transfera și a combina cunoștințe și deprinderi în situații și medii de muncă diverse, pentru a realiza activitățile cerute la locul de muncă, la nivelul calitativ specificat în standardul ocupațional.

Competența profesională presupune îmbinarea și utilizarea armonioasă a cunoștințelor, deprinderilor și atitudinilor în vederea obținerii rezultatelor așteptate la locul de muncă.

Formarea competențelor profesionale a absolvenților IPT este asigurată prin instruirea lor complexă și progresivă, pornind de la probleme generale ale domeniului de activitate spre cele specifice unei anumite meserii.

La formarea competenței profesionale concură nemijlocit *pregătirea teoretică, laboratorul tehnologic și instruirea practică.*

Însușirea acestora este condiționată de existența cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor prevăzute în programele școlare ale disciplinelor de cultură generală fundamentale, respectiv ale disciplinelor de specialitate.

Pregătirea teoretică concură la dezvoltarea intelectuală a elevilor, a gândirii lor, la formarea și consolidarea deprinderilor de muncă intelectuală, la îmbogățirea sferei emoționale și la dezvoltarea interesului pentru învățatură. Prin disciplinele tehnologice elevii dobândesc cunoștințe, priceperi și deprinderi specifice meseriei, se dezvoltă calitățile morale și intelectuale precum: inventivitatea, gândirea tehnică, creativitatea, curiozitatea științifică, interesul pentru tehnică și producție, obișnuința de a aplica în practica cunoștințele teoretice și de a căuta, în procesele tehnice, explicația științifică, dragostea și respectul față de muncă.

Lucrările de laborator sunt importante ca legătură între lecțiile teoretice și instruirea practică. Datorită lor se creează abilitați de concretizare a noțiunilor teoretice. În laboratorul tehnologic, elevii trebuie „să învețe arta de a învăța” continuu, de a se autoinstrui într-o meserie anume.

În laborator elevii aprofundează fenomene, cunosc aparate și instalații, înțeleg tehnologii, își dezvoltă gândirea și aptitudinile legate de specialitate. Pentru dobândirea competențelor prevăzute în standarde, activitățile de învățare – predare utilizate trebuie să aibă un caracter activ, interactiv și centrat pe elev, cu pondere sporită pe activitățile de învățare și nu pe cele de predare, pe activitățile practice și mai puțin pe cele teoretice.

Activitățile de instruire practică sunt decisive pentru formarea elevului pentru piața muncii. Elevii sunt familiarizați nu numai cu mânuirea unor utilaje, mașini, dispozitive, aparate și cu aplicarea unor tehnologii cu care se vor întâlni în viață, dar și cu operațiuni de utilizare creatoare a cunoștințelor teoretice însușite, cu accentuarea gândirii deductive și percepției structurate, concomitent cu simplificarea informației cât și cu reducerea la minim a învățării bazate pe memorare/reproducere la nivel perceptiv – inteligibil.

Instruirea practică constituie perioada de consolidare, completare și perfecționare a deprinderilor dobândite și crează elevilor interes și dragoste față de meseria pentru care se pregătesc.

Sugestii metodologice pentru formarea competențelor profesionale

Se recomandă abordarea instruirii centrate pe elev prin proiectarea unor activități de învățare variate, prin care să fie luate în considerare stilurile individuale de învățare ale elevilor. Acestea vizează următoarele aspecte:

- aplicarea metodelor centrate pe elev, pe activizarea structurilor cognitive și operatorii ale elevilor, pe exersarea potențialului psiho-fizic, pe transformarea elevului în coparticipant la propria sa instruire și educație;

- îmbinarea și alternanța sistematică a activităților bazate pe efortul individual al elevului (documentarea după diverse surse de informare, observația proprie, exercițiul personal, instruirea programată, experimentul și lucrul individual, tehnica muncii cu fișe) cu activitățile ce solicită efortul colectiv (de echipă, de grup) de genul discuțiilor, asaltului de idei, etc.;
- folosirea unor metode care să favorizeze relația nemijlocită a elevului cu obiectele cunoașterii, prin recurgere la modele concrete;
- însușirea unor metode de informare și de documentare independentă, care oferă deschiderea spre autoinstruire, spre învățare continuă.

Exemple de activități de învățare:

- elaborarea de proiecte interdisciplinare;
- exerciții de documentare;
- navigare pe internet în vederea documentării;
- vizionări de materiale video;
- discuții

Oricare dintre cele trei categorii de instruire (teoretică, prin laborator tehnologic și prin instruire practică) poate duce la rezultate superioare numai dacă vizează fondul afectiv al elevilor. Lecțiile – teoretice sau practice - care nu ajung să modeleze voința, pasiunea, comportamentele sunt lecții nereușite.

Formarea competențelor profesionale ale absolvenților IPT este asigurată prin instruirea lor complexă și progresivă, pornind de la probleme generale ale domeniului de activitate spre cele specifice unei anumite meserii.

Din punct de vedere profesional competențele dobândite permit practicarea cu succes a unei meserii, exercitarea unei funcții sau executarea unei sarcini. În același timp, competențele dobândite exprimă pregătirea adecvata saltului la o treaptă superioară de învățământ sau începerii unei cariere profesionale.

Bibliografie

1. N.I. Cerchez – Didactica specialităților – Ed. Polirom 2005;
2. A. Nesteriuc - Ghid metodic pentru ingineri - Univ. Stefan cel Mare, Suceava;
3. P. Cociuba, P. Matos, E. Radu - Metodica pentru perfecționarea maiștrilor instructori, Ed. Economică Preuniversitaria, 2000;
4. <http://legislatiamuncii.manager.ro/a/3654/ce-sunt-competentele-profesionale.html>

Împreună pentru comunitate

Prof. Ion Felicia

Școala Gimnazială „Prof. Ion Vișoiu”, Ilfov, Chitila

Egalitatea șanselor semnifică oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație de calitate pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice.

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor.

O soluție bună pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin : dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Școala noastră promovează principiile unei educații incluzive, avem elevi în școala de etnii diferite (romi, arabi), copii cu CES, copii proveniți din familii monoparentale, copii din familii defavorizate. Școala pentru toți elevii sai realizează activități diferențiate, activități comune, care să le dea posibilitatea copiilor să se cunoască.

Un proiect educativ desfășurat în școala noastră care promovează egalitatea de șanse în educație este Proiectul „ÎMPREUNĂ PENTRU COMUNITATE ÎN ANUL CENTENARULUI MARIII UNIRI, în parteneriat cu alte trei școli din județul Ilfov, fapt ce a lărgit orizontul de cunoaștere al elevilor. Acesta a avut ca scop: conștientizarea elevilor în legătură cu complexitatea spirituală a spațiului românesc. S-au urmărit o serie de obiective printre care:

- Achiziționarea de material informativ despre trecutul și valorile românești și minoritare din diferite zone ale țării;
- Dobândirea abilităților de comunicare și socializare;
- Deschiderea spre diversitatea culturală și varietatea etnică;
- Descoperirea frumuseții și unicității culturilor fiecărei etnii;
- Cultivarea respectului pentru tot ceea ce este vechi, autentic, valoros;
- Valorificarea talentului și a aptitudinilor artistice ale copiilor, prin redactarea unor compuneri/ eseuri cu temă dată, prin ilustrarea lor, folosind elemente de limbaj artistic și tehnici învățate în vederea realizării unor compoziții plastice;
- Stabilirea de contacte cu elevi și profesori din diferite zone ale țării;
- Implicarea unui număr cât mai mare de elevi și cadre didactice în activitățile școlii;
- Promovarea rezultatelor valoroase ale copiilor în spațiul școlii și în cel al comunităților din care fac parte.

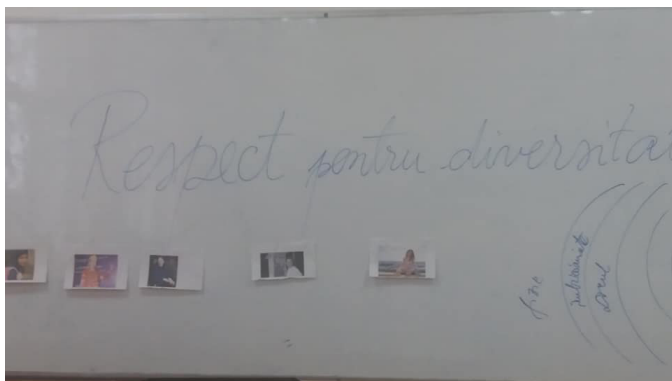
Activitățile au fost numeroase și diverse, au dat posibilitatea tuturor elevilor de a se implica, colabora în funcție de nevoile lor, interesele, abilitățile lor.

Concurs de eseuri cu tema „Aspecte interculturale în comunitatea din care faci parte”

Elevii, sub îndrumarea cadrelor didactice: - s-au informat din diverse surse documentare despre istoricul și cultura zonei din care fac parte; au indentificat diferențele culturale ale etniilor în raport cu populația majoritară, și au realizat un eseu cu tema „Aspecte interculturale în comunitatea din care faci parte”. Eseurile au fost strânse de profesorii coordonatori de la fiecare unitate școlară. Jurizarea eseurilor s-a realizat de către o comisie prestabilită, condusă de de un cadru didactic.

„Unitate în diversitate”

Elevii școlilor participante au realizat creații artistice(implicând și copiii cu CES), dansuri specifice fiecărei etnii. De asemenea, se celebrează Ziua Internațională a Drepturilor Copilului(20 noiembrie) și Ziua Internațională a Drepturilor Omului (10 decembrie) și Campania Globală pentru Educație împreună cu specialiști ai partenerilor din proiect. S-au ținut la dirigenție și cultură civică lectii tematice, dar și ședințe cu părinții pe teme de interculturalitate, egalitatea de șanse în educație.

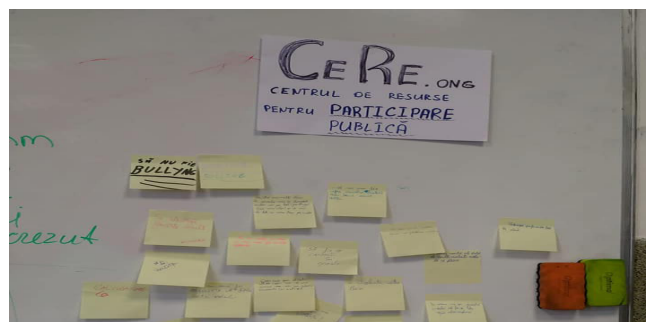
„Povești de viață”

Foști elevi ai școlii, dar și voluntari foarte curajoși și deschiși, atât romi, cât și persoane cu dizabilități senzoriale sau locomotorii s-au alăturat proiectului, pentru a împărtăși experiențele lor personale și a le arăta celor mai mici ca toți putem reuși în viață, că toți putem participa activ la viața comunității

VOCEA NOASTRĂ!

Activitate prin intermediul careia elevii au înțeles semnificația termenului **ADVOCACY**, uniți sub egida **DIFERIȚI, DAR EGALI** au identificat probleme ale școlii și cum pot determina autoritățile responsabile să ia măsuri pentru rezolvarea lor

Jocul și copilul

Prof. Înv. Primar Cumpănășoiu Lavinia Elena
Liceul „Preda Buzescu”, Berbești Jud. Vâlcea

De cele mai multe ori se ignoră faptul că omul este, prin structura sa biologică, o ființă autocinetică și că dreptul la mișcare nu poate fi abolit de nici un fel de normă didactică. În activitatea didactică nu trebuie ignorat raportul dintre evoluția randamentului intelectual și starea fizică generală.

Jocurile didactice oferă un cadru propice pentru învățarea activă, participativă, stimulând inițiativa și creativitatea elevului. Obiectivele instructiv-educative ale fiecărui obiect de studiu pot fi mai bine realizate prin utilizarea jocului. Acesta, prin natura sa, cuprinde o motivație intrinsecă de a mobiliza resursele psihice ale copiilor, de a asigura participarea lor creatoare, de a le capta interesul, de a-i angaja afectiv și atitudinal.

Elementele de joc: descoperirea, ghicirea, simularea, întrecerea, surpriza, așteptarea vor asigura mobilizarea efortului propriu în descoperirea unor soluții, în rezolvarea unor probleme, stimulând puterea de investigații și cointeresarea continuă.

Jocul este foarte important, sub variatele sale forme, în dezvoltarea copilului, importanțe subliniate de numeroase teorii ale jocului din literatura pedagogică și de locul acestuia în diferite sisteme de educație. Jocul are o valoare funcțională ce rezidă în faptul că el transpune simbolic copilul în rolurile adultului. De aici decurge importanța îmbogățirii impresiilor copiilor despre viața și activitatea oamenilor dintr-o sferă largă, de domenii profesionale, accesibile înțelegerii lor.

Copilul se joacă de-a ceea ce a văzut sau a auzit. Modelele de urmat pe care el le transpune în joc izvorăsc din realitatea apropiată, din viața și activitatea adulților din preajma lui. Pe această cale își asimilează semnificația socială a rolurilor care îl așteaptă în viață.

Prin joc, copilul învață cu plăcere, devine interesat de activitățile ce se desfășoară. Datorită conținutului și modului de desfășurare, jocurile didactice sunt mijloace eficiente de activizare a întregului colectiv al clasei, dezvoltă spiritul de echipă, de întraajutorare, formează și dezvoltă unele deprinderi elementare și de muncă organizată.

Jocurile didactice sunt un mijloc foarte important și pentru realizarea sarcinilor educației morale. Ele contribuie la dezvoltarea stăpânirii de sine, a autocontrolului, a spiritului de independență, a disciplinei conștiente, a spiritului colectiv și a altor calități de voință și de caracter. În joc copiii învață să se ajute unii pe alții, să se bucure de succesele colegilor, să aprecieze nepărtinitor succesele altora. Așadar, jocurile didactice exercită o influență pozitivă asupra întregii personalități a copilului. Ele pot însoți fiecare obiect de învățământ, fiecare lecție luând și forma unor întreceri, concursuri între toți elevii, între rânduri de bănci, grupe de elevi.

Voi prezenta în continuare câteva jocuri didactice folosite la educație plastică pentru dezvoltarea creativității.

Continuă tu!—este un exercițiu care cere îmbogățirea formei date. Se oferă spre observare o planșă pe care au fost desenate fragmente, elemente, forme: o mână, un cap de pește, un triunghi, o pălărie, o frunză, o petală și se cere elevilor să constituie, alegând dintre posibilități pe aceea care li se pare cea mai potrivită, pentru a realiza ei înșiși o compoziție, completând partea aleasă cu elementele care întregesc forma.

Un tablou neterminat—este un exercițiu care vizează imaginația, creativitatea, cât și inteligența și abilitatea de a desena. Se prezintă o lucrare neterminată (sunt trasate doar câteva linii) și se cere elevilor să o continue.

Creează un model—este un joc ce urmărește inventivitatea, simțul măsurii, ritmul și originalitatea. Se cere elevilor să folosească semnele: \cap , $*$, $|$, în orice poziție, în orice ordine și repetate de câte ori vor pentru a realiza un desen decorativ (friză, chenar sau un obiect astfel decorat).

Jocul Kim, dezvoltă memoria vizuală – grafică—o serie de 8 – 12 obiecte sunt puse pe catedră și se lasă un timp în câmpul vizual al copiilor, apoi se acoperă cu o pânză. Copiii vor desena toate obiectele pe care și le amintesc.

Tunelul—joc ce urmărește dezvoltarea memoriei vizuale, plecând de la datele percepute într-o anumită ordine. Un copil confecționează un colier din mărgelile multicolore cu o anumită alternanță de culoare. Colierul

va fi introdus sub un tunel format dintr-o bucată de carton pliat în două. Copiii trebuie să-și imagineze și să spună ordinea perlelor la ieșirea din tunel (ordinea directă sau ordinea inversă).

Serii de desene—joc pentru dezvoltarea memoriei vizuale și atenției. Se execută la tablă, sub ochii elevilor, o serie de desene și, în timp ce atenția copiilor este distrasă, se șterge unul sau mai multe. Elevii trebuie să identifice desenul sau desenele care au fost șterse.

Jocul punctelor—elevii trebuie să unească cele nouă puncte cu numai patru drepte fără să ridice creionul de pe hârtie și fără să revină pe același traseu.

Gama jocurilor didactice este foarte variată. Imaginația învățătorului poate genera jocuri noi, dintre cele mai ingenioase.

Jocurile didactice contribuie la dezvoltarea unei gândiri creatoare, la formarea priceperilor și deprinderilor de activitate independentă. De aceea, metoda jocurilor trebuie să facă parte din strategiile didactice de predare-învățare.

Bibliografie

1. Ludmila Preda, Mirela Paraschiv—Educația plastică în ciclul primar, Editura Didactica Nova, Craiova, 2007
2. Rafila Cotuna—Locul și rolul jocului didactic în învățare, Revista Învățământul primar nr. 3-4, Editura Miniped, București, 2009
3. Miron Ionescu, Ioan Radu—Didactica modernă, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2010

Rolul educației fizice în formarea personalității

Prof. Lakotoș Ionuț, profesor

Școala Gimnazială, sat Măgura, comuna Mihăești

Educația fizică își aduce aportul și la dezvoltarea proceselor psihice și a personalității elevului.

În această direcție se pune un accent deosebit pe dezvoltarea proceselor cognitive, a proceselor afective, precum și pe formarea trăsăturilor de personalitate.

a) „Dezvoltarea proceselor cognitive”. Se urmărește dezvoltarea percepțiilor, a spiritului de observație, a atenției și gândirii. Exercițiile fizice contribuie, în special, la dezvoltarea percepțiilor spațiale, de mișcare și temporale.

Dezvoltarea spiritului de observație se realizează prin rapiditatea cu care sunt descoperite unele aspecte mai puțin vizibile, dar importante dintr-un anumit punct de vedere.

De exemplu, în jocurile sportive este importantă sesizarea rapidă a intențiilor adversarului în vederea luării unei decizii rapide cu privire la acțiunile următoare.

Exercițiile fizice și jocurile sportive solicită din plin și atenția copilului, contribuind la dezvoltarea unor calități ale acesteia, cum sunt: stabilitatea, distributivitatea, deplasarea.

De asemenea, după același autor, gândirea este mult sollicitată de exercițiile fizice și jocurile sportive, în cadrul acestora se creează situații la care elevii trebuie să găsească soluții rapide, în funcție de condițiile schimbătoare ale momentului. Problemele tactice care se pun constau în analiza, sinteza și compararea tuturor factorilor, în scopul de a alege varianta cea mai indicată.

Toate acestea nu sunt posibile fără prezența unor operații ale gândirii: analiza, sinteza, comparația, generalizarea, abstractizarea și concretizarea, în acest context trebuie să se aibă în vedere și particularitățile individuale ale gândirii elevului sau calității acestuia, cum ar fi: rapiditatea, suplețea, independența, creativitatea etc. Toate aceste calități se dezvoltă și se perfecționează prin exerciții, educația fizică asigurând condiții optime unor astfel de exersări.

b) „Dezvoltarea proceselor afective”. Sunt stimulate în apariția și manifestarea lor de către exercițiile

fizice și jocurile sportive.

c) „Fortificarea voinței”. După cum se știe, efortul de voință este prezent în orice activitate sportivă, contribuind la învingerea tuturor obstacolelor ce pot interveni pe parcursul efectuării activității respective. Subliniem faptul că fortificarea voinței nu este posibilă decât în și prin activitatea și ea constă, pe de o parte, în dirijarea activităților umane spre atingerea unui scop, iar pe de altă parte în stăpânirea unor stări afective negative. Dintre calitățile care conduc la realizarea acestor obiective menționăm: curajul, dârzenia, perseverența, hotărârea, stăpânirea de sine.

d) „Trăsăturile de personalitate”. După Hefges P. (1999), trăsături cum sânt: temperamentul, caracterul, aptitudinile și interesele sunt condiționate în dezvoltarea lor și de exercițiile fizice și jocurile sportive. Temperamentul se exprimă prin rapiditatea sau încetineala apariției și desfășurării proceselor psihice, prin intensitatea cu care se manifestă. Prin educarea temperamentului se urmărește cultivarea unor trăsături pozitive ca: stăpânirea de sine, echilibrul afectiv, accelerarea reacțiilor și mișcărilor, trăsături necesare formării în ansamblul ei.

Competițiile sportive contribuiau la formarea spiritului de achitare, a respectului față de partener, a sentimentului de prietenie, a spiritului cooperant etc. Practicarea exercițiilor fizice conduce la formarea unor trăsături, cum ar fi: spiritul de inițiativă, ambiția, dorința de autodepășire, hotărârea, spiritul de abnegație etc.

Trebuie spus că nu este exclusă în activitățile de educație fizică și sport, mai ales în cele de performanță, posibilitatea apariției unor atitudini morale negative, ca de exemplu: egoismul, disprețul față de adversar, îngâmfarea, vedetismul etc.

Toate acestea pot fi prevenite printr-o muncă educativă bine condusă de factorii care corespund de organizarea și desfășurarea activităților de educație fizică.

În ceea ce privește contribuția educației fizice la dezvoltarea aptitudinilor, se pot distinge două direcții: una se referă la consolidarea aptitudinilor generale, cum sunt: rapiditatea gândirii, puterea de concentrare a atenției, spiritul de observație etc., iar cealaltă constă în formarea propriu-zisă a unor însușiri psihomotorii, cum sunt: forța fizică, rapiditatea mișcărilor, echilibrul static, echilibrul dinamic, coordonarea mișcărilor, mobilitatea, îndemânarea. Epuran M.(2005) .

Toate acestea sunt în strânsă legătură cu însușirile și componentele personalității, dintre care amintim: inteligența, temperamentul, caracterul etc.

Educația fizică contribuie la formarea unor interese, cum sunt: dorința de autodepășire, dorința de a munci fără preget pentru obținerea unor rezultate din ce în ce mai bune.

Practicarea educației fizice și sportului contribuie în mod nemijlocit la dezvoltarea și consolidarea unor trăsături morale, de voință și caracter. Acestea facilitează formarea unor calități estetice.

Practicarea educației fizice determină formarea motivației, interesului și pasiuni pentru mișcare, conducând în final la îmbogățirea existenței sociale și la controlul vieții individuale.

Dezvoltarea din punct de vedere psihic și formarea personalității.

Educația fizică contribuie într-o măsură considerabilă la dezvoltarea proceselor psihice, a componentelor personalității, precum și la pregătirea elevilor pentru autoeducație fizică.

Prin practicarea exercițiilor fizice și a jocurilor sportive se dezvoltă toate procesele psihice (cognitive, afective, volitive). Referitor la procesele cognitive, educația fizică are efecte benefice, îndeosebi asupra dezvoltării percepțiilor complexe (spațiale, de mișcare, chinestezice, temporare ș.a.). Epuran M.(2005).

Necesitatea aprecierii juste a distanței în diferite jocuri sportive, a adâncimii și deplasării favorizează perfecționarea calităților acestor percepții.

Multe din secvențele unei acțiuni sportive presupun o apreciere corectă a timpului, contribuind la perfecționarea simțului timpului. În jocurile și exercițiile fizice este intens solicitată și gândirea.

Găsirea cât mai rapidă și promptă a soluției, rezolvarea unei probleme tactice presupun operații ale gândirii – analiza, sinteza, compararea tuturor factorilor și împrejurărilor pentru a depista și alege varianta cea bună.

Descoperirea soluției optime într-o situație corectă depinde și de calitățile gândirii, cum ar fi rapiditatea, suplețea, independența, creativitatea etc.

Toate aceste calități se dezvoltă și se perfecționează prin exerciții și jocuri sportive.

Educația fizică favorizează prin excelență apariția stărilor afective pozitive, sănătoase:

Bibliografie

1. Allport, G. (1981), Structura și dezvoltarea personalității, Editura Didactică și Pedagogică, București
2. Coman, S. (1995), Educația fizică și metodică predării ei la clasele I-IV, Ed. Spiru Haret, Iași.
3. Preda, E. (2005), Inteligența emoțională și relațiile interpersonale în sportul de performanță, Universitatea București.
4. Șchiopu, U., Verza, E. (1995), Psihologia vârstelor – Ciclurile vieții, E.D.P., București
5. Zlate, M., Zlate, C. (1982), *Cunoașterea și activarea grupurilor sociale*, Editura Politică

Egalitatea de șanse în școala românească

Smarandache Luminița

Școala Gimnazială Comuna Budești Vâlcea

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc. Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă.

Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau a celor cu cerințe educative special. Egalitatea șanselor de instruire este, theoretic, garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate“ înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare.

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială. Această opțiune a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o

varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă. Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD.

Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc. Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii. De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate. Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați. Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate.

Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă. Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor.

Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru a ajuta profesorii și directorii să învețe culturile elevilor; utilizarea conflictelor etnice pentru producerea unor schimburi culturale și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; facilitarea succesului tuturor prin asigurarea accesului egal și eficient la instituția școlară; înlăturarea prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și grupuri de elevi.

Egalitatea șanselor de instruire este garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate“ înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse. Specia umană se conformează și ea aceluși principiu director al evoluției speciilor – variabilitatea; indiferent de numărul indivizilor, educația lor trebuie să fie diferențiată și specializată, în funcție de „echipamentul natural-genetic“ al fiecăruia, de aptitudinile și interesele fiecărei persoane, corelate cu nevoile de cadre competente ale societății.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
2. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.

3. Verza E., Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Egalitatea de șanse prin incluziune

Manolache Andreea Dorina

Școala Gornazială Colonie, Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc. Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu.

Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale. Educația incluzivă are ca principiu fundamental – un învățământ pentru toți, împreună cu toți – care constituie un deziderat și o realitate ce câștigă adepti și se concretizează în experiențe și bune practici de integrare / incluziune. Programele de stimulare timpurie a dezvoltării reprezintă o etapă decisivă în realizarea obiectivelor educației pentru toți. Acestea au o influență determinantă asupra formării inteligenței, a personalității și a comportamentelor sociale.

Primirea în școală a copilului cu cerințe educative speciale, atitudinea față de el trebuie să păstreze o aparență de normalitate, copilul trebuind să fie tratat la fel cu ceilalți copii din clasă. Conduita și atitudinea învățătoarei trebuie să demonstreze celorlalți copii că i se acordă școlarului cu dizabilități aceeași valoare ca și celorlalți, respectându-se principiul democratic al valorii egale.

În practica școlară am regăsit destul de rar o componentă esențială a personalizării învățării, ce presupune utilizarea unor strategii variate de predare și învățare, care să valorizeze la maxim potențialul fiecărui copil.

Metode active-participative utilizate în practica instrumental educațională permit elevului satisfacerea cerințelor educaționale prin efort personal sau în colaborare cu alți colegi, specific acestor metode este faptul că se stimulează interesul pentru cunoaștere, este facilitat contactul cu realitatea inconjurătoare, sunt subordonate dezvoltările mintale și nivelul de socializare a elevilor.

Experiența practică de până acum în aplicarea metodei de învățământ prin cooperare a evidențiat o serie de rezultate dintre care cele mai evidente sunt :

- creșterea motivației elevilor pentru activitatea de învățare,
- încrederea în sine bazată pe acceptarea de sine,
- atitudine pozitivă față de personalul didactic, disciplinele de studiu și conținutul acestora (de cele mai multe ori conținutul lecției suferă o serie de modificări și adaptări care să favorizeze spiritul de investigație, descoperirea noului și cooperarea între elevii clasei),
- relații mai bune, mai tolerante cu colegii, indiferent de apartenența etnică sau culturală , clasa socială, capacitatea intelectuală sau unele deficiențe ale colegilor,
- capacitate sporită de a percepe o situație, un eveniment sau o serie de obiecte și fenomene și din perspectiva celuilalt.

Lecțiile bazate pe învățare prin cooperare prezintă câteva caracteristici importante :

- răspunderea individuală se evaluează frecvent ca performanța fiecărui elev care trebuie să ofere un răspuns în nume personal sau în numele grupului; rezultatele se comunică atât elevului, cât și grupului din care face parte,
- interacțiune directă - elevii se ajută unii pe alții încurajându-se și împărtășindu-și ideile, explică celorlalți, discută ceea ce știu, se învață unii pe alții,

- interdependența pozitivă - elevii realizează că au nevoie unii de alții pentru a duce la bun sfârșit sarcina grupului,
- deprinderi interpersonale și de grup mic - grupurile nu pot exista și nici nu pot funcționa eficient dacă elevii nu au și nu folosesc anumite deprinderi sociale (conducerea, luarea deciziei, încrederea reciprocă, comunicarea, managementul conflictelor,
- procesarea în grup - elevii au nevoie de momente pentru a vedea cât de bine și-au atins scopurile și cât de eficiente au fost în grup; profesorul monitorizează în permanență activități de învățare a grupurilor, le ofera feedback (lor și întregii clase) intervine și corectează eventualele confuzii sau răspunsuri incomplete.
- Implicarea elevilor cu nevoi educaționale speciale în activități de învățare, alături de colegi.

Structura unei lecții alcătuite pe baza metodei activ - participative este diferită de structura unei lecții clasice. Momentele principale ale unei lecții corespund unor etape bine definite și anume :

- a) evocarea - interpretarea cunoștințelor noi prin prisma cunoștințelor anterioare,
- b) realizarea / construirea activă a sensului - participarea activă din partea elevului,
- c) reflecția - reevaluarea și reconstruirea / resistemizarea cunoștințelor anterioare.

Pentru fiecare moment sau etapă a lecției se pot folosi o serie de metode sau tehnici de lucru, incluse într-o strategie adaptată disciplinei, conținutului, vârstei și performanței elevilor. Iată câteva posibile strategii de învățământ prin cooperare care pot fi aplicate cu mare eficiență în condițiile școlii incluzive : știu / vreau să știu / am învățat , brainstormingul și brainstormingul în perechi, turul galeriei, jurnalul cu dublă intrare, eseul de 5 minute, cubul , bulgărele de zăpadă, ciorchinele.

Lista metodelor și tehnicilor este foarte vastă și poate fi îmbogățită și cu alte variante în funcție de imaginația și creativitatea profesorului. Principalele argumente care justifică eficiența acestor metode activ participative sunt:

- *diversitatea* - elevii sunt liberi să facă speculații, apare diversitatea de opinii și idei, este încurajată libera exprimare a ideilor. Sunt situații în care un singur răspuns este corect, iar profesorul trebuie să fie onest cu elevii, mediind procesul prin care aceștia ajung la răspunsul corect (în multe cazuri acest lucru este mai important decât răspunsul însuși deoarece se încearcă evitarea adevărului unic exprimat într-o formă categorică de către profesor și sprijinirea elevilor de a ajunge să se convingă singuri de adevărul respectiv - o formă democratică de abordare a procesului educațional).

- *permisiunea* - de cele mai multe ori elevii așteaptă ca profesorul să le dea „ singurul răspuns bun”, ceea ce reduce eficiența și productivitatea învățării; astfel elevii sunt încurajați să fie spontani, să le permită exprimarea liberă a ceea ce gândesc despre o anumită temă.

- *respectul* - elevii sunt ajutați să înțeleagă că opiniile lor sunt apreciate și respectate de colegi și fiecare este dator să respecte opinia celorlalți.

- *valoarea* - când elevii își dau seama că opinia lor are valoare se implică mai activ în activitatea de învățare.

- *ascultarea activă* - elevii se ascultă unii pe alții și renunță la exprimarea unor judecăți pripite sau la impunerea propriului punct de vedere.

- *încrederea* - elevii conștientizează propria lor valoare și devin mai încrezători în propriile forțe.

Toate aceste elemente au implicații directe și indirecte asupra componentei afectiv motivaționale care influențează fundamental conduita elevului în cadrul activității din clasă, atât față de profesor (care este interesat ca partener și nu ca autoritate inflexibilă în raport cu cerințele și dorințele lor de învățare și cunoaștere), cât și față de colegi, facilitând încrederea reciprocă, comunicarea, cooperarea și intercunoașterea dintre elevi).

Fiecare copil cu dificultăți de învățare are dreptul de a fi considerat un copil cu șansă la dezvoltare și felul cum îl apelăm este important pentru imaginea lui. Munca didactică trebuie să pună în centru copilul, nu problema acestuia.

Bibliografie

1. A. Gherguț, *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale.Strategii de educație integrată*, Ed. Polirom, Iași, 2001.
2. Hall și Tinklin, *Elevii cu deficiențe din învățământul superior*, Consiliul Scoțian de Cercetare a

Educației, 1998.

3. T. Vrăjmaș, *Învățământul integrat și / sau incluziv pentru copiii cu cerințe educative speciale*, Ed. Aramis, București, 2001.

Egalizarea șanselor

Prof. Marinescu Andreea Lăcrămioara

Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab” Râmnicu Vâlcea, Jud. Vâlcea

Problemei egalității de șanse propusă de către Robert Nozick are drept fundament teoria dreptății ca îndreptățire (justice as entitlement) conform căreia fiecare persoană este îndreptățită (entitled) să dețină acele lucruri, drepturi și oportunități pe care este capabilă a le dobândi intrând în tranzacții (schimb, negociere etc.) legitime cu ceilalți membri ai societății. Această teorie constituie un exemplu clasic de doctrină a egalității bazată numai pe ideea de drepturi ale indivizilor, deoarece conferă prioritate absolută drepturilor individuale, în sensul că obligația de a respecta drepturile individuale ale celorlalți deține preeminență asupra tuturor celorlalte principii, inclusiv celor ce privesc corectitudinea, echitatea, bunăstarea, eficiența și alte tipuri de considerente utilitariste. În acest context, egalitatea este înțeleasă ca dreptul egal al fiecărei persoane de a-și exercita drepturile individuale, indiferent de faptul că această exercitare ar putea avea drept consecințe apariția de inegalități între indivizi.

Egalitatea între persoane în ceea ce privește libertatea este totuna cu egalitatea de șanse, iar orice intervenție care ar putea interfera cu distribuirea inegală a beneficiilor este permisă numai dacă respectă principiile dreptății, altfel fiind considerată o violare inacceptabilă a libertății persoanelor. În consecință, conform doctrinei lui Nozick, nu este permisă nici o intervenție colectivă în favoarea celor mai puțin avantajați, deoarece numai persoanele individuale pot decide dacă doresc sau nu să intervină pentru a se ocupa de nevoile celor defavorizați. În conformitate cu doctrina dreptății ca îndreptățire, oamenii nu au nici o obligație morală de a veni în ajutorul celorlalți deoarece fiecare individ are parte de ceea ce merită, ca o consecință a propriilor sale acțiuni. Fiecare are parte doar de ceea ce i se cuvine de drept, deoarece fiecare beneficiază de capacitatea de autodeterminare și se folosește de ea nestingherit, astfel că doar el însuși e responsabil de consecințele faptelor sale.

Această concepție privitoare la modul în care ar trebui să concepem o societate dreaptă privește viața socială ca pe o multitudine de tranzacții între indivizii care urmăresc diverse scopuri în viață, corespunzătoare cu nivelurile diferite ale capacităților lor personale, de care sunt considerați răspunzători ei înșiși. Fiecare este responsabil de modul în care este diferit față de alții în privința înzestrărilor, abilităților, oportunităților și realizărilor sale, și manifestă această responsabilitate prin însuși faptul că tranzacționează resurse cu ceilalți, cu scopul de a-și îmbunătăți perspectivele de succes în viață. Diferențele care există între indivizi în ceea ce privește capacitățile, oportunitățile și realizările nu au nici o legătură cu echitatea ori inechitatea. Nici o instanță exterioară, cum ar fi statul, nu are voie să intervină în aceste tranzacții, deoarece aceasta ar însemna o încălcare a autonomiei persoanelor și a dreptului lor la auto-determinare. Oricât de interesante sunt discuțiile teoretice despre problema egalității șanselor, în cele din urmă problema fundamentală este aceea a traducerii lor în realitate, adică a instituirii unei stări de fapt în care, deși nu putem exclude în totalitate anumite manifestări și atitudini ale oamenilor față de semenii lor, să minimizăm pe cât posibil incidența și efectele negative ale acestora.

În orice societate contemporană, oricât de elevată ar fi aceasta, membrii anumitor grupuri umane au de înfruntat situații de discriminare sau inegalitate doar din cauza faptului că sunt într-un fel sau altul diferiți în raport cu cei care constituie majoritatea, fie că e vorba de culoarea pielii, convingerile religioase, apartenența etnică, apartenența de gen, orientarea sexuală, apartenența la anumite categorii socio-economice sau anumite dizabilități fizice ori psihice. Instituirea unei egalități reale a șanselor pentru toți membrii societății înseamnă în cele din urmă eliminarea pe cât este posibil a tuturor situațiilor de acest fel. Ce poate și trebuie să facă fiecare

persoană individuală în diversele contexte ale vieții sale în societate, pentru a nu perpetua prin acțiunile sale situații de inegalitate, dar și pentru a lua măsuri pozitive de eliminare a lor acolo unde ele există? După cum se știe, oamenii sunt în anumite privințe asemănători, iar în altele diferiți. Pentru a putea ajunge la o situație cât mai apropiată de egalitatea de șanse, trebuie uneori să ținem seama de asemănările dintre oameni, de ceea ce îi face să fie cu toții membri ai speciei umane, iar alteori de deosebirile dintre ei, de ceea ce le conferă specificul individual sau de grup. Trebuie să luăm notă de diferențele dintre ei mai ales atunci când aceste diferențe naturale conduc la apariția unor dezavantaje sociale și economice pentru cei afectați de ele, și să căutăm să luăm acele măsuri care pot minimiza ori compensa, în diverse moduri, aceste dezavantaje. Trebuie să punem însă accent pe asemănări, adică pe ceea ce oamenii au cu toții în comun, în sensul că nu trebuie să îngăduim nici unei forme de discriminare să funcționeze și să producă ori să accentueze prin aceasta alte situații de inegalitate care se pot naște astfel.

O serie de reguli de acțiune prin care fiecare dintre noi, ca persoană individuală și în nume propriu, să se comporte în mod corect față de toți ceilalți, în așa fel încât să nu producă inegalități în ceea ce privește șansele lor de a fi tratați în mod egal și de a se bucura de oportunități similare, a nu accentua inegalitățile deja existente, ci dimpotrivă, a face tot ce îi stă în putință pentru compensarea ori eliminarea acestora. O veche tradiție filosofică europeană, care ne duce până la originile filosofiei morale occidentale, pune în legătură virtutea și cunoașterea. Socrate, întemeietorul acestei discipline teoretice, considera că omul nu poate fi virtuos, adică nu poate să facă ceea ce este bine, dacă nu a dobândit mai întâi cunoașterea binelui și răului.

Bibliografie

1. Sergiu Bălan „Egalitatea de șanse”
2. Laura CETEAN-Voiculescu „Suport de curs – Egalitatea de șanse „
3. Cornel Liviu Popescu, ”Protecția internațională a drepturilor omului”, editura All Beck, București, 2004;
4. Legea 25-2012 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie
5. HG 237-2010 Strategia națională pentru egalitatea de șanse 2010-2012

Școala incluzivă - o necesitate a societății moderne

Prof. Nica Elena Mădălina

Liceul Tehnologic „Cpt. Nicolae Pleșoianu” Râmnicu Vâlcea Județ Vâlcea

“O bună educație cere ca educatorul să inspire elevului stimă și respect, și nu se poate ajunge la aceasta prin nimicirea individualității elevilor și prin asuprirea stimei de sine. Educația este cea mai puternică armă care poate schimba lumea.”

Nelson Rolihlahla Mandela

În condițiile societății actuale, pentru ca omul să fie adaptabil și eficient, el trebuie să fie format ca atare de timpuriu și ajutat să-și mențină disponibilitățile pe care le are la cote înalte de funcționare. Într-o lume a căutărilor și a eforturilor spre mai bine, referirea la o personalitate cu adevărat eficientă, încetează să mai fie o problemă de conjunctură efemeră și perisabilă, devenind, dimpotrivă, una de interes maximal.

Așadar, unul dintre cele mai importante aspecte ale învățământului actual este nevoia sa de adaptare la necesitățile copiilor, fie că sunt copiii cu C.E.S., fie că pur și simplu sunt copii cu un ritm mult mai lent de învățare.

Sarcina educatorilor este de a identifica aceste caracteristici ale stimei de sine scăzute și de a-i dezvolta

copilului abilitatea de a-și modifica atitudinile negative față de sine. Un eșec nu trebuie perceput ca un simptom al non-valorii, ci ca o situație ce trebuie rezolvată.

Învățământul modern, centrat pe elev, are ca filosofie teoria psihologiei umaniste, iar principiile sale aplicative sunt:

- fiecare elev este unic și are o individualitate proprie; fiecare elev dorește să se simtă respectat; nu pretinde atitudini și comportamente similare din partea tuturor elevilor; respectă diferențele individuale; încurajează diversitatea; exprimă deschis încrederea în capacitatea de schimbare pozitivă; nu face economie în aprecieri pozitive ale comportamentelor elevilor; subliniază rolul stimei de sine ca premisă în dezvoltarea personală.

Tratarea diferențiată a elevilor este o modalitate de îmbunătățire a stimei de sine prin:

- crearea a cât mai multor oportunități de succes, situații în care copilul să-și identifice punctele tari; crearea unor situații în care elevul să-și exprime în grup calitățile sau punctele tari; crearea de situații în care elevul să aibă oportunitatea de a oferi ajutor altor persoane; exprimarea unor expectanțe rezonabile în raport cu particularitățile psihice ale elevului;
- întărirea fiecărui comportament pozitiv și a eforturilor; oferirea de posibilități și opțiuni elevilor de câte ori este posibil.

Elevii cu o stimă de sine pozitivă: își asumă responsabilități; se comportă independent; sunt mândri de realizările lor; realizează fără probleme sarcini noi; își exprimă atât emoțiile pozitive, cât și pe cele negative; oferă sprijin celorlalți.

Elevii cu o stimă de sine scăzută: sunt nemulțumiți de felul lor de a fi; evită să realizeze sau să se implice în sarcini noi; se simt neubiți și nevaloroși; îi blamează pe ceilalți pentru nerealizările lor; pretind că sunt indiferenți emoțional; nu pot tolera un nivel mediu de frustrare; sunt ușor influențabili; nu își asumă responsabilități; par rebeli, nepăsători.

O bună metodă de adaptare o constituie școala incluzivă, o școală ce se axează pe includerea acelor copii sau chiar grupuri ce au fost anterior marginalizate și care implică în procesul de învățare și de luare a deciziilor părinții, îngrijitorii și consilierii specializați.

S-a dovedit că metodele utilizate în cadrul claselor incluzive pot îmbunătăți semnificativ performanța tuturor elevilor. În comparație cu educația în centre sau școli speciale, care are riscul de a-i menține pe copii și adolescenți în afara societății, școala incluzivă constituie un teren de pregătire ideal pentru viitoarea lor integrare în societate. În loc să-i izolăm și să spunem că sunt „dificili”, „turbulenți” sau chiar „handicapați”, am putea să admitem faptul că acești copii ar putea progresa mai mult într-o clasă obișnuită, dacă noi, profesorii, am accepta că educația este pentru toți.

Cel mai important lucru de luat în considerare este că predarea în cadrul diversității implică predarea pentru fiecare individ în parte. Ținând cont de interesele fiecărui elev, de experiențele și țelurile sale facem, de fapt, un pas important în educația elevilor și integrarea lor în societate, după terminarea studiilor. Mai mult, putem spune că diferențele dintre indivizi sunt mult mai pregnante decât cele dintre grupuri. Din acest punct de vedere, poate una dintre cele mai mari provocări căreia trebuie să-i facă față un profesor, este adaptarea stilului de predare astfel încât să corespundă necesităților fiecărui elev în parte.

Predarea la elevii cu nevoi speciale solicită aceleași strategii și practici ca și predarea la orice alt tip de clasă. Cu alte cuvinte, o bună metodă de predare în general va fi o bună metodă de predare și pentru elevii cu nevoi speciale. Toți elevii au dreptul să aștepte de la învățământ cele mai bune și eficiente metode, iar elevii cu C.E.S. nu fac notă discordantă.

Școala incluzivă reprezintă o provocare pentru școlile obișnuite, însă ea nu trebuie privită ca o amenințare pentru performanța acestor școli. Multe dintre aceste instituții găsesc ca fiind dificil să integreze elevii cu nevoi speciale în cadrul claselor obișnuite. Însă această teamă poate fi depășită prin educație, resurse didactice adecvate, sprijin și nu în ultimul rând credința că incluziunea este un drept moral și social ce nu poate fi negat nimănui.

În cadrul școlii incluzive profesorii trebuie să colaboreze cu diferiți specialiști în domeniul educației, cum ar fi psihologi, consilieri, terapeuți și alți specialiști, pentru că doar împreună vor reuși să obțină cele mai bune rezultate. Profesorul consultant pentru C.E.S. este probabil cel care va lucra cel mai mult cu fiecare profesor în parte, el fiind și cel care va participa în cea mai mare măsură la orele de curs.

Școala incluzivă presupune îmbunătățirea sistemului educațional pentru toți elevii. Implică schimbări

în curriculum, în modul de predare al profesorilor, în modul de învățare al elevilor, precum și schimbări în modul cum interacționează copiii cu C.E.S. cu colegii lor și viceversa.

Ideea este ca școlile, centrele de învățare și educație, să se schimbe astfel încât să devină comunități educaționale în care nevoile tuturor elevilor și profesorilor să fie îndeplinite. Școlile incluzive nu mai asigură o educație obișnuită sau o educație specială, ci asigură o educație incluzivă, iar ca rezultat elevii vor putea învăța împreună. Cu alte cuvinte, acest tip de școală este deschisă tuturor elevilor, astfel încât toți elevii să participe și să învețe. Pentru ca acest lucru să se întâmple, profesorii și școlile, în general, au nevoie de o schimbare, mai ales de atitudine, pentru a întâmpina cu mai mult succes diversitatea nevoilor elevilor.

De-a lungul carierei mele didactice, am avut elevi cu dificultăți de adaptare școlară, care asimilau greu materia, iar părinții nu concepeau ca ei să frecventeze școala specială.

Aceștia aveau o stimă de sine scăzută, probleme de comunicare, tendințe de impulsivitate, de aceea am organizat un grup în care să îi implic și pe ei, obiectivul fiind ca aceste activități să-i ajute să capete încredere în forțele proprii. Un factor important pentru incluziune o constituie abordarea pozitivă a acestor situații de către toți factorii implicați: cadre didactice, părinți, elevi, comunitate. Acest lucru trebuie privit din punct de vedere al nediscriminării și al dreptului la un viitor mai bun pentru fiecare.

Noi, cadrele didactice, trebuie să pornim de la premisa că fiecare copil are ceva bun, să descoperim acel ceva, să-l acceptăm și să-l exploatăm. Pornind de la această premisă, putem contribui la creșterea încrederii în forțele proprii, dar și la formarea unei imagini de sine pozitive, aspecte ce ne vor oferi ulterior nenumărate satisfacții profesionale.

Bibliografie

1. Alois Gherguț, Cosma Theodor, „*Introducere în problematica educației integrate*”, Editura Spiru Haret, Iași, 2000;

Educația incluzivă-un mod de a privi spre viitor

*Prof.înv.primar Popescu Iustina-Magdalena
Școala Gimnazială Budești jud.Vâlcea*

Adaptarea la permanentele cerințe schimbătoare ale unei lumi care evoluează rapid, care necesită abordări multiple ale fenomenelor naturale și/ sau sociale și care impune adoptarea de strategii eficiente în vederea atingerii tuturor obiectivelor sale, presupune implicarea activă a întregii societăți pentru a pune în centrul preocupărilor sale *OMUL*.

Printre atributele acestei societăți se pot enumera: schimbarea, transformarea, egalitatea șanselor, continua formare, cooperarea, evoluția tehnologiei, preocuparea pentru oameni și pentru nevoile lor în ceea ce privește dezvoltarea, integrarea și inovarea.

Elementul central al societății, element care poate contribui în mod valoros și radical la evoluția tuturor elementelor componente ale societății este *EDUCAȚIA*.

Educația incluzivă este un proces complex, de durată care necesită analize, schimbări și construcții continue pentru a realiza politici și practici incluzive și a asigura bazele unei culturi incluzive.

Educația incluzivă a apărut ca o reacție firească a societății la obligația acesteia de a asigura cadrul necesar și condițiile impuse de specificul educației persoanelor cu cerințe educative speciale. Bogăția spirituală a lumii contemporane rezidă tocmai din respectul și valorizarea tuturor indivizilor, pentru că lumea modernă acceptă faptul că fiecare individ este o dimensiune care îmbogățește și potentează, împreună cu celelalte experiențe, lumea de azi.

Educația incluzivă, respectiv integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă a apărut ca o provocare spre schimbarea atitudinilor și mentalităților, dar și a politicilor și practicilor de excludere și segregare. Integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă are ca scop rezolvarea câtorva dintre problemele pe care le întâmpină copiii în procesul educației și dezvoltării lor.

Educația de bună calitate reprezintă un DREPT fundamental al omului și copiii au dreptul la educație generală, iar modelul incluziunii socio-educaționale are la bază acest drept, înglobat în dreptul internațional. Fiecare copil, indiferent de apartenență sau de nivelul de dezvoltare a capacităților sale, are dreptul la o educație de bună calitate care să conducă în cea mai mare măsură la dezvoltarea capacităților sale cognitive și de integrare socială.

Fiecare copil este înțeles ca un participant activ la învățare și predare și pentru că fiecare aduce cu sine în procesul complex al învățării și dezvoltării o experiență, un stil de învățare, un model social, o interacțiune specifică, un ritm personal, un mod de abordare, un context cultural căruia îi aparține.

Conceptul de „educație pentru toți” a fost lansat în 1990 în Tailanda la Conferința Internațională a Ministerului Educației, iar în 1994 la Salamanca, în Spania, s-au lansat dimensiunile educației pentru toți care constau în calitatea actului educațional și acces pentru toți copiii: „Școlile trebuie să primească toți copiii, fără nici o deosebire privind condițiile lor fizice, sociale, emoționale, lingvistice sau de altă natură. Acestea se referă și la copiii cu dizabilități sau talentați, copiii străzii și copiii care muncesc, copii din populații îndepărtate sau nomade, copii aparținând minorităților lingvistice și etnice...”

Pentru ca activitatea instructiv – educativă să fie profitabilă pentru toți elevii, aceasta trebuie să se realizeze diferențiat. Educația diferențiată vizează adaptarea activității de instruire la posibilitățile diferite ale elevilor, la capacitatea de înțelegere și ritmul de lucru propriu unor grupuri de elevi sau chiar fiecărui elev în parte.

Pentru ca educația copiilor cu cerințe speciale să fie eficientă, pe de o parte trebuie să aibă un caracter integrat, iar pe de altă parte trebuie să aibă un caracter diferențiat, să fie adaptată particularităților elevilor.

Caracterul integrat al învățământului ne pune în fața problematică a situației în care un copil cu handicap este integrat într-o clasă obișnuită. În fapt este vorba pe de o parte de situația copilului respectiv, iar pe de altă parte, de situația clasei în care este integrat. Sub ambele aspecte, ceea ce urmărim este o bună înțelegere reciprocă, o existență socială normală a copiilor, în ciuda diferențelor existente. Pentru copilul cu handicap aceasta înseamnă a fi înțeles și acceptat, cu tot ce are el pozitiv, cu tot ce poate aduce vieții de grup. Această normalizare a relațiilor este benefică și pentru ceilalți elevi, care învață să respecte dreptul la diferență, să fie solidari cu semenii lor care întâmpină dificultăți în viață.

Procesul de integrare educațională a elevilor cu CES include elaborarea unui plan de intervenție individualizat, în cadrul căruia, folosirea unor modalități eficiente de adaptare curriculară joacă rolul esențial.

Raporturile ce se stabilesc cu fiecare elev în parte sunt foarte importante. Elevul trebuie să simtă că este apreciat ca individ. Astfel, elevii vor participa la procesul de învățământ după posibilitățile fiecăruia, cadrele didactice trebuind să-și adapteze metodele pedagogice în consecință.

Bibliografie

1. Cosmovici, Andrei, *Psihologia diferențială*, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza, Iași, 2004.
2. Diaconu, M., *Educația și dezvoltarea copilului*, Editura ASE, București, 2007.
3. Golu, Pantelimon, *Psihologia învățării și dezvoltării*, Editura Fundației Humanitas, București, 2001.
4. Păiși-Lăzăreanu, Mihaela, *Psihologia vârstelor*, Editura V & Integral, Pitești, 2008.
5. Șchiopu, Ursula, Verza, Emil, *Psihologia vârstelor*, EDP, București, 1981.

Proiect didactic

Prof. Rădulescu Maria Narcisa
Școala Gimnazială Slătioara Județul Vâlcea

CLASA: a II - a

UNITATEA TEMATICĂ: Învăț organizat și mă pregătesc pentru viață

ARIA CURRICULARĂ: Consiliere și orientare

DISCIPLINA: Dezvoltare personală

SUBIECTUL LECȚIEI: Învățăm unii de la alții

FORMA DE REALIZARE: Activitate integrată

TIPUL ACTIVITĂȚII: formare de abilități și atitudini

DISCIPLINE INTEGRATE:

1. Dezvoltare personală;
2. Comunicare în limba română;
3. Matematică și explorarea mediului;
4. Muzică și mișcare;
5. Arte vizuale și abilități practice.

COMPETENȚE SPECIFICE:

Dezvoltare personală:

- 2.1. Asocierea emoțiilor de bază cu elemente simple de limbaj nonverbal și paraverbal;
- 2.2. Transmiterea unor mesaje verbale și nonverbale simple despre propriile experiențe de învățare;
- 1.1. Prezentarea unor trăsături personale elementare, în contexte variate;

Comunicare în limba română:

- 1.2. Identificarea unor informații variate dintr-un mesaj rostit cu claritate;
- 1.4. Participarea cu interes la dialoguri simple, în diferite contexte de comunicare;
- 2.4. Exprimarea propriilor idei referitoare la contexte familiare, manifestând interes și încredere în

sine;

Matematică și explorarea mediului:

- 3.1. Rezolvarea de probleme prin observarea unor regularități din mediul apropiat;

Muzică și mișcare:

- 2.1. Cântarea individuală sau în grup, asociind mișcarea sugerată de text și de ritm;
- 3.2. Executarea unui dans cu mișcare repetată, pe un cântec simplu sau pe audiere;

Arte vizuale și abilități practice:

- 2.6. Participarea la activități integrate adaptate nivelului de vârstă, în care se asociază elemente de exprimare vizuală, muzicală, verbală, kinestezică.

OBIECTIV FUNDAMENTAL: Stimularea copiilor pe direcția unei exprimări emoționale deschise, autentice, spontane și descoperirea abilităților empatice, antrenarea conduitelor prosociale și de socializare, dezvoltarea spontaneității și exersarea potențialului creativ al copiilor.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

- O1: - să creeze o poveste pe baza întrebărilor și a ilustrațiilor;
- O2: - să organizeze informațiile într-o schemă pentru a le putea reține mai ușor;
- O3: - să verbalizeze ideile, gândurile față de unele situații de viață întâlnite în unele situații;
- O4: - să realizeze un colaj în care să redea ce ar îmbunătăți la școală;
- O5: - să adopte o atitudine pozitivă (respect, acceptare) față de semenii.
- O6: - să interpreteze diferite jocuri de rol.

STRATEGIA DIDACTICĂ:

a). Resurse procedurale: conversația euristică, explicația, povestirea, brainstormingul, problematizarea, reflecția personală.

b). Resurse materiale: calendare, coli flip-chart, emoticoane, poveste ilustrată, fișe de lucru, hârtie

colorată, post-it, markere, ilustrații, creioane colorate.

c). Forme de organizare: frontal, individual, în perechi, pe grupe.

Resurse temporale: 50 minute

Resurse umane: 14 elevi

Bibliografie

1. Programa școlară pentru disciplina Dezvoltare personală, clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a, aprobată prin ordin al ministrului Nr. 3418/19.03.2013;
2. Ioan Cerghit (2006) – Metode de învățământ, Editura Polirom, București;
3. Domnica Petrovai, Martha Iliescu (2012) – “Dezvoltarea abilităților socio-emoționale ale copiilor în vârstă de 3 – 10 ani – instrumente și modele de lucru”, Fundația “Copiii noștri”, București;
4. Dumitru Pârâială, Viorica Pârâială (2013) – Dezvoltare personală – Auxiliar clasa I – Editura Euristică, Iași.

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII

Nr. crt.	Etapele lecției	Competențe specifice disciplinelor integrate	Conținuturi / Activități integrate	Strategia didactică	Forme de evaluare
1.	Moment organizatoric	CLR 1.4. MEM 3.1.,4.1.	<u>Întâlnirea de dimineață:</u> -salutul, prezența, completarea calendarului, discuții despre starea vremii, numărarea zilelor de școală, recitarea poeziei „Gândul bun”-(Anexa 1);	a.metode: conversația, problematizarea, jocul didactic; b.mijloace didactice: calendar c.forme de organizare frontal, în perechi.	Observarea sistematică O1
2.	Captarea atenției	CLR 1.4.,2.2,2.3., 2.4. MEM 3.1.	Prezintă elevilor o imagine care reprezintă un copil care învață și îi solicită să spună tot ce le vine în minte despre învățare. Eu voi scrie toate ideile, iar la final, dacă va fi cazul, vom selecta și tăia acele cuvinte care nu au legătură cu învățarea.	a. metode: conversația, problematizarea, brainstormingul; b.mijloace didactice: imagine reprezentativă, coală de flip-chart, markere; c.forme de organizare: frontal	Observarea sistematică Aprecieri verbale
3.	Enunțarea subiectului și a obiectivelor lecției	CLR 1.4.,2.2,2.3., 2.4.	Se anunță tema Învățăm unii de la alții și obiectivele urmărite: vom alcătui o poveste, despre cum învățăm, programul de învățare al unui elev de clasa a II -a.	a.metode: explicația b.mijloace didactice: imagine reprezentativă, caiet special c.forme de organizare. frontal	Observarea sistematică

4.	Dirijarea învățării	CLR 1.2.,1.4.,2.4., 3.2. MEM 4.1. DP 2.1.,2.2. MM 2.1. DP 2.1., 2.2.	-Solicit elevii să ascultăm câțiva colegi care ne vor povesti despre cum învață ei, un orar al zilei de învățare. -Împreună desprindem in dialogul cu colegii care își prezintă orarul orelor e învățare, și anume că nu trebuie să judecăm oamenii după aspect, ci după fapte, că deși suntem diferiți, trebuie să ne acceptăm și să ne respectăm unii pe alții, având de învățat multe lucruri de la colegi. -Adresez întrebări concomitent cu expunerea colegilor. Le propun elevilor să se prezinte apoi să se gândească la o însușire prin care se caracterizeaza ei pe ei (punctual, spun totdeauna adevarul, nu mint, scriu frumos, desenez cel mai frumos..sunt creativ.etc)	a.metode: povestirea, problematizarea, reflecția personală, conversația euristică b.mijloace didactice: coală flip-chart, emoticoane, post-it, povestea ilustrată c.forme de organizare: individual, frontal	Observarea sistematică O2 Aprecieri verbale O3 O4
5.	Obținerea performanțelor	A.V.A.P 2.6	Vrei să fii creativ? Vom discuta de problemele apărute atunci când învață și vom încerca să găsim rezolvarea lor. Le voi solicita elevilor să realizeze un colaj în care să redea ce ar îmbunătăți la școală pentru ca să învețe mai bine, mai ușor și cu plăcere. Se lucrează pe două grupuri	a.metode: povestirea, problematizarea, reflecția personală b.mijloace didactice: caietul ,creioane colorate. c.forme de organizare: individual, frontal	Observarea sistematică O5 Aprecieri verbale
6.	Asigurarea retenției și a transferului	DP 2.2., 1.1. CLR 2.4.	Se va întinde o sfoară de-a lungul sălii de clasă. Pe rând,elevii vor sta pe mijlocul sforii și vor spune un eveniment trecut din viața de școlar,un eveniment din prezent si un eveniment sau un plan de viitor ca o concluzia a lecției	a.metode: conversația euristică, problematizarea, explicația, reflecția personală c.forme de organizare: frontal	Observarea sistematică O6 Aprecieri verbale

7.	Încheierea lecției	DP 1.1. MM 3.2. AVAP 2.6.	-Apreciez activitatea elevilor din timpul lecției și le ofer câte o bulină galbenă pe care va trebui să deseneze un emoticon potrivit pentru emoția pe care le-a produs-o lecția și să și-o lipească în caiet.	a.metode : conversația, explicația b.mijloace didactice: imagini de colorat, lipici, c.forme de organizare: pe grupe	Observarea sistematică
----	---------------------------	--	--	---	------------------------

Anexa 1

În fiecare dimineață
S-avem gândul bun pe față,
Către soare să privim
Iubire să dăruim
De gând rău, să ne ferim
S-adunăm doar bucurie!
Și-n lume s-o răspândim!
Și-atunci orișice copil,
In fiecare dimineață
Are gândul bun pe față !

Educația incluzivă-un mod de a privi spre viitor

*Prof. înv. primar Popescu Iustina-Magdalena
Școala Gimnazială Budești jud.vâlcea*

Adaptarea la permanentele cerințe schimbătoare ale unei lumi care evoluează rapid, care necesită abordări multiple ale fenomenelor naturale și/ sau sociale și care impune adoptarea de strategii eficiente în vederea atingerii tuturor obiectivelor sale, presupune implicarea activă a întregii societăți pentru a pune în centrul preocupărilor sale *OMUL*.

Printre atributele acestei societăți se pot enumera: schimbarea, transformarea, egalitatea șanselor, continua formare, cooperarea, evoluția tehnologiei, preocuparea pentru oameni și pentru nevoile lor în ceea ce privește dezvoltarea, integrarea și inovarea.

Elementul central al societății, element care poate contribui în mod valoros și radical la evoluția tuturor elementelor componente ale societății este *EDUCAȚIA*.

Educația incluzivă este un proces complex, de durată care necesită analize, schimbări și construcții continue pentru a realiza politici și practici incluzive și a asigura bazele unei culturi incluzive.

Educația incluzivă a apărut ca o reacție firească a societății la obligația acesteia de a asigura cadrul necesar și condițiile impuse de specificul educației persoanelor cu cerințe educative speciale. Bogăția spirituală a lumii contemporane rezidă tocmai din respectul și valorizarea tuturor indivizilor, pentru că lumea modernă acceptă faptul că fiecare individ este o dimensiune care îmbogățește și potentează, împreună cu celelalte experiențe, lumea de azi.

Educația incluzivă, respectiv integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă a apărut ca o provocare spre schimbarea atitudinilor și mentalităților, dar și a politicilor și practicilor de excludere și segregare. Integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă are ca

scop rezolvarea câtorva dintre problemele pe care le întâmpină copiii în procesul educației și dezvoltării lor.

Educația de bună calitate reprezintă un DREPT fundamental al omului și copiii au dreptul la educație generală, iar modelul incluziunii socio-educative are la bază acest drept, înglobat în dreptul internațional. Fiecare copil, indiferent de apartenență sau de nivelul de dezvoltare a capacităților sale, are dreptul la o educație de bună calitate care să conducă în cea mai mare măsură la dezvoltarea capacităților sale cognitive și de integrare socială.

Fiecare copil este înțeles ca un participant activ la învățare și predare și pentru că fiecare aduce cu sine în procesul complex al învățării și dezvoltării o experiență, un stil de învățare, un model social, o interacțiune specifică, un ritm personal, un mod de abordare, un context cultural căruia îi aparține.

Conceptul de „educație pentru toți” a fost lansat în 1990 în Tailanda la Conferința Internațională a Ministerului Educației, iar în 1994 la Salamanca, în Spania, s-au lansat dimensiunile educației pentru toți care constau în calitatea actului educațional și acces pentru toți copiii: „Școlile trebuie să primească toți copiii, fără nici o deosebire privind condițiile lor fizice, sociale, emoționale, lingvistice sau de altă natură. Acestea se referă și la copiii cu dizabilități sau talentați, copiii străzii și copiii care muncesc, copii din populații îndepărtate sau nomade, copii aparținând minorităților lingvistice și etnice...”

Pentru ca activitatea instructiv – educativă să fie profitabilă pentru toți elevii, aceasta trebuie să se realizeze diferențiat. Educația diferențiată vizează adaptarea activității de instruire la posibilitățile diferite ale elevilor, la capacitatea de înțelegere și ritmul de lucru propriu unor grupuri de elevi sau chiar fiecărui elev în parte.

Pentru ca educația copiilor cu cerințe speciale să fie eficientă, pe de o parte trebuie să aibă un caracter integrat, iar pe de altă parte trebuie să aibă un caracter diferențiat, să fie adaptată particularităților elevilor.

Caracterul integrat al învățământului ne pune în fața problematică a situației în care un copil cu handicap este integrat într-o clasă obișnuită. În fapt este vorba pe de o parte de situația copilului respectiv, iar pe de altă parte, de situația clasei în care este integrat. Sub ambele aspecte, ceea ce urmărim este o bună înțelegere reciprocă, o existență socială normală a copiilor, în ciuda diferențelor existente. Pentru copilul cu handicap aceasta înseamnă a fi înțeles și acceptat, cu tot ce are el pozitiv, cu tot ce poate aduce vieții de grup. Această normalizare a relațiilor este benefică și pentru ceilalți elevi, care învață să respecte dreptul la diferență, să fie solidari cu semenii lor care întâmpină dificultăți în viață.

Procesul de integrare educațională a elevilor cu CES include elaborarea unui plan de intervenție individualizat, în cadrul căruia, folosirea unor modalități eficiente de adaptare curriculară joacă rolul esențial.

Raporturile ce se stabilesc cu fiecare elev în parte sunt foarte importante. Elevul trebuie să simtă că este apreciat ca individ. Astfel, elevii vor participa la procesul de învățământ după posibilitățile fiecăruia, cadrele didactice trebuind să-și adapteze metodele pedagogice în consecință.

Copiii sunt o categorie socială care în ciuda aparențelor nu au timp să aștepte: dacă sunt lăsați să crească fără ajutorul de care au nevoie, personalitatea viitorului adult are cu siguranță de suferit.

Educația incluzivă - educația pentru toți

Prof. Radu Laura-Elena
Colegiul Economic, Râmnicu Vâlcea

Educația incluzivă a devenit parte integrantă a educației pentru toți și constituie răspunsul școlii la nevoile ce decurg din diversitatea copiilor. Fiecare copil este unic, cu necesități diferite. Noi, adulții, părinți și dascăli deopotrivă, încercăm să-i educăm, astfel încât să devină, la rândul lor, adulți fericiți, iubitori și eficienți. Însă există copii marginalizați, defavorizați și/sau excluși de la educație. Aceștia sunt cei pentru care educația incluzivă a devenit o șansă pentru o dezvoltare armonioasă.

Educația incluzivă promovează egalitatea șanselor, oferind sprijin pentru învățare și acestor copii, care nu reușesc să se adapteze la exigențele școlii, care întâmpină dificultăți în învățare, care uneori vor, dar...nu pot.

Incluziunea presupune nu doar acceptarea, tolerarea copiilor cu nevoi speciale într-o clasă din învățământul de masă ci și adaptare la cerințele acestor copii, cuprinderea acestora în programele educaționale alături de copii normali, dar și responsabilitatea de a le asigura în același timp servicii de specialitate, programe de sprijin individualizate. Înseamnă asumarea unor schimbări în organizarea și dezvoltarea activităților instructiv – educative derulate în școală. Dar în condițiile actuale, într-o perioadă de transformări continue, patronate de lipsuri materiale, când numărul de copiii la clasă este încă destul de mare, când prezența unui profesor de sprijin care să fie alături de copilul cu ADHD reprezintă doar o dorință a cadrului didactic, responsabilitatea pentru educarea unui astfel de copil pentru sprijinirea familiei lui cade pe umerii profesorilor și a psihologului din școală (acolo unde acesta există).

Abordarea incluzivă se regăsește nu numai la nivelul sistemului de educație ci și la nivelul procesului didactic. Principalele trăsături ale procesului didactic de tip incluziv sunt cele care țin de adaptarea lui la diferențele dintre copii. Profesorii care au o experiență bogată în viața personală și socială folosesc relația cu părinții și cu alți membri ai comunității pentru a-și îmbunătăți metodele folosite în predarea-învățarea la clasă. Relațiile dintre profesori sunt o sursă de învățare și un schimb de experiență continuu. Practicile curente duc prin reflexivitate la acumulare de experiență care trebuie împărtășită cu colegii pentru a deveni o altă sursă de îmbunătățire a învățării. Profesorul este cel care organizează situațiile de învățare în care implică toți elevii și el poate valoriza potențialul fiecăruia, într-o manieră pozitivă și flexibilă.

Învățarea școlară este un proces continuu care se desăvârșește în urma interacțiunilor din clasă și pune în valoare acumulările fiecărui elev. Pentru dezvoltarea personalității elevului și construirea competențelor lui psihosociale, procesul de învățare este mai important ca produsul. Elevul nu poate fi considerat o problemă, dacă nu de adaptează ritmurilor propuse de învățare școlară.

Școala incluzivă pune în centrul atenției omul ca ființă originală, unică și irepetabilă.

Considerăm că asigurarea de șanse egale la educație este un proces complex care trebuie să implice ca factori catalizatori atât societatea, cât și sistemul educational. O societate care propune/dispune de medii și condiții propice de exprimare și dezvoltare personală și profesională a persoanelor cu CES are imperativ nevoie de o școală care formează și educă în spiritul incluziunii, valorizării diversității, responsabilității colective și demnității umane.

În școală sunt asigurate șansele la educație tuturor copiilor dacă în plan acțional sunt practicate strategii educaționale centrate pe elev, pe particularitățile și nevoile sale individuale. De la oferta curriculară, programe și proiecte educaționale focalizate pe nevoile elevilor, luarea deciziilor cu implicarea părinților elevilor cu CES, asigurarea de personal didactic și specialiști, la asigurarea unui mediu fizic sănătos și sigur, cu facilități destinate elevilor cu cerințe speciale.

Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor. Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice,

a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă. La nivelul activităților extracurriculare, se pot organiza activități care să implice comunitatea, activități în cadrul cărora participanții să se cunoască mai bine, să coopereze și să trăiască împreună diferite evenimente. Un astfel de sistem educațional, centrat pe interesele elevilor, pe dezvoltarea de competențe, capacități în ritmul propriu fiecăruia, facilitează tranziția către nivelul următor, cel al mediului socio-profesional.

În concluzie, putem sublinia faptul că incluziunea este o politică educațională, dar în același timp o provocare atât pentru școală cât și pentru societate, întrucât dezideratul ei este orientat spre formarea persoanelor vizate ca elevi/cetățeni ai unei școli/societăți democratice, cu drepturi, responsabilități și șanse egale.

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse. Specia umană se conformează și ea aceluiași principiu director al evoluției speciilor – variabilitatea; indiferent de numărul indivizilor, educația lor trebuie să fie diferențiată și specializată, în funcție de „echipamentul natural-genetic” al fiecăruia, de aptitudinile și interesele fiecărei persoane, corelate cu nevoile de cadre competente ale societății.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009;
2. Ungureanu, D., Educația integrată și școala incluzivă, Editura de Vest, Timișoara, 2000;
3. Verza E., Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008;
4. Vrășmaș, T., Învățământul integrat și/sau inclusiv, Ed. Aramis, București, 2001;
5. Vrășmaș, T., Școala și educația pentru toți, Ed. Miniped, București, 2004.

Lección de educație fizică și sport

Prof. Onogea Rodica Maria

Liceul Sanitar „Antim Ivireanu” Râmnicu Vâlcea

Educația fizică, alături de celelalte laturi ale educației (estetică, morală, intelectuală), contribuie decisiv la educație generală a individului. Educația fizică reprezintă un tip distinct de activitate motrică ce se realizează cu diferite cerințe, principii, norme în scopul realizării unor obiective instructiv – educative bine armonizate. Educația fizică îmbină armonios instrucția cu educația și se realizează în formele de bază ale organizării ei în instituțiile școlare, dar și în afara lor ca activitate independentă.

Pentru a înțelege locul și rolul educației fizice în cadrul educării multilaterale a copilului, trebuie să ținem seama că aceasta se realizează într-un proces unitar, complex în care se îmbină armonios toate aspectele fenomenului educativ.

Dezvoltarea intelectuală este în strânsă legătură cu dezvoltarea fizică corespunzătoare. Sănătatea și dezvoltarea normală fiziologică sporesc buna dispoziție, atenția, favorizează capacitatea de asimilare a cunoștințelor. Formarea calităților morale și voliționale ale copilului, educarea perseverenței, a stăpânirii de sine, a curajului depind de dezvoltarea calităților sale fizice, iar formarea ținutei corecte, însușirea mișcărilor precise, dezvoltarea simțului ritmului favorizează educația estetică a elevilor.

Educația fizică, indiferent de ciclul de învățământ, vizează realizarea următoarelor obiective:

- capacitatea motrică de bază;
- dezvoltarea fizică;
- deprinderi și priceperi motrice;
- calități motrice.

Desfășurarea activităților de educație fizică la ciclul primar vizează atingerea obiectivelor cadru prevăzute în programa instructiv – educativă a activităților desfășurate în școală.

Cadrul necesar realizării obiectivelor instructiv – educative specifice activității de educație fizică este creat de diferitele forme de realizare pe care le îmbracă această activitate.

Formele de organizare s-au diversificat în timp, din necesitatea realizării obiectivului principal al educației fizice și anume: practicarea sistematică a exercițiilor fizice, formarea unor obișnuințe în a realiza această activitate cu scopuri utile, plăcute, recreative.

Începând cu învățământul primar unul dintre cele mai importante obiective ale educației fizice vizează menținerea și întărirea stării de sănătate a organismului copiilor, de diferite vârste.

Metodologia de realizare a acestui obiectiv presupune desfășurarea lecțiilor de educație fizică în mediu natural și valorificarea în acest fel a factorilor de călire ai organismului. Această manieră de abordare a lecției de educație fizică este valabilă inclusiv pe durata sezonului rece, cu condiția respectării unor reguli metodico-organizatorice.

Date fiind modificările de natură fiziologică ce se pot manifesta în timpul efortului fizic desfășurat pe timp frigos, profesorul trebuie să aibă în vedere următoarele aspecte (E. Firea, 1979; Bar-Or, 1987; Gh. Cârstea, 2000):

- temperatura aerului să nu scadă sub - 5°;
- umiditatea aerului să fie între 35 - 65 %;
- să nu se înregistreze precipitații, vânt puternic, nebulozitate, fenomene de poluare atmosferică.

Lecția desfășurată pe timp frigos, în aer liber, impune, de asemenea, respectarea unor reguli privind organizarea și desfășurarea ei, astfel:

- organizarea colectivului de elevi, precum și concluziile asupra modului de desfășurare a lecției se vor desfășura în interior (vestiar, culoar), pentru a nu ține copiii în frig;

- pregătirea organismului pentru efort se va realiza împreună cu influențarea selectivă a aparatului locomotor, exercițiile specifice acestei situații de instruire executându-se din deplasare; se va avea în vedere alternarea exercițiilor cu intensitate medie cu cele cu intensitate mică, astfel încât să se realizeze o solicitare rațională a organismului elevilor;

- în aceste condiții se pot stabili teme din calități motrice (lecții de pregătire fizică), precum și din deprinderile motrice, cu condiția ca acestea să se afle în faza de consolidare sau perfecționare (în felul acesta va crește densitatea motrică a lecției, respectiv timpul efectiv de lucru al elevilor).

Mențiuni aparte trebuie realizate în legătură cu echipamentul copiilor, care trebuie să fie calduros, fără a fi foarte gros. De asemenea, se recomandă ca încălțăminte să nu fie de pânză, pentru a nu se uda ușor. Copiii vor fi instruiți să inspire pe nas și să expire pe gură, pentru a evita apariția ulterioară a unor răceli. Se știe că inspirația nazală modifică temperatura și calitatea aerului, pe care le face optime accesului în celelalte etaje ale aparatului respirator.

Lecția desfășurată în interior, în spații improvizate. Chiar dacă la ora actuală unele unități de învățământ dispun de spații adecvate desfășurării lecțiilor de educație fizică, în interior, rămân numeroase cazurile în care activitatea pe timp frigos se desfășoară în spații improvizate, incluzând aici: culoarele școlii și chiar spațiul clasei.

Și în aceste condiții profesorul trebuie să aibă în vedere unele aspecte metodico- organizatorice (E. Firea, 1983; Gh. Cârstea, 2000). Atunci când lecția se desfășoară pe culoar, se va avea în vedere ca acesta să nu fie cel care permite accesul copiilor în sălile de clasă și să fie amplasat la parter, astfel încât să nu fie perturbată activitatea celorlalte discipline. Curățarea podelei să se realizeze în timpul pauzei, astfel încât să se acorde timpul necesar uscării și să fie evitată în acest fel alunecarea elevilor.

O atenție deosebită se va acorda formațiilor de lucru și amplasării acestora în spațiul disponibil, astfel încât să se respecte cerințele metodice legate de alcătuirea acestora și evitării accidentărilor.

Temele de lecție pot viza toate componentele tematice, cu o abordare selectivă a conținuturilor, impusă de condițiile materiale concrete. O atenție deosebită se va acorda jocurilor de mișcare alese. Se recomandă

utilizarea celor care nu presupun manipulare de obiecte, pentru a evita incidentele (spargerea geamurilor, de exemplu).

În cazul temelor din gimnastică acrobatică se vor lua măsuri de amplasare optimă a aparatelor și celorlalte materiale didactice față de zidurile holului, de calorifere sau de alte obiecte. Pentru săriturile cu sprijin se va asigura o zona de aterizare mai înaltă, rezultată din suprapunerea mai multor saltele, astfel încât să se evite accidentările.

Atunci când lecția de educație fizică se desfășoară chiar în sala de clasă, profesorul va avea în vedere următoarele aspecte:

- clasa să fie amplasată la parter (din aceleași considerente legate de nerespectarea activității de la alte discipline);
- aerisirea și curățarea clasei;
- evitarea folosirii mobilierului clasei pentru desfășurarea exercițiilor.

În aceste condiții reținem ca accentul va fi pus pe exercițiile de influențare selectivă, desfășurate între bănci. Dacă mobilierul poate fi deplasat, atunci spațiul creat în acest fel oferă posibilitatea abordării unor conținuturi destinate dezvoltării preciziei, coordonării segmentare, echilibrului, forței.

O atenție deosebită va fi acordată măsurilor de igienă colectivă ce vor fi luate după desfășurarea lecției: aerisirea clasei, rearanjarea băncilor, ștergerea prafului de pe mobilier și, dacă este posibil, ștergerea podelei.

Gimnastica zilnică se desfășoară simultan cu toți elevii din clasele I - IV, fie la începutul zilei de școală, fie în pauza/ recreația mare. Gimnastica zilnică se recomandă a fi efectuată mai ales în aer liber.

Este condusă de un profesor de educație fizică, instructori - elevi din ciclul gimnazial sau de profesorul de „serviciu” pe școală. Constă din cinci - șase exerciții individuale libere de dezvoltare fizică, simple și cunoscute de elevi. Aceste exerciții se efectuează numai din poziția stând și unele derivate ale acesteia. În selecționarea exercițiilor trebuie avut în vedere faptul că elevii le execută într-un echipament nespecific pentru educația fizică.

Momentul de educație fizică se desfășoară pe parcursul activităților didactice care solicită intens organismul școlărilor mici, prin concentrare nervoasă mare și efort cu precădere static (caligrafie, desen și alte discipline de cultură generală), care favorizează instalarea oboselii. Datorită acesteia, elevii nu se mai pot concentra, își pierd interesul pentru activitatea didactică respectivă, devin apatici sau neliniștiți.

În astfel de momente, cadrul didactic, trebuie să întrerupă activitatea respectivă și să recomande efectuarea a două - trei exerciții fizice simple, în bănci sau în spațiile dintre acestea. Vor fi folosite exerciții de întindere a coloanei vertebrale, de extensii ale trunchiului cu ridicări de brațe, răsuciri sau îndoiri de trunchi, ridicări în picioare și „asezări” în bănci, etc. Toate exercițiile se efectuează în ritm viu.

În lecțiile de învățare a scrisului pot fi folosite exerciții pentru brațe, mâini și degete: închiderea și deschiderea pumnilor cu întinderea forțată a degetelor, presiunea mâinii (de scris) pe bancă, scuturarea mâinii de scris, etc.

Pornind de la aceste caracteristici de vârstă și având în vedere obiectivele cadru ale educației fizice, profesorul își va formula o serie de obiective de referință, posibil a fi realizate prin parcurgerea conținutului educației fizice prevăzut pentru fiecare ciclu curricular.

Bibliografie

1. V. Grigore, Gimnastica - manual pentru cursul baza. Editura Bren, București, 2003
2. M. Stanescu, Metodica educației fizice. Note curs. ANEFS, București, 2002
3. G. Carstea, Didactica educației fizice. Note de curs. ANEFS, 2002
4. G. Carstea – Educația fizică – fundamente teoretice și metodice, Casa de editură Petru Maior, București, 1999
5. E. Firea, Metodica educației fizice școlare în învățământul preșcolar, primar, gimnazial, I.E.F.S, vol. 1, 2, București 1979

Discriminarea

Prof. Grigorescu Ramona

Școala Gimnazială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea, Jud. Vâlcea

Prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință pe baza criteriilor prevazute de legislația în vigoare. Criteriile stabilite de legislația românească sunt: rasa, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenența la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

Discriminarea poate fi sexuală (a minorităților sexuale și între sexe), etnică, rasială, socială etc. Ea poate fi de două feluri: - directă, când tratamentul defavorabil se îndreaptă direct împotriva unei anumite persoane, pe motive de sex (graviditate, naștere), rasă, etnie, categorie socială (persoanele cu handicap sunt una dintre cele mai discriminate categorii sociale), etc. - indirectă, când tratamentul defavorabil este îndreptat împotriva unui grup de persoane de un anumit sex, etnie, rasă, categorie socială, etc. Discriminarea pe criteriul de sex Orice diferențiere, excludere sau restricție bazată pe sex, care are ca efect sau scop împiedicarea sau anularea recunoașterii, beneficiului sau exercitării de către femei, indiferent de statutul lor matrimonial, pe baza egalității dintre bărbați și femei, a drepturilor omului și libertăților fundamentale, în domeniile politic, economic, social, cultural, civil sau în orice alt domeniu.

Discriminarea directă Conform Directivei Consiliului 2002/73/ EC, discriminarea directă apare atunci când o persoană este tratată mai puțin favorabil decât o altă persoană este, a fost sau ar fi tratată într-o situație comparabilă, pe temeiul apartenenței sale la un anumit sex. Orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV sau apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea sau înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute prin lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

Discriminare indirectă Conform Directivei Consiliului 2002/73/EC, discriminarea indirectă apare atunci când o prevedere, criteriu sau o practică aparent neutră ar pune persoanele de un anumit sex într-o situație dezavantajoasă în comparație cu o persoană de un alt sex, cu excepția cazului în care acea prevedere, criteriu sau practică sunt justificate în mod obiectiv de un scop legitim, iar posibilitățile de atingere a acestuia sunt adecvate și necesare. prin discriminare indirectă se înțelege situația în care o dispoziție, un criteriu sau o practică, în apartenență neutră, ar dezavantaja în special persoanele de un anumit sex, în raport cu persoanele de alt sex, cu excepția cazului în care această dispoziție, acest criteriu sau această practică este justificată obiectiv de un scop legitim, iar mijloacele de atingere ale acestui scop sunt corespunzătoare și necesare.

Maternitatea nu poate constitui un motiv de discriminare Aspectul cel mai important care trebuie subliniat de la bun început în legătură cu maternitatea este că aceasta nu poate constitui motiv de discriminare pentru femei. Legea 340 /2006 privind egalitatea de șanse între femei și bărbați stabilește faptul că este interzis să i se solicite unei candidate, în vederea angajării, să prezinte un test de graviditate și să semneze un angajament că nu va rămâne însărcinată sau că nu va naște pe durata de valabilitate a contractului individual de muncă. Acțiunile pozitive au drept scop promovarea principiului tratamentului egal pentru o categorie de femei sau bărbați, care la un moment dat este într-o poziție dezavantajoasă în comparație cu majoritatea.

Ele sunt inițiate pentru a oferi categoriei defavorizate o serie de avantaje cu scopul stabilirii unor șanse reale în accesul la anumite drepturi. Baza legală a definirii și a adoptării unor măsuri de discriminare pozitivă este următoarea : Convenția asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei. Hărțuirea și hărțuirea sexuală –forme de discriminare bazată pe sex Hărțuirea sexuală este un comportament nedorit, de natură sexuală, care afectează demnitatea femeilor sau bărbaților. Acest comportament nedorit poate fi de natură fizică, verbală sau non-verbală: cererea unor favoruri sexuale, formularea unor observații indecente,

comiterea unor gesturi ,acțiuni și presiuni supărătoare pentru persoana cărora se adresează. Hărțuirea sexuală apare, cel mai adesea, la locul de muncă și este considerată uneori ca fiind un comportament normal, din cauza perpetuării unor stereotipuri sexuale tradiționale. Formele hărțuirii sexuale . Potrivit legii, pentru ca un anumit comportament să fie calificat drept hărțuire sexuală, trebuie să îndeplinească mai multe condiții cumulative:

- să fie în legătură cu sexul;

- să fie refuzat de persoana vizată;

- să reprezinte motivația pentru o decizie care afectează persoana hărțuită. Ce obligații are angajatorul privind prevenirea hărțuirii și a hărțuirii sexuale la locul de muncă ? Legea nr. 340 /2006 privind egalitatea de șanse între femei și bărbați prevede și câteva obligații pentru angajator, în vederea prevenirii și eliminării oricăror comportamente, definite drept hărțuire și hărțuire sexuală.:

-să prevadă în regulamentele de ordine interioară ale unităților sancțiuni disciplinare, în condițiile prevăzute de lege, pentru angajații care încalcă demnitatea personală a altor angajați, comițând acțiuni de discriminare;

- să asigure informarea tuturor angajaților cu privire la interzicerea hărțuirii sexuale la locul de muncă;

-să aplice imediat după sesizarea sancțiunilor disciplinare împotriva oricărei manifestări de hărțuire la locul de muncă.

Bibliografie

1. Baiasu, Sorin, Egalitate și diferență: doua versiuni ale dilemei și libertatea de a o rezolva, în Todorean, Olivia (Editoare): Itinerarii contestatate. Studii de teorie politică feminista, Politeia, SNSPA, București, 2003.
2. Bocioc, F.,Dimitriu, D., ș.a., Gender Mainstreaming – metode și instrumente. Ghid practic pentru abordarea integratoare a egalității de gen, Editura „Neva”, București, 2004

Educație pentru toleranță

Ec. Anghel Daniela- Carmen

Școala Gimnazială Nr. 5 Râmnicu Vâlcea

Omul, ființă socială, se raportează în mod necesar la semenii, la societate în ansamblu, acesta fiind cadrul care-i asigură existența și dezvoltarea prin aceea că “fiecare are un statut al său în care se însumează totalitatea drepturilor pe care societatea le acordă sau le pretinde de la fiecare”. Copiii trebuie să beneficieze de drepturile generale ale omului, la care suntem toți îndreptățiți încă din momentul nașterii. Drepturile omului înseamnă tratament egal pentru toți oamenii, bazat pe demnitate, respect, egalitate și dreptate, și aplicat fără deosebire de cetățenie, naționalitate, rasă, etnie, limbă, sex, abilități sau orice alt statut. Pe de altă parte, copiii diferă de adulți. Ei sunt vulnerabili, trebuie să se joace, sunt în proces de dezvoltare și au nevoie de oarecare autonomie. De aceea, ei au nevoie de drepturi proprii, cu caracter special.

Astăzi, deoarece se vorbește mereu despre emanciparea copilului, a femeii, despre tendința, aspirația de a fi mult mai liber, de a alege singur, de a acționa după propria voință, dar în limitele moralei și a bunelor maniere, este necesar ca fiecare să-și cunoască drepturile.

Prin sintagma “drepturile omului” se înțelege raportarea la drepturile legale, fără de care nu am ști să trăim ca ființe umane. Drepturile omului ne permit să dezvoltăm și să folosim din plin calitățile noastre umane, inteligența, talentele, conștiința noastră și să răspundem nevoilor noastre spirituale și de altă natură. Ele decurg din aspirația crescândă a umanității la o viață în care demnitatea și valoarea fiecăruia să fie respectate și protejate. Refuzul drepturilor omului și al libertăților sale fundamentale nu este numai o tragedie personală, ci conține și germenii agitației sociale și politice.

Inițierea copiilor în spațiul valorilor democratice și ale drepturilor omului constituie unul din

fundamentele educației, începând cu cea mai fragedă vârstă. Interesul pentru drepturile copilului a apărut în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, când a luat naștere prima mișcare preocupată de aspecte referitoare la dezvoltarea copilului, care pleda pentru protecția copilului împotriva neglijării, exploatării și a violenței.

La data de 20 noiembrie 1989, s-a adoptat Convenția ONU cu privire la drepturile copilului. Aceasta a intrat în vigoare în septembrie 1991 și a fost ratificată de majoritatea țărilor din lume.

România a ratificat Convenția pe 28 septembrie 1990 prin Legea nr.18/1990, și s-a inspirat din aceasta atunci când a elaborat Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului.

În anii școlari trecuți, s-au derulat mai multe activități pe tema respectării drepturilor omului și a egalității șanselor, la care au participat elevi și cadre didactice din școala noastră.

Elevii școlii noastre au participat la seminarul cu tema: “Elevii și Drepturile Omului”, Cu această ocazie, s-au dezbătut principalele documente internaționale care reglementează drepturile omului, instituțiile care apără și promovează aceste drepturi pe plan regional și internațional, drepturile și obligațiile cetățeanului, drepturile religioase, drepturile copilului, dreptul la sănătate, cazuri concrete rezolvate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului de la Strassbourg.

În cadrul “Săptămânii Educației Globale”; la toate clasele I-VIII s-au desfășurat activități specifice, de promovare a drepturilor omului și ale copilului, de educație pentru cetățenia democratică și integrare europeană, pentru toleranță și eliminare a conflictelor, pentru prevenirea traficului de persoane, pentru egalitatea sexelor și promovarea drepturilor persoanelor cu nevoi speciale, excluse social, discriminate sau abuzate, ca de exemplu: dezbateri, expoziții, activități sportive, vizite.

Dintre activitățile mai importante, organizate și desfășurate la școala noastră, amintim:

– “Drepturile copilului”, temă dezbătută în cadrul orelor de educație civică (clasele a IV-a).

– “Educație pentru toleranță și nediscriminare”, temă dezbătută în cadrul orelor de dirigenție (clasele V-VIII).

– “Dreptul copilului la expresie și creativitate”, dezbateri și chestionarea copiilor cu privire la accesul la educația de calitate

– “Să vorbim despre educație”, desene (portrete) ce conțin mesaje care sintetizează părerile elevilor despre educație

– “Probleme și soluții”, tabel cu motivele pentru care unii copii nu merg la școală în România, și cu soluții la fiecare problemă identificată

– “Educație de calitate pentru toți copiii”, expoziție de carte în holul școlii (biblioteca școlii).

În mod inevitabil, drepturile omului trebuie să facă parte din cultura generală a fiecăruia, pentru că există o multitudine de culturi, iar neacceptarea acestei varietăți poate avea efecte sociale devastatoare.

Dintre materialele realizate de elevii școlii la identificarea câtorva factori importanți, pentru care unii copii nu merg la școală, și câteva soluții găsite de către elevi, la fiecare problemă identificată, exemplific:

Nr. crt.	PROBLEME	CE POT FACE PĂRINȚII	CE POATE FACE COMUNITATEA	CE POATE FACE GUVERNUL
1.	Abandonul școlar	Discuția cu copilul, discuția cu profesorii, supravegherea copiilor, să-i cunoască prietenii, să-i acorde mai multă atenție	Să-l sprijine, să-i asculte problemele	Autorități informate care să cunoască situația și să intervină, amenajarea unor cabinete cu psihologi, asistență socială pentru familiile sărace
2.	Traficul de ființe umane	Supravegherea copiilor, anunțarea poliției, colaborarea cu școala pentru educarea copiilor	Colaborarea cu părinții copiilor, colaborarea cu Poliția, educarea copiilor	Mai mulți gardieni publici, iluminare publică mai bună, ares-tarea și pedepsirea vinovaților

3.	Utilizarea tutunului, alcoolului și chiar a drogurilor de către minori	Educarea copiilor pentru a nu folosi tutunul, alcoolul și drogurile Comunicarea cu copilul, consultarea unui psiholog	Sprijin, acordarea atenției, să-i îndepărteze de grupurile care au influențe negative	Centre de dezintoxicare, interzicerea comerțului cu tutun, alcool și droguri către minori, arestarea celor care vând droguri minorilor
4.	Nerespectarea dreptului la recreere prin distrugerea zonelor verzi, a locurilor de joacă, a parcurilor	Reclamații la autorități	Să trimită scrisori la Primărie prin care să interzică distrugerea zonelor verzi. Implicarea presei	Să nu aprobe distrugerea acestor zone Să pună amenzi, să oprească proiectele care duc la distrugerea zonelor verzi

În urma finalizării activităților, noi am avut ca indicatori ai eficienței acțiunilor desfășurate o frecvență mai bună a elevilor la cursuri, o reducere a numărului elevilor cu abateri disciplinare și probleme de comportament, aflați în evidența Poliției de Proximitate și, mai ales, soluționarea favorabilă, în timp, a câtorva dintre problemele sesizate de elevi și a propunerilor acestora, fapt pentru care, în prezent, în școala noastră se realizează o educație de bună calitate, în spiritul toleranței și nediscriminării.

Bibliografie

1. Anton Moisin, *Arta educării copiilor și adolescenților în familie și în școală*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2001
2. Maria Roth, *Protecția copiilor împotriva abuzurilor - între tradiție și inovație, Un deceniu de tranziție - situația copilului și a familiei*, UNICEF, 2000

Egalitatea de șanse în sistemul educațional românesc

*Prof. înv. pr. Făcăleț Daniela
Școala Gimnazială nr.2 Comarnic Județul Prahova*

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc.

Actul educațional reprezintă un proces complex care este destinat să ofere membrilor societății dezvoltarea și utilizarea potențialului intelectual și vocațional propriu la cele mai înalte nivele posibile. Accesul la educație trebuie să se poată face liber, nerestricționat pentru diferiți indivizi și diferite grupuri sociale. Acest acces nu trebuie să fie îngădit de nici un fel de bariere, problematica egalității în educație a fost văzută din perspectiva efortului de a diviza resursele educaționale în așa fel încât acestea să fie utilizate rațional și corect de către toți membrii societății.

Problematica accesului la educație poate fi analizată din perspectiva a 5 factori esențiali care influențează accesul efectiv: egalitatea din perspectiva resurselor, accesul la respect și recunoaștere, îngrijire, dragoste și solidaritate, putere.

Accesul la educație este strâns corelat în cadrul societății cu posesia resurselor economice necesare. Privarea de resurse economice, împiedică accesul la aceleași forme de educație, ulterior capitalul cultural

oferit de către instituțiile de învățământ transformându-se în capital economic. Dacă inegalitățile de gen sunt profunde și sunt puse în evidență pe piața forței de muncă, acest lucru poate afecta veniturile familiale și automat poate conduce la situații în care copii nu vor avea un acces neîngrădit la forme superioare de educație.

Eliminarea disparităților economice grave și intervenția statului prin asigurarea unui acces liber la servicii educaționale de bază poate oferi soluții pentru prima cauză a inegalităților în educație – accesul la resurse.

Un al doilea aspect important în gestionarea egalității în educație este reprezentat de oferirea în termeni echidistanți a respectului și a recunoașterii. Unele sisteme educaționale nu oferă posibilitatea recunoașterii diversității. Astfel, pot apare tratamente diferite în funcție de criterii referitoare la gen, religie, clasă, rasă, etnie, vârstă etc. Aceste tratamente se concretizează în programe de învățământ diferite, stiluri pedagogice diferite. Din perspectiva inegalităților de gen, acestea se pot manifesta și în domeniul educațional, începând cu lipsa de atenție acordată în clasă, până la stimularea inegală a inteligenței personale a copiilor cu diferențieri pe genuri.

Învățământul românesc se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale. Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare.

Promovarea egalității șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială. Această opțiune a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.

Când vorbim de copii defavorizați, îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Soluția optimă pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă.

Idea de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc. Proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate.

Copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați. Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate.

Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru a ajuta profesorii și directorii să învețe culturile elevilor; utilizarea conflictelor etnice pentru producerea unor schimburi culturale și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; facilitarea succesului tuturor prin asigurarea accesului egal și eficient la instituția școlară; înlăturarea prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și grupuri de elevi.

Sociologul francez R. Boudon, autorul binecunoscutei lucrări „L'inégalité des chances“ considera că inegalitatea șanselor în fața școlii este efectul acțiunilor raționale ale unei multitudini de indivizi care sunt puși în situația de a decide – ei sau părinții lor – continuarea sau întreruperea studiilor la fiecare nivel școlar atins. O asemenea decizie este determinată mai întâi de toate de costurile, riscurile și beneficiile care presează asupra familiilor. Pentru un fiu de muncitor, de exemplu, a urma o facultate implică costuri mult mai ridicate decât, să zicem, pentru un fiu al unui magnat în domeniul finanțelor sau al industriilor; riscul și beneficiile sunt de asemenea diferite în cele două cazuri..

Termenul de „egalitate“ înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse. Indiferent de numărul indivizilor, educația lor trebuie să fie diferențiată și specializată, în funcție de „echipamentul natural-genetic“ al fiecăruia, de aptitudinile și interesele fiecărei persoane, corelate cu nevoile de cadre competente ale societății.

Bibliografie

1. Lynch K., Baker J., *Equality in Education: an Equality Condition Perspective*, Theory and Research in Education, vol. 3, no. 2, 2005, pp. 131-164.
2. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
3. Verza E., Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Inteligențe multiple

Prof. Manda Claudia

Colegiul National „Mircea cel Bătrân” Râmnicu Vâlcea

Prof. Manda Mihai

Școala Gimnazială “Take Ionescu” Râmnicu Vâlcea

Inteligența este un lucru ciudat. Unii oameni despre care se crede ca ar fi inteligenți au rezultate groaznice la testele standardizate. Oamenii care salvează vieți nu sunt întotdeauna inteligenți și unii oameni auțiști pot citi, aduna, sau scrie mai repede sau mai bine decât oamenii cu un coeficient de inteligență înalt. Realizând că sunt multe tipuri distincte de inteligență putem înțelege inteligența mult mai bine.

Caracterizarea omului ca reprezentând ființa inteligentă este valabilă în această formă generală, cât și în oricare din concretizările sale, tocmai în virtutea existenței mai multor tipuri de inteligență.

Profesionalizarea indivizilor în diferite domenii de activitate duce la formarea și dezvoltarea unor tipuri particulare de inteligență, care reprezintă fie aplicarea și amplificarea inteligenței generale, fie valorificarea inteligenței fluide, fie rezultatul învățării și educației într-un domeniu determinat de activitate. Putem menționa, din acest punct de vedere, *inteligența matematică, inteligența generală, inteligența tehnică.*

Dintr-un punct de vedere asemănător, care evidențiază dimensiunile multiple ale inteligenței, unii autori vorbesc despre *inteligența multiplă.*

Cele inițial șapte tipuri de inteligență sunt : lingvistică, logico-matematică, spațială, muzicală, kinestezică, intrapersonală și interpersonală, carora le-a mai adăugat inteligența naturalistă.

Tehnologiile care măresc inteligența lingvistică

Așa cum tipografia a revoluționat învățatul și gânditul în secolul al 15-lea, așa a creat și calculatorul o revoluție similară astăzi. De-a lungul rețelelor de calculatoare și a bazelor de date din întreaga lume studenții au acces direct la informația curentă. În fiecare domeniu de cunoaștere, sistemele educaționale se transformă deoarece atât studenții și profesorii învață să folosească tehnologia multimedia. Copiii care încă nu știu să scrie și să citească scriu povești cu ajutorul unor programe care în unele cazuri le recitesc studenților ceea ce scriseseră. Noi programe permit copiilor să scrie sau să insereze grafice în texte gen rebus precum “Wings of Learning”, “Muppet Slate”. Alte programe cum sunt “Pine Artist and Creative Writer” de la Microsoft fac posibilă formatarea proiectelor de scris în diferite forme, să scrie cuvinte în diferite mărimi și forme și să acompanieze cu diferite efecte sonore. Aceste programe sunt foarte motivante atât pentru scriitorii începători cât și pentru cei avansați.

Dezvoltarea abilităților lingvistice pentru întreaga populație pot fi catalizate de noi unelte electronice remarcabile pentru accesarea și prelucrarea informației și comunicațiilor, învățarea, și dezvoltarea inteligenței la un nivel fără precedent.

Tehnologiile care măresc inteligența logico-matematică

Inteligența logico-matematică poate fi exersată sau dezvoltată de-a lungul multor tipuri noi și provocatoare de tehnologii multimedia. Studenții de orice nivel de abilitate pot învăța foarte eficient de-a lungul unor programe software interesante care oferă un feedback imediat și merg mult departe peste exercițiu. Multe dintre acestea oferă oportunități de exercitare și dezvoltare a unor abilități de gândire de ordin superior esențiale în rezolvatul problemelor. În ceea ce urmează sunt câteva exemple dintre multele programe care sunt acum pe piață. “Geometry, Physics and Calculus” de la Broderbund face anumite subiecte abstracte și adesea dificile mai concrete și ușor de înțeles în timp ce studenții manipulează grafice colorate. “The Physics of Auto Collisions” și “The Tacoma Narrows Bridge Collapse” folosesc evenimente reale pentru a face legătura cu fizica și cu aplicațiile practice. În timp ce studenții analizează evenimentele reale în termeni științifici și matematici, principiile fizicii devin mai pline de înțeles și mai relevante.

Scopul acestor cercetări este să demonstreze că învățatul și gânditul sunt întotdeauna situate în context, că a ști și a face sunt foarte puternic legate, și drept rezultat, acele activități autentice de învățare și experiența directă produc oportunități bogate unui mod de învățare reușit.

Tehnologiile care măresc inteligența kinestezică

Învățatul prin intermediul tehnologiei este extrem de activ și procesul interactiv când e folosit corespunzător. Computerele se bazează foarte mult pe coordonarea vizuală, pe tastatură și folosirea mouse-ului pentru a putea opera. Activitatea kinestezică întărește învățatul și face din elev un participant activ la procesul de învățare. Popularitatea jocurilor video se datorează dăruirii totale a jucătorului și răspunsului fizic extrem de abil la provocare. Tehnologia multimedia include, de asemenea multa activitate fizică. În vreme ce informația este strânsă de la bazele de date, cărți și fotografii, și noua informație este generată pe calculator, și, în sfârșit, când ea toată este pusă laolaltă electronic prin intermediul unor programe hypermedia, cum este HyperCrd sau LinkWay. Nu mai este nevoie să spunem că producția de filme sau programe de dans include și prelucrează inteligența kinestezică.

Într-o vreme în care tehnologia te poate transforma foarte ușor într-un observator pasiv sau numai un receptor de informație, este nu numai posibil, dar și esențial pentru elevi/studenți să se angajeze activ în procesul de învățare, așa cum demonstrează exemplele precedente.

Tehnologiile care măresc inteligența vizual-spațială

Elevii din ziua de azi au crescut uitându-se la televizor și sunt extrem de bine orientați către învășii sunt extrem de bine orientați către învățarea vizuală. Panourile, proiecțiile, și filmele sunt elemente importante ale învățării. Un rol de suport esențial îl au de asemenea imprimantele și xerox-urile pentru orice activitate academică. Când sistemele interactive sunt de asemenea parte a procesului de învățare, elevii devin din observatori pasivi gânditori activi.

De exemplu, aparatul video este folosit ca învățare activă într-un număr de moduri. În loc să se ruleze un program de la început la sfârșit, profesorii pot lua avantajul oportunității de a opri, a da înapoi sau de a relua. Oportunități frecvente de a discuta ceea ce s-a văzut și ceea ce o să vadă pot face posibil învățatul anticipatoriu și participatoriu care sunt critice în procesul educațional.

Deși aceste instrumente vizual-spațiale nu sunt esențiale pentru procesul de învățare, ele oferă însă mijloace motivante să împingă pe elev să învețe prin exercizarea inteligenței vizual-spațiale și să facă orice subiect mai accesibil unei varietăți de studenți. Vor fi de un real ajutor elevilor cu dificultăți fizice sau cu necesități speciale.

Tehnologiile care măresc inteligența interpersonală

Elevii folosesc frecvent tehnologia singuri, și pentru scopuri cum ar fi remedierea sau explorarea personală acest lucru este de preferat. Cercetarea curentă indică, totuși, că atunci când studenții folosesc calculatoarele în perechi sau în grupuri mici, înțelegerea și învățarea sunt facilitate și accelerate. Experiențele de învățare pozitivă pot rezulta ca elevii să împartă descoperirile, să se suporte unul pe celălalt în rezolvarea problemelor, și să lucreze în mod colaborativ la proiecte. În locul de muncă de astăzi, astfel de abilități sunt din ce în ce mai importante.

Sunt multe moduri în care tehnologia poate fi folosită în clase pentru a mări abilitățile interpersonale. Grupurile de elevi pot discuta observațiile proprii, înțelegând că ar trebui să înceapă și să termine cu o observație pozitivă și că critica trebuie folosită numai în manieră constructivă. Creșterea este cu mult mai dramatică este a frecvenței de teleconferențiere prin transmiterea prin satelit. Contactul față în față a doi copii care se pot vedea și auzi prin intermediul tehnologiei este extrem de motivant pentru dezvoltarea abilităților de comunicare în vreme ce studenții din diferitele părți ale țării sau ale lumii se unesc pentru a rezolva probleme de mediu, economice, politice sau sociale.

Învățatul de la distanță facilitează comunicațiile între elevi și profesori în diferitele părți ale comunității, statului sau lumii. Aceasta tehnologie interactivă dezvoltă abilitățile interpersonale mărite și sparge bariera culturală astfel încât elevii și profesorii învață să comunice în noi moduri potrivite mediului respectiv.

Tehnologiile care măresc inteligența naturalistă

În timp ce tehnologiile electronice devin din ce în ce mai apropiate și fac parte din ce în ce mai mult din viața noastră, este esențial să recunoaștem că ele nu înlocuie interacțiunea umană și experiența cu lumea naturală. Ele sunt totuși, unelte excelente care să faciliteze investigațiile științifice, explorarea și alte activități naturaliste. Tehnologia telecomunicației ajută studenții să înțeleagă lumea dincolo de mediul lor, și îi ajută să vadă cum acțiunile lor pot afecta lumea înconjurătoare. După cum se va vedea și în exemplele următoare, aceste unelte pot face posibil pentru studenți să înțeleagă experiențele reale într-un mai mare grad de detaliu și mai profund.

În concluzia aceste discuții despre cum poate mări tehnologia inteligența naturalistă, să ne întoarcem la cele mai de bază studii ale naturii, de exemplu studiul naturii umane și a ecologiei creierului. Până acum câțiva ani mare parte din aceste studii au fost făcute prin chirurgie și observație a oamenilor cu leziuni pe creier. Acum este posibil nu numai să se vadă structurile creierului cu tehnologii non-evazive cum sunt PET și CAT, dar și de a vedea activitatea cerebrală prin intermediul MRI-urilor funcționale. Noi abia începem să înțelegem ce ne spune această informație despre deosebirile în învățare.

Instrumentele și resursele menționate în exemplele de mai sus sunt numai câteva din exemplele mijloacelor de a trezi la viață, de a activa, a îmbogăți și a aprofunda învățatul prin intermediul tehnologiei. Zidurile sălilor de clasă cad într-adevăr, în vreme ce întreaga lume a învățatului devine accesibilă studenților și profesorilor, care pot astfel deveni parteneri ai oamenilor de știință și ai exploratorilor în descoperirea și construirea cunoștințelor despre planeta noastră și locuitorii ei.

Bibliografie

1. ZLATE, M. *Fundamentele psihologiei*, București, Pro Humanitate, 2006
2. CERGHIT, I. *Metode de învățământ*, Iași, Editura Polirom, 2006

Egalitatea de șanse în sistemul educațional românesc

Prof. Stanciu Elvira

Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu” Loc. Drăgășani Jud. Vâlcea

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc. Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu. Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale. Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare.

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială. Această opțiune a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi. Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația

incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă. Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc. Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii. De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate.

Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte.

Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați.

Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate.

Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă. Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor. Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru a ajuta profesorii și directorii să învețe culturile elevilor; utilizarea conflictelor etnice pentru producerea unor schimburi culturale și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; facilitarea succesului tuturor prin asigurarea accesului egal și eficient la instituția școlară; înlăturarea prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și grupuri de elevi.

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate“ înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse. Specia umană se conformează și ea aceluși principiu director al evoluției speciilor – variabilitatea; indiferent de numărul indivizilor, educația lor trebuie să fie diferențiată și specializată, în funcție de „echipamentul natural-genetic“ al fiecăruia, de aptitudinile și interesele fiecărei persoane, corelate cu nevoile de cadre competente

ale societății.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
2. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004. Verza E.,
3. Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Prin educație promovăm egalitatea de șanse

*Prof. Grama Aurelia
Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea*

Egalitatea șanselor semnifică oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială. Această opțiune a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor

În principiu la nivel de instituție școlară se conturează următoarele caracteristici care concurează la promovarea egalității de șanse:

- *Uniformizarea cultural informatională* prin asigurarea unui minim de de informastii commune, de stadia de percepere si prelucrare a informatiei scolare, lucru realizat printr-un invatamant centrat pe elev. Fiecare elev poate percepe o cantitate de informatii dar int-un mod diferit. Este foarte important abordarea centrată pe elev utilizând toate resursele educaționale moderne și clasice use la dispoziție;
- *Evidențierea inclinației* nu este ușor sa canalizezi energia educabilului către un domeniu în care el să fie eficient și acolo unde poate să se dezvolte încadrându-se în normele și parametrii sociali ai unei Europe în dezvoltarec continuă, dar cu rabdare și analize specific acest lucru se poate realiza;
- *Posibilitatea de a alege* Lărgirea orizontului educabilului pentu a i se putea da sansa de a alege intr-un mediu concurential, presupune pregatirea continua acestui pe domenii viabile si în care să-și poată exercita cunoștințele bonificand astfel roadele muncii depuse in procesul instructive-educativ;
- *Sprijinul susținut*. Nu de puține ori anumiți elevi au abandonat școlarizarea și printre ei elevi cu potential din motive de sărăcie ceea ce le îngrădea accesul la educație. Pentru ei trebuie căutat sprijin.
- *Încurajarea performanței* Prinji in evolutia social, de multe ori un educabil are nevoie de motivații pentru a-și aprofunda cunoștințele pentru asimilarea cărora depune un effort consistent.nu întotdeauna motivațiile îmbracă aspect financiar. Aprecierea și expunerea au dat de multe ori roade notabile.

Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru a ajuta profesorii și directorii să învețe culturile elevilor; utilizarea conflictelor etnice pentru producerea unor schimburi culturale și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; facilitarea succesului tuturor prin asigurarea accesului egal și eficient la instituția școlară; înlăturarea

prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și grupuri de elevi

Aceste caracteristici generale sunt aplicabile în particular oricărei instituții educaționale cu atât mai mult că în domeniul învățământului reformarea este în plină accensiune iar optimizarea este unul din elementele cheie ale performanței școlare și sociale.

Bibliografie

1. Buzera, I., E. Dimitrova, O. Kaiter, N. Panea, J. Popova, J. Roth, A. Țenescu, *Bazele comunicării interculturale*, Ed. Faber, 2012
2. Mara D. *Strategii didactice în educația incluzivă*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.

Sală de sport pentru 78 - proiect civic

Profesor Petrescu Viorica
Școala Gimnazială 78, București

În perioada martie-aprilie 2019, în Școala Gimnazială 78, sector 3 București, ca urmare a participării mele la cursul de formare continuă *Democrație participativă - Cetățeanul* a fost pus în practică un proiect numit *Micii cetățeni*, care a avut un impact deosebit asupra participanților direcți și nu numai.

Școala Gimnazială nr. 78 este o școală mică, în cartierul 23 August din București, ridicată în anul 1965 pentru un număr de aproximativ 200 de elevi, copiii ai muncitorilor Uzinei 23 August. De atunci și până în prezent numărul de elevi s-a dublat, iar din lipsa spațiului s-a renunțat treptat la laboratorul de științe, la sala de informatică și, în urmă cu câțiva ani, o dată cu transferarea clasei pregătitoare de la grădiniță la învățământul primar, s-a renunțat și la mica sală de sport de la parter, care a fost transformată în sală de clasă.

Din acest motiv, cei peste 400 de elevi ai școlii, începând cu lunile octombrie-noiembrie și până în aprilie-mai, și în orice zi ploioasă, sunt nevoiți să *facă* sportul în sala de clasă. Inutil să spunem că în afara unor scurte exerciții de încălzire, a unor jocuri de grup care nu presupun multă mișcare sau a unor discuții teoretice, orele de sport nu sunt ceea ce ar trebui să fie pentru niște copii plini de energie.

Dezbaterile împreună cu elevi de la diferite clase cu privire la identificarea celor mai grave probleme ale școlii a dus la concluzia unanimă că lipsa spațiului și respectiv lipsa unei săli de sport este chestiunea care îi preocupă cel mai mult pe copii. Aceste discuții au fost preluate în filmul cel puteți urmări la adresa de mai jos:

<https://www.youtube.com/watch?v=2Yj8VjZGZvY>

Pentru a fi convinși că problema care îi preocupă pe ei este și problema celor mai mulți elevi din școală, copiii din clasa a V a B au propus și realizat un sondaj de opinie în rândul colegilor. Aceștia urmau să bifeze, dintr-o listă de 10 deficiențe ale școlii, identificate de elevi, pe cea care îi supăra cel mai mult. Nu a mai fost nici un dubiu că sala de sport s-a aflat în top.

S-a trecut la etapa următoare: un plan de acțiune prin care elevii să încerce, după puterile lor, să rezolve această problemă. S-a discutat și votat: realizarea unui logo al campaniei și a unor afișe de promovare, redactarea și semnarea unei petiții de susținere din partea comunității școlare (elevi, părinți, profesori, vecini), invitarea pentru discuții a unor factori de influență (consilieri locali, ONG-uri), redactarea unei solicitări de rezolvare a problemei către factorul decident – Primăria Sector 3 etc.

Toate punctele acestui plan de acțiune au fost rezolvate repede. Logo-ul campaniei numită *Sală de sport pentru 78* a arătat așa, iar unul dintre afișe este prezentat mai jos:

Un punct aparte a constituit-o petiția de susținere. Aici a participat întreaga școală. La ora de dirigenție, fiecare clasă de gimnaziu, înarmată cu pliante, a avut de parcurs una sau două străzi ale Cartierului 23 August, a trebuit să vorbească cu oamenii și să-i convingă să semneze petiția. A fost un succes: într-o singură zi au fost strânse 1267 de semnături de susținere. Filmul care surprinde interacțiunile dintre elevi și comunitate îl găsiți aici:

<https://www.youtube.com/watch?v=oKIVcHm9igU>

Pasul următor a fost redactarea, de către copii, a unei solicitări de sprijin adresate Primăriei Sector 3, la care să fie atașate cele 1267 semnături de susținere.

O grupă de elevi a fost însărcinată să ducă și să înregistreze la Primărie solicitarea. Distanța dintre școală și Primărie este mare, iar deplasarea s-a transformat într-o adevărată excursie de studiu: elevii s-au deplasat cu metroul (însoțiți de mine), au luat bon de ordine și au înregistrat documentația. În copie, aceeași documentație a fost înregistrată și peste drum de Primărie, la celălalt for tutelar al școlii – Inspectoratul Sector 3, spre știință și cu rugămintea de susținere. Filmul acestei activități:

https://www.youtube.com/watch?v=OJU9_k5Rv-s

În așteptarea răspunsului oficial al Primăriei, copiii au transmis invitații la dezbateri, pe tema lipsei de spațiu, către consilierii locali care sunt în consiliul de administrație al școlii și către diferite ONG-uri de profil.

Consilierii locali nu au răspuns, în schimb am fost vizitați de președintele Asociației Clubul Sport de Arte Marțiale Olimp, care, de câțiva ani, face presiuni la nivelul autorităților locale pentru rezolvarea lipsei sălilor de sport în școlile din sector 3. Copiii au aflat prin intermediul acelei discuții că la noi în școală nu este o situație singulară, că în ultimii ani au fost construite totuși destul de multe săli de sport, dar, din păcate, noi nu am fost luați în calcul. Tot domnul Victor Popa ne-a dat și ideea de acțiune în continuare, în cazul în care răspunsul autorităților la solicitarea noastră va fi negativ. Și anume o interpelare din partea copiilor în ședința Consiliului Local al Primăriei Sector 3. Elevii au aflat cu acest prilej câte ceva din felul în care funcționează această autoritate locală, cum sunt votate proiectele, când intră ele în vigoare etc.

Răspunsul la solicitarea noastră către Primărie a venit în timp legal, dar în termeni foarte evazivi. Ni se transmitea că îi preocupă problema noastră, dar ea va fi rezolvată în măsura în care se vor găsi fonduri. Adică nimic precis. Așa că ne-am hotărât să ne înscriem la luarea de cuvânt din timpul ședinței lunare a Consiliului Local, prin care cetățenii pot interacționa direct cu factorii de decizie.

Fiecare nivel de gimnaziu și-a desemnat un reprezentant, care a fost însărcinat să redacteze un mic discurs care să aibă impact. Cei 4 elevi din clasele V, VI, VII, VIII, în data de 28 martie 2019, au așteptat timp de trei ore ca ședința să se finalizeze și să-și poată expune doleanțele.

<https://www.youtube.com/watch?v=d7OkkChxmYI&t=119s>

Domnul primar Robert Negoită s-a declarat impresionat de răbdarea copiilor, dar și de problema lor și a promis rezolvarea ei în cel mai scurt timp. Este vorba despre un proiect de extindere a școlii, atât pe orizontală, cât și pe verticală, care ar aduce elevilor nu doar sala de sport dorită, cât și laboratoare de informatică și științe, sală de festivități, sală pentru after-school și alte necesități urgente.

Colegii din școală au urmărit interpelarea reprezentanților lor pe youtube, în direct, iar promisiunea primarului a fost considerată un mare succes. Aveți mai jos dovada că primarul a devenit foarte popular în

rândul copiilor de clasa a IV a și nu numai.

Nu știu dacă primarul își va ține promisiunea foarte curând. Dar știu că elevii au învățat enorm de multe în cadrul acestui proiect și nu despre chestiuni teoretice, ci despre viață. Au fost puși în situația de a fi creativi, de a redacta texte, de a comunica cu străini și a fi convingători, de a interacționa cu instituții oficiale pe limbajul lor, de a lucra în echipă. Au învățat să creadă că sunt cu adevărat importanți, că părerea lor contează, iar blocajul birocratic și al indiferenței poate fi depășit.

Școala incluzivă - educație pentru egalitate de șanse

*Prof. Înv. Primar Bălana Dorina
Liceul "Preda Buzescu" Berbești Județul Vâlcea*

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor. Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă.

Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu. Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc. Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii. De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate.

Școala trebuie să fie într-o permanentă colaborare cu familiile elevilor (pentru a discuta eventualele probleme de natură comportamentală, materială sau socială și pentru a se găsi soluții care să ducă la rezolvarea acestor probleme), cu centrele de plasament sau cu orfelinatele, în cazul copiilor orfani (pentru a aduce la cunoștința acestora abaterile școlare ale elevilor și pentru a afla despre modul lor de viață în aceste instituții, activitățile extrașcolare în care sunt implicați etc).

Pentru elevii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate de unitatea de învățământ, școala încearcă, printr-un parteneriat cu primăria și prin semnarea unui contract cu o firmă de transport, să le asigure transportul zilnic spre cea mai apropiată unitate de învățământ.

Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați.

Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor. Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă.

Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate. Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă.

Rolul școlii este de a-i învăța pe tineri cum să conviețuiască într-o lume marcată de diferențe lingvistice, culturale sau sociale, prin acceptarea acestora, dar și prin identificarea și însușirea valorilor care îi unesc. Cel mai adesea prezența oamenilor diferiți conduce la dezinteres și indiferență, ceea ce în cele din urmă nu înseamnă altceva decât o formă de discriminare. Ea se manifestă și în educație. Copiii cu diverse dizabilități, copiii de etnie rromă, elevii emigranți sunt adeseori marginalizați de către colegi, dar cadrele didactice trebuie să realizeze anumite activități în care să se integreze și copiii menționați anterior, deoarece prejudecățile unor profesori sau elevi pot genera un comportament discriminatoriu. Spre exemplu, copiii rromi constituie una dintre cele mai defavorizate categorii de copii și au nevoie de mult sprijin pentru a depăși situația în care se află. Sărăcia și lipsurile familiilor rrome, prejudecățile care persistă în mentalitatea populației, inerția unor părinți rromi față de perspectivele pe care educația le oferă copilului școlarizat, toate acestea contribuie la marginalizarea copiilor rromi, la limitarea accesului la șansele egale la care au dreptul toți copiii.

Marginalizarea rromilor merge de la atitudinea mai puțin binevoitoare față de elevi, așezarea lor în ultimele bănci până la lăsarea de izbeliște a claselor și școlilor în care învață copiii rromi. Mulți dintre elevii rromi ajung de multe ori în situații de eșec și abandon școlar. Discriminarea elevilor rromi în cadrul sistemului

de învățământ, sărăcia, tradițiile etniei se transformă în cauze principale ale abandonului școlar.

Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor. Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Educația pentru diversitate se poate realiza prin toate disciplinele de învățământ, pentru că toate pot să invite la toleranță, la respectarea drepturilor omului, la dezvoltare. Cadrele didactice trebuie să identifice obiective și conținuturi care pot promova interculturalitatea, și să valorifice diversitatea culturală din clasa de elevi, ca resursă în procesul instructiv-educativ. La nivelul activităților extracurriculare, se pot organiza activități care să implice comunitatea, activități în cadrul cărora participanții să se cunoască mai bine, să coopereze și să trăiască împreună diferite evenimente (activități muzicale și sportive, evenimente culturale și sărbători locale, înfrățiri etc). Recunoașterea, respectul diferențelor etnice, culturale sau sociale și egalitatea de șanse sunt provocări pentru instituția școlară. Directorilor de școli, cadrelor didactice le revin o multitudine de sarcini pentru a construi medii școlare incluzive.

Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru a ajuta profesorii și directorii să învețe culturile elevilor; utilizarea conflictelor etnice pentru producerea unor schimburi culturale și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; facilitarea succesului tuturor prin asigurarea accesului egal și eficient la instituția școlară; înlăturarea prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și grupuri de elevi.

Diversitatea culturală a elevilor poate deveni o oportunitate și o resursă de îmbogățire pentru copii și cadre didactice, numai dacă școala proiectează activități de învățare care să o valorifice și dacă asigură șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor părinților, a profesorilor și a instituțiilor locale abilitate.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A.– *Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II*, Editura Universității „LucianBlaga” Sibiu,2009.
2. Mara D. – *Strategii didactice în educația incluzivă*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.

Democratizarea învățământului și perspective privind egalitatea de șanse

*Profesor consilier școlar Roxana Ionela Stan Predici
CJRAE Vâlcea – Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea*

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse. Specia umană se conformează și ea aceluși principiu director al evoluției speciilor – variabilitatea; indiferent de numărul indivizilor, educația lor trebuie să fie diferențiată și specializată, în funcție de „echipamentul natural-genetic” al fiecăruia, de aptitudinile și interesele fiecărei persoane, corelate cu nevoile de cadre competente ale societății. Acest nou principiu de politică școlară a căpătat o expresie practică la începutul secolului al XX-lea când în Franța și în Germania s-au creat acele școli unice („Ecole unique”, respectiv „Einheitsschule”) în care obiectivul principal era acela ca toți copiii să treacă printr-o școlarizare minimă, comună și identică, care să asigure, pentru cel puțin 4-6 ani, un trunchi general de instruire. Din păcate, acestei școlarizări inițiatorie îi urma o școlarizare postgenerală specializată spre care trecerea era marcată de un riguros examen de selecție și de aspre bariere birocratice, astfel încât învățământul general obligatoriu, marea speranță a secolului trecut „nu oferea decât o egalitate aparentă”.

Reformele secolului nostru, îndeosebi cele contemporane, urmăresc să asigure învățământului, o democratizare autentică, în care educația să nu fie întreruptă pe baza unor criterii formale, iar barierele sociale, regionale, religioase etc. să nu mai opereze o selecție care de fapt frustrează o mare parte a indivizilor de dreptul lor natural la instruire.

Bogdan Suchodlski notează că noul concept de egalitate în pedagogie reprezintă de fapt trecerea de la „democrația formală” la „democrația reală”, reformele constituind, după concepția sa, mijlocul pertinent de îndeplinire a acestei treceri. „Această chestiune este o formă particulară a unei probleme mai generale, care, în istoria democrației, a fost formulată de mai mult timp și care rămâne totdeauna deschisă, cu toată dezvoltarea sa. Este chestiunea referitoare la diferența dintre democrația formală și cea reală. Faptul că toți copiii au aceeași posibilitate formală de a studia în toate tipurile de școli nu este încă o dovadă a existenței egalității în educație. Este adevărat că egalitatea reală a șanselor este peste tot în lume mai mult estimată decât accesibilă, pentru că se disimulează frecvent realitatea școlară, prezentându-se căile formale deschise ale instruirii publice precum și căile accesibile în mod real pentru toți.

Sociologia educației se interesează îndeaproape în primul rând de cauzele care generează un asemenea fenomen. Una dintre condițiile structurale care fac posibilă apariția inegalității șanselor în fața școlii, o constituie caracterul piramidal al procesului de învățământ. Indiferent de forma concretă de organizare și de complexitatea rețelei de școli, sistemul de învățământ este constituit în trepte, adică pe niveluri ierarhice. Aceasta înseamnă nu numai că diplomele corespunzătoare respectivelor trepte sunt valorizate în mod diferit, ci că, în general, accesul la o treaptă superioară presupune parcurgerea tuturor treptelor inferioare. Dacă dintr-o generație de copii intră aproape toți în treptele obligatorii de învățământ, apoi, pe măsură ce urcăm spre alte niveluri superioare, numărul lor devine din ce în ce mai mic. Trăsătura aceasta atât de firească și de „naturală” se realizează pe baza unui complex mecanism de selecție cu ajutorul căruia o parte din tineri sunt menținuți în sistemul școlar și altă parte sunt eliminați. Aparent acest mecanism este de natură strict pedagogică, în sensul că toate criteriile formale de trecere de la o treaptă la alta se bazează pe conținutul de cunoștințe dobândite, evaluate cât mai obiectiv. S-ar părea că ceea ce contează sunt exclusiv meritele tânărului. În realitate, selecția este eminent socială cum se poate ușor demonstra.

Persistența inegalităților de șanse, chiar în țările cu cea mai puternică politică de susținere financiară a școlii, constituie un fapt care a moderat mult optimismul manifestat în anii '50-'60; succesele au fost doar

parțiale, iar țelul final – o societate fără inegalitate de șanse, inclusiv în domeniul educației – este departe de a fi atins. Mai mult decât atât, s-au formulat argumente cum că anumite măsuri, aparent foarte democratice, cum este gratuitatea învățământului, sunt profitabile pentru categoriile sociale privilegiate. Stimularea procesului de democratizare a învățământului presupune acționarea asupra cauzelor care întrețin fenomenul de inegalitate atât în planul (ne)reușitei școlare individuale, cât și în planul instituției școlare.

Nereușita școlară depinde astfel în mare măsură de sărăcia moștenirii culturale preluată de elev de la familia sa. Această moștenire este obiectivată în valorile care orientează viața de familie, condiționate de clasa socială sau de grupul social de apartenență, precum și în practicile educaționale promovate (relațiile între părinți – copii, climatul familial, atitudinea de școală, modul de organizare a vieții cotidiene etc.). Nereușita școlară depinde, în același timp, de ceea ce se petrece în mod obiectiv și subiectiv la nivelul instituției școlare. Există, pe de o parte, inegalitatea generată de o relație profesor – elev concepută în termenii „teoriei etichetării” care, ignorând premisele instruirii diferențiate, nu operează distincțiile necesare între performanță și comportament, între obiectivele de conținut și cele de ordin formativ. Pe de altă parte, nereușita școlară este generată de acele „disparități școlare” instituționalizate prin:

- selecția timpurie care perturbă evoluția normală a structurilor aptitudinale și atitudinale ale personalității elevului;
- clasele/grupele de nivel care creează în mod artificial anumite statusuri pedagogice, dezechilibrând procesul de formare-dezvoltare echilibrat al personalității elevului;
- creșterea necondiționată a efectivelor de elevi până la limita imposibilității realizării unui învățământ diferențiat, individualizat.
- promovarea unei didactici a competiției, raportabilă la standarde abstracte și inflexibile care ignoră resursele proprii unei pedagogii a succesului școlar, bazată pe valorificarea deplină a potențialului pedagogic general, particular și individual.

Corelația funcțională dintre democratizarea învățământului și egalizarea șanselor de reușită școlară angajează adoptarea unor soluții structurale, definite la nivel de politică a educației:

a) prelungirea școlarității obligatorii cel puțin până la vârsta de 16 ani, pe fondul aceluiași trunchi comun de pregătire generală, necesar pentru compensarea și reducerea inegalităților de start;

b) proiectarea unei instruirii diferențiate operabilă la nivelul planului de învățământ, a programelor și a manualelor școlare în condițiile valorificării depline a potențialului de formare-dezvoltare generală, particulară și individuală a fiecărui elev;

c) reorganizarea efectivelor școlare în sens cantitativ (reducerea numărului de elevi pe clasă) și calitativ (flexibilizarea structurilor prin valorificarea resurselor temporale și spațiale de instruire nonformală și informală) în direcția optimizării corelației funcționale profesor-elev;

d) conceperea unei pedagogii a succesului școlar în contextul valorificării depline a raportului dintre potențialul bio-psiho-socio-cultural al elevului și condițiile de formare-dezvoltare oferite de comunitatea națională, teritorială, locală, dintre resursele educației și cerințele societății;

e) generalizarea asistenței psihopedagogice de specialitate a tuturor „candidatilor la școlarizare” valorificând resursele educației formale și non-formale, cu participarea tuturor factorilor implicați: profesori consilieri școlari, profesori logopezi, profesori de sprijin/itineranți, educatoare, învățatori, profesori, mediatori școlari, părinți, medici etc;

f) dobândirea culturii generale/trunchiului comun, în contextul unui învățământ de calitate;

g) orientarea pe profiluri de studii.

Practica democratizării învățământului evidențiază două tendințe: democratizare cantitativă și democratizare calitativă. Aceste tendințe marchează evoluțiile înregistrate la nivelul raporturilor existente între doctrinele afirmate și politicile educaționale asumate la scara valorilor sociale în diferite etape.

Democratizarea cantitativă a învățământului marchează stadiul “scolii de masă” și presupune doar accesibilitatea “candidatilor la educație” la nivelul “intrării” în sistem, accesibilitate legitimată ca obligativitate în cadrul scolii generale. Ea nu angajează astfel responsabilitatea pedagogică și socială a învățământului prin evaluarea calității acestuia în funcție de nivelul de egalizare reală a șanselor elevilor consemnat la “iesirea” din sistem.

Democratizarea calitativă a învățământului marchează trecerea spre o nouă calitate a instituției școlare și presupune nu numai asigurarea accesibilității “candidatilor la educație” la intrarea în sistem ci și egalizarea

sanselor reale ale acestora, confirmate în diferite grade, la “iesirea” din sistem. Aceasta perspectiva managerială – bazată pe evaluarea raportului dintre intrarea în sistem – calitatea procesului de instruire – iesirea din sistem – implica, pe de o parte, responsabilitatea pedagogică și socială a instituției școlare, în general, iar pe de altă parte, a comunității educative, în mod special.

Procesul de democratizare a învățământului angajează, în același timp, rezolvarea managerială a problematicii conducerii școlii. Aceasta presupune pe de o parte, trecerea de la democrația politică, funcțională, în planul ideilor generale, la democrația socială, implicată în viața comunității, „prin delegări temporale reversibile pe baza unei competențe presupuse” și demonstrate (P. Bourdieu); pe de altă parte, presupune valorificarea funcțiilor managementului pedagogic (planificare-organizare; orientare metodologică; reglare-autoreglare) în termenii unei acțiuni de informare-evaluare cu scop de diagnoză-decizie/cu valoare de prognoză (S. Cristea).

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de **opțiuni multiple** pentru **capacități și aptitudini diferite**, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice - evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea - care să creeze premisele **egalității șanselor de acces în viața socială**. Această opțiune a fost susținută de **politicile de egalizare a șanselor** care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare. Această perspectivă asupra educației revine în actualitate prin conținutul *Memorandum-ului privind învățarea permanentă*, prin obiectivele și mesajele cheie transmise tuturor statelor membre ale UE și celor în curs de aderare. Documentul nu se mai referă numai la educația și formarea inițială, ci acordă educației noi dimensiuni și valențe, fiind considerată ca un continuu pe durata întregii vieți.

Uniunea Europeană promovează drepturile fundamentale, nediscriminarea și egalitatea de șanse pentru toți. Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene au declarat anul 2007 – Anul Europei al Egalității de Șanse pentru Toți, în vederea asigurării unei participări depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități sau orientare sexuală.

Cetățenii Uniunii Europene au dreptul la tratament egal indiferent de sex, etnie, religie, vârstă, dizabilități sau orientare sexuală. În calitate de stat membru al Uniunii Europene, România s-a angajat să respecte aceste drepturi și să promoveze diversitatea.

Pe lângă politicile educaționale promovate există o serie de factori de risc cu privire la “exercitarea” dreptului la educație (dimensiunea formală a egalității șanselor), factori induși de caracteristicile individuale ale copiilor, ale mediului socio-familial și școlar, ale grupurilor sociale din care fac parte copiii etc.

Democratizarea învățământului a fost și este un deziderat permanent al societății contemporane care vizează egalizarea șanselor de reușită școlară în condițiile unei instruirii de calitate. Implicarea democratizării în domeniul educației presupune disponibilizarea efectivă a tuturor resurselor pedagogice – informaționale, umane, materiale, financiare – existente la nivelul societății, pentru formarea-dezvoltarea optimă a celor care îndeplinesc, în diferite etape ale vieții, rolul și statutul de “obiect al educației”.

Bibliografie

1. Cristea, S. – *Dictionar de termeni pedagogici*, E.D.P. București, 1998
2. Dumitru, A., coordonator- *Calitatea în educație*, modul 6, 2011
3. Metodologia privind organizarea programului „a doua șansă”- învățământ primar, ordinul ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului nr. 5248/31.08.2011
4. Metodologia privind organizarea procesului de învățământ în cadrul programului „a doua șansă” pentru învățământul secundar inferior - ordinul ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului nr. 5248/31.08.2011

Strategii de integrare a copiilor cu dificultăți de învățare

Prof. Marinescu Jeanina-Mihaela

Școala Gimnazială „Take Ionescu” Râmnicu Vâlcea Județul Vâlcea

Fiecare om are dreptul de a beneficia de sprijin pentru formarea și integrarea lui socială și individuală. Cu atât mai mult când este vorba de copii, aceștia au dreptul de a se dezvolta și forma cât mai adecvat pentru a-și construi unicitatea și a participa la identitatea socială și culturală din care fac parte.. Toți copiii au dreptul, și este firesc să fie participanți, la o educație de calitate, eficientă și permanentă.

Dar nu toți copiii sunt educabili în același grad - nu toți dispun de aceeași zestre ereditară, de aceleași posibilități de organizare interioară a experienței, nu au același ritm și stabilitate timp. Cu alte cuvinte, nu orice influență organizată sau spontană, asupra copiilor devine în mod nemijlocit și factor al dezvoltării lor. Natura personalității, ca produs al mediului și al eredității, este întodeauna unică, ea este decisivă pentru comportament în orice situație dată. Dar, cu cât vom obține mai multe date despre copil și vom alcătui astfel un tablou complex și integrativ, cu atât îl putem modela mai ușor, adaptând acțiunile noastre caracteristicilor sale. Adaptarea procesului instructiv- educativ la particularitățile de vârstă și individuale ale copiilor este conceptual cheie la care s-a ajuns pornind de la ideea lui Ian Amos Comenius conform căreia “din instrucția pentru oameni nu trebuie exclus nimeni, decât neoamenii”. Același autor afirma în secolul al XVII-lea, în opera “Didactica Magna” că este imposibil de a găsi o minte atât de redusă, căreia educația să nu-i poată fi de ajutor”. Pe aceeași linie a adaptării procesului de învățământ astfel încât acesta să devină accesibil tuturor, se înscrie și conceptul “educației pentru toți”. Aceasta înseamnă o șansă dată tuturor copiilor și o preocupare ca indiferent de particularitățile și diferențele individuale, toți copiii să se poată bucura de educație și instruire.

Copiii cu dificultăți de învățare au nevoie de organizarea învățării în funcție de cerințele lor educative, de elaborare a unei strategii de tratare diferențiată și individualizată. Evident că aceste strategii sunt concepute pe baza unei bune cunoașteri a elevilor. Diferențierea se poate face atât prin curriculum, prin extinderea și profunzimea cunoștințelor propuse spre învățare, cât și prin formele de organizare a activității și a metodelor didactice utilizate.

Politicile și strategiile naționale pentru copii și tineri cu nevoi speciale au la bază ideea de **educație pentru toți** și în același timp, **educația pentru fiecare**.

ETAPE ÎN ABORDAREA STRATEGIILOR EDUCAȚIONALE INCLUZIVE

- Cunoașterea și evidențierea evoluției în procesul de învățare pe baza unui sistem longitudinal de înregistrare a randamentului școlar.
- Identificarea elevilor ce întâmpină dificultăți sau care nu reușesc să facă față exigențelor programului educativ.
- Diagnosticarea elevilor cu dizabilități sau cu dificultăți de învățare – natura dificultăților, disciplinele unde se manifestă, lacune, nivel de interes.
- Depistarea complexului causal care a determinat apariția dificultăților de învățare.
- Proiectarea unui curriculum diferențiat și personalizat, în funcție de situațiile și problemele identificate.
- Desfășurarea unui proces didactic activ, formativ, cu accent pe situațiile motivaționale favorabile învățării și evaluarea formativă.
- Colaborarea cu specialiștii din cadrul serviciilor de sprijin, consiliere școlară și antrenarea familiei.

INCLUZIUNEA ÎN PROCESUL DIDACTIC - dimensiuni principale ale abordării incluzive în procesul didactic:

- Profesorul este cel care organizează situațiile de învățare în care implică toți elevii și el poate valoriza potențialul fiecăruia, într-o manieră pozitivă și flexibilă. Interacțiunea este considerată o

coordonată necesară predării, pentru ca produce învățare.

- Învățarea didactică se produce în clasă. Procesul învățării este un proces continuu în care este important modul de pornire și mijloacele de susținere și sprijinire.
- Pentru dezvoltarea personalității elevului și construirea competențelor lui psihosociale, procesul de învățare este mai important ca produsul.
- Elevul nu poate fi considerat o problemă, dacă nu se adaptează ritmurilor propuse de învățarea școlară. El este un model de învățare, expresie și dezvoltare.

CERINȚE SPECIALE ÎN CLASĂ

- Temele adecvate și gradual abordate.
- Acordarea timpului necesar studiului.
- Predarea directă.
- Proiectarea și planificarea în avans a materiei.
- Predarea strategiilor de învățare.
- Sprijinul pentru învățare.
- Asigurarea învățării temeinice.
- **Învățarea prin cooperare.**
- Educația adaptată.
- Implicarea părinților.

Strategiile educației incluzive:

strategii de micro-grup, activ-participative, cooperative, colaborative, parteneriale, implicante, organizative și socializante.

STRATEGII PENTRU A OPTIMIZA PROCESUL DE ÎNVĂȚARE

Elevii aflați în diferite faze ale insuccesului școlar pot fi cuprinși în activități frontale, dar trebuie tratați individual, cu sarcini de lucru care să țină seama de dificultățile lor.

De asemenea, ei pot fi organizați pe grupe, astfel încât să le creeze elevilor oportunități de succes pentru că, succesul le dezvoltă încrederea în propriile posibilități și îi motivează în inițiativele ulterioare.

Eficiența relației de ajutor crește, atunci când educatorul își echilibrează demersul didactic, cu cel relațional, adoptând strategii de motivare și valorizare a copilului. Evaluarea trebuie să se centreze pe progresele copiilor și nu pe comparații și ierarhii. Aceasta înseamnă și stabilirea unor expectanțe academice realiste fundamentate pe cunoașterea posibilităților elevilor.

Educatorul trebuie să pună un accent mai mare pe recompense, pe abordarea pozitivă a comportamentului copiilor, ameliorarea practicilor educaționale din clasă, cum ar fi:

- evitarea discriminărilor, a favorizării sau etichetării elevilor;
- evitarea reacțiilor impulsive neadecvate, a amenințării și intimidării copiilor;
- exprimarea încrederii în posibilitățile fiecărui elev de a reuși.

Educatorul trebuie să-și reconsidere atitudinea față de copii, să-l înțeleagă pe fiecare în individualitatea sa, nerpetabilă, să creeze un climat educațional și de asistență socială favorabilă dezvoltării capacităților generale și speciale ale copiilor dotați, dar și a celor cu dificultăți de învățare.

Cunoașterea și folosirea strategiilor menționate mai sus este obligatorie în cadrul procesului didactic. Toți copiii au nevoie de sprijin, dar și profesorii, școala și familia au nevoie de sprijin în îndeplinirea responsabilităților lor de predare și învățare.

Curriculum școlar trebuie să fie controlat de nevoile elevilor. Să îl gândim accesibil, centrat pe nevoile și punctele forte ale elevilor, să valorifice colaborarea experiența personală și ocaziile sociale, fiind mereu focalizat pe esențial. Etapele prin care profesorul adaptează curriculum sunt: identificarea punctelor slabe și ale celor forte ale fiecăruia, stabilirea priorităților de învățare, instruirea prin metodele și strategiile cele mai adecvate, înregistrarea progreselor elevului și evaluare intervenției.

Fiecare copil cu dificultăți de învățare are dreptul de a fi considerat un copil cu șansa la dezvoltare și felul cum îi apelăm este important pentru imaginea lui. Munca didactică trebuie să pună în centru copilul, nu problema acestuia.

Abordarea incluzivă susține că școlile au responsabilitatea de a-i ajuta pe elevi să depășească barierele din calea învățării și că cei mai buni profesori sunt aceia care au abilitățile necesare pentru a-i ajuta pe elevi să reușească acest lucru. Pentru aceasta școala trebuie să dispună de strategii funcționale pentru a aborda măsuri practice care să faciliteze îndepărtarea barierelor cu care se confruntă elevii în calea participării lor la educație.

Putem stabili de asemenea relații de colaborare cu autoritățile locale, părinții și reprezentanții comunității.

Într-o abordare incluzivă toți copiii trebuie considerați la fel de importanți, fiecare să îi fie valorificate calitățile, pornind de la premisa că fiecare elev este capabil să realizeze ceva bun. Acești copii nu sunt speciali în sine. Ei au nevoie doar de o abordare personalizată în ceea ce privește demersurile pe care le întreprindem în educația lor.

Datorită unui nivel mai redus al cerințelor, de cinci ori mai mulți copii cu nivel socio-economic redus față de cei cu nivel socio-economic crescut sunt înscriși în școlile ajutătoare speciale, în loc de școlile generale. Astfel se creează un cerc vicios : performanțe școlare slabe - loc de muncă cu salarizare scăzută - perspective sociale slabe - nivel de viață scăzut - tensiuni în viața personală. Și totul se repetă în generația următoare. Tuturor acestor copii le-ar asigura posibilități mai bune școala generală unde un sistem educațional mai atent, le-ar putea schimba soarta în bine. Dar pentru ca acești copii să aibă loc în școlile generale, trebuie să se producă schimbări majore atât la nivelul atitudinii profesorilor, cât și al sistemului educațional, respectiv a metodelor de stimulare a dezvoltării și al psihodiagnozei.

O caracteristică specială a acestor copii „în pericol de excludere” o constituie faptul că posibilitățile lor nu sunt în concordanță cu nivelul obișnuit al așteptărilor față de copii. Ei nu se adaptează cu ușurință și nu pot obține succese în cadrul sistemului educațional tradițional. (Nu reușesc la examenele de capacitate sau bacalaureat, nu reușesc să obțină diplome). În spatele acestor probleme, stă desigur și nivelul lor ineficient de funcționare a proceselor cognitive, agravat de faptul că nici în cadrul familiei și nici în școală, ei nu beneficiază de o stimulare cognitivă corespunzătoare. Deficitul cognitiv apărut în urma educației necorespunzătoare este totuși reversibil și poate fi compensat chiar și în cazul unor tulburări organice, cu condiția ca potențialul copilului să fie activat în mod corespunzător. Toate aceste corecturi se pot realiza în cadrul școlii de masă și al familiei, cu ajutorul programelor de dezvoltare cognitivă.

Recunoscând faptul că orice proces de readaptare a unei persoane cu cerințe educative speciale ar trebui să țină cont de măsurile care favorizează autonomia sa personală și asigură independența sa economică și integrarea sa socială, cea mai completă posibil, trebuie incluse și dezvoltate programe de readaptare, măsuri individuale și colective care să favorizeze independența personală, care să-i permită să ducă o viață cât mai normală și completă posibil, ceea ce include dreptul de a fi diferit. O readaptare totală presupune un ansamblu de măsuri fundamentale și complementare, dispoziții, servicii de facilitare care ar putea garanta accesibilitatea la confortul fizic și psihologic. Adaptarea mobilierului exterior și urbanismul, accesul în clădiri, la amenajări și instalații sportive, transportul și comunicațiile, activitățile culturale, timpul liber și vacanțele trebuie să constituie tot atâtea factori care contribuie la realizarea obiectivelor readaptării.

Copilul cu deficiențe se adaptează greu la relațiile interpersonale, de aceea părinții trebuie să joace rolul de mediator între copil și persoanele străine. Uneori părinții pot dramatiza excesiv reacțiile inadecvate venite din partea unei persoane străine, identificând o falsă rea intenție într-un gest oricât de neutru. Pe de altă parte, unii părinți refuză să țină cont de dificultățile sociale determinate de deficiență. În acest fel, ei îi împiedică pe copii să înțeleagă și să accepte toate aspectele legate de propria deficiență.

Datorită acestui rol suplimentar de mediator, reacțiile părinților în fața unui copil cu deficiență capătă o importanță majoră. Părinții reacționează prin supraprotecție, acceptare, negare, respingere.

Jocurile sociale sunt esențiale pentru copiii cu deficiențe, întrucât le oferă șansa de a se juca cu alți copii. În aceste jocuri sunt necesare minim două persoane care se joacă și comentează situațiile de joc (loto, domino, table, cuburi, cărți de joc etc.). În perioada de preșcolar se desfășoară mai ales în grup, asigurându-se astfel socializarea. Din acest motiv, copiii cu deficiențe trebuie să fie înscriși la grădiniță, alături de copiii sănătoși.

Copiii sunt curioși, dar practici, astfel că ei vor accepta ușor un copil cu deficiență fizică, care se deplasează în scaun cu roțile sau în cârje. Ei sunt suficient de simpli și deschiși pentru a accepta ușor un coleg cu probleme de sănătate. Perioada de preșcolar este cea mai indicată pentru începerea socializării copiilor cu deficiențe. La această vârstă, socializarea se realizează ușor prin intermediul jucăriilor și al echipamentelor

de joc. Totuși, trebuie să fim atenți la unele probleme deosebite. Unii copii cu deficiențe au avut experiența neplăcută a spitalizării și a separării de părinți. De aceea, pot apărea reacții intense, mai ales în primele zile de grădiniță. În alte cazuri, copilul are probleme legate de utilizarea toaletei și de deplasare. În aceste situații, este de preferat să se solicite prezența mamei până la acomodarea copilului în colectivitate și acomodarea personalului cu problemele copilului. Jocurile trebuie să fie adaptate în funcție de deficiența copilului. Copiii cu tulburări de comportament trebuie să fie permanent sub observație.

Predispoziția biologică nu este o sentință, iar mediul social este o șansă. Sentința produsă de societate este mai periculoasă pentru un copil în dezvoltare decât predispoziția biologică. Pornind de aici, trebuie să înțelegem faptul că trăim într-o lume a diversității umane, că școala nu se poate eschiva de la rolul de promotor al progresului uman și că doar ea poate facilita schimbarea, întrevăzută ca posibilă, a mentalității și atitudinii față de cerințele educative ale tuturor copiilor.

Școala va reuși să răspundă cerințelor speciale de educație ale copiilor aflați în dificultate și nevoilor de educație ale familiilor acestora doar prin eforturile ei interne și cu sprijinul tuturor.

Bibliografie

1. Gherguț A., *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii de educație integrată*, Ed. Polirom, Iași, 2001.
2. Vrășmaș T., *Învățământul integrat și / sau incluziv pentru copiii cu cerințe educative speciale*, Ed. Aramis, București, 2001.
3. Vrășmaș T., Daunt P., Mușu, I. *Integrarea în comunitate a copiilor cu cerințe educative speciale*, Reprezentanța UNICEF în România, 1996.
4. Verza F., *Introducerea în psihopedagogia specială și asistența socială*, Ed Fundatiei Humanitas, 2002

Activități interactive de promovare a egalității de șanse în educație

*Prof. Trandafir Filofteia
Școala Gimnazială Budești*

Egalitate – Conform Declarației Drepturilor Omului, toți oamenii se nasc liberi și egali în drepturi. Ei sunt înzestrați cu rațiune și conștiință și trebuie să acționeze unii față de ceilalți într-un spirit de fraternitate.

Tot în această lege întâlnim cuvântul « **diferiți** », ceea ce înseamnă că nu suntem toți la fel, ba chiar foarte diferiți.

Există :

- Femei și bărbați ; mici și mari ; slabi și grași ; cu ochelari sau fara ;
- Cu pielea de culoare închisă sau deschisă ;
- Cu părul lung, scurt, alb, blond, negru ;
- Homosexuali, bisexuali, heterosexuali;
- Cu handicap mental, inteligenți, bolnavi, muti, surzi, orbi ;
- Tineri și bătrâni ;
- Săraci și bogați.

Cel mai adesea prezența oamenilor diferiți conduce la dezinteres și indiferență ceea ce în cele din urmă nu reprezintă altceva decât o formă de discriminare. Ea se manifestă în domenii multiple de la furnizorii de servicii publice până la oportunități de angajare, nivel al producției, locuințe, organizare politică și reprezentare, acces la educație.

O altă manifestare a noastră față de diversitate o reprezintă prejudecățile și stereotipurile, fie în forma lor negativă (ceea gândim despre ceilalți: intoleranța, rasism) sau pozitivă (ceea ce gândim despre noi înșine: arianism). Acestea generează un comportament discriminatoriu.

Toți vorbim despre educație și toți suntem preocupați de acest aspect. Indiferent dacă ne gândim la educația noastră sau a copiilor noștri, trebuie să încercăm să acționăm cât mai bine

Orice sistem educational poate fi descris și evaluat în termenii a patru caracteristici principale:

- Oportunitățile de educație;
- Accesul la educație;
- Calitatea educației ;
- Adaptabilitatea la schimbarea nevoilor individuale.

Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor. Ele trebuie să-i ajute pe elevi să-și dezvolte identități nondiscriminatorii, să achiziționeze și să dezvolte cunoștințe, valori, atitudini și abilități necesare pentru combaterea inechităților sub toate formele lor.

În această privință pedagogii au nevoie să-și conștientizeze propriile prejudecăți să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile minorităților. Este esențial să se recunoască importanța rolului social, economic și chiar cultural pe care îl joacă și l-au jucat grupurile minoritare în interiorul societății.

Toți copiii trebuie educați pentru a participa deplin și a contribui la societatea democratică. Aceasta înseamnă că trebuie să le fie transmise principiile democratice de bază. Astfel ei se angajează în apărarea valorilor democratice dobândind cunoștințele, deprinderile, atitudinile și abilitățile necesare. Acestea includ un angajament față de o ordine socială dreaptă și umană, încredere mutuală, respect pentru drepturile și identitățile celorlalți, deschidere, abilități analitice, abilități interpersonale.

Ce am putea face pentru a oferi tuturor aceleasi sanse?

- Motivarea elevilor pentru continuarea studiilor;
 - Toleranța și acceptarea diferentelor individuale (etnie, religie, rasă, copii cu cerințe educative speciale);
- Concentrarea atenției asupra valorii umane;
- Dotarea corespunzătoare a scolilor și asigurarea condițiilor prielnice pe timpul iernii;
- Simplificarea curriculum-ului

Pentru a conștientiza și a accepta diferențele dintre noi, în școală este util și chiar indicat ca elevii să participe împreună la jocuri și exerciții de într-ajutorare, prin intermediul cărora să experimenteze situații diverse.

Exemple:

Jocuri de rol:

1. “Orbul și mutul” Deși “nu văd”, am tot sprijinul colegului meu, “mutul”, care mă ajută să găsesc drumul. Comunicăm nonverbal, dar ne înțelegem.
2. “Sprijină-l pe cel mai puțin ajutorat!” – “șchiopul” nu este stigmatizat, ci ajutat să parcurgă traseul.
3. . “Deplasează-te cum poți – fără ajutorul picioarelor!” – Experiența ne face să pricepem ce norocoși suntem.
4. “Intră în papucii mei!” – să te pui în locul celui alt e incomod, dar necesar câteodată. Astfel, ne dăm seama că ceea ce imi place mie, nu-i pe placul altuia și invers. Suntem unici, avem nevoi diferite. Ce mă ajută pe mine (o pereche de ochelari) ție îți poate face rău. Discriminarea nu este tolerată. Soluția? ACCEPTAREA!

În situația în care într-o unitate școlară există mai mulți copii cu dizabilități este necesară prezența unui cadru didactic de sprijin.

Acesta, vine în sprijinul familiei și al școlii și desfășoară activități de socializare, omogenizarea trăirilor pozitive, crearea coeziunii de grup și a sentimentului de acceptare, activități de exersare a abilităților manuale, exerciții de integrare prin joc de rol după modelul interviului.

În vederea participării tuturor elevilor la expoziții, excursii, serbări trebuie găsite resurse necesare realizării acestora. Cadrul didactic îndrumător și școala trebuie să fie deschise spre comunitate, să poată accepta sprijinul diferitelor organizații.

Egalitatea de șanse-provocări și lacune

Prof. Văcaru Diana Ștefania

Școala Gimnazială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea, Jud. Vâlcea

În timpul crizei, rata șomajului a atins niveluri intolerabile, atât în rândul bărbaților, cât și al femeilor, în prea multe țări. Cu toate acestea, în întreaga UE, din ce în ce mai multe femei sunt active din punct de vedere economic. În 2014, încadrarea în muncă a femeilor a atins cel mai mare nivel înregistrat până în prezent (64 %), în timp ce rata de încadrare în muncă a bărbaților (75 %) nu a revenit încă la nivelul de dinainte de criză. Drept urmare, tot mai multe familii depind din punct de vedere financiar de munca femeilor. Femeile au dobândit acces la poziții de decizie în mai multe sfere ale vieții și, chiar dacă ele reprezintă în continuare numai 21 % din membrii consiliilor de administrație ale celor mai mari societăți cotate, aceasta constituie o îmbunătățire semnificativă (nouă puncte procentuale) în ultimii cinci ani.

Cea mai notabilă ameliorare s-a înregistrat în țările unde au fost introduse măsuri legislative. De asemenea, s-a îmbunătățit echilibrul de gen în politică, dar într-un ritm mai lent: procentul femeilor în parlamentele și guvernele naționale a crescut constant de la 22 % și, respectiv, 21 % la sfârșitul anului 2004 la 29 % și 27 % în 2015. Inegalitățile de gen în cadrul organelor decizionale ale organizațiilor de cercetare au fost, de asemenea, reduse: procentul de femei care conduc instituții a crescut în 15 dintre cele 20 de state membre ale UE pentru care au fost disponibile date din anii 2010 și 2014.

Atitudinile față de egalitate sunt în evoluție, însă tânăra generație de astăzi nu este imună la stereotipurile și disparitățile de gen. Inegalitățile de gen din educație persistă – în ceea ce privește preferințele pentru domenii de studiu, performanța și modelele de participare. Băieții, în special cei din medii defavorizate, abandonează școala mai frecvent decât fetele și se confruntă cu mai multe dificultăți de citire. Femeile sunt mai susceptibile să obțină o diplomă de învățământ superior, dar rămân suprareprezentate în domenii de studiu legate de rolurile tradiționale ale femeii, cum ar fi în domenii legate de îngrijire, și sunt subreprezentate în domeniile științei, matematicii, informaticii, ingineriei și în carierele conexe. Prin urmare, inegalitatea ocupațională tinde să ia forme noi mai degrabă decât să scadă și, în pofida investiției lor în educație, femeile tinere prezintă o probabilitate de două ori mai mare decât bărbații tineri să devină inactive din punct de vedere economic.

De asemenea, femeile constituie cea mai mare sursă de potențial antreprenorial neexploatat, reprezentând numai 29 % din întreprinzători. În ceea ce privește accesul la resurse financiare pe toată durata vieții, egalitatea de șanse între femei și bărbați rămâne un deziderat. Femeile (îndeosebi femeile migrante și femeile care conduc gospodării monoparentale) generează în continuare un procent mult mai scăzut de venituri pe piața muncii decât bărbații.

Femeile care ocupă un loc de muncă, în special mamele, sunt mult mai predispuse să lucreze cu fracțiuni de normă și sunt plătite în medie cu 16 % mai puțin decât bărbații pentru fiecare oră de muncă. În consecință, diferența generală de remunerare dintre femei și bărbați în cursul anilor activi a ajuns la 41 %, ceea ce conduce la o foarte mare disparitate de gen în ceea ce privește pensiile, situată, în prezent, la 40 %.

Femeile în vârstă sunt mult mai expuse riscului de sărăcie și de excluziune socială decât bărbații în vârstă, iar în ultimii ani nu au fost observate tendințe atenuante. În lipsa unor noi măsuri, femeile vor continua probabil să fie dezavantajate din punct de vedere economic de maternitate pe parcursul carierei lor și la pensionare, în special ca rezultat al unei repartizări inegale a responsabilităților casnice și de îngrijire (femeile continuă să acorde sarcinilor casnice și parentale cu două ore și jumătate pe zi mai mult decât bărbații). Violența bazată pe gen este încă larg răspândită și poate lua multiple forme: una din trei femei a suferit violențe fizice sau sexuale, 5 % au fost violate după vârsta de 15 ani, iar 20 % s-au confruntat cu hărțuirea online.

O astfel de violență poate apărea oriunde – acasă, la locul de muncă, la școală, pe stradă sau online – indiferent de mediul social de proveniență. Violența bazată pe gen și stereotipurile negative, de exemplu în sport, sunt larg răspândite. Acestea aduc prejudicii victimelor în ceea ce privește nu numai sănătatea și bunăstarea lor, ci și viața profesională, afectându-le independența financiară, precum și economia în general.

De asemenea, se estimează că 500 000 de femei și fete din UE sunt expuse riscului de mutilare genitală feminină (MGF)²⁵. În plus, femeile și fetele constituie majoritatea victimelor traficului de persoane (68 %

femei, 17 % bărbați, 12 % fete și 3 % băieți). La nivel mondial, drepturile fundamentale ale femeilor continuă să fie încălcate, acestea confruntându-se cu discriminarea în ceea ce privește accesul la educație, locurile de muncă, protecția socială, moștenirea, bunurile economice, resursele productive, precum și participarea la procesul de luare a deciziilor și în societate în general.

Femeile petrec de două ori până la de zece ori mai mult timp efectuând muncă neplătită decât bărbații, acesta fiind unul dintre principalele obstacole pentru emanciparea lor politică și economică. Aproximativ 140 de milioane de fete și femei suferă în prezent consecințele mutilării genitale. O fată din nouă este dată în căsătorie înainte de vârsta de 15 ani, multe dintre acestea fiind forțate să se căsătorească și să devină mame înainte de vârsta de 16 ani. Această situație are consecințe grave: complicațiile în timpul sarcinii și la naștere sunt cea de a doua cauză de deces în rândul adolescentelor. De la stabilirea obiectivelor de dezvoltare ale mileniului, progresul în domeniul sănătății materne a fost dezamăgitor de lent, iar femeile și fetele sunt afectate în mod disproporționat de HIV. Acest aspect este legat, de asemenea, de incapacitatea de a asigura accesul universal la servicii de îngrijire a sănătății sexuale și reproductive în cazul femeilor și al fetelor.

Bibliografie

1. Sergiu Bălan „Egalitatea de șanse”
2. Laura CETEAN-Voiculescu „Suport de curs – Egalitatea de șanse
3. Cornel Liviu Popescu, ”Protecția internațională a drepturilor omului”, editura All Beck, București, 2004;

Violența școlară și educația interculturală – discriminare și rasism la adresa romilor

*Ionică (Cebuc) Iuliana Anișoara
CSEI Babeni-Vâlcea*

VIOLENȚA ÎN ȘCOALĂ

„A lupta contra violenței școlare înseamnă a ameliora calitatea relațiilor și a comunicării între toate persoanele angrenate în actul educațional.” (Dardel Jaouadi)

Violența este orice acțiune fizică sau verbală, săvârșită cu intenție de către o persoană împotriva altei persoane, care provoacă suferință fizică, psihică, sexuală sau aduce un prejudiciu material.

Violența în școală este orice formă de manifestare a unor comportamente precum:

- exprimare inadecvată sau jignitoare: poreclire, tachinare, ironizare, imitare, amenințare, hărțuire;
- bruscare, împingere, lovire, rănire;
- comportament care intră sub incidența legii (viol, consum/comercializare de droguri, vandalism – provocarea de stricăciuni cu bună știință –, furt);
- ofensa adusă statutului/autorității cadrului didactic (limbaj sau conduită ireverențioasă față de cadrul didactic);
- comportament școlar neadecvat: întârzierea la ore, părăsirea clasei în timpul orei, fumatul în școală și orice alt comportament care contravine flagrant regulamentului școlar în vigoare.

Diversitatea, frecvența și gravitatea violenței în școală variază în funcție de:

- tipul unității de învățământ;
- mediul de rezidență (rural/urban);
- zona în care este situată școala;

- mărimea școlii (nr. de elevi din școală)

Actori ai violenței în școală

- Violența între elevi
- Manifestări violente ale elevilor față de profesori
- Manifestări violente ale profesorilor față de elevi
- Părinții – actori ai violenței în școală
- Violența în proximitatea școlii

Surse ale violenței în mediul școlar

- dificultățile de comunicare elevi-profesori
- subiectivitatea în evaluare
- ironia, sancțiunile, notarea și stilul autoritar
- vârsta și experiența didactică a profesorilor
- programele școlare prea încărcate și programul școlar supraaglomerat;
- metode pedagogice tradiționale versus metode moderne

PREVENIREA VIOLENȚEI ȘCOLARE

Intervenții la nivel individual

- Identificarea timpurie a elevilor cu potențial violent și a cauzelor care pot determina manifestări de violență a acestora;
- Elaborarea și derularea unor programe de asistență individualizată pentru elevii implicați;
- Conștientizarea consecințelor actelor de violență asupra propriei persoane și asupra celorlalți;
- Implicarea activă a elevilor cu potențial violent sau care au comis acte de violență în programe de asistență derulate în parteneriat de către școală și alte instituții specializate (Poliția comunitară, Autoritatea pentru Protecția Copilului și Adopție, autoritățile locale, Biserica, alte organizații specializate în programe de protecție și educație a copiilor și a tinerilor).
- Valorificarea intereselor, aptitudinilor și a capacității elevilor care au comis acte de violență prin implicarea acestora în activități școlare și extrașcolare (sportive, artistice etc.).
- Responsabilizarea elevilor cu comportament violent prin aplicarea unor măsuri de intervenție cu potențial educativ și formativ; evitarea centrării exclusiv pe sancțiune și eliminarea din practica educațională a unor sancțiuni care contravin principiilor pedagogice (de exemplu, sancționarea comportamentului violent prin notă, repetenție, exmatriculare etc.).
- Identificarea și asistarea elevilor care au fost victime ale violenței școlare prin implicarea cadrelor didactice, a personalului specializat (consilieri școlari, psihologi, asistenți sociali, mediatori), a părinților.

Intervenții la nivel relațional

Recomandări privind familia

- Informarea părinților cu privire la serviciile pe care le poate oferi școala în scopul prevenirii violenței școlare și ameliorării relațiilor părinți-copii (consiliere, asistență psihologică, mediere).
- Acordarea de sprijin familiilor care solicită asistență și orientarea acestora către serviciile specializate.

Recomandări privind școala

- Elaborarea unor strategii coerente de prevenție și intervenție fundamentate pe diagnoza situației existente și care să fie incluse în planul de dezvoltare instituțională; inițierea unor programe care să răspundă unor situații specifice unității de învățământ respective
- Inițierea la nivelul școlii a unor structuri cu rol de mediere (centre de resurse) care să contribuie la identificarea surselor de conflict, a actorilor implicați și a căilor de soluționare;

Intervenții la nivel comunitar

- Inițierea unor programe de sensibilizare a comunității privind fenomenul de violență școlară.
- Dezvoltarea unor programe de prevenire a violenței școlare (cu susținerea financiară și/sau logistică din partea Primăriei, a ISJ-urilor, a ONG-urilor, a poliției comunitare).
- Dezvoltarea de parteneriate ale școlii cu alte instituții la nivel local – poliție, jandarmerie, autorități

locale, ONG-uri etc. – pentru siguranța deplasării elevilor și pentru crearea unei vecinătăți lipsite de pericole privind integritatea fizică și psihologică a elevilor.

EDUCATIA INTERCULTURALA

EDUCATIA INTERCULTURALA urmareste pregatirea tinerilor pentru a trai intr-o societate multiculturala, cu o dinamica tot mai pronuntata si care tinde tot mai mult sa devina o societate interculturala. Educatia interculturala poate fi asociata conceptului de “learning to live together”, promovat de UNESCO.

PERSPECTIVA INTERCULTURALA presupune luarea in considerare a dimensiunii culturale a relatiilor sociale si se va merge pe un echilibru intre promovarea identitatii culturale specifice si a respectului pentru diversitatea culturala, practic pe o comunicare interculturala. Pentru a se realiza toate acestea, trebuie depasite stereotipurile si prejudecatile, combatute: discriminarea, marginalizarea si izolarea.

DISCRIMINARE ȘI RASISM

Termenul din punct de vedere etimologic (lat. discriminare = a face deosebire) din punct de vedere social se referă la categoria de oameni care sunt izolați și dezavantajați pe motive religioase, naționale, rasă, convingeri politice, sex (femei de bărbați) sau alte criterii subiective.

Rasismul reprezintă un grup de atitudini care își au sursa în convingerea că diferențele sociale și culturale se explică prin diferențe biologice și ereditare. Rasismul este procesul de discriminare datorat credințelor și ideologiilor, produse în secolele XIX și XX de către francezii **Jules Soury**, **Joseph Arthur de Gobineau** și **Charles Maurras** sau de germanul **Alfred Rosenberg**, conform cărora rasele omenești pot fi clasificate de la inferior la superior în baza caracteristicilor biologice fundamental diferite cu care par a fi înzestrate. Rasismul presupune așadar că oamenii sunt inegali în funcție de etnia căreia îi aparțin sau de culoarea pielii, adică, mai global, convingerea că popoarele sunt inegale ca atare.

DISCRIMINARE ȘI RASISM LA ADRESA ROMILOR

Școala actuală nu este pe deplin pregătită pentru a primi și a face o educație eficientă grupurilor populaționale minoritare. Fiecare stat oferă un amestec ambiguu de proiecte, combinații de elemente bune și mai puțin bune.

Școala trebuie să țină seama de atitudinea generală negativă cu privire la perceperea prezenței romilor în școli. Această atitudine se manifestă prin: refuzul unor directori sau profesori de a accepta înscrierea copiilor de romi în școală unde profesează; tendința de ghettoizare sau de izolare a acestora, în cazul în care sunt primiți (integrarea în clase speciale, izolarea lor în spatele clasei etc.); refuzul copiilor și părinților populației majoritare de a-i primi pe romi în clasele obișnuite. Școlarizarea a devenit un factor crucial pentru integrare. Analfabetismul nu mai este un plan protector, eficace pentru independența grupurilor de romi. Transformările în domeniul socio-economic necesită dacă ei doresc să-și păstreze stilul de viață și identitatea să se adapteze rapid și activ, cu ajutorul instrumentelor pe care le pot obține prin școală. Toate ocupațiile tradiționale necesită acum alfabetizarea, pe lângă faptul că e nevoie a fi adaptate la timpurile moderne, dacă se dorește supraviețuirea lor. În domeniul școlarizării romilor, s-au încercat mai multe variante, care au vizat fie structura școlii, fie metodele de predare.

În cazul romilor avem de-a face cu atitudini negative și comportamente discriminatorii de factură **rasistă**. Existența rasismului la adresa romilor în societatea românească a fost puternic negată până recent dar este tot mai deschis recunoscută public. Această tendință de negare este de înțeles întrucât ea vine în contradicție cu o caracteristică importantă a auto-stereotipului românilor ca popor tolerant și deschis.

Manifestările rasismului sunt însă de mai multe categorii. Mai întâi, trebuie menționat **rasismul clasic** cu adânci rădăcini istorice în cazul romilor. El se traduce prin manifestarea explicită a unei atitudini negative și a unor comportamente discriminatorii față de romi în general..

Un mare număr de persoane manifestă însă un **rasism camuflat**. Este vorba despre o situație în care apare un decalaj sau chiar o contradicție între nivelul discursului și cel al comportamentelor. Astfel, aceste persoane au un discurs în care afirmă că tratează pe toată lumea la fel, că diferențele de comportament se datorează doar unor elemente circumstanțiale sau aplicării unor criterii obiective, independente de persoana lor și fără legătură cu apartenența etnică.

Cel de-al treilea mod de manifestare a rasismului este **rasismul aversiv**, o formă mult mai subtilă, mai dificil de identificat, atât la ceilalți cât și în propriul comportament, și, implicit, mult mai dificil de combătut. Este vorba despre persoane care se consideră

tolerante, fără tendințe rasiste, care pot chiar exprima opinii de respingere și condamnare a rasismului.

Existența la nivel social a unor tendințe de discriminare a membrilor unui grup social defavorizat cum este cazul romilor are mai multe tipuri de consecințe: sociale, legate de perpetuarea unor raporturi de inegalitate între grupuri, economice dar și psihologice.

O strategie individuală frecvent utilizată în cazul romilor este aceea de părăsire a grupului, de refuz al identității romi și de asimilare în restul populației. Dintre strategiile colective, putem menționa:

- creativitatea socială, care se referă la tendința de identificare a unor criterii de comparație cu celelalte grupuri care să pună romii în situație avantajoasă („romii au un simț practic foarte dezvoltat, sunt descurcăreți etc.”; „romii sunt cei mai buni muzicieni”)
- redefinirea caracteristicilor, adică reevaluarea unor caracteristici stereotipe dintr-o perspectivă care să le confere valoare pozitivă („romii sunt boemi, știu să trăiască viața cu adevărat, sunt mai fericiți chiar dacă nu au condiții materiale, sunt mai liberi”)
- competiția socială, adică angajarea într-un proces care să ducă la modificarea raporturilor intergrupuri la nivelul societății prin formularea și susținerea unor revendicări publice în acest sens.

Combaterea discriminării romilor

Discriminarea reprezintă unul dintre puținele aspecte comune diferitelor situații în care se găsesc romii și comunitățile de romi. Multă vreme nerecunoscută, în special în sfera instituțională, ideea că romii au fost și sunt și în prezent frecvent victime ale discriminărilor și unor adânc înrădăcinate prejudecăți de tip rasist este tot mai mult acceptată și discutată, ea regăsindu-se în prezent în mai multe documente oficiale și fiind luată în considerare în politicile publice.

Discriminarea poate fi de trei tipuri:

a) **Discriminarea directă** apare în situația în care „o persoană este tratată mai puțin favorabil decât alta, dacă ar putea fi tratată într-o manieră similară”. Exemple clasice pentru discriminările directe sunt anunțurile de angajare care specifică „exclus romi”, afișele cu texte similare postate la intrarea localurilor publice.

b) În cazul **discriminării indirecte**, „o prevedere, un criteriu sau practică aparent neutră dezavantajează anumite persoane [...] față de alte persoane”. Exemplul tipic al acestei forme de discriminare este introducerea uniformelor scumpe în unele școli generale, care are drept urmare dirijarea copiilor proveniți dintr-un mediu sărac spre alte școli.

c) **Discriminarea structurală** înseamnă slaba reprezentare a unor categorii de persoane în diferite domenii. Spre exemplu, datele statistice relevă procente foarte scăzute ale minorităților în aparatul judiciar.

Rămân însă aspecte de ordin psihosociologic ce fac dificil transferul dezideratelor afișate spre nivelul comportamentelor cotidiene. Printre cele mai importante se situează manifestările subtile ale rasismului, rasismul camuflat și rasismul aversiv. La acestea se adaugă interiorizarea și acceptarea discriminării ca un fapt natural. Sunt numeroase situațiile în care, deși pentru un observator extern este evident vorba de discriminare, atât romii discriminați, cât și discriminatorii, acceptă situația ca fiind normală și nu conștientizează discriminarea. Acest fenomen se manifestă încă și mai acut în cazul copiilor romi care, frecvent, sunt învățați de mici să trăiască situații de discriminare ca pe ceva firesc.

Modalități concrete ce pot contribui la îmbunătățirea situației ar putea fi reprezentate de:

- oferirea de exemple pozitive de romi (auto-identificați, deci care își asumă identitatea romă) cu reușită profesională și socială. Aceste exemple pot, pe de o parte, contrazice stereotipurile majoritarilor și pot dovedi că prejudecățile rasiste sunt nejustificate și, pe de altă parte, pot reprezenta modele pentru tinerii romi care au nevoie de încrederea că pot depăși presiunea limitativă a celor din jur, menținându-și și afirmându-și identitatea romă;
- sprijinirea unor contacte directe între copii/tineri romi și neromi care să pună copiii/tinerii romi în situația de a experimenta atitudini pozitive ale celorlalți
- să permită celorlalți să depășească stereotipurile și prejudecățile vehiculate la nivelul societății.

Măsuri concrete pe care le-ar putea lua conducerea școlii pentru a limita manifestările rasiste în școală:

- Includerea în regulamentul de ordine interioară a unor obligații și sancțiuni explicite (atât pentru personalul angajat al școlii, cât și pentru elevi), care să aibă în vedere comportamente și atitudini

nedisriminatorii la adresa elevilor și a personalului școlii.

- Consultarea părinților (reprezentanți ai diferitelor grupuri etnice prezente în școală) în realizarea curriculum-ului la decizia școlii dar și în introducerea unor discipline care să familiarizeze elevii respectivi cu aspecte legate de limbă, cultură și civilizația etniei careia îi aparțin.
- Sustinerea și încurajarea activităților extrascolare cu caracter intercultural, care să permită punerea în valoare a elementelor de cultură română (încurajarea participării părinților români și romi la acest gen de activități).

Copii defavorizați - șanse egale tuturor

Prof. Ağuș Rosina

Liceul Tehnologic "Căpitan Nicoale Pleșoianu" – Structura Școala Gimnazială „Spiru Haret” Jud. Vâlcea

Educația reprezintă un proces complex care este destinat să ofere membrilor societății dezvoltarea și utilizarea potențialului intelectual și vocațional propriu la cele mai înalte nivele posibile. Egalitatea de șanse din perspectiva accesului la educație reprezintă o condiție esențială pentru progresul social actual, pentru afirmarea unor valori democratice.

Problematica promovării egalității de șanse este corelată strâns cu cea a incluziunii sociale. Incluziunea socială reprezintă un concept care măsoară gradul de coeziune socială și aplicarea a unor principii democratice într-un stat, ea garantează tuturor membrilor societății dreptul de a participa activ la viața acesteia, de a-și asuma roluri sociale în deplină concordanță cu abilitățile proprii, nivelul de pregătire, personalitatea și interesele fiecăruia.

Promovarea unei incluziuni sociale propriu-zise nu se poate realiza fără a se obține mai întâi o egalitate a șanselor. Pentru ca indivizii să se poată include social într-o manieră coerentă, condiția esențială este reprezentată de posibilitatea de a beneficia de oportunități egale de dezvoltare, de șanse egale de a-și utiliza potențialul propriu. Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă.

Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor. Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă.

Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc.

Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de

învățare proprii. De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate.

Școala trebuie să fie într-o permanentă colaborare cu familiile elevilor (pentru a discuta eventualele probleme de natură comportamentală, materială sau socială și pentru a se găsi soluții care să ducă la rezolvarea acestor probleme), cu centrele de plasament sau cu orfelinatele, în cazul copiilor orfani (pentru a aduce la cunoștința acestora abaterile școlare ale elevilor și pentru a afla despre modul lor de viață în aceste instituții, activitățile extrașcolare în care sunt implicați etc).

Pentru elevii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate de unitatea de învățământ, școala încearcă, printr-un parteneriat cu primăria și prin semnarea unui contract cu o firmă de transport, să le asigure transportul zilnic spre cea mai apropiată unitate de învățământ.

Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați.

Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor. Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă.

Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate. Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă.

Rolul școlii este de a-i învăța pe tineri cum să conviețuiască într-o lume marcată de diferențe lingvistice, culturale sau sociale, prin acceptarea acestora, dar și prin identificarea și însușirea valorilor care îi unesc. Cel mai adesea prezența oamenilor diferiți conduce la dezinteres și indiferență, ceea ce în cele din urmă nu înseamnă altceva decât o formă de discriminare. Ea se manifestă și în educație. Copiii cu diverse dizabilități, copiii de etnie rromă, elevii emigranți sunt adeseori marginalizați de către colegi, dar cadrele didactice trebuie să realizeze anumite activități în care să se integreze și copiii menționați anterior, deoarece prejudecățile unor profesori sau elevi pot genera un comportament discriminatoriu.

Spre exemplu, copiii rromi constituie una dintre cele mai defavorizate categorii de copii și au nevoie de mult sprijin pentru a depăși situația în care se află. Sărăcia și lipsurile familiilor rrome, prejudecățile care persistă în mentalitatea populației, inerția unor părinți rromi față de perspectivele pe care educația le oferă copilului școlarizat, toate acestea contribuie la marginalizarea copiilor rromi, la limitarea accesului la șansele egale la care au dreptul toți copiii. Mulți dintre elevii rromi ajung de multe ori în situații de eșec și abandon școlar. Discriminarea elevilor rromi în cadrul sistemului de învățământ, sărăcia, tradițiile etniei se transformă în cauze principale ale abandonului școlar. Educația pentru diversitate se poate realiza prin toate disciplinele de învățământ, pentru că toate pot să invite la toleranța, la respectarea drepturilor omului, la dezvoltare. Cadrele didactice trebuie să identifice obiective și conținuturi care pot promova interculturalitatea, și să valorifice diversitatea culturală din clasa de elevi, ca resursă în procesul instructiv-educativ.

La nivelul activităților extracurriculare, se pot organiza activități care să implice comunitatea, activități în cadrul cărora participanții să se cunoască mai bine, să coopereze și să trăiască împreună diferite evenimente (activități muzicale și sportive, evenimente culturale și sărbători locale, înfrățiri etc). Recunoașterea, respectul diferențelor etnice, culturale sau sociale și egalitatea de șanse sunt provocări pentru instituția școlară. Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru a ajuta profesorii și directorii să învețe culturile elevilor; utilizarea conflictelor etnice pentru producerea unor schimburi culturale

și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; facilitarea succesului tuturor prin asigurarea accesului egal și eficient la instituția școlară; înlăturarea prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și grupuri de elevi.

Diversitatea culturală a elevilor poate deveni o oportunitate și o resursă de îmbogățire pentru copii și cadre didactice, numai dacă școala proiectează activități de învățare care să o valorifice și dacă asigură șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor părinților, a profesorilor și a instituțiilor locale abilitate.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – *Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II*, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
2. Mara D. – *Strategii didactice în educația incluzivă*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
3. Verza E., Păun E. – *Educația integrată a copiilor cu handicap*, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Egalitatea de șanse - o șansă pentru viitor

Prof. Alina Mihăilescu

Colegiul Național de Informatică Matei Basarab Râmnicu Vâlcea Județul Vâlcea

Educația copiilor și a tinerilor este o misiune delicată la care trebuie să participe cu eforturi susținute atât școala, cât și familia. Cu alte cuvinte, educația se formează într-un mediu mai puțin formal cum este familia, iar apoi se continuă în mediul instituționalizat cum sunt școala și biserica. De asemenea, se referă atât la însușirea unor cunoștințe teoretice, cât și la un anumit comportament etic acceptat de societate.

Un concept greșit despre educație este că responsabilitatea revine în mod exclusiv școlii. Nimic mai lipsit de adevăr. Școala oferă cunoștințe teoretice, transmite informații în formă ordonată și structurată, dar niciodată nu poate înlocui rolul părintelui. Educația se formează în primul rând în căldura și încrederea din familie. Aici copilul învață să spună adevărul, să fie cinstit, să aprecieze frumosul, să respecte munca și să se achite de responsabilități. Pe bună dreptate, în limbaj popular se spune despre cineva că „are (sau n-are) cei șapte ani de-acasă”, pentru că aceștia sunt cruciali pentru tot restul vieții.

Alt concept greșit este că viața, cu experiențele ei bune și rele, ne modelează, aduce înaintea fiecăruia dintre noi obstacole, situații inedite și presiuni de tot felul. Întrebarea majoră este cum ne raportăm noi la toate acestea? O societate în care întâlnim în mod frecvent nedreptăți și indiferență va putea oare modela un caracter moral sănătos? Sub nicio formă. Un personaj moral, echipat cu principii sănătoase de viață poate învinge nedreptatea și are toate atuurile să devină un formator de opinie, unul care să exercite o influență bună și asupra altora. O educație înaltă și nobilă este educația creștină. Din această perspectivă, educația nu are de-a face doar cu predarea unor informații teoretice, cu abstractizări, ci mai presus de orice vizează modelarea caracterului.

Procesul educației care necesită răbdare, atenție și perseverență, trebuie în mod obligatoriu să se muleze pe un caracter ales al educatorului. Nu este suficient doar să elaborăm enunțuri teoretice, ci este imperativ necesar să proclamăm ce trăim, și să trăim ceea ce spunem. În excelenta carte Intelectualii scrisă de jurnalistul de notorietate Paul Johnson, acesta surprinde exact carențele mari de caracter ale unora dintre oamenii care au influențat lumea prin concepte elaborate. De exemplu, cunoscutul filosof și scriitor francez din secolul al XVIII-lea, Jean-Jacques Rousseau, care a scris mult despre educație, și care a exercitat o influență majoră asupra posterității, a trăit o viață dezorganizată, imorală, era un personaj egoist, vanitos și iresponsabil.

Dacă numărul educatorilor needucați este mare, realitatea și istoria înregistrează și persoane care au făcut din educație o adevărată profesiune de credință. Dintre aceste persoane, se evidențiază Monica, mama fericitului Augustin, cel care a fost unul dintre cei mai influenți gânditori creștini pe care i-a avut omenirea.

Ea a fost o femeie credincioasă care a acordat o mare atenție formării morale a copilului ei, care, deși, în prima parte a vieții a trăit o viață imorală, mai târziu exemplul Monicăi și rugăciunile ei l-au determinat să se redrezeze moral. Și mama lui John Wesley, întemeietorul metodismului în secolul al XVIII-lea, a acordat cea mai mare atenție educării celor 16 copii ai ei - John a devenit unul dintre cei mai mari predicatori ai vremii sale, în timp ce fratele său Charles a fost un mare compozitor de cântece creștine.

Un rol deosebit de important pentru reușita în viață îl are educația. Prin educație ca fenomen social înțelegem transmiterea experienței de la o generație la alta, cunoașterea bunelor maniere și comportarea în societate în conformitate cu aceste deprinderi. Importanța ei se poate vedea și prin faptul că orice guvern, din orice stat cât ar fi el de sărac, are un minister sau un departament al învățământului căruia îi alocă un procentaj din buget.

Educația copiilor și a tinerilor este o misiune delicată la care trebuie să participe cu eforturi susținute atât școala, cât și familia. Cu alte cuvinte, educația se formează într-un mediu mai puțin formal cum este familia, iar apoi se continuă în mediul instituționalizat cum sunt școala și biserica. De asemenea, se referă atât la însușirea unor cunoștințe teoretice, cât și la un anumit comportament etic acceptat de societate.

Un concept greșit despre educație este că responsabilitatea revine în mod exclusiv școlii. Nimic mai lipsit de adevăr. Școala oferă cunoștințe teoretice, transmite informații în formă ordonată și structurată, dar niciodată nu poate înlocui rolul părintelui. Educația se formează în primul rând în căldura și încrederea din familie. Aici copilul învață să spună adevărul, să fie cinstit, să aprecieze frumosul, să respecte munca și să se achite de responsabilități. Pe bună dreptate, în limbaj popular se spune despre cineva că „are (sau n-are) cei șapte ani de-acasă”, pentru că aceștia sunt cruciali pentru tot restul vieții.

Alt concept greșit este că viața, cu experiențele ei bune și rele, ne modelează, aduce înaintea fiecăruia dintre noi obstacole, situații inedite și presiuni de tot felul. Întrebarea majoră este cum ne raportăm noi la toate acestea? O societate în care întâlnim în mod frecvent nedreptăți și indiferență va putea oare modela un caracter moral sănătos? Sub nicio formă. Un personaj moral, echipat cu principii sănătoase de viață poate învinge nedreptatea și are toate atuurile să devină un formator de opinie, unul care să exercite o influență bună și asupra altora.

Ce putem spune despre puterea televiziunii și a presei? Din nefericire, în goana după un rating bun, sunt televiziuni care prin programele de divertisment de prost gust, prin limbajul vulgar uzat de cei care apar pe sticlă și prin inocularea ideii că banii contează cel mai mult, deformează gândirea sănătoasă. Oare se reeditează celebra sintagmă *Pâine și circ* din perioada Romei antice?

Procesul educației care necesită răbdare, atenție și perseverență, trebuie în mod obligatoriu să se muleze pe un caracter ales al educatorului. Nu este suficient doar să elaborăm enunțuri teoretice, ci este imperativ necesar să proclamăm ce trăim, și să trăim ceea ce spunem. Cunoscutul filosof și scriitor francez din sec. al XVIII-lea, Jean-Jacques Rousseau, care a scris mult despre educație, și care a exercitat o influență majoră asupra posterității, a trăit o viață dezorganizată, imorală, era un personaj egoist, vanitos și iresponsabil. El și-a abandonat toți cei cinci copii la Spitalul Copiilor Găsiți, și a avut pretenția că este îndreptățit să elaboreze principii de educație.

Dacă numărul educatorilor needucați este mare, realitatea și istoria înregistrează și persoane care au făcut din educație o adevărată profesiune de credință.

Așadar, nimeni nu poate abdica de la rolul de educator, deoarece prin ceea ce spunem și prin ceea ce facem influențăm, voluntar sau involuntar, în sens bun sau în sens rău, pe cei din jurul nostru. Și dacă totuși avem această menire, oare de ce să nu o facem bine? Ce te împiedică dacă ești tânăr să-ți trăiești viața frumos, să fii manierat și să câștigi respectul colegilor? Ce te împiedică dacă ești părinte să sădești valori morale în viața copilului tău?

Și din moment ce recunoști că în formă concentrată a fost enunțat un adevăr prin acest articol, ce te împiedică să-l pui în aplicare? Vestea bună este că încă se poate dacă începe de acum, pentru că fibra morală a națiunii nu este încă roasă iremediabil.

Este foarte important ca instituțiile de învățământ de toate gradele, factorii sociali care se implică în procese instructiv-educative, precum și toți ceilalți furnizori de servicii de formare și de perfecționare, autorizați conform legii, să includă în programele naționale de educație teme și activități referitoare la egalitatea de șanse în educație.

O școală pentru toți

Prof. Matei Alina

Liceul Tehnologic „Căpitan Nicolae Pleșoianu” Râmnicu Vâlcea Județul Vâlcea

În ultima parte a secolului al XX, printre prioritățile politicilor educaționale promovate în plan internațional s-a aflat și asigurarea accesului la educație pentru toți copiii și respectarea șanselor egale de educație. Acestea, însă, poate rămâne doar deziderate sau frumoase proiecte teoretice, dacă nu sunt însoțite de modalități concrete de realizare, în cadrul cărora capacitatea cadrelor didactice de a le transpune în practică este esențială. Cu toții trebuie să ne asociem ideii că fiecare elev este unic și are valoarea sa, indiferent de problemele pe care le prezintă în procesul de învățare școlară. Procesul de învățare și dezvoltare este și el unic pentru fiecare elev, în funcție de stilul, ritmul, caracteristicile și particularitățile sale de aptitudinile, așteptările și expresia sa anterioară.

Școală pentru toți-școală pentru diversitate exprimă dezideratul flexibilității și toleranței față de diferențele fizice, socio-culturale, lingvistice, psihologice existente între copii/elevi. Rolul școlii este acela de a oferi tuturor posibilitatea de a învăța în funcție de ritmul, capacitățile și nevoile proprii și de a se exprima conform trăsăturilor individuale de personalitate.

La nivelul societății această atitudine se manifestă în respectarea principiului normalizării, adică al asigurării accesului, pentru toate categoriile de persoane, la tiparele existențiale și la condițiile de viață cotidiană, cât mai apropiate de normele considerate firești pentru o viață obișnuită.

Ca participant la procesul de predare-învățare, fiecare elev aduce cu sine o experiență personală, un stil de învățare, un ritm personal de muncă, un mod propriu de abordare a problemelor de viață, elementele contextului cultural căruia îi aparține.

Educația pentru toți a fost definită ca acces la educație și la calitatea acesteia pentru toți copiii, fiind identificate două obiective generale (Salamanca, 1994):

-asigurarea posibilităților de participare la educație a tuturor copiilor, indiferent de cât de diferiți sunt ei și cât de abat de la modelul personal de dezvoltare de la ceea ce societatea a denumit normal. Participarea presupune, în primul rând, accesul și apoi identificarea modalităților prin care fiecare poate fi integrat în structurile ce facilitează învățarea socială și individuală. Accesul are în vedere posibilitatea copiilor de a ajunge fizic la influențele educative ale societății (familie, școală, comunitate), de a se integra în școală și de a răspunde favorabil la solicitările acesteia.

-identificarea acelor dimensiuni ale procesului didactic, ale conținuturilor învățării, ale calității agenților educaționali, care să sprijine învățarea pentru toate categoriile de elevi, să asigure succesul, să facă sistemul deschis, flexibil eficient și efectiv.

Acestor obiective le corespunde, în termeni de politici educaționale, promovarea învățământului incluziv, provocare ce necesită schimbarea mentalităților și atitudinilor referitoare la elevii diferiți de cei normali, schimbarea reprezentărilor sociale asupra acestui segment de populație școlară și renunțarea la etichetare și stigmatizare, oferirea de șanse egale în vederea integrării comunitare și sociale.

La nivelul sistemului de învățământ au fost adoptate și aplicate programe de formare a unei imagini reale despre ceea ce înseamnă școala pentru toți, despre avantajele integrării acestor copii în sistemul obișnuit de învățământ. Incluziunea trebuie să fie un act responsabil, asumat de personalul școlii, de comunitate, de familie. Ea trebuie înțeleasă ca un fapt de normalizarea vieții persoanelor aflate în dificultate și ca o măsură de conștientizare a rolului școlii de instituție publică, la care au acces, în calitate de cetățeni cu drepturi egale ai comunității.

Decizia cu privire la includerea copiilor cu cerințe educative speciale în programul școlii obișnuite (școala incluzivă) este luată pentru fiecare caz în parte, în urma unei expertize complexe asupra copilului, a consultării factorilor direct implicați în acest proces a evaluării situațiilor de risc.

Personalul din școlile publice are responsabilitatea de a oferi o gamă variată de servicii educaționale atractive care să răspundă cerințelor programei școlare, în această ofertă înscriindu-se și educația incluzivă sub toate formele și modalitățile de realizare.

Incluziunea în educație implică:

- valorizarea tuturor elevilor și a întregului personal didactic
- creșterea gradului de participare a elevilor la activitățile școlare, culturale, comunitare, precum și reducerea gradului de excludere a elevilor de la acestea
- restructurarea culturilor(o școală incluzivă are un etos primitiv, semn al unui mediu în care elevii sunt apreciați, în care ei au o părere despre ei înșiși, în care se vor dezvolta)politicilor și practicilor din școli astfel încât să răspundă diversității elevilor din comunitatea respectivă
- reducerea barierelor din calea învățării și participării tuturor elevilor
- perceperea diferențelor dintre elevi mai degrabă ca o resursă de sprijin a învățării decât ca o problemă care trebuie depășită
- recunoașterea dreptului fiecărui elev la educație în propria sa localitate
- îmbunătățirea școlilor, atât pentru elevi cât și pentru personalul didactic
- promovarea unor relații de ajutor mutual între școală și comunități
- recunoașterea faptului că incluziunea în educație este doar un aspect al incluziunii în societate .

Educația este o expresie a încrederii și afecțiunii noastre față de copii și tineri, pe care trebuie să-i ajutăm să-și găsească locul de drept în sistemul educațional, dar și în familie, în comunitatea locală și națională. (Delors, 2000, 9)

Bibliografie

1. Bîrzea, C.(1982), La pedagogie du succes, P.U.F, Paris
2. Delors, J(2000), Comoara lăuntrică, Iași, Editura Polirom
3. Gherguț, A(2005), Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale.Strategii diferențiate și inclusive în educație, Iași, Editura Polirom

Egalitatea de șanse în sistemul educațional românesc

Prof. Adrian Bălășel

Colegiul Național „Alexandru Lahovari” Râmnicu Vâlcea

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc. Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu.

Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale. Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate“ înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare.

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces

în viața socială. Această opțiune a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă. Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc. Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii. De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate. Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați. Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate.

Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă. Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor.

Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru a ajuta profesorii și directorii să învețe culturile elevilor; utilizarea conflictelor etnice pentru producerea unor schimburi culturale și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; facilitarea succesului tuturor prin asigurarea accesului egal și eficient la instituția școlară; înlăturarea prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și

grupuri de elevi.

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse.

Specia umană se conformează și ea aceluiași principiu director al evoluției speciilor – variabilitatea; indiferent de numărul indivizilor, educația lor trebuie să fie diferențiată și specializată, în funcție de „echipamentul natural-genetic” al fiecăruia, de aptitudinile și interesele fiecărei persoane, corelate cu nevoile de cadre competente ale societății.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
2. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004. Verza E.,
3. Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Biblioteca școlară-un promotor al egalității de șanse în educație

Bibliotecar Mola Mariana

Liceul Teoretic “Nicolae Cartojan” Giurgiu, județul Giurgiu

Conform definițiilor cunoscute, egalitatea de șanse este conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Conceptul are la bază asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități sau orientare sexuală.

Mai mult decât atât, dreptul la egalitate de șanse este un drept fundamental recunoscut în cadrul Uniunii Europene.

Alături de alte instituții și organizații care promovează dreptul la egalitatea de șanse în educație și cultură, se numără și biblioteca. Aceasta contribuie la dezvoltarea unei societăți în care toate grupurile sociale sunt abilitate să aibă acces la informație, să susțină diversitatea culturală, să pledeze pentru toleranță și să combată discriminarea. Ea promovează cultura, participă la formarea intelectuală a persoanei, încurajează dialogul cultural între personalități și public.

Principalul mod prin care biblioteca susține dreptul la egalitatea de șanse constă în asigurarea accesului la informație. Conform Legii Bibliotecilor, **biblioteca** este instituția, compartimentul sau structura specializată al cărei scop principal este de a constitui, a organiza, a prelucra, a dezvolta și a conserva colecții de cărți, publicații, alte documente specifice și baze de date pentru a facilita utilizarea acestora în scop de informare, cercetare, educație sau recreere; în cadrul societății informaționale biblioteca are rol de importanță strategică.

Este cunoscut faptul că misiunea bibliotecii școlare este de a asigura elevilor și cadrelor didactice accesul la informație și documentație, de a susține procesul instructiv-educativ de participare la dezvoltarea competențelor-cheie ale elevilor (*art. 48- Regulamentul de organizare și funcționare a bibliotecilor școlare și a centrelor de documentare și informare, 2011*).

Biblioteca școlară poate deveni un nucleu pentru toți elevii și cadrele didactice dintr-o instituție de învățământ prin inițierea unor proiecte care să aibă ca obiective, pe lângă atragerea la lectură, promovarea

egalității de șanse în educație, promovarea unei culturi a toleranței în rândul populației școlare (elevi cu/fără cerințe educative speciale). Grupul țintă poate include o diversitate de categorii, indiferent de rasă, religie și sex etc.

Prin activitatea sa, biblioteca școlară promovează principiul egalității tuturor utilizatorilor/beneficiarilor săi, indiferent de vârstă, sex, rasă, etnie, religie și alte caracteristici de diferențiere.

Egalitatea șanselor înseamnă oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială. La rândul ei, biblioteca școlară poate fi o bibliotecă pentru toți elevii, indiferent din ce medii provin. Astfel, egalitatea accesului la informații și la instruire devine vitală.

De asemenea, conceptul de educația incluzivă se bazează pe drepturile umane. În conformitate cu drepturile omului, orice copil are dreptul la o educație bună, de calitate indiferent de nivelul capacităților de dezvoltare sau de apartenența lui. Se impune eliminarea diferențelor școlare în funcție de apartenența la o anumită categorie socială sau în funcție de nivelul de dezvoltare intelectuală.

Profesia de bibliotecar este o una dedicată valorilor democratice, valorilor dreptății sociale. Resursele bibliotecilor și abilitățile bibliotecarilor au ca principal scop dezvoltarea socială și comunitară, îmbogățirea spirituală, culturală, academică a grupurilor și indivizilor. Bibliotecarul poate oferi timp, atenție, înțelegere, încurajare.

Tot în bibliotecă pot fi promovate toleranța și diversitatea prin organizarea unor activități precum concursuri, campanii, cursuri, workshop-uri, dezbateri, jocuri de rol sau voluntariat, în sprijinul promovării egalității de șanse.

Există citate celebre despre toleranță: „Cărțile m-au învățat toleranța” (Liviu Antonesei, 1997); „Discordia este marele rău al speciei umane, iar toleranța este singurul leac” (Voltaire); „Fii îngăduitor, căci toți avem nevoie de iertare” (Seneca); „Cel mai bun rezultat al educației este toleranța” (Helen Keller, 1903); „Toleranța este fiica îndoielii” (Erich Maria Remarque, 1946).

Operele marilor scriitori și poeți, aparținând diverselor grupuri sociale, rase sau origini etnice, religii sau convingeri, se găsesc în același loc pe rafturile bibliotecii și, în același mod, influențează formarea unei personalități multilaterale și armonioase.

În cadrul Liceului Teoretic „Nicolae Cartoian”, instituția în care profezez ca bibliotecar, am inițiat proiectul **“Hai la bibliotecă!”** ce și-a propus, prin activitățile derulate, să- i atragă pe elevi la bibliotecă și, în același timp, să promoveze egalitatea de șanse și diversitatea culturală. Ideea că biblioteca poate deveni un spațiu de socializare, care să dinamizeze în primul rând viața culturală din instituția noastră, a stat la baza acestui proiect în care au fost implicate instituții și cadre didactice. Mi-am propus, împreună cu echipa de proiect, să schimb percepția actuală a elevilor asupra bibliotecii. Biblioteca școlară poate fi, de ce nu, un loc în care elevii se pot simți în largul lor, lipsiți de constrângeri de orice gen, un spațiu în care se pot întâlni pentru a citi sau a desfășura diverse activități, fără a se ține cont de etnie, religie, condiții socio-economice etc.

Ca o concluzie, rolul bibliotecilor de orice tip, nu numai al celor școlare, este de a contribui permanent la dezvoltarea și promovarea principiului egalității de șanse, prin mijloacele lor specifice.

Bibliografie

1. GHINCULOV, Silvia; CHERADI, Natalia, *Promovarea egalității de șanse în educație și cultură: rolul bibliotecilor*, Editura ASEM, Chișinău, 2014.
2. DUȚĂ, Mihaela, *Egalitatea de șanse în sistemul educațional românesc*, în <https://edict.ro/>.

Educația corelată cu cerințele secolului XXI

Prof. Lazăr Alina Ștefania

Școala Gimnazială Waldorf, structură Liceul Tehnologic Forestier Râmnicu Vâlcea

Ca profesor de științe mă confrunt, din păcate, cu realitatea actuală: tot mai mulți elevi se feresc să urmeze studii superioare cu profil real (științe, tehnologic, inginerie, matematică, fizică).

Mi-am dorit întotdeauna (și mă voi strădui în continuare) să-I conving pe elevii mei că știința nu este numai pentru genii, să demontez pe cât posibil mitul “eu nu pot...eu nu știu”; folosind metode moderne de predare încerc să-I familiarizez cât mai mult cu științele în general, să le arăt aplicabilitatea cunoștințelor dobândite la școală în viața de zi cu zi.

Aș dori să prezint câteva idei despre cum ar trebui format elevul secolului XXI și care ar trebui să fie abilitățile individului format în școala secolului XXI.

Cerințele societății moderne și totodată ale angajatorilor sunt foarte diferite față de cele clasice deoarece trăim într-o epocă în care schimbările în toate domeniile se produc într-un ritm alert. De aceea este necesară o schimbare și o adaptare la lucrurile noi care se produc, școala neputând sta departe de aceste tendințe.

Creșterea și stabilitatea economiei globale depinde de capacitatea sistemelor de educație din lume, de a-i pregăti pe elevi și studenți, de a-i ajuta să ajungă la niveluri înalte de performanță, astfel încât toți să aibă oportunități pentru locuri de muncă. Cu toate acestea, în ciuda numeroaselor eforturi de îmbunătățire a standardelor educaționale, sistemele școlare din lume se luptă pentru a face față cerințelor elevilor, studenților și angajatorilor secolului XXI.

Tinerii sunt tot mai dependenți de tehnologii atât în țările dezvoltate cât și în țări în curs de dezvoltare. Angajatorii încep să caute noi competențe pentru a spori competitivitatea într-o piață globală. În timp ce toate s-au modificat într-un ritm alert, educația a suferit o modificare minoră.

Cu foarte puține excepții, sistemele școlare nu au fost încă schimbate să se adapteze tendințelor și tehnologiilor actuale. Complexitatea acestei provocări necesită un răspuns puternic și în timp util. Este nevoie de o soluție globală care permite celor mai sărace țări să depășească etapele costisitoare în dezvoltarea și extinderea sistemelor lor de educație. În același timp, toate școlile ar trebui să includă în exigențele curriculare formarea de aptitudini necesare secolului XXI.

Evoluțiile în educație nu au funcționat pentru toți elevii sau pentru toate țările. Este nevoie de un plan de acțiune, de integrare și de colaborare. Acesta va fi facilitat de către profesori de excepție și susținut de metode care să transmită cunoștințe, să permită elevilor să creeze și să se adapteze. Aceștia vor efectua sarcini pe baza unor proiecte interdisciplinare, care promovează inovarea și colaborarea interculturală. Ei vor aplica cunoștințele și creativitatea pentru a rezolva problemele din lumea reală.

Cu toate că viziunea este globală, drumul spre educația secolului XXI trebuie făcut de fiecare țară, aparte. În timp ce unii ar trebui să schimbe sistemul de predare, alții au nevoie de o schimbare în sistemul de evaluare.

La noi în țară, se susține ideea că reforma în educație trebuie să pornească de la numărul de elevi. Cu toții trebuie să facem pași mărunți pentru a putea răspunde provocărilor și toți trebuie să ajungem în același loc, scopul fiind îmbunătățirea sistematică a calității și a accesului la educație în întreaga lume.

Calitatea educației este un considerent important. Numai educația de înaltă calitate oferă o cale de ieșire din cercul vicios al sărăciei specifice anumitor regiuni. Sărăcia limitează standarde educaționale, inhibă dezvoltarea economică și alungă talentul. Deci, nu este surprinzător faptul că lumea în curs de dezvoltare să se concentreze asupra calității educației și asupra rezultatelor elevilor.

Un exemplu este China, unde între anii 1999 și 2004 numărul de studenți a crescut la peste 12 milioane, iar în prezent are în vedere modalități de îmbunătățire a calității educației. Potrivit Secretarului de stat al Ministerului Educație din China, “Ministerul se va concentra pe îmbunătățirea calității și a condițiilor învățământului superior, mai degrabă decât pe creșterea numărului de studenți”.

În fiecare țară, venitul pe familie afectează șansele de reușită ale copiilor. În Statele

Unite, de exemplu, o performanță slabă se regăsește în state sărace ca Mississippi și Louisiana. În

același timp, minoritățile etnice și elevii care vin din familii cu venituri mici au o performanță care este sub media națională în aproape toate statele. O reformă educațională eficientă trebuie să abordeze aceste inegalități și să se asigure ca toți copiii, ”în loc de doar câțiva”, să aibă acces la un învățământ de calitate.

Deși sistemele de învățământ au progresat, experiențele și atitudinile elevilor s-au schimbat radical. Guverne, angajatori și ONG-urile încep să caute un set diferit de aptitudini.

Elevii se schimbă!

Cum se poate inspira elevul din metodele tradiționale de predare din clasă, în cazul în care viața din afara clasei s-a schimbat atât de drastic? În ultimul timp, foarte mulți adolescenți dedică timpul lor utilizării telefoanelor mobile, internetului și jocurilor. Pentru mulți elevi, doar timpul petrecut la orele de curs este dedicat studiului.

Angajatorii sunt, de asemenea, în schimbare și se confruntă cu realitatea globalizării. Importanța acordată creativității se corelează cu necesitatea ca angajații să fie mai predispuși spre colaborare.

În ultima perioadă, cele mai multe locuri de muncă create la nivel mondial s-au bazat pe domenii care implică interacțiunile dintre oameni, rațiunea, înțelegerea și colaborarea.

Persoanele pregătite pentru o economie orientată spre interacțiune au un avantaj competitiv. Faptul că aceste interacțiuni au loc din ce în ce mai mult, la o scală globală, aduce un avantaj în cunoaștere și înțelegere interculturală, dezvoltă abilitatea de a vorbi mai multe limbi, sunt îmbunătățite valorile de toleranță, înțelegere și respect.

Totodată, competențe fundamentale, cum ar fi matematica, citirea și scrierea nu mai sunt la fel de relevante pentru angajatori. În schimb, sondajele indică în mod constant că, pentru angajare, aceste abilitățile fundamentale sunt esențiale. Cercetarea arată că există o corelație puternică între accentul timpuriu pus pe matematică, citire și scriere și locuri de muncă mai bine plătite.

Odată cu dezvoltarea economiilor, piața forței de muncă se schimbă, producția pe bază de sectoare globalizate ia locul activităților individuale. De exemplu, agricultura este în prezent mai mult conectată prin intermediul piețelor mondiale, crescând astfel cererea de competențe ale secolului XXI.

Se poate adapta educația?

Datorită acestor tendințe, care apar în mod similar, în diferite societăți, studenții, angajatorii și cetățeni ai lumii vor cere mai mult sistemelor lor de învățământ. Pentru a satisface aceste cereri, va fi necesar ca liderii de sistem să întreprindă o schimbare. Noua schimbare necesită un program de reformă mai largă, una care răspunde realității, oportunităților socio-economice, de îmbunătățire a învățării prin tehnologii moderne. Este nevoie de experți și sprijin la nivel mondial într-o serie de domenii de specialitate.

Colaborarea și creativitatea sunt aspecte emblematice ale acestei schimbări. Acestea sunt instrumente pentru elevii, studenții și angajatorii de astăzi și, în mod logic, ar trebui să devină instrumente pentru profesori în școli și în sistemele educaționale actuale.

Cei mai buni educatori din întreaga lume predau deja în acest fel. Încurajează elevii să muncească în echipe pentru a rezolva probleme, pentru a aprofunda înțelegerea diferitelor concepte și pentru creșterea cunoștințelor. Acest lucru, la rândul său, generează abilități, cum ar fi experiență, creativitate, gândire interdisciplinară și de rezolvare a problemelor, abilități căutate de angajatori. Aceasta are ca rezultat o forță de muncă mai inovatoare și astfel stimulează dezvoltarea economică.

Anumite școli sprijină învățarea secolului XXI. Prin urmare, principala provocare este de a reproduce aceste modele de excelență, astfel încât toată lumea să poată avea acces la ele.

Găsirea unui drum spre învățarea caracteristică secolului XXI se bazează pe un set de obiective pentru toți elevii:

- să dobândească o gamă de abilități necesare pentru a reuși într-o lume modernă și globalizată;
- să primească o educație personalizată, care le permite să își atingă potențialul maxim;
- să relaționeze cu comunitățile lor, personal și digital și să interacționeze cu oameni din culturi diferite;
- să învețe pe tot parcursul vieții.

Realizarea acestei viziuni necesită o transformare fundamentală în patru domenii:

- primul este reprezentat de abilitățile secolului XXI care se află în programele școlare;
- al doilea este pedagogia secolului XXI și anume predarea acestor abilități în mod eficient;
- al treilea, un element cheie al noii pedagogii, este tehnologia, valorificată

- într-o serie de aplicații mai eficiente decât în educația tradițională;
- al patrulea este reforma secolului XXI, care integrează și adaptează pilonii de sisteme de înaltă performanță descrise mai sus: profesori excelenți, planuri excelente de studiu și responsabilitate pentru rezultate.

Va fi un progres atunci când se vor pune în aplicare cele patru domenii împreună. De exemplu, tehnologiile de vârf nu pot înlocui profesorii, dar îi pot sprijini, pentru ca elevii să ajungă la un nivel mai ridicat de performanță și realizări. În mod similar, cadrele didactice excelente nu se pot apropia de elevi fără a adopta metode de predare noi. Foarte puține sisteme de educație pot pregăti elevi și studenții pentru o economie prosperă fără susținerea dezvoltării abilităților secolului XXI.

Multe dintre programe abordează deja problema secolului XXI și au ca scop ca fiecare elev să obțină următoarele capacități:

- Rezolvarea problemelor și luarea deciziilor;
- Gândirea creativă și critică;
- Colaborare, comunicare și negociere;
- Curiozitate intelectuală și abilitatea de a căuta, selecta, structura și evalua informațiile.

Profilul absolventului trebuie să fie orientat către următoarele repere:

- Un antreprenor independent care are următoarele calități: viziune, inteligență și creativitate, responsabilitate, perseverență și determinare, gândire pozitivă;
- Un ucenic permanent, flexibil și capabil să se adapteze la schimbare.

De asemenea, succesul la locul de muncă la nivel mondial necesită o creștere de performanță la discipline cum ar fi: știință, tehnologie, inginerie și matematică. Abilitățile formate de aceste discipline sunt din ce în ce mai căutate de către angajatori și reprezintă o sursă de inovare și creștere la nivel mondial. Multe țări au realizat o schimbare semnificativă în sistemele lor educaționale, dar până în prezent nu s-au atins obiectivele secolului XXI.

Bibliografie

1. Cerghit, Ioan, Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri și strategii, București: Editura Aramis, 2002;
2. Marta Lopez-Jurado Educacion para el siglo XXI (Educația secolului XXI): Editura Descende de brower 2011;
3. Oprea, Crenguța-L., Strategii didactice interactive, București, Editura Didactică și Pedagogică, R.A., ed. a IV-a, 2009.

Comunicarea interculturală

Prof. Săceanu Ion

Colegiul Tehnic Mătășari Județul Gorj

Viitorul spațiu european trebuie înțeles ca un loc al confruntării fructuoase dintre mai multe coduri culturale diferite, care poate avea efecte disfuncționale, cel puțin în anumite momente, dacă nu va fi inteligent gestionat. De aceea, nu numai oamenii trebuie să fie pregătiți să se insereze în aceste noi realități, ci și instituțiile trebuie să fie pregătite pentru a primi persoanele purtătoare de coduri valorice particulare. Recompunerea entităților naționale în ansamblul european, în contrasens uneori cu ideologiile naționaliste centraliste, va face ca subculturile marginalizate să fie revendicate și să se impună altfel decât până acum. Indivizii înșiși trebuie să actualizeze acele forme de ratașare care să le asigure coerența existențială și eficiența socială. Apartenențele prime trebuie să fie permeabile și deschise, iar identitatea se va reface permanent în funcție de circumstanțe.

Fiecare dintre noi va fi o unitate plurală, care se va reface permanent, sub imperiul vectorilor socio-

culturali în permanentă mișcare. Desigur, fiecare persoană va dispune de o unitate înglobantă, inițială care va supraordona permanent noi elemente spirituale.

Ideologiile universaliste sau ale nivelării culturale consideră că entitățile culturale distincte vor dispărea, în favoarea unei culturi unice, mondiale. Aceste ideologii sunt mai tot timpul etnocentriste și destul de atractive. Ele sunt foarte simpliste: fac abstracție de complexitatea dinamicii culturale și de contradicțiile inerente evoluției culturale. Ideologiile relativiste sau ale pluralismului cultural stipulează ideea că fiecare cultură dezvoltă viziuni separate despre lume, sisteme de valori și de credințe ireductibile. Nu există posibilitatea unei comunicări autentice dintre culturi.

Se știe că societatea actuală impune noi tipuri de organizări, de asocieri și de conexiuni ale activităților de producție. O structură de producție a devenit o formă transcomunitară, transnațională și transculturală de realizare a schimburilor. Reorganizarea forței de muncă și integrarea ei într-o economie globală îngăduie și obligă punerea în act a noi competențe relaționale între oameni. Economii devin competitive și în măsura în care actorii lor știu să se raporteze la alții. Locurile în care se muncește devin spații privilegiate de învățare interculturală și intercomunitară.

COMUNICAREA INTERCULTURALĂ

Comunicarea interculturală este acel schimb sau tranzacție valorică, însoțită de înțelegerea semnificațiilor adiacente, între persoane sau grupuri care fac parte din culturi esențialmente diferite. Schimburile se pot realiza la nivel ideatic, verbal, nonverbal, comportamental, fizic, obiectual, organizațional. Pot fi implicite sau explicite, inconștiente sau deliberate.

Comunicarea culturală este cu atât mai dificilă cu cât cea mai mare parte a elementelor ei componente sunt destul de evanescente, mai puțin vizibile și mai greu comprehensibile. Precum aisbergul, a cărui mărție nu se vede, două treimi din el fiind cufundate, tot așa, cea mai mare parte a culturii rămâne ascunsă celor care iau contact pentru prima dată cu ea. Este drept că aspectele exterioare ale culturii (arhitectura, artele, îmbrăcăminte, ritualurile etc.) sunt ușor reperate și cunoscute. Rămân însă mentalitățile, concepțiile, idealurile - un câmp vast, aproape indeterminat. O comunicare interculturală veritabilă cere timp și răbdare din partea protagoniștilor. Cu cât cunoașterea unei culturi străine se adâncește, cu atât marja viitoarelor descoperiri se lărgeste. Familiarizarea cu o parte invizibilă a aisbergului stârnește curiozitatea pentru aflarea altora. Cumulul valoric achiziționat precum și antecedentele culturale funcționează ca un filtru de lecturare a noilor stimuli culturali. Predeterminările culturale (cultura inițială a celui care se apropie de una străină) sunt resemnificate ele însele prin comparații cu noile date culturale. Cunoscându-i pe alții, mă cunosc mai bine și pe mine. Învățarea interculturală constituie o coordonată importantă a oricărui program de educație. Ea are ca obiectiv cultivarea receptivității față de diferență, integrarea optimă a noutății valorice, mărirea permisivității față de alteritate, formarea unei competențe interculturale.

Elementele unei culturi primesc semnificații determinate în funcție de sistemul de referință propriu acelei culturi. Nici o formă culturală nu are semnificație numai atemporală și aspațială. Ca să „învi” o secvență culturală oarecare, e nevoie să restabilești întregul său context. Familiarizarea cu ceva necunoscut presupune nașterea sau actualizarea unor legături noi. Accesul la o cultură anterioară sau la o altă cultură existentă se realizează printr-un soi de traducere și interpretare permanentă. Reformularea și transmutarea sunt exerciții intersemiotice, prin care o cultură încorporează elemente ale altei culturi. Această re-lecturare intraculturală conduce la ceva mai mult sau mai puțin decât a fost. Echivalările sunt aproximative și schimbă deseori sensurile prime. Reactualizarea unei culturi este „creatoare”, „îmbogățitoare”. Persoana care transgresează propria cultură pentru a ajunge într-o alta nu va avea capacitatea de a reformula unitatea originară a noii culturi, ci va crea un nou registru, un nou câmp de ramificații semiotice și noi contexte ilustrative, prin îmbinarea experienței culturale vechi cu elementele nou ivite. Noul este lecturat însă prin intermediul instrumentelor culturale vechi. Niciodată individul nu va putea renunța la schemele culturale achiziționate mai demult.

Comunicarea interculturală pune față în față două tendințe oarecum contradictorii: stabilitate și schimbare. Adaptarea constituie în sine o mișcare contradictorie. Ea presupune deschidere asupra mediului dar și o receptare a unor stimuli așa cum sunt ei la un moment dat printr-o necesară dar dificilă acomodare. Sunt situații când mediul presează asupra noastră, obligându-ne să ne transformăm. Apare acum procesul de asimilare, în sens piagetian, respectiv de modificări interne datorate modificărilor externe. Ca subiect autonom, structurat, trebuie să receptez modificările exterioare pentru a face din ele modificările mele interne, după

legile mele proprii. Acomodările și asimilările nu sunt separate unele de altele; ele lucrează împreună, reglând și echilibrând relația individului cu lumea.

Fenomenul trecerii spre o altă cultură poate fi înțeles mai ușor apelând la conceptul de topologie, preluat din matematică. Topologia este o ramură a matematicii care studiază procesul conservării unor proprietăți fundamentale ale unor figuri atunci când acestea apar în contexte cu totul schimbate (de pildă, atunci când foaia de hârtie pe care am desenat un triunghi este deformată, mototolită). Cu alte cuvinte, se are în vedere o serie de invariabile care supraviețuiesc unor modificări. La nivel cultural, constantele pot fi verbale, tematice sau formale. În acest context apare operant conceptul de universale culturale. Universalele culturale sunt constante valorice, structuri comportamentale identice pentru culturi diferite precum: structura, roluri și relații familiale, atitudini față de boli, credințe religioase, practici și atitudini sexuale, moduri de subzistență și de muncă, stiluri de comunicare și de educație. Universalele culturale pot facilita lecturări și interpretări ale unor culturi total diferite.

Marile arhetipuri precum și unele mărci expresive pot fi detectate în mai multe culturi. Înțelegerea din punct de vedere topologic, o cultură apare ca un șir de traduceri și transformări. Cultura contemporană poate fi considerată ca o suită de traduceri/transformări constante ale câtorva motive de bază. Prin această „traducere” (transcripție, transpoziție, reiterare, variație), „structurile de profunzime” ale unei culturi rezistă și se actualizează contextual în „structuri de suprafață”, în funcție de o referențialitate socio-culturală determinată.

Configurațiile spirituale occidentale sunt, în fond, variații tematice ale acelorași motive care se pot găsi în toate culturile. Așa numitele renașteri culturale nu sunt decât mutații de accent, redescoperiri ale unor expresii spirituale ocltate, restabiliri ale unor coduri culturale uitate. Orice nouă expresie culturală apare în interiorul și pe o bază valorică preexistentă. Tradiția noastră culturală se instalează pe aceeași „sintaxă”, dimensionată funciarmente pe măsura omului dintotdeauna și de pretutindeni. Pentru înțelegerea mutuală, este necesară o negociere a sistemului de referințe comune între partenerii acestui schimb. Elementele comune se pot converti în suporturi pentru catalizarea procesului de integrare. Se va forma o competență interculturală, adică acea capacitate de a transgresa în mod optim limitele propriei culturi spre stimuli valorici străini, care vor fi semnificați din perspectiva referințelor culturale inițiale, de bază. Competența culturală, după unii autori, presupune mai multe componente: contextul schimbului cultural, trebuințe și oportunități valorice interiorizate, motivații, cunoștințe, acțiuni promovate de protagoniști.

Atunci când contactele dintre putătorii a două culturi devin antagoniste, este de dorit să se creeze zone de intercomprehenșune, adică un spațiu de întâlnire pe baza unor valori comune ce asigură funcționarea unui dialog acceptabil. Această zonă face trecerea către un dialog efectiv, lipsit de pericole.

Posibilitatea deschiderii este indicată, de unii cercetători, printr-o anumită capacitate de interculturalitate. Capacitatea de interculturalitate este rezultatul unui proces de învățare. Ea tinde către două obiective:

- lărgirea capacității de percepție pentru tot ceea ce este străin. Această capacitate presupune ca noi să fim capabili de a ne interoga certitudinile proprii și de a trăi insecuritatea ce rezultă din faptul că nu putem interpreta ceea ce este străin cu grilele de lectură prestabilite. Situațiile ambivalente angajează stări de insecuritate pentru că nu putem răspunde stimulilor externi prin reacții obișnuite. E de dorit ca prin educație să favorizăm astfel de deschideri și să le convertim în ceva fecund;
- capacitatea de a-l accepta pe altul ca fiind altceva. În întâlnirea cu străinii, sunt două moduri eronate de a reacționa: primul mod constă în a nega diferența și a refuza acomodarea cu altul; al doilea mod constă în a-l accepta pe altul ca pe ceva negativ, a-l percepe cu dușmănie, temere sau agresivitate.

În acest proces de apropiere față de alteritate, se pot naște mai multe atitudini, dintre care unele pot fi negative. Trebuie să se evite două atitudini:

- dacă diferența este luată drept radicală și absolută, comunicarea se transformă în confruntare, blocând procesul dezirabil de învățare;
- dacă, dimpotrivă, diferența este negată, limitele se diluează, contururile dispar, identitatea culturală alunecă în nediferențiere; procesul de învățare nu mai poate avea loc.

Comunicarea interculturală se mulează pe un joc dintre închidere și deschidere. A sesiza dinamica acestor limite fluctuante înseamnă a acționa în mod inteligent și pedagogic. Numai că acest deziderat constituie o sfidare atât pentru demersurile teoretice cât și practice ale învățării interculturale.

Procesul de primire-acceptare naște un perimetru cultural nou, mai bogat și mai divers în stimuli culturali. Acesta nu cuprinde exclusiv elemente dintr-o direcție sau alta, ci sinteze noi, ca urmare a

îngemănărilor, continuităților și complementarităților dintre datele culturale preexistente. Cultura este un prealabil la ivirea unor evenimente sau situații multiple. Ea este „determinantul care determină”, este factor activ al transformării și evoluției sociale viitoare. Stipularea existenței unor diferențe valorice între culturi diferite devine din ce în ce mai problematică. Perspectiva disjunctivă, asupra acestei probleme, este deosebit de malefică. Este naivă tranșarea între valori „rele” și „bune” în materie de cultură. Trebuie păstrate și exploatate valorile „vechi”, identice sau nonidentice culturii „gazdă”, în chip contextual. Doar astfel individul se va „acorda” cu o multitudine de stimuli culturali, poate diferiți, dar importanți, asigurându-se o receptare și o trăire a diversității modalităților culturale din noul mediu. Este foarte plauzibilă necesitatea restabilirii conjuncturale a unei alte ordini de priorități axiologice. Dar sunt obligatorii acumularea și semnificarea tuturor valorilor neexperimentate încă, pentru îmbogățirea spirituală a insului, ce este nevoit să transgreseze spre alte orizonturi culturale. S-ar părea că liantul comun, platforma de legătură dintre diferiții protagoniști culturali, este deținut de metacomunicare. Aceasta este constituită, după Demorgon, din componente direct perceptibile precum dispozitivul nonverbal care însoțește comunicarea verbală (suport imagistic, mimică, pantomimică, gesturi, tăcere, mod de rostire a numelor proprii etc.).

Alți autori propun alte concepte ce pot exprima ipostaze ale comunicării interculturale. De pildă, Jaques Demorgon propune conceptul de complex intercultural, care ar putea facilita înțelegerea drumului către alteritate. Acesta este identificabil, mai întâi la nivel intracultural. Termenul de complex intracultural nu are nimic peiorativ în sine, ci înglobează acel nucleu al unei culturi, structurat în timp, și care caracterizează o cultură dată. “Un complex intracultural este constituit ca un sistem articulant de conduite situate la diferite niveluri și în diferite domenii. Acest sistem parțial stabilește un punct de consistență și adesea de rezistență în sistemul general al unei culturi “. Complexele intraculturale se constituie cu prioritate prin intermediul a două procese diferite: întăriri și compensări. Întăririle operează pornind de la răspunsuri bine selecționate, adaptându-le, dacă este necesar. O serie de răspunsuri particulare se generalizează. Compensările se compun din corijări, ponderări, nuanțări, contextualizări ale unor răspunsuri culturale și țin de maleabilitatea unei culturi.

Este de la sine înțeles că este bine să ne cunoaștem fiecare nucleul dur al propriei culturi, complexul cultural ce caracterizează un anumit câmp de valori. Cunoașterea complexului cultural atrage după sine structurarea și utilizarea complexelor interculturale pentru buna comunicare dintre culturi. Complexele interculturale se constituie atunci când o serie de membri ai două culturi se întâlnesc pe baza propriilor complexe intraculturale. Întăririle și compensările uneia și ale celeilalte culturi se inversează, constituindu-se un nucleu comun, ce se negociază permanent, fiind deschis stimulilor culturali diverși.

Comunicarea culturală dobândește astăzi noi trăsături: raționalizare și internaționalizare. A comunica a devenit o întreprindere ce este gestionată cu multă acribie. Totodată, penetrarea simbolurilor culturale s-a mondializat, prin unificarea codurilor formale, cromatice, sonore, lingvistice, sociale, culturale, simbolice la scară planetară. Această tentă de masificare asigură, dincolo de pericolele inerente, și o nivelare culturală care poate facilita o mai bună comunicare și înțelegere între mase de oameni cu tradiții culturale diferite sau contrastante. Era informatică și generalizarea inteligenței artificiale au ca finalitate reformarea canalelor de transmisie culturală (atât calitativ, cât și cantitativ) în perspectiva asigurării unui liant comun, care să garanteze o aliniere la aceleași standarde valorice. Rămâne însă ca înzestrarea cu sens a acelorași simboluri culturale să asigure diferențierile necesare și firești dintre persoane și indivizi. Altfel, dacă toți ar înțelege la fel obiectele culturale, s-ar ajunge la nivelări și omogenizări deosebit de periculoase. Idealul în materie de cultură este nu de comunicare și nivelare absolută, de ștergere a diferențelor, ci de creare a unor punți de legătură spirituale care vor fi frecventate sau exploatate, parțial și temporar, în funcție de cerințe grupale sau disponibilități individuale.

Bibliografie

1. Albu, N., citat în Nedelcu, A., Fundamentele educației interculturale, Editura Polirom, Iași, 2008;
2. Cucuș C., Educația. Dimensiuni culturale și interculturale. Iași, Polirom, 2000;
3. Nedelcu P., Fundamentele educației interculturale: diversitate, minorități, echitate. Iași, Polirom 2008.

Dezvoltarea capacității personale a elevului

Dumitrescu Mihaela

Colegiul Național „Mircea Cel Bătrân” Râmnicu Vâlcea

Un punct de plecare în această analiză constă în modul în care elevul relaționează cu cei din jur. La școală, atitudinea elevului față de colegii din clasă sau ceilalți elevi din școală arată în ce măsură acesta reușește să comunice, să acționeze în cadrul grupului, să aprecieze părerile celorlalți, să organizeze diferite acțiuni. În acest scop, la nivel de clasă se organizează diferite acțiuni ca excursii, drumeții, etc iar la nivel de școală elevii au posibilitatea să constituie un Consiliu al elevilor. În cadrul acestui consiliu, elevii pot să candideze pentru poziții de conducere, pot să voteze pentru a-și alege liderii, pot să organizeze acțiuni ce îi ajută să se cunoască mai bine, să interacționeze, să se dezvolte.

Capacitatea de a se dezvolta a unui elev este dată și de dorința acestuia de a învăța de la cei din jur, de atitudinea față de cadrele didactice. Dacă la ciclul primar și chiar gimnazial elevii trec printr-un proces intens de acumulare de cunoștințe, de înțelegere a unor fenomene sau acțiuni, în ciclul liceal elevii optează și se specializează pe anumite domenii, își dezvoltă capacitatea de a urmări, analiza și critica diferite procese cu un grad mare de complexitate, își formează și susțin păreri proprii despre disciplinele studiate.

Profesorul are un rol esențial în activitatea educațională prin contribuția la formarea personalității elevilor, la comportamentul lor în societate, la dezvoltarea lor ca indivizi și cetățeni. Transformările ce intervin în dezvoltarea societății influențează în mare măsură și activitatea școlii. Este evidentă creșterea cererii de educație, de educație permanentă, este necesară integrarea cât mai coerentă a învățământului în activități de cercetare și producție, adaptarea la cerințele tot mai complexe, diversificate și dinamice ale activității economice. Școala este obligată să-și revizuiască principiile, regulile, obiectivele, cerințele, structura, metodologia și modul de lucru, pentru a răspunde prompt exigențelor tot mai mari din cadrul societății.

Personalului didactic îi revine sarcina formativă pentru educarea tinerei generații, nu doar de instruire a elevilor. Schimbarea priorităților de la informativ la formativ, presupune o reorientarea întregului sistem de învățământ, în special sublinierea locului și rolului profesorului în acest sistem.

Profesorul este specialistul ce contribuie în mod decisiv la formarea viitorilor specialiști în toate sectoarele de activitate. Cadrul didactic ocupă o poziție cheie în programarea, organizarea, realizarea și evaluarea procesului educațional. Orice profesor realizează modele, proiecte educaționale, metode și procedee, este un inovator. O asemenea calitate îi solicită profesorului imaginație, grijă pentru detalii, abilitate, adaptarea la specificul fiecărui elev, inovație în toate împrejurările, nu doar în cadrul lecțiilor.

Orice elev este un unic și solicită o anumită atitudine pentru a se dezvolta în mod optim. Stabilirea condițiilor, metodelor, tratamentului și modalităților prin care fiecare elev se dezvoltă, își evidențiază talentul, înclinațiile, disponibilitățile și calitățile, posibilitatea de a obține succese, presupune descoperirea specificului fiecăruia.

Cadrul didactic trebuie să adapteze tehnologia educației la particularitățile fiecărui elev. Îndrumarea elevilor de-a lungul anilor de școală, pentru a se realiza pe deplin, este cea mai dificilă și importantă probă a unei acțiuni pedagogice reușite. Modelând personalitatea fiecărui elev, dezvoltând un bagaj de cunoștințe, profesorul este preocupat de descoperirea direcției optime de dezvoltare a acestuia, de încurajarea și stimularea a capacităților de împlinire personală.

Profesorul este astfel și specialistul ce acordă o asistență psihopedagogică calificată, indispensabilă pentru dezvoltarea multilaterală a fiecărui elev. Ajutând elevii să își aleagă tipul de studii și apoi profesia ce corespunde cel mai bine personalității lor, profesorul contribuie esențial nu numai la orientarea profesională, ci și la integrarea cu succes a absolvenților în activitatea profesională îmbinând cu atenție pregătirea teoretică cu cea practică.

Calitățile specifice fiecărui elev și trăsăturile de personalitate specifice profesorului ce constituie tabloul competențelor fundamentale, se împart în mai multe subcategorii după mai multe criterii. La nivel cultural al profesorului se pot evidenția capacitatea de dialog, capacitatea de a informa în mod obiectiv și capacitatea de a comunica cu ușurință. Un rol important îl are atitudinea critică și nedogmatică ce este caracterizată prin

virtuți civico-democratice.

În ceea ce privește aspecte ale civilizației tehnologice contemporane este importantă stăpânirea noilor tehnici folosite în sala de clasă, capacitatea de a găsi noi modalități de utilizare a acestora, capacitatea de a inova, de a propune îmbunătățirile necesare. Profesorul contemporan are o funcție științifică de cunoașterea a logicii și structurii disciplinei predate, de promovare a spiritului științific, fiind preocupat de propagarea culturii științifice. Activitatea profesorului este caracterizată de autoperfecționare și etică profesională, de capacitatea de autoorganizare, având o mentalitate deschisă și capacitatea de a observa și studia comparativ aspect și practici școlare din lume.

Profesorul trebuie să prezinte o atitudine experimentală, în scopul perfecționării continue a metodologiei și a modului personal de predare, trebuie să așeze interesele copiilor deasupra oricăror alte interese.

Pornind de la importanța învățământului, de la specificul profesiei și de la responsabilitatea ce revine profesorului în asigurarea dezvoltării optime a personalității, deducem faptul că domeniul didactic ar trebui să beneficieze de cei mai buni specialiști. Ei vor lucra cu omul în devenire, iar efectele muncii lor se răsfrâng asupra întregii vieți a elevului.

Bibliografie

1. Cristea S., *Pedagogie generală. Managementul educației*, Editura Didactică și pedagogică, București, 1996
2. Gliga, L. (coord.). (2002). *Standarde profesionale pentru profesia didactică*, București: M.Ed.C. – Proiectul de reformă a învățământului preuniversitar.

Rolul egalității de șanse din perspectiva dezvoltării economice

Diculescu Ribana-Filofteia

Liceul Tehnologic „Căpitan Nicoale Pleșoianu” – Structura Școala Gimnazială “Spiru Haret” Jud. Vâlcea

Conceptul de egalitate de șanse s-a dezvoltat în contextul transformărilor sociale, culturale și economice specifice secolului XX. Acest concept este corelat cu o serie de alte concepte, importante în contextul promovării drepturilor omului și a principiilor moderne privind dezvoltarea economico-socială. Egalitatea privind oportunitățile de dezvoltare, referitoare la educație, egalitatea în fața legii – toate acestea sunt la rândul lor concepte care completează și inter-relaționează cu egalitatea de șanse.

O problemă specifică egalității de șanse se referă la egalitatea de gen – necesitatea ca aceasta să se manifeste pe toate palierele vieții sociale și economice. În cadrul vieții sociale, femeilor și bărbaților nu li se acordă aceleași roluri, nu li se dezvoltă aceleași nevoi și interese. Nevoile, interesele și rolurile vor fi influențate de apartenența la o anumită clasă socială, de vârstă, cultură, orientare religioasă, sistemul politic sau economic din care fac parte indivizii.

În ciuda diferențelor enunțate, într-o societate modernă, bazată pe principii democratice este necesar ca egalitatea de șanse să se manifeste în mod firesc, indiferent de diferențele de gen, toate ființele umane având dreptul să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă folosirea oportunităților fără a fi limitate de roluri impuse, cu alte cuvinte, atât femeile cât și bărbații să aibă libertatea de a-și realiza în mod echitabil aspirațiile fără ca o categorie de gen să fie avantajată în detrimentul celeilalte. Astfel, promovarea conceptului de egalitate de șanse presupune eliminarea discriminărilor de orice fel, posibilitatea ca fiecare membru al societății să își poată utiliza liber potențialul uman pe care îl deține.

Promovarea principiilor specifice egalității de șanse, nediscriminării, au reprezentat o constantă la nivelul reglementărilor legislative dezvoltate în spațiul european. Prin intermediul unei suite de acte normative, Uniunea Europeană a urmărit implementarea acestor principii pe toate palierele vieții sociale, politice și

economice a statelor membre. Astfel, s-a putut dezvolta un cadru legal menit să asigure participarea deplină a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără discriminari din punct de vedere etnic, religios, al orientării sexuale sau a vârstei.

De-a lungul timpului, Uniunea Europeană a adoptat încă din 1975 o serie de directive privind aplicarea unor principii de egalitate vizând femeile și bărbații[2]. Astfel, directiva nr. 117 din 1975 stipula principiul egalității în ceea ce privește remunerația, fiind urmată în anul 1976 de directiva nr. 207 referitoare la principiul egalității de tratament între femei și bărbați referitor la accesul la angajare, formare profesională și promovare, condițiile de muncă. 4 ani mai târziu, este adoptată o nouă directivă – nr. 7 din 1979 care stipulează aplicarea progresivă a principiului egalității de tratament între bărbați și femei în domeniul securității sociale. Până în anul 2000, vor fi reglementate succesiv, prin intermediul a diverse directive o serie de aspecte referitoare la: egalitatea de tratament între bărbații și femeile care execută activități independente, inclusiv agricole, protecția maternității, îmbunătățirea securității și sănătății în muncă a gravidelor sau a femeilor care alăptează, concediul parental, egalitatea în domeniul ocupării și a diferitelor aspecte privind viața cotidiană, tratamentul egal al persoanelor fără discriminare referitoare la originea rasială și etnică etc.

În anul 2007, Uniunea Europeană a declarat Anul European al Egalității de Șanse pentru Toți, fiind stabilite cu această ocazie îndeplinirea a patru obiective de bază: creșterea gradului de conștientizare asupra dreptului la egalitate și nediscriminare, stimularea dezbaterilor referitoare la mijloacele prin care se stimulează creșterea participării în cadrul societății a grupurilor sociale care reprezintă potențiale victime ale discriminării, recunoașterea statutului de egalitate, promovarea unei societăți bazate pe o mai mare coeziune.

În continuare, politica Uniunii Europene a vizat combaterea activă a stereotipurilor referitoare la diferențele dintre bărbați și femei, modificarea comportamentelor, atitudinilor, normelor și valorilor care afectează în mod direct demnitatea umană.

De asemenea, o serie de acte normative mai recente au reglementat: accesul egal al femeilor și bărbaților la furnizarea de bunuri și servicii, stabilirea de programe comunitare privind ocuparea forței de muncă și solidaritatea socială, drepturile fundamentale ale cetățenilor UE – drepturi care stipulează și principiile egalității de șanse. În anul 2010, cu ocazia Zilei Internaționale a Femeii, Comisia Europeană a aprobat un document sub forma unei declarații – angajament prin care sunt enunțate și principiile de egalitate dintre femei și bărbați, principii care vor guverna activitatea Comisiei.

Educația reprezintă un proces complex care este destinat să ofere membrilor societății dezvoltarea și utilizarea potențialului intelectual și vocațional propriu la cele mai înalte nivele posibile. Egalitatea de șanse între genuri din perspectiva accesului la educație reprezintă o condiție esențială pentru progresul social actual, pentru afirmarea unor valori democratice.

Accesul la educație trebuie să se poată face liber, nerestricționat pentru diferiți indivizi și diferite grupuri sociale. Acest acces nu trebuie să fie îngrădit de nici un fel de bariere, problematica egalității în educație a fost văzută din perspectiva efortului de a diviza resursele educaționale în așa fel încât acestea să fie utilizate rațional și corect de către toți membrii societății.

Problematica accesului la educație poate fi analizată din perspectiva a 5 factori esențiali care influențează accesul efectiv: egalitatea din perspectiva resurselor, accesul la respect și recunoaștere, îngrijire, dragoste și solidaritate, putere.

Accesul la educație este strâns corelat în cadrul societății cu posesia resurselor economice necesare. Privarea de resurse economice, împiedică accesul la aceleași forme de educație, ulterior capitalul cultural oferit de către instituțiile de învățământ transformându-se în capital economic. Un individ care nu are acces la resurse economice nu poate accede la nivelurile cele mai înalte de educație și astfel nu poate achiziționa capital cultural care ulterior să îl transforme în capital economic. Dacă inegalitățile de gen sunt profunde și sunt puse în evidență pe piața forței de muncă, acest lucru poate afecta veniturile familiale și automat poate conduce la situații în care copii nu vor avea un acces neîngrădit la forme superioare de educație.

Eliminarea disparităților economice grave și intervenția statului prin asigurarea unui acces liber la servicii educaționale de bază poate oferi soluții pentru prima cauză a inegalităților în educație – accesul la resurse.

Un al doilea aspect important în gestionarea egalității în educație este reprezentat de oferirea în termeni echidistanți a respectului și a recunoașterii. Unele sisteme educaționale nu oferă posibilitatea recunoașterii diversității. Astfel, pot apare tratamente diferite în funcție de criterii referitoare la gen, religie, clasă, rasă,

etnie, vârstă etc. Aceste tratamente se concretizează în programe de învățământ diferite, stiluri pedagogice diferite. Din perspectiva inegalităților de gen, acestea se pot manifesta și în domeniul educațional, începând cu lipsa de atenție acordată în clasă, până la stimularea inegală a inteligenței personale a copiilor cu diferențieri pe genuri.

Soluțiile la aceste fenomene grave sunt date de intervenția în forță atât a instituțiilor statului abilitate să organizeze sistemele de învățământ, cât și a societății civile prin intermediul reprezentanților săi. Educarea copiilor și a tinerilor, precum și promovarea în rândul cadrelor didactice a ideilor referitoare la acceptarea diversității culturale și de gen reprezintă baza pentru soluționarea acestor situații.

Bibliografie

1. Legea nr.202/2002 privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați.
2. Ionescu I. - *Sociologia școlii*, Editura Polirom, Iași, 1997
3. Tancău C., Leca C. - *Educație referitoare la lege, drepturile și responsabilitățile omului/Ghidul profesorului - Europa pentru Europa*, București, 1997

Diferiți, dar egali

Mariana Leafă

Școala Gimnazială „Prof. Ion Vișoiu” Chitila Județul Ilfov

Dreptul la educație și dreptul la egalitate între bărbați și femei sunt drepturi fundamentale ale fiecărei ființe umane. Educația este sursa principală a eliminării inegalității de gen și unul dintre cei mai importanți factori care duc la posibilitatea de angajare pe piața muncii a femeilor și, astfel, la obținerea independenței economice a acestora.

Cu toate că în România fetele și băieții au acces în număr egal la educație, pe piața muncii nu se vede acest lucru deoarece rata abandonului școlar este mai mare în rândul fetelor, decât în rândul băieților. Acest lucru se datorează și faptului că fetele de etnie romă abandonează școala din cauza tradiției, ele căsătorindu-se de la vârste fragede.

Pare că ne mândrim cu semnarea multor convenții și tratate, astfel că România este semnatară, la fel ca majoritatea statelor Uniunii Europene, a multor tratate și directive ce cuprind aspecte legate de educație și egalitate de șanse. Legislația cu privire la egalitatea dintre femei și bărbați este vastă. Constituția României conține un articol în acest sens, legea educației naționale face referire în mai multe articole la interzicerea discriminării în învățământul superior pe criterii de sex, la echitate și etică academică. Ministerul Educației Naționale asigură, conform acestei legi, instruirea, pregătirea și informarea corespunzătoare a cadrelor didactice, la toate formele de învățământ public și privat pe tema egalității de șanse pentru femei și bărbați.

Atât autoritățile statului, cât și organizațiile neguvernamentale doresc să facă din egalitatea de gen o prioritate națională, dar, societatea civilă privește cu scepticism acest lucru. Se dorește obținerea de fonduri pentru introducerea perspectivei de gen în educație și eliminarea problemelor care periclitează accesul la aceasta.

Se propune formarea personalului didactic și a instituțiilor responsabile de învățământ, dar și formarea de experți din rândul societății civile care să ajute la învățarea și promovarea egalității de gen, publicarea de manuale care să atingă teme esențiale precum combaterea discriminării și stereotipurile de gen.

Un lucru necesar și care ar trebui să se întâmple în toate școlile din România este organizarea de dezbateri, ateliere, expoziții și alte acțiuni pe tema egalității de șanse în educație la orele de consiliere școlară, la cultură civică, la orele de dirigenție, prin metode interactive, care să ducă la schimbarea și/sau formarea mentalităților. Trebuie recunoscută și încurajată implicarea societății civile, a unităților de învățământ în proiecte educaționale. De asemenea, dreptul la participare al copilului în problemele care îl privesc trebuie

garantat de către familie, școală și comunitate.

Bibliografie

1. La promesse de l'UNESCO: „L'égalité des genres- une priorité globale”, 2014, sursă consultată pe 27 ianuarie 2017: <http://unesdoc.unesco.org/images/0022/002269/226923m.pdf>
2. Convenția cu privire la Drepturile copilului -1989

Abordarea integratoare a egalității de șanse

Dinică Luiza

Liceul Tehnologic „Căpitan Nicoale Pleșoianu” – Structura Școala Gimnazială “Spiru Haret” Jud. Vâlcea

Abordarea integratoare a egalității de gen (gender mainstreaming)– elementul esențial utilizat în definiția abordării integratoare a egalității de gen este punerea accentului pe procesele de elaborare a politicilor. Abordarea integratoare se referă la (re)organizarea procedurilor și reglementărilor uzuale, (re) organizarea responsabilităților și capacităților în scopul integrării perspectivei de gen în toate aceste proceduri, reglementări, responsabilități, capacități, etc. Se referă, de asemenea, la utilizarea expertizei de gen în elaborarea și planificarea politicilor, utilizarea analizei privind impactul de gen în acest proces, includerea consultărilor și participării grupurilor și organizațiilor relevante. Numai când toate aceste (pre)condiții sunt îndeplinite se poate afirma că procesul abordării integratoare este în curs de realizare.

Egalitatea între femei și bărbați este un drept fundamental, o valoare comună a UE, și o condiție necesară pentru realizarea obiectivelor UE de creștere economică, ocuparea forței de muncă și a coeziunii sociale. Cu toate că inegalitățile încă există, în prezent UE a făcut progrese semnificative în ultimele decenii în realizarea egalității între femei și bărbați. Aceasta este – în principal – datorită legislației de tratament egal, integrarea dimensiunii egalității de gen și măsurile specifice pentru avansarea femeilor; Aceste aspecte vizează accesul la ocuparea forței de muncă, egalitatea salarială, protecția maternității, concediul parental, de asigurări sociale și profesionale, securitatea socială, sarcina probei în cazurile de discriminare și de auto-ocupare a forței de muncă.

Principiul egalității de șanse între femei și bărbați a început să fie transpus în legislația și în politicile UE, urmărindu-se reglementarea vieții sociale a Statelor Membre din perspective economice. Astfel, egalitatea între femei și bărbați pe piața muncii s-a dovedit de importanță crucială în spațiul comunitar, plasând problematica egalității de șanse în centrul Strategiei Europene pentru Ocupare. Strategia Comunitară urmărește să combine integrarea perspective de gen în toate politicile și programele Comunității Europene concomitent (complementar) cu promovarea acțiunilor specifice în favoarea femeilor.

Ca și cetățeni cu drepturi depline, persoanele cu handicap au drepturi egale și au dreptul la demnitate, egalitate de tratament, de viață independentă și de participarea deplină în societate. Activarea persoanelor cu handicap de a beneficia de aceste drepturi este principalul scop al UE de strategie pe termen lung pentru includerea lor activă. Până în 2010, Comisia Europeană dorește să vadă îmbunătățiri în perspectivele de ocupare a forței de muncă, accesibilitatea și de viață independentă. Persoane cu handicap sunt implicate în proces, pe baza principiului european: „Nimic despre persoane cu handicap fără persoane cu handicap”.

UE promovează incluziunea activă și participarea deplină a persoanelor cu handicap în societate, în acord cu abordarea europeană a drepturilor omului referitoare la problemele de handicap. Drepturile persoanelor cu handicap este o problemă și nu o problemă de discreție.

Fondul Social European (FSE) este o sursă importantă de finanțare pentru activități destinate dezvoltării capacității de ocupare a forței de muncă și a resurselor umane. Este folosit ca o completare pentru politicile introduse în scopul realizării obiectivului de a promova oportunitățile de ocupare a forței de muncă pentru toți cetățenii, în cadrul unei societăți incluzive.

Scopul principal al FSE este acela de a sprijini măsurile care previn și combat șomajul, care contribuie

la dezvoltarea resurselor umane și prevăd integrarea socială pe piața muncii, astfel încât să promoveze un nivel ridicat al ocupării forței de muncă, egalitate de șanse pentru femei și bărbați, dezvoltare durabilă și coeziune economică și socială. În mod special, trebuie să sprijine măsurile luate în conformitate cu Strategia Europeană și Liniile Directoare privind Ocuparea Forței de Muncă.

Potrivit prevederilor OUG nr. 61/2008 privind implementarea principiului egalității de tratament între femei și bărbați în ceea ce privește accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii, prin principiul egalității de tratament se înțelege că nu va exista nicio discriminare directă bazată pe criteriul de sex, inclusiv aplicarea unui tratament mai puțin favorabil femeilor pe motive de sarcină și maternitate și că nu va exista nicio discriminare indirectă bazată pe criteriul de sex.

Abordarea integratoare implică, de obicei, o reorganizare a proceselor de elaborare și planificare a politicilor (programele, proiectele), pentru că, de cele mai multe ori, procedurile existente nu țin seama de diferențele de gen sau conțin prejudecăți legate de gen. În general, experții în strategii din instituțiile/organismele care elaborează politici afirmă că rezultatul muncii lor nu avantajează/dezavantajează nici unul dintre sexe (sunt neutre din punctul de vedere al genului) dar, în contradicție cu această supoziție, de multe ori a fost dovedit faptul că diferențele de gen nu sunt recunoscute ca atare și că deciziile se iau ținând cont de prejudecăți care favorizează perpetuarea inegalităților de gen deja existente. Abordarea integratoare ca strategie are drept scop contracararea în mod activ a acestui fapt și folosirea rolului factorilor decizionali în elaborarea politicilor tocmai pentru a promova relații echitabile între femei și bărbați.

În societate, femeile și bărbații nu au aceleași roluri, resurse, nevoi și interese. Nu participă în mod egal la luarea deciziilor. Valorile atribuite “muncii femeilor” și “muncii bărbaților” nu sunt aceleași; aceste diferențe variază de la o societate la alta, de la o cultură la alta și sunt denumite “diferențe de gen”.

Genul se referă la diferențele sociale dintre femei și bărbați care sunt învățate și care se schimbă în timp. Aceste diferențe variază mult în interiorul unei culturi și de la o cultură la alta. Genul este un instrument conceptual cu ajutorul căruia sunt analizate rolurile, responsabilitățile, constrângerile, șansele și nevoile bărbaților și femeilor în orice context. Rolurile și nevoile de gen sunt influențate de clasă, vârstă, rasă și etnie, cultură și religie și de mediul geografic, economic și politic. În orice context social, rolurile de gen pot fi flexibile sau rigide, asemănătoare sau diferite, complementare sau în conflict. Pe lângă diferențele dintre femei și bărbați, mai pot exista diferențe în cadrul aceleiași categorii în ceea ce privește nivelul socio-economic, puterea de decizie și vârstă.

Termenul de “gen” nu îl înlocuiește pe cel de “sex” care se referă doar la diferențele biologice (de exemplu, datele statistice sunt diferențiate pe sexe).

Constituția României, art. 4 alin. 2 și art. 16 alin. 1; Codul Muncii, art. 3-9; OG 137/2000 republicată privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare; Legea 202/2002 privind egalitatea de șanse între femei și bărbați; OUG 96/2003 pentru protecția maternității și Legea 210/1999 privind concediul paternal “nicio deosebire, excludere, restricție sau preferință, indiferent de: rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, gen, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

Bibliografie

1. Legea nr.202/2002 privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați.
2. Fii europene: promovează și susține egalitatea de gen! Ghid de educație civică pentru susținerea și promovarea egalității de șanse pentru femei și bărbați (2004). Centrul Parteneriat pentru Egalitate.
3. Ionescu I. - *Sociologia școlii*, Editura Polirom, Iași, 1997
4. Tancău C., Leca C. - *Educație referitoare la lege, drepturile și responsabilitățile omului/Ghidul profesorului - Europa pentru Europa*, București, 1997

Promovarea egalității de șanse prin educație

Prof. ing. Chiper Andreea Ramona

Societatea noastră trebuie să se orienteze spre o societate deschisă care asigură respectarea libertății, egalitatea de șanse, stimularea dialogului, a comunicării și a incluziunii. Școala va încuraja astfel dezvoltarea personală în contextul toleranței, acceptării reciproce. Mediul incluziv înseamnă acel mediu în care sunt bineveniți, protejați și educați toți copiii, indiferent de gen, caracteristici fizice, intelectuale, economice, lingvistice sau alte caracteristici.

Educația trebuie să se axeze pe fixarea unor direcții de acțiune, a unor strategii globale care să integreze soluții educaționale viabile în orizontul lung de timp.

Școala și comunitatea pot să faciliteze, prin conlucrarea lor, realizarea unui echilibru între schimbare și continuitate, între individ și comunitate.

Pentru a se defini ca promotor al parteneriatului școală-comunitate, educația actuală trebuie să se axeze în special pe formarea resurselor umane în spiritul colaborării, în practicarea unui management participativ prin implicarea părinților și a comunității locale în viața și preocupările elevilor.

Interdisciplinaritatea poate fi privită ca o verigă de baza în acest parteneriat școală-familie, mai ales în mediile dezavantajate. De asemenea, în cadrul resurselor de care dispune școala, profesorii, ca resurse individuale sau de grup, au o reală contribuție în realizarea obiectivelor ce țin de crearea și menținerea unui climat pozitiv în clasă, înlăturarea eventualelor dificultăți care pot să intervină în comunicare sau menținerea unei anumite direcții a educației incluzive.

Pentru a înțelege mai bine incluziunea, personalul școlilor are nevoie de un vocabular comun. Cu toate că termenii de incluziune și integrare sunt adesea utilizați cu același sens, de fapt aceștia se referă la practici distincte.

EXEMPLU DE BUNĂ PRACTICĂ PROIECT EDUCAȚIONAL

“ESTETICA ȘI ÎNTREȚINEREA CORPULUI UMAN”

Instituții participante: Salon Ramely Suceava, Salonul Michelle, Centrul Școlar de Educație Incluzivă Suceava, Colegiul Național Economic *Dimitrie Cantemir* Suceava, Colegiul Tehnic *A. I. Cuza* Suceava, Asociația Dum Spiro Spero.

Coordonatori: prof. Neofet Gabriela, prof. Pășnicuțu Bianca, prof. Chiper Andreea Ramona

Grupurile țintă: 15 elevi CSEI Suceava

15 elevi Colegiul Economic *Dimitrie Cantemir* Suceava

15 elevi Colegiul Tehnic *A. I. Cuza* Suceava

Elevii au vârste cuprinse între 15 și 18 ani.

Locul desfășurării :

- Atelier de cofatură Colegiul Economic *Dimitrie Cantemir* Suceava și Colegiul Tehnic *A. I. Cuza* Suceava;
- Salon Ramely Suceava;
- Salon Michelle Suceava
- Săli de clasă din instituțiile partenere.

Scop:

Copilul cu cerințe educative speciale are probleme similare cu cele ale unui copil obișnuit, suprapuse de altele specifice. Terapia ocupațională are drept scop ajutorarea oamenilor să își recâștige independența în majoritatea ariilor de existență; această terapie îmbunătățește abilitățile cognitive, fizice și motrice ale persoanelor cu dizabilități și contribuie la creșterea [încrederii de sine](#) și la reintegrarea socială a unui individ. Principalele ocupații ale unui copil sunt joaca și învățatul. Terapeuții vor evalua abilitățile copiilor de a se juca, performanțele școlare și activitățile de zi cu zi pentru a le analiza comparativ cu standardele adecvate grupelor

de vârsta ale acestora.

OBIECTIVE GENERALE

- 1) stimularea responsabilității în diverse situații de viață ;
- 2) independența și capacitatea de a reacționa adecvat în diversele situații de viață cotidiană;
- 3) formarea deprinderilor de autoîngrijire și igiena personală;
- 4) dezvoltarea abilităților de muncă, joc, petrecerea timpului liber;
- 5) educarea și dezvoltarea capacităților cognitive;
- 6) dezvoltarea și antrenarea motricității;
- 7) formarea imaginii și stimularea încrederii în propria persoană;
- 8) dezvoltarea abilităților de relaționare interpersonală;
- 9) cultivarea deprinderilor de muncă;
- 10) cultivarea autocontrolului și expresivității personale;
- 11) educarea capacității de reacție la diverse situații de viață;
- 12) sprijinirea relațiilor interpersonale;
- 13) educarea capacității de acțiune în funcție de constrângerile și resursele de mediu;

OBIECTIVELE PROIECTULUI:

- îmbunătățirea motricității fine și grosiere;
- dezvoltarea abilităților de viață independentă;
- dezvoltarea abilităților de a se juca cu plăcere cu o altă persoană;
- dezvoltarea abilităților de a se deschide emoțional și de a-și exprima propriile trăiri și dorințe;
- diminuarea stresului și a anxietății (specifice în special celor cu TSA);
- învățarea bazelor comunicării cu o altă persoană;
- stabilirea unei legături cu o altă persoană;
- diminuarea efectelor secundare ale disfuncției de integrare senzorială, inclusiv anumite stereotipii;
- învățarea construirii unui joc, a unei povești etc. descoperind propriile limite și capacități;

Calendarul activităților:

Denumire activitate	Descriere activitate	Perioadă de desfășurare
Împreună vom reuși	Activitate practică în salon Activitate de socializare	Octombrie 2018
Tendențe noi în modă și coafură	Vizionare de film didactic pe tema aleasă	Noiembrie 2018
Moda de sărbători	Activitate practică în salon Prezentări ppt	Decembrie 2018
Machiaje și coafuri de primăvară	Activități practice în salon	Martie 2018
Paradă de coafuri de seară	Activitate practică în salon Expoziție de manechine	Aprilie 2019
Vreau să știu, vreau să învăț	Întâlnire cu invitați din partea saloanelor partenere	Mai 2019
Știu mai multe , sunt mai bun	Diseminare rezultate proiect Prezentări	Iunie 2019

Bibliografie

1. <http://www.tribunainvatamantului.ro/parteneriatul-educational-scoala-comunitate/>
2. <https://scoala9.ro/clasa-si-comunitate/184/>
3. <https://edict.ro/parteneriatul-scoala-familie-comunitate/>
4. <https://www.scribd.com/doc/140584060/Rolul-Scolii-in-Comunitate>

Diversitate culturală în școală

Chirilă Aurora

Liceul Teoretic "Decebal" Constanța

„Toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și drepturi. Ele sunt înzestrate cu rațiune și trebuie să se comporte unele față de altele în spiritul fraternității.”

Declarația Universală a Drepturilor Omului

Societățile moderne au ales să acorde copiilor șanse egale de a atinge orice poziție în societate. Această opțiune este, încă, un deziderat ideal, ea nu este suficient instalată în practică.

Școala are rolul de a forma indivizi adaptați și adaptabili la mediul social propriu unui cadru temporal și spațial delimitat. Educația este astfel procesul prin care indivizii învață să funcționeze în mediul lor social, prin transmiterea normelor sociale și a regulilor explicite sau implicite ale culturii naționale.

„Cine spune intercultural spune, în mod necesar, plecând de la sensul plener al prefixului : interacțiune, schimb, deschidere, reciprocitate, solidaritate obiectivă. Spune, de asemenea, dând deplinul sens termenului cultură: recunoașterea valorilor, a modurilor de viață, a reprezentărilor simbolice la care se raportează ființele umane, indivizii sau societățile, în interacțiunea lor cu altul și în înțelegerea lumii, recunoașterea importanței lor, identificarea interacțiunilor care intervin simultan între multiplele registre ale aceleiași culturi și între diferite culturi”¹. (Micheline Rey)

Școala trebuie să construiască diverse strategii pentru abordarea multiplă a diversității culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru a ajuta cadrele didactice să învețe culturile elevilor; utilizarea valorilor etnice pentru producerea unor schimburi culturale și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; înlăturarea prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și grupuri de elevi.

Diversitatea este esența multiculturalității, ea ne prezintă diferențele dintre culturi și totodată frumusețea de a le găsi în același loc. Astăzi multiculturalitatea se bazează pe toleranță, susținere și plăcerea de a te vedea înconjurat de un tumult de idei, concepte, credințe și personalități formate de medii culturale cu totul și cu totul diferite. Multiculturalitatea o întâlnim oriunde am privi sau la orice conversație am lua parte. De ce? Simplu, pentru că omul de astăzi este alcătuit dintr-un amestec de influențe provenite din cultura și modul de viață al celor care îl înconjoară și, de cele mai multe ori, aceștia provin din etnii diferite și au principii care sunt caracterizate prin diversitate

Educația pentru diversitate este un răspuns la aceste probleme cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității. Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor.

Prin urmare, pentru o bună conviețuire a devenit necesară implementarea educației interculturale în programe educaționale, pentru că este necesar să se prevină conflictele interetnice, prin promovarea toleranței, a egalității de șanse între membrii aceleiași comunități.

Diversitatea în școală mai poate însemna și anumite activități extrașcolare care au rolul de a deschide orizonturile tinerilor și sunt un factor cheie în diversitate deoarece reprezintă un moment prielnic pentru ca elevii să se cunoască mai bine între ei și să învețe să lucreze împreună pentru a-și atinge scopurile.

Pentru că în școală sunt copii de diferite etnii (români, romi, turci, aromâni) și pentru că influența adulților (părinți, bunici, alți membrii ai familiei)

este foarte mare, important este ca această educație interculturală să se realizeze și prin aceștia, cooptându-i ca parteneri în scopul vizat.

Proiectul ”Diversitatea – O șansă în plus pentru viitor” gândit și implementat de către Ministerul Educației Naționale, în parteneriat cu Asociația ”Divers” este un exemplu concret de activitate prin care profesorii își pot îmbunătăți ei înșiși perspectiva asupra diversității și metodele prin care să introducă educația pentru diversitate în școli.

O condiție esențială pentru participare este aceea ca producția artistică să oglindească interacțiunea dintre culturi și nu să reproducă doar elemente separate ale fiecărei culturi. Acest lucru necesită creativitate și interacțiune din partea întregii echipe, pentru a se reflecta colaborarea membrilor acesteia.

Elevii prezintă viziunea lor asupra diversității, a tradițiilor etniilor pe care le reprezintă. Duc folclorul în viitor.

Prezentarea trecutului, folclorului, normelor morale, din structura grupurilor diverse nu poate aduce decât recunoaștere și bucurie pentru cei care se dezvăluie cu ce le aparține și îmbogățirea

spirituală a celor care primesc cunoștințe din partea semenilor.

Elevii participanți au conștientizat faptul că trebuie să fie promovate și să împărtășească celorlalti valorile și tradițiile etniei din care fac parte.. Pregătirea pentru concurs în echipe aduce ca un rezultat în plus învățarea mecanismelor lucrului în echipă, dezvoltarea aptitudinilor de comunicare interpersonală și al unui climat de încredere favorabil obținerii de rezultate. Toate acestea pregătind o generație nouă care prin înțelegerea diversității se pregătește inclusiv de a face față provocărilor viitoare care o așteaptă la părăsirea școlii.

Ca profesor participant la un astfel de proiect, am conștientizat că prin activități organizate cu copiii,

scopim puțin din zona lor de confort și desprinși de stereotipurile cu care cresc, de multe ori ei sunt mai toleranți decât noi, adulții și mai dispuși să accepte diversitatea, în pofida prejudecăților pe care le au adesea din familie.

Diversitatea culturală implică intersectarea mai multor tradiții și obiceiuri, dar de asemenea necesită și abordarea unei atitudini de acceptare reciprocă, fără de care conviețuirea ar fi imposibilă. Esențial este deci să realizăm faptul că varietatea nu determină excluderea specificului, ci dimpotrivă, nu face decât să evidențieze contrastul dintre autentic și preluat.

Unitatea se va menține deci, poate chiar mai evidentă atunci când avem de-a face cu diversitatea, care este precum a afirmat William Cooper „însăși condimentul vieții, ce-i dă întreaga sa savoare”.

Bibliografie

1. Ciobanu, O, Cozărescu, M. (coord.), Manual de educație interculturală, Editura ASE, București, 2010;

2. Cozma, T.(coord.) - "O nouă provocare pentru educație: interculturalitatea", Editura Polirom, Iași, 2001;
3. Cucuș, C.: Educația. Dimensiuni culturale și interculturale, Ed. Polirom, Iași, 2000
4. Dasen, P, Christiane Perregaux, Micheline Rey.---, „Educația interculturală”, Experiențe, politici și strategii, Polirom, Iași, 1999;

(Endnotes)

¹ Micheline Ray – "De la logica "mono" la logica de tip "inter". Piste pentru o educație interculturală și solidară , în Educația interculturală. Experiențe, politici și strategii, Polirom, 1999, pag 134

Educația interculturală-promovarea egalității de șanse

*Prof. Dimoiu Luminița
Liceul Preda Buzescu, Berbești, jud. Vâlcea*

Educația interculturală trebuie să țină cont de diferitele stiluri de viață, să se adapteze la nevoile și interesele fiecăruia dar să fie elaborată și configurată pe principiul participării egale a tuturor celor implicați în procesul educativ. În acest scop, trebuie să existe spații în care imigranții și oameni cu diferite culturi să aibă posibilitatea de a se implica.

Educația interculturală este cea care susține integrarea socială a grupurilor minoritare în mod „pașnic” fără ca acestea să fie nevoite să renunțe la propria identitate. În cadrul culturilor mozaicate de astăzi trebuie să acceptăm ideea că orice grup socio-cultural poate contribui la îmbogățirea vieții comunitare, prin schimbul de elemente identitare, prin dialog și implicare a tuturor membrilor comunității multiculturale. Educația interculturală își propune să pregătească indivizii și societățile pentru o mai atentă deschidere spre dimensiunea culturală a existenței lor.

În condițiile sporirii contactelor, interacțiunilor posibile, se pot decela două mari seturi de obiective ale școlii interculturale:

- Păstrarea și apărarea diversității culturale a populației școlare

Școala, ca instanță de transmitere a valorilor, se va centra pe pluralitatea culturilor pe care mediul multicultural îl presupune. Trebuie evitată instituirea primatului unei culturi asupra alteia. Acest obiectiv presupune două aspecte: pe de o parte, vizează adaptarea educatului la mediul propriu, al regiunii, orașului, culturii sale particulare, cu toate trăsăturile, iar pe de altă parte, acest tip de școală își propune să asigure adaptarea educatului la mediu în condițiile coexistenței mai multor grupuri culturale. Se cer a fi vizate atât culturile familiale, cât și cele înconjurătoare, ambientale. Trebuie vegheat ca școala să nu defavorizeze o cultură sau alta, în numele unor relativisme explicite.

- Prezervarea unității școlii

Specificitatea școlii interculturale, privitor la atitudinile asimilaționiste sau multiculturaliste, constă în aceea că ea refuză să rămână închisă în false alternative, promulgând varianta culturii conjugate, a interacțiunii culturale. Acest tip de cultură își propune să privilegieze toate culturile ambientale, să le evidențieze pe toate, în diferențele specifice, cu bogățiile indispensabile. Civilizația construită de școală nu se prezintă ca o entitate fixă, cu o structură definitivă.

Aceste două seturi de obiective îngăduie specificări materializate în conduite interculturale concrete, precum:

1. Deschiderea spre altul, spre străin, spre neobișnuit. Această deschidere este dificilă, pentru că ne obligă să ne punem la încercare încrederea în noi, propria noastră viziune despre lume. Dar această interogativitate constituie un preambul indispensabil pentru capacitatea de a trăi experiențe noi.

2. Aptitudinea de a percepe ceea ce ne este străin. Avem obiceiul de a aranja ceea ce este străin după

grile de lectură ce ne sunt proprii, de a nu percepe pe altul decât prin modul obișnuit de a simți sau a gândi.

3. Acceptarea celuilalt ca fiind altul. În întâlnirea cu alteritatea, avem obiceiul de a-l interpreta pe altul ca fiind similar sau identic, fie de a-l percepe ca pe un dușman și a ne îndepărta de el.

4. Trăirea situațiilor ambigue, ambivalente. Situațiile ambivalente ne derutează. Nu dorim ambiguitate. Ea ne provoacă frică. Aceste trăiri pot constitui preambulul acceptării diferitului.

5. Aptitudinea favorabilă de a experimenta. În linii generale, pretindem rețete, reguli bine fixate. Doar așa ne simțim în siguranță. Este posibil să ne apropiem de altul având curajul de a experimenta, explorând moduri existențiale diferite.

6. Alungarea fricii față de altul. Sentimentul de xenofobie face parte din zestrea cea mai veche pe care istoria ne-a transmis-o. Această frică trebuie să dispară pentru a-l primi pe celălalt.

7. Capacitatea de a pune în discuție propriile norme. Privirea spre altul este determinată de sistemul referențial socio-cultural, care ne transformă comportamentul. Cu cât ne dovedim mai incapabili să ne recunoaștem propriul sistem de referință, cu atât rămânem orbi sau insensibili față de ceilalți.

Egalitatea diferențelor trebuie să fie baza educației interculturale. Pentru a acorda oportunități și posibilități egale tuturor culturilor, pentru dezvoltarea fiecărei culturi și identități educația interculturală trebuie să respecte diferențele și să promoveze egalitatea. Acest lucru contribuie la depășirea inegalităților sociale.

Pentru o educație interculturală democratică, participanții la procesele educative au dreptul să contribuie la definirea tipului de educație pe care îl doresc. Trebuie, de asemenea, să existe spații în care să fie posibilă participarea pe principiile egalității.

Programa trebuie să conțină o abordare interculturală, bazată pe valori ca: solidaritatea, egalitatea și respectul față de diversitate. Din acest punct de vedere, educația interculturală trebuie să constituie baza luptei împotriva rasismului.

Problematica politicilor culturale, lingvistice, religioase și a diversității etnice ar fi mult prea simplist pusă dacă s-ar reduce doar la combaterea discriminării, rasismului, excluderii sociale și politice a minorităților etnice și religioase din interiorul statelor membre ale Uniunii Europene și toate acestea să se numească, simplu „învățare interculturală”.

Se resimte, așadar, nevoia unei puternice politici antidiscriminatorii, a recunoașterii grupurilor minoritare etnice și religioase (cu diversitatea moștenirii lor culturale), a unei oferte de participare democratică a acestora, a încurajării lor spre identificare sau cel puțin spre a simți sensul apartenenței la țara în care s-au stabilit. Luând în considerare, din punct de vedere istoric conceptele asupra migrației și integrării, dezvoltate de țările vest-europene, concluzia amară la care s-a ajuns este că niciunul din aceste concepte nu a funcționat atât de bine încât să genereze acest „sens al apartenenței”, nici cel puțin pentru a doua sau a treia generație de emigranți.

Desigur că sunt exemple de „bună integrare” a migranților, prin prisma criteriilor vizibile, cum ar fi succesul în carieră sau competența lingvistică, dar mulți minoritari etnici și migranți nu se simt confortabil în cultura țării gazdă, deoarece competențele lor multiculturale nu sunt recunoscute și apreciate.

Deși pare evident că societățile, adoptând principiul diversității, au nevoie de un cadru politic corespunzător dezvoltării învățării interculturale ca normă practică, se regăsește doar în unele țări – în acestea în grade diferite – o tentativă de schimbare a paradigmei de la politicile integraționiste, care forțază asimilarea la o politică globală a recunoașterii reale a diversității culturale și religioase și a pregătirii unui spațiu al dezbaterii interculturale pe baze incluzive.

Pentru mulți oameni, cărora nu li s-a permis sau n-au fost formați în a-și și dezvolta capacitatea de gândire critică, învățarea interculturală nu va fi ușoară. Oricum, cea mai importantă concluzie pentru cei angajați în procesul de formare și educare este aceea că achizițiile de cunoștințe, formarea priceperilor și deprinderilor și modelarea atitudinilor culturale trebuie să se desfășoare interactiv. Deși fiecare individ tinde să se concentreze asupra propriei identități culturale sunt potențialități pentru o „învățare transformativă”.

Bibliografie

1. Marcus, S., Componenta didactică, Ed. All București
2. Șchiopu, U (1997), Dicționar de psihologie, Ed. Babel, București
3. Cucoș, C.(2005), Educația. Dimensiuni culturale și interculturale, Ed. Polirom, Iași

Educația incluzivă-baza egalității șanselor în sistemul educațional românesc

*Prof. învă. primar Dumitrescu Corina Elena
Școala Gimnaziala Budești, Vâlcea*

Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu.

Discriminarea în educație și pe piața muncii creează indivizi neadaptați condițiilor sociale, care nu fac față cerințelor, fie că este vorba despre femei, romi, persoane cu dizabilități sau alte grupuri vulnerabile. Pentru un stat, asta înseamnă că, în loc să formeze cetățeni care să contribuie la dezvoltare, formează cetățeni care devin cazuri sociale. Așadar, există un avantaj economic al aplicării principiilor egalității de șanse.

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii:

*dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor;

*nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități;

*școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă.

Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă. Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc. Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii. De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate.

Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați. Societatea

contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate.

Copiii cu dizabilități fizice sau în scaun rulant au nevoie de amplasarea rampelor de acces, eventual a unor lifturi; este fundamental ca, atunci când avem un copil cu dizabilități motorii în școală, sala în care învață să fie menținută mereu la parter. De asemenea, cabinetele medical, psihologic, de științe, de informatică sau limbi străine trebuie amplasate din start la parterul clădirii, pentru a sigura accesul facil al copilului. Situația în care este cărat pe scări zilnic de părinți / frați / colegi îl pune pe copil într-o situație umiltoare, de a fi continuu în situația de a cere ajutor. Pentru a funcționa ca orice alt elev, va avea nevoie de o toaletă accesibilizată și dacă tabla din clasă este prea sus, fie va fi coborâtă, fie va scrie pe o tablă mai mică, a lui. Pentru copiii cu deficiențe de auz este fundamentală comunicarea preponderent scrisă, mai ales când programa școlară e încărcată și foarte diversă și trebuie să acumuleze rapid informații. Așezarea sălilor de clasă în cerc îl va ajuta să-și înțeleagă colegii, prin labiolectură (citirea de pe buze). Pentru cei cu auz parțial, profesorii se vor asigura că în clasă este puțină gălăgie, vor vorbi mai tare și clar.

Copii cu deficiențe de vâz au nevoie de instalarea unor bare, metalice sau de lemn, de-a lungul traseelor pe care trebuie să le parcurgă zilnic (intrarea în școală –sala de clasă – toaletă – cabinete specializate – ieșire de urgență etc). Ideal este să fie așezați în bancă mai aproape de ieșirea din clasă, pentru a le facilita deplasarea. Pentru cei cu deficiențe severe de vedere, există diferite tipuri de accesibilizare: imprimanta care poate printa toate documentele în limbajul Braille, hardware și software care dispun de sinteze vocale, tastatură cu sonorizare etc., iar școala trebuie să permită copiilor accesul cu propriile echipamente și să le permită utilizarea extensivă, în timpul notării, rezolvării exercițiilor și testelor. Este importantă păstrarea băncilor în aceeași ordine, astfel încât copilul fără vedere să nu fie nevoit să se adapteze la trasee diferite adeseori, ceea ce îl va face nesigur.

Pentru copiii cu alte tipuri de dizabilități (psihice, intelectuale) nu este necesară accesibilizarea fizică, însă accesibilizarea metodelor, tehnicilor de predare și testare, utilizarea planurilor de intervenție personalizate (PIP), a unor materiale speciale (fișe de lucru dedicate, computer) și colaborarea cu specialiștii sunt fundamentale. Un copil cu autism are dreptul să vină însoțit de un shadow, un asistent care îi asigură sprijin continuu personalizat, care va colabora cu învățătorul sau cu profesorii pentru a găsi cele mai bune metode, astfel încât copilul să acumuleze cunoștințe. Este necesar să nu se ridice foarte mult tonul în general, pentru a nu panica elevul cu autism și utilizarea unor materiale speciale și a unor metode adaptate caracteristilor sale, astfel încât învățarea să fie ușoară. Copiii cu Sindrom Down, de pildă, sunt foarte afectuoși și au nevoie continuă de încurajare și mângâiere. Chiar dacă nu vor fi „elevi de nota 10”, dacă profesorii se folosesc de materiale didactice special concepute și metode adaptate de predare și testare (insistarea pe sincretic mai mult, până reușesc abstractizarea), copiii cu Down pot finaliza cu succes gimnaziul sau liceul.

Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă. Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor.

Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru a ajuta profesorii și directorii să învețe culturile elevilor; utilizarea conflictelor etnice pentru producerea unor schimburi culturale și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; facilitarea succesului tuturor prin asigurarea accesului egal și eficient la instituția școlară; înlăturarea prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și grupuri de elevi.

Bibliografie

1. D.E. Tudose (coord.), B. Bursuc, A. Popescu- Managementul Clasei. Ghid pentru învățători și profesori, UNICEF, Centrul Parteneriat pentru Egalitate 2007
2. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
3. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
4. Verza E., Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Egalitatea de șanse - o prioritate a învățământului actual

Prof. Becheanu Maria Ramona

Prof. Popescu Mihaela

Școala Gimnazială „Anton Pann” Jud. Vâlcea

Egalitatea de șanse, la nivel educațional înseamnă oferirea de “opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, “o educație pentru toți și pentru fiecare” (*Reuchlin, 1991*), o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice -evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea -care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială (*Husén, 1975*)¹³”. Politicile de egalizare de șanse mizează pe formarea unor competențe de bază pentru toți copiii, combătând exclusiunea socială și selecția ca mod de departajare între copii și aduc în educația formală tehnici non-formale pentru a întări procesul de învățare. De asemenea, aceste politici au urmărit extinderea învățării dincolo de educația considerate până atunci standard, prin apariția programelor de tip a doua șansă pentru cei care au abandonat școala timpuriu sau nu au făcut-o deloc.

Incluziunea în clasă și în școală

Incluziunea presupune un set de politici, măsuri sau acțiuni al căror scop este ca cel dezavantajat / grupul defavorizat să se simtă și să devină egalul tuturor. Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă.

Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor. Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă.

Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu. Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament

imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc.

Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii. De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate.

Școala trebuie să fie într-o permanentă colaborare cu familiile elevilor (pentru a discuta eventualele probleme de natură comportamentală, materială sau socială și pentru a se găsi soluții care să ducă la rezolvarea acestor probleme), cu centrele de plasament sau cu orfelinatele, în cazul copiilor orfani (pentru a aduce la cunoștința acestora abaterile școlare ale elevilor și pentru a afla despre modul lor de viață în aceste instituții, activitățile extrașcolare în care sunt implicați etc).

Pentru elevii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate de unitatea de învățământ, școala încearcă, printr-un parteneriat cu primăria și prin semnarea unui contract cu o firmă de transport, să le asigure transportul zilnic spre cea mai apropiată unitate de învățământ.

Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor. Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă.

Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate. Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă.

Rolul școlii este de a-i învăța pe tineri cum să conviețuiască într-o lume marcată de diferențe lingvistice, culturale sau sociale, prin acceptarea acestora, dar și prin identificarea și însușirea valorilor care îi unesc. Cel mai adesea prezența oamenilor diferiți conduce la dezinteres și indiferență, ceea ce în cele din urmă nu înseamnă altceva decât o formă de discriminare. Ea se manifestă și în educație.

Copiii cu diverse dizabilități, copiii de etnie rromă, elevii emigranți sunt adeseori marginalizați de către colegi, dar cadrele didactice trebuie să realizeze anumite activități în care să se integreze și copiii menționați anterior, deoarece prejudecățile unor profesori sau elevi pot genera un comportament discriminatoriu.

Putem realiza incluziunea copiilor dezavantajați sau din grupurile vulnerabile prin intervenții / acțiuni de tip:

1. **Comportamental:** De exemplu, prevederi de tip “cod de conduită” în regulamentul clasei, dacă există, sau al școlii; acestea ar trebui să se refere la comportamentul acceptat față de copiii care fac parte din grupurile vulnerabile, la utilizarea sau neutilizarea unor termeni considerați jignitori (“nebun”, “handicapat”, “poponar”) și ar trebui să se aplice atât cadrelor didactice și personalului auxiliar, cât și elevilor.

Exemplu:

Deși în regulamentul școlii nu era prevăzut, profesoara „X”, observând că mai mulți colegi de la clasa

a VIII-a o șicanează pe Andrada că e “băiețoaică”, că “e pe invers”, a decis, pentru a-și putea continua orele, să deschidă cu elevii discuția orientării sexuale, explicându-le că este ceva doar neobișnuit, dar nu anormal. Apoi i-a rugat pe fiecare să menționeze ce anume au diferit față de ceilalți, astfel încât copiii au descoperit că fiecare dintre ei era un pic diferit (unii foarte înalți, altul gras, o fată avea strabism, o colegă făcea scrimă etc). Au conchis împreună că diferențele sunt peste tot și că, dacă nu ar fi așa, ar trebui să arate toți la fel, să le placă exact aceleași lucruri, să aibă aceeași voce, același sex etc. Mulți dintre copii au spus că ar fi plictisitor, alții că ar fi “urât”, dar toți erau de acord că nu le-ar fi plăcut. În urma discuției diferența pe care o văzuseră inițial la Andrada a scăzut în importanță.

Orice copil din grupul vulnerabil va fi în mod obligatoriu implicat în activitățile clasei, în rezolvarea sarcinilor de grup, în jocuri, iar rezultatele sale vor fi valorizate în fața grupului. Învățătorul, dirigintele, psihologul școlii, profesorii de civică, dar și orice alt profesor sau angajat din personalul auxiliar poate propune exerciții de creștere a coeziunii de grup, menite să ducă la mai buna înțelegere între membrii grupului clasei.

2. Comunicațional: În timpul interacțiunii cu elevii din grupuri vulnerabile sau în interacțiuni cu terți profesorii vor evita orice elemente de limbaj sau termeni care ar putea răni sau jigni copilul, precum și orice categorisire în funcție de sex, rasă, etnie, clasă socială, nivel de venit, religie sau orientare sexuală, astfel încât copilul să se simtă valorizat pentru ceea ce realizează, nu pentru ceea ce nu a ales și nu poate controla. Colegilor tipici nu trebuie să li se ascundă problema unui copil atipic (de pildă, cu dizabilități), se va discuta deschis cu ei, li se va răspunde la întrebări, însă ideal este să nu se insiste asupra problemelor și profesorul / dirigintele, de comun acord cu părinții, să mute accentul de pe problemă pe progrese și realizări. În cazul unor copii care provin din medii sărace, de pildă, se poate accentua progresul, în ciuda unor condiții dificile de viață.

Exemplu :

În cazul elevilor provenind dintr-o minoritate etnică din clase majoritare, etnia trebuie valorizată. De pildă, în cadrul discuțiilor despre portul tradițional românesc sau a discuției unor tradiții, la studierea unor texte literare, copilul rom poate deveni resursă pentru cunoașterea comparativă: e corect să fie întrebat cum e în comunitatea lui, care e portul, ce semnificație are, ce obiceiuri sunt diferite etc.

3. Fizic. Accesibilizări fizice în cazul copiilor cu anumite tipuri de dizabilități.

4. Educațional: Consultarea familiilor și a specialiștilor care îngrijesc copiii cu anumite tipuri de dizabilități în procesul educativ. Utilizarea resurselor specializate, de tip ONG, pentru probleme specifice ale copiilor cu dizabilități, pentru abordarea educației de gen sau a educației copiilor aparținând minorităților etnice, religioase sau sexuale. ONG-urile pot ajuta cadrul didactic să înțeleagă mai bine anumite probleme, nevoi și au experiență în a aborda obstacole de diverse tipuri. Utilizarea materialelor educaționale, metodelor de intervenție școlară, tehnicilor de testare și urmărire a evoluției specific pentru copiii cu CES, dar și în cazul copiilor care provindin medii sărace, ai căror părinți / aparținători sunt analfabeți. Acești copii au nevoie de îndrumare suplimentară de la școală pentru a recupera “handicapul cultural” și au nevoie de o predare atractivă, de metode creative de transmitere a informațiilor.

Exemplu:

După ce o învățătoare a părăsit clasa formată din copii majoritar romi, dintr-o comunitate marginală, extrem de săracă, spunând că nu se poate lucra cu ei, a venit o altă învățătoare. Cea de-a doua și-a dat seama că le este greu copiilor să stea în bancă timp de 50 de minute, astfel încât a introdus o pauză suplimentară de 5 minute în care aveau voie să se plimbe. A introdus ca recompensă “bulinele”, niște cercuri colorate de carton și fiecare copil putea vedea pe perete cum se înmulțesc bulinele pe măsură ce se comporta frumos. La comportamente indezirabile, “fugea câte o bulină”, astfel încât copiii au devenit avizi să le păstreze. Pentru predare, a început să utilizeze mai multe imagini, obiecte de rescompensă: de pildă, pentru învățarea și utilizarea corectă a literei B –câte o bomboană, pentru teme –imagini colorate, decupate din reviste. Inițial, copiii au învățat pentru bomboane, cartonașe colorate, mere sau decupaje din reviste, însă ulterior au căpătat pur și simplu obiceiul de a se strădui să asculte explicațiile, de a participa activ și de a-și face temele.

Copilul cu dizabilități în societate

Dizabilitatea atrage atenția celor din jur, însă informarea corectă a comunității locale și școlare poate transforma această atenție într-una pozitivă, care servește ca punct de pornire pentru acțiunile de includere socială și școlară pentru copil. Adaptarea copilului cu dizabilități la mediu este cu atât mai ușoară cu cât cei din jur mențin atenția pe nevoile lui și există un efort comun în a crește confortul acestuia. Efortul este cu atât mai mic, cu cât el este împărtășit de cât mai mulți membri ai comunității: familia, prietenii, copiii, cadrele

didactice, specialiștii și comunitatea locală în general.

Egalitatea de șanse pentru cei cu dizabilități

Persoanele cu dizabilități au un acces mai dificil la educație și ca urmare un număr mai mare dintre acestea au un nivel de școlarizare mai scăzut cu implicații asupra ocupării. Conform unui studiu al Societății Academice din România¹⁶, Procentul persoanelor cu dizabilități neșcolarizate este de 7 ori mai mare decât media națională. Abandonul școlar după primele 4 clase este de două ori mai frecvent în rândul persoanelor cu dizabilități. Doar 17,5% din persoanele cu dizabilități reușesc să-și finalizeze studiile liceale față de media națională de circa 31%. Numai 8,3% din persoanele cu dizabilități care au un loc de muncă sunt absolvenți de studii superioare. Un copil cu dizabilități care este instituționalizat, care nu primește educație adecvată și nu socializează, nu va ajunge niciodată să își atingă maximum de potențial, astfel încât să poată avea un loc de muncă, după puterile și priceperea lui. Unii dintre noi ne amintim cu siguranță de celebrele reportaje care “au făcut țara de râs”, cu copiii care trăiau în condiții mizere în orfelinatele din România, considerați “irecuperabili”. O parte dintre acei copii, ajunși în familii adoptive, care s-au ocupat de educația lor, au reușit să se integreze în școli de masă și să facă față cerințelor de acolo. Există numeroase fundații care s-au implicat în educația și integrarea lor școlară.

Tipuri de intervenție:

Accesibilizarea este principala metodă de intervenție pentru a asigura integrarea copiilor cu dizabilități în școală sau a adulților cu dizabilități în societate. Nu trebuie să uităm că scopul procesului de educație nu este ca toți copiii să execute aceleași lucruri pentru a ajunge la rezultate, ci sprijinirea copiilor, prin orice mijloace, să atingă rezultatele cât mai ușor.

Tipuri de accesibilizări:

Copiii cu *dizabilități fizice* sau în scaun rulant au nevoie de amplasarea rampelor de acces, eventual a unor lifturi; este fundamental ca, atunci când avem un copil cu dizabilități motorii în școală, sala în care învață să fie menținută mereu la parter. De asemenea, cabinetele medical, psihologic, de științe, de informatică sau limbi străine trebuie amplasate din start la parterul clădirii, pentru a sigura accesul facil al copilului. Situația în care este cărat pe scări zilnic de părinți / frați / colegi îl pune pe copil într-o situație umiltoare, de a fi continuu în situația de a cere ajutor. Pentru a funcționa ca orice alt elev, va avea nevoie de o toaletă accesibilizată și dacă tabla din clasă este prea sus, fie va fi coborâtă, fie va scrie pe o tablă mai mică, a lui.

Pentru copiii cu *deficiențe de auz* este fundamentală comunicarea preponderent scrisă, mai ales când programa școlară e încărcată și foarte diversă și trebuie să acumuleze rapid informații. Așezarea sălilor de clasă în cerc îl va ajuta să-și înțeleagă colegii, prin labiolectură (citirea de pe buze).

Pentru cei cu auz parțial, profesorii se vor asigura că în clasă este puțină gălăgie, vor vorbi mai tare și clar.

Copii cu *deficiențe de vâz* au nevoie de instalarea unor bare, metalice sau de lemn, de-a lungul traseelor pe care trebuie să le parcurgă zilnic (intrarea în școală –sala de clasă –toaletă –cabinete specializate –ieșire de urgență etc). Ideal este să fie așezați în bancă mai aproape de ieșirea din clasă, pentru a le facilita deplasarea. Pentru cei cu deficiențe severe de vedere, există diferite tipuri de accesibilizare: imprimanta care poate printa toate documentele în limbajul Braille, hardware și software care dispun de sinteze vocale, tastatură cu sonorizare etc., iar școala trebuie să permită copiilor accesul cu propriile echipamente și să le permită utilizarea extensivă, în timpul notării, rezolvării exercițiilor și testelor. Este importantă păstrarea băncilor în aceeași ordine, astfel încât copilul fără vedere să nu fie nevoit să se adapteze la trasee diferite adeseori, ceea ce îl va face nesigur.

Pentru copiii cu alte tipuri de dizabilități (*psihice, intelectuale*) nu este necesară accesibilizarea fizică, însă accesibilizarea metodelor, tehnicilor de predare și testare, utilizarea planurilor de intervenție personalizate (PIP), a unor materiale speciale (fișe de lucru dedicate, computer) și colaborarea cu specialiștii sunt fundamentale.

Copiii cu tulburări psihice sunt văzuți, în general, drept „copii-problemă”. Este extrem de importantă adaptarea programei și a metodelor de predare și interacțiune și în cazul lor, la fel colaborarea cu specialiștii care îi tratează în privat și care, de obicei, sunt cei care știu cel mai bine ce tip de intervenție le este prielnică. Acești copii, dacă nu vor fi stigmatizați și dacă vor fi mereu tratați ca egali ai colegilor, vor face progrese remarcabile. În locul etichetării copilului/adolescentului, este preferabilă definirea exactă a comportamentului problematic, atunci când există un astfel de comportament. Această definire permite identificarea metodei de

intervenție pentru corectare și permite formularea unor obiective măsurabile de atins.

De exemplu, un copil care răspunde profesorului, dacă este etichetat ca „obraznic”, rămâne doar eticheta. Însă, dacă este definit corect comportamentul: „a dat un răspuns nervos, atunci când...” permite deja identificarea unor factori posibili care au cauzat iritarea, precum și gândirea unei metode de intervenție pentru a scădea iritarea și pentru a modifica acel comportament.

Cazul copiilor de etnie romă

Copiii rromi constituie una dintre cele mai defavorizate categorii de copii și au nevoie de mult sprijin pentru a depăși situația în care se află. Sărăcia și lipsurile familiilor rrome, prejudecățile care persistă în mentalitatea populației, inerția unor părinți rromi față de perspectivele pe care educația le oferă copilului școlarizat, toate acestea contribuie la marginalizarea copiilor rromi, la limitarea accesului la șansele egale la care au dreptul toți copiii.

Marginalizarea rromilor merge de la atitudinea mai puțin binevoitoare față de elevi, așezarea lor în ultimele bănci până la lăsarea de izbeliște a claselor și școlilor în care învață copiii rromi. Mulți dintre elevii rromi ajung de multe ori în situații de eșec și abandon școlar. Discriminarea elevilor rromi în cadrul sistemului de învățământ, sărăcia, tradițiile etniei se transformă în cauze principale ale abandonului școlar.

Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Educația pentru diversitate se poate realiza prin toate disciplinele de învățământ, pentru că toate pot să invite la toleranța, la respectarea drepturilor omului, la dezvoltare. Cadrele didactice trebuie să identifice obiective și conținuturi care pot promova interculturalitatea, și să valorifice diversitatea culturală din clasa de elevi, ca resursă în procesul instructiv-educativ.

La nivelul activităților extracurriculare, se pot organiza activități care să implice comunitatea, activități în cadrul cărora participanții să se cunoască mai bine, să coopereze și să trăiască împreună diferite evenimente (activități muzicale și sportive, evenimente culturale și sărbători locale, înfrățiri etc). Recunoașterea, respectul diferențelor etnice, culturale sau sociale și egalitatea de șanse sunt provocări pentru instituția școlară.

Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru a ajuta profesorii și directorii să învețe culturile elevilor; utilizarea conflictelor etnice pentru producerea unor schimburi culturale și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; facilitarea succesului tuturor prin asigurarea accesului egal și eficient la instituția școlară; înlăturarea prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și grupuri de elevi.

În rândul elevilor de școală primară și gimnazială va fi organizată o campanie de sensibilizare în vederea creșterii gradului de conștientizare și informare a acestora cu privire la importanța respectării dreptului la nediscriminare și egalitate de șanse pentru toți. De asemenea, va exista o analiză a programelor școlare pentru a stabili care sunt disciplinele în cadrul cărora se poate promova perspectiva de gen.

Bibliografie

1. Andruszkiewicz M., Prenton K. –Educația incluzivă. Concepte, politici și practici în activitatea școlară
2. Crețu D., Nicu A. – Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
3. Cristea, S. –Dictionar de termeni pedagogici, E.D.P. Bucuresti, 1998
4. Dumitru, A., coordonator-Calitatea în educatie, modul 6, 2011
5. Gherguț A.–Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale, Ed. Polirom 2001
6. Mara D. – Strategii didactice în educația incluzivă, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.

7. Neagu, G. –Șanse de acces la educație în societatea românească, Editura Lumen, Iași 2012
8. Metodologia privind organizarea programului „a doua șansă”- învățământ primar, ordinul ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului nr. 5248/31.08.2011.

Egalitatea de șanse în sistemul educațional românesc

Pleniceanu Oana Mihaela

Liceul Teoretic „Dr. Victor Gomoiu” Județul Mehedinți

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc. Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane .

Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale. Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare. Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială. Această opțiune a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă. Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc. Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând

caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii.

De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate. Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite

Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați. Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate.

Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă. Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor.

Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate.

Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru a ajuta profesorii și directorii să învețe culturile elevilor; utilizarea conflictelor etnice pentru producerea unor schimburi culturale și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; facilitarea succesului tuturor prin asigurarea accesului egal și eficient la instituția școlară; înlăturarea prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și grupuri de elevi.

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate“ înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrația secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse. Specia umană se conformează și ea aceluși principiu director al evoluției speciilor – variabilitatea; indiferent de numărul indivizilor, educația lor trebuie să fie diferențiată și specializată, în funcție de „echipamentul natural-genetic“ al fiecăruia, de aptitudinile și interesele fiecărei persoane, corelate cu nevoile de cadre competente ale societății.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – „*Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic IP*”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009
2. Mara D. – „*Strategii didactice în educația incluzivă*”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004
3. Verza E., Păun E. – „*Educația integrată a copiilor cu handicap*”, UNICEF și RENINCO, București, 2008

Egalitatea de șanse

*Prof. Înv. Primar Pătru Laura
Școala Gimnazială „Achim Popescu” Vâlcea*

Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu.

Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale. Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare.

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială. Această opțiune a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.⁴

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.⁵

Educația incluzivă, respectiv integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă a apărut ca o provocare spre schimbarea atitudinilor și mentalităților, dar și a politicilor și practicilor de excludere și segregare. Integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă are ca scop rezolvarea câtorva dintre problemele pe care le întâmpină copiii în procesul educației și dezvoltării lor. Educația de bună calitate reprezintă un drept fundamental al omului și copiii au dreptul la educație generală, iar modelul incluziunii socio-educaționale are la bază acest drept, înglobat în dreptul internațional. Fiecare copil, indiferent de apartenență sau de nivelul de dezvoltare a capacităților sale, are dreptul la o educație de bună calitate care să conducă în cea mai mare măsură la dezvoltarea capacităților sale cognitive și de integrare socială.⁶

Incluziunea presupune nu doar acceptarea, tolerarea copiilor cu nevoi speciale într-o clasă din învățământul de masă ci și adaptare la cerințele acestor copii, cuprinderea acestora în programele educaționale alături de copii normali, dar și responsabilitatea de a le asigura în același timp servicii de specialitate, programe de sprijin individualizate. Înseamnă asumarea unor schimbări în organizarea și dezvoltarea activităților instructiv – educative derulate în școală.

Raporturile ce se stabilesc cu fiecare elev în parte sunt foarte importante. Elevul trebuie să simtă că este

4 Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009, p. 24

5 Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009

6 A. Ghergut, Sinteze de psihopedagogie specială, Editura Polirom, 2005, p. 48

apreciat ca individ. Astfel, elevii vor participa la procesul de învățământ după posibilitățile fiecăruia, cadrele didactice trebuind să-și adapteze metodele pedagogice în consecință.

Copiii sunt o categorie socială care în ciuda aparențelor nu au timp să aștepte: dacă sunt lăsați să crească fără ajutorul de care au nevoie, personalitatea viitorului adult are cu siguranță de suferit.

Bibliografie

1. A. Ghergut, *Sinteze de psihopedagogie specială*, Editura Polirom
2. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009
3. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București

Educația incluzivă-factor esențial în promovarea egalității de șanse

Prof. Duma Maria

Grădinița cu Program Prelungit „Otilia Cazimir”- Baia Mare Jud. Maramureș

În ultimul timp, în învățământul românesc au apărut diferite probleme, privind școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale. Egalitatea de șanse înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare. Tot prin egalitatea de șanse se înțelege oferirea de opțiuni pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice, încurajându-se diversitatea.

Prin egalitatea de șanse se urmărește combaterea excluziunii, formarea de aptitudini și competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală.

Educația pentru toți presupune o altă abordare pedagogiei preșcolare, abordarea incluzivă sau curriculară, care surprinde și valorizează în esența ei două concepte de bază: unicitatea și diversitatea. Astfel, se pornește de la faptul că fiecare copil are valoare și este unic și că fiecare copil poate învăța.

Educația incluzivă este o abordare și un proces continuu de dezvoltare a politicilor și practicilor educaționale, orientate spre asigurarea opțiunilor și șanselor egale pentru persoanele excluse/marginalizate, de a beneficia la educație și dezvoltare.

Educația incluzivă:

-este o abordare potrivit căreia toți copiii trebuie să aibă șanse egale de a frecventa aceeași școală și de a învăța împreună, indiferent de apartenența lor culturală, etnică, socială, religioasă, economică sau de abilitățile și capacitățile lor intelectuale sau fizice;

-este caracteristica calitativă a sistemului de educație deschis, flexibil, adaptat necesităților persoanei, politicile și practicile îi sunt axate pe cooperare, parteneriat și relații umane pozitive;

- prevede adaptarea și schimbarea continuă a sistemului educațional pentru a răspunde diversității copiilor, pentru a oferi educație de calitate în context integrate, și medii de învățare comune, susținând integrarea educațională a tuturor copiilor în comunitate;

Conceptul de educație incluzivă s-a dezvoltat din cel al integrării. Integrarea înseamnă procesul prin care copilul se adaptează în mediul educațional, în timp ce acesta rămâne neschimbat iar incluziunea presupune ca instituțiile și sistemul educațional să se schimbe și să se adapteze necesităților copiilor.

Educația incluzivă asigură șanse egale tuturor copiilor face ca diferența dintre copii să fie valorizată și respectată, discriminarea și prejudecățile să fie combătute prin politici educaționale adecvate, fiecare copil simțindu-se apreciat și valorizat.

Principiul educației incluzive este că toți copiii trebuie să învețe împreună indiferent de dificultățile pe care aceștia le pot avea sau de diferențele care pot exista între ei, sistemul educațional să răspundă necesităților diferite ale elevilor, ținând cont de existența atât a unor stiluri diferite de învățare, cât și a unor ritmuri diferite, asigurând o educație de calitate pentru toți, prin intermediul unor curriculum-uri adecvate, a unor măsuri organizaționale, mijloace și strategii de predare, a unui anumit mod de utilizare a resurselor și parteneriatelor cu comunitățile din care fac parte.

Bibliografie

1. Cornelia Bodorin, *Educație incluzivă*, Chișinău- Cetatea de Sus, 2012.
2. Efrosinia Haheu-Munteanu, *Strategii de realizare a educației incluzive la vârsta timpurie* Univ. Ped. De Stat “Ion Creangă” din Chișinău, Chișinău, 2017

Egalitatea de șanse în sistemul de educație românesc

Prof. Pîrjol Viorel Ionuț

Colegiul Național „Mircea Cel Bătrân” Râmnicu Vâlcea Județul Vâlcea

Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale. Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare.

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc. Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu.

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială. Această opțiune a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități ; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între

elevii constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă. Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă.

Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc. Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii.

De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate. Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați. Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate.

Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă. Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor.

Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru a ajuta profesorii și directorii să învețe culturile elevilor; utilizarea conflictelor etnice pentru producerea unor schimburi culturale și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; facilitarea succesului tuturor prin asigurarea accesului egal și eficient la instituția școlară; înlăturarea prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și grupuri de elevi.

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor.

Conceptul de „egalitate“ înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse. Specia umană se conformează și ea aceluiași principiu director al evoluției speciilor – variabilitatea; indiferent de numărul indivizilor, educația lor trebuie să fie diferențiată și specializată, în funcție de „echipamentul natural-genetic“ al fiecăruia, de aptitudinile și interesele fiecărei persoane, corelate cu nevoile de cadre competente ale societății.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
2. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
3. Verza E., Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Comunicarea eficientă în contextul educației interculturale

Oteșanu Ioana

Școala Gimnazială Nr.13 Râmnicu Vâlcea

Școala are misiunea de a permite fiecărui copil să crească, să-și dezvolte spiritul, corpul și inima, deci inteligența, sensibilitatea, creativitatea; să permită copiilor să învețe să trăiască împreună, unii cu alții, cu persoane diferite, să-și poată ocupa progresiv locul în societate, să poată deveni cetățeni activi.

„Voi sărbătoriți într-un fel, la noi e diferit”

Suntem diferiți, dar nu înseamnă că unul este mai bun decât celălalt, cu toții avem un potențial valoric egal. Toți avem o cultură asemănătoare dar în același timp și culturi diferite. Acestea țin de religiile noastre, de grupul nostru etnic, de valorile politice, sociale, de familiile noastre. Unica posibilitate ca oamenii să devină solidari este recunoașterea și estimarea acestor diferențe și similitudini.

„Orice societate depinde, atât în ceea ce privește existența sa, cât și dezvoltarea ei, de un echilibru între afirmarea de sine a individului și interesul colectiv. Realizarea acestui echilibru duce la o conștiință crescută a libertății interioare și constituie baza unui sentiment de identitate și de respect de sine, de respect al celuilalt.”

Pentru cadrele didactice este esențial să creeze relații pozitive în interacțiunea dintre semeni, să favorizeze dezvoltarea persoanei cât și a relațiilor constructive în grup, pentru a trăi sentimentul propriei identități.

Diferențele dintre copii, culturi, stiluri de viață și de învățare, dintre componente, sunt firești, pozitive. De aceea ei nu trebuie forțați să devină copii ale unui model predefinit.

ETAPELE EDUCAȚIEI CU COPIII ȘI TINERII sunt:

a-i ajuta să câștige capacitatea de a recunoaște inegalitatea, injustiția, rasismul, stereotipurile și prejudecățile.

a le da cunoștințe și abilități care să-i ajute să înfrunte și să schimbe aceste mecanisme aberante care mai apar și azi în societățile mozaicate în care trăim.

În grădiniță, încă de la vârsta premergătoare școlarității, copiii descoperă treptat diferențele și asemănările inercategoriale:

- la 2-3 ani fac distincția dintre sine și ceilalți, își dezvoltă identitatea de sex, învață culorile și încep să le asocieze culorii pielii;
- la 3 ani observă diferențele rasiale și în perspectivă vor fi influențați de normele sociale;
- la 4-5 ani copiii dau semne de înțelegere asupra diferențelor rasiale existente;
- la 5 ani încep să se identifice cu alții și să se recunoască pe sine ca fiind o parte a grupului;
- între 5 și 7 ani aprecierea adultului îi determină imaginea despre performanțele sale, locului în grup și diferențelor sale față de ceilalți.

Cunoașterea și înțelegerea celuilalt este un proces progresiv și complex. Primele contacte între oamenii de culturi diferite sunt însoțite de sentimentul de insecuritate, de frică, de adversitate deschisă față de celălalt.

Datorită învățării relaționale, pe măsură ce contactele devin frecvente, indispensabile (datorită unor

circumstanțe, locuri de muncă, etc) acceptarea și înțelegerea celui alt devin comportamente de bun simț .

Opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite ale elevilor

Dumitrescu Ovidiu-Mihail

Colegiul Național Mircea cel Bătrân Râmnicu Vâlcea

Orientarea școlară și profesională este un ansamblu de activități educaționale ce au ca scop formularea unor opțiuni cât mai corecte ale elevilor. În acest scop se întreprind o serie de acțiuni astfel încât deciziile luate în alegerea unui anumit profil la o anumită școală să conducă la însușirea unei profesii care să permită atingerea obiectivelor profesionale personale și sociale.

Pentru o bună orientare școlară și profesională este nevoie de o acțiune comună a elevilor, părinților și cadrelor didactice. Aceasta se realizează atât la clasă, la ora de dirigenție sau în timpul parcurgerii anumitor discipline (educație civică, educație antreprenorială, psihologie, discipline tehnologice, etc) dar și în centre sau cabinete de asistență psiho-pedagogică. Un rol important o au discuțiile din cadrul familiei, când sunt evidențiate calitățile tinerilor și este valorificată experiența de viață a adulților.

Este foarte important ca elevul să se analizeze, să cunoască și să judece diferite împrejurări, să înțeleagă un anumit ansamblu de acțiuni, să le încadreze într-un context mai larg, să-și formeze păreri clare și o motivație coerentă cu argumente convingătoare. Astfel, se pot desprinde diferite forme de orientare. Orientarea școlară presupune îndreptarea spre un anumit profil la o anumită școală. Orientarea profesională implică alegerea unui domeniu de activitate pentru momentul în care elevii devin adulți, care să pună în valoare calitățile personale ale acestora, să le asigure resursele necesare satisfacerii necesităților și să le aducă satisfacția personală dorită.

Un rol important în viața oricărui tânăr îl are orientarea socială. Desfășurarea diferitelor activități în cadrul unor grupuri sociale, stabilirea unor obiective și formarea unei strategii de îndeplinire a acestora prin colaborare cu ceilalți membri ai grupului, formarea unor abilități de lider, dezvoltarea capacității de a lua decizii. Nu lipsită de importanță este și orientarea familială, ce asigură un cadru de siguranță, de îndumare în luarea deciziilor de viață, de susținere în îndeplinirea obiectivelor.

Orientarea școlară și profesională pe de o parte și educația pe de altă parte, sunt două procese ce se întrepătrund, se completează reciproc. Orientarea ține de autocunoaștere, de identificare a talentelor sau înclinațiilor personale iar educația este cea care asigură acumularea cunoștințelor și abilităților necesare pentru atingerea obiectivelor propuse. Atât educația cât și orientarea necesită implicarea totală a individului. Orientarea are rolul de a dirija acțiunile viitoare ale individului iar educația pune la dispoziție mijloacele necesare realizării acestora.

Procesul de educație asigură formarea aptitudinilor. Aceste se împart în două mari categorii: aptitudini simple și aptitudini complexe.

Aptitudinile simple intervin în desfășurarea diferitelor activități. Ele sunt considerate simple în sensul că au un caracter relativ omogen. La rândul lor, aptitudinile simple se împart în : aptitudini generale ce influențează reușita în aproape orice domeniu, aptitudini de grup - prezente într-un număr limitat de activități, aptitudini specifice ce caracterizează un domeniu restrans de activitate (ex. auzul absolut).

Aptitudinile complexe asigură reușita într-un comportament complex, în general într-o profesie sau specialitate cum ar fi aptitudinea de lider. Complexitatea lor constă în faptul că sunt structurări variate specifice unor aptitudini simple.

Talentul este o combinație specială de aptitudini ce asigură posibilitatea unei execuții superioare într-o activitate complexă. Astfel, talentul este o aptitudine complexă la nivel superior. Acesta poate sta la baza dezvoltării unei cariere, însă pentru succesul acesteia sunt necesare și abilități de manager, negociator, lider etc. Acestea pot fi dezvoltate în timp, prin educație formală sau prin studiu individual și valorificarea experiențelor trăite.

Un tânăr trebuie să dispună de capacitatea de a analiza competent situațiile noi cu care se confruntă sau care îi sunt prezentate la orele de curs. Acesta poate avea un rol important în viitorul său și în acest context trebuie să poată realiza judecăți de valoare, să poată formula o opțiune motivată și să poată lua decizii în mod independent.

Astfel, odată conturat un traseu profesional viitor, elevului îi sunt oferite spre rezolvare diferite probleme sau situații specifice aceluși domeniu de activitate. Sunt luați în considerare diferiți factori educativi, cunoștințe și abilități dobândite în școală specifice domeniului ales.

A te orienta profesional înseamnă a alege în mod rațional, a cântări diferite situații ce pot apărea în contextul alegerii făcute, a selecta dintre posibilitățile aflate la dispoziție pe cele mai corecte, cu șansele cele mai mari de reușită.

Bibliografie

1. Cristea S., *Pedagogie generală. Managementul educației*, Editura Didactică și pedagogică, București, 1996
2. Gliga, L. (coord.). (2002). *Standarde profesionale pentru profesia didactică*, București: M.Ed.C. – Proiectul de reformă a învățământului preuniversitar.

Egalitatea de șanse în educație

Oțeleanu Daniela

Școala Gimnazială Poganu - G.P.N. Cucuieți Jud. Olt

Dreptul la educație al fiecărei persoane a fost decis încă din 1948, prin Declarația Universală a Drepturilor Omului.

Astfel, școlile trebuie să includă în procesul de învățământ toți copiii, fie ei cu handicap sau supradotați, copii ai străzii sau copii provenind din alte zone sau grupuri dezavantajate.

Importanța educației este deosebită, sistemul educațional trebuie să se bazeze pe premiza ca fiecare individ poate fi educat, poate fi ajutat să treacă de la o etapă la alta. Izvorul dezvoltării psihice îl constituie, după cum se știe, contradicțiile interne care apar ca urmare a solicitărilor externe. Crearea mijloacelor necesare pentru depășirea și rezolvarea acestor contradicții revine, în primul rând, educației. Pe de o parte, educația oferă conținuturile ce urmează să fie asimilate, pe de altă parte ea se preocupă de modul în care să fie asimilate, de formarea capacităților. Rolul conducător al educației apare în intervenția acesteia în crearea unui climat educațional favorabil, cu valențe educative puternice asupra formării personalității umane. “Educația este o artă”. În cadrul procesului instructiv-educativ, misiunea cea mai importantă revine învățătorului, care trebuie să realizeze accesibilizarea cunoștințelor înainte de a fi transmise.

Dreptul fiecărui individ la educație trebuie conștientizat de societate, iar dacă sistemul școlar general nu vine în întâmpinarea necesităților tuturor persoanelor, trebuie avută în vedere educația specială, care se referă la toți acei copii ale căror cerințe sunt generate de incapacități sau dificultăți în a se adapta cerințelor educaționale și societale ca și cei considerați “normali” de către societate. Totuși, trebuie să se tindă la o pregătire a tuturor copiilor în sistemul școlar obișnuit. Calitatea educației speciale trebuie să reflecte aceleași standarde și ambiții de calitate ca și educația obișnuită și să fie strâns legată de aceasta.

Presupunând un demers intenționat, educația are caracter teleologic, acțiunile educaționale derulate corelându-se cu o serie de reguli și norme cunoscute și aplicate de cadrele didactice. Aceste norme sunt cunoscute sub numele de principii didactice.

Diversitatea interindividuală este imensă, iar necesitatea luării în considerare a acestui lucru și accesibilizării conținuturilor apare în didactica, ca teorie a procesului de predare-învățare, sub forma principiului accesibilității și individualizării învățământului.

Potrivit acestui principiu, organizarea și desfășurarea procesului de învățământ trebuie să se realizeze pe măsura posibilităților reale ale elevilor, ținându-se seama de particularitățile de vârstă, sex, nivelul pregătirii anterioare, precum și de deosebirile individuale, de potențialul intelectual și fizic al fiecărui elev. Aceste cerințe se referă atât la obiectivele, conținutul și volumul celor studiate în școală, cât și la modalitățile de predare-învățare.

Învățătorul trebuie să pornească de la datele personale ale celui educat și să nu forțeze nepermis de mult peste limitele pe care le îngăduie vârsta și caracteristicile individuale. Fiecare copil e o individualitate irepetabilă care pretinde un tratament individualizat, pentru exploatarea în mod diferențiat a calităților psihoindividuale. Este necesară dimensionarea atentă a conținuturilor învățării, în consens cu posibilitățile psihice de vârstă și individuale ale copiilor. Momentul principal când se realizează accesibilizarea cunoștințelor este lecția, pregătită și susținută de învățător, care este momentul cel mai important în acest sens.

Școala este “obligată” să creeze condiții adecvate pentru a da posibilitate fiecărui elev “să-și realizeze propria lui dezvoltare optimă”. Această viziune optimistă asupra accesibilității presupune încredere și respect față de individualitatea elevului.

Activitățile din școală sunt orientate spre formarea personalității elevului în conformitate cu cerințele sociale ale vremii, scopul principal fiind integrarea socială.

Fiecare copil are un potențial educativ înnăscut care trebuie doar descoperit și activizat.

UNICEF a elaborat un cadru conceptual pentru școlile și sistemele educaționale prietenoase copilului, în care drepturile acestuia sunt respectate. Respectivul școli sunt „incluzive, cu un mediu sănătos și protector pentru toți copiii, eficiente în ce privește modul de activitate cu copiii și implică atât familia, cât și întreaga comunitate” (Shaeffer, 1999).

Conform acestui cadru conceptual:

- Școala este un mediu personal și social important pentru elevi. O școală prietenoasă oferă un mediu sigur din punct de vedere fizic, emoțional și psihologic fiecărui elev.
- Cadrele didactice reprezintă singurul și cel mai important factor în crearea unui mediu eficient pentru incluziunea școlară.
- Copiii sunt înzestrați de la natură cu darul de a învăța. O școală prietenoasă copilului recunoaște, încurajează și sprijină dezvoltarea capacității de a învăța a elevilor săi prin cultură școlară, modalități de predare adecvate și conținuturi curriculare axate pe învățare continuă și pe cel ce învață.
- Școala este și se poate numi prietenoasă copilului în măsura în care dispune de sprijinul și colaborarea cu părinții și familiile elevilor.
- Școlile prietenoase au scopul de a dezvolta un mediu în care copiii să fie motivați și capabili să învețe.
- Colectivul pedagogic este prietenos și binevoitor cu copiii, având grijă de sănătatea și siguranța acestora.

La nivel național, ministerele de resort, agențiile de dezvoltare și organizațiile, reprezentând societatea civilă, pot folosi acest cadru în calitate de ghiduri normative pentru politici și programe care să vizeze crearea de sisteme și medii de învățare prietenoase copilului, rezultând atât în sporirea alocațiilor pentru învățământ, cât și în modernizarea programelor de formare continuă a cadrelor didactice.

La nivel local, pentru profesori, manageri școlari, părinți și alți membri ai comunității, cadrul poate constitui un scop de realizat, un instrument pentru autoevaluare, planificare și management eficient, precum și un mijloc de mobilizare a comunității în vederea realizării unei educații de calitate și respectării drepturilor copilului.

Bibliografie

1. Ionescu I. - Sociologia școlii, Editura Polirom, Iași, 1997
2. Tancău C., Leca C. - Educație referitoare la lege, drepturile și responsabilitățile omului/Ghidul profesorului - Europa pentru Europa, București, 1997

Asigurarea de șanse egale în învățământul primar

*Prof. Înv. Primar Pătrașcu Delia
Școala Gimnazială Berislăvești Județul Vâlcea*

Educația în școala românească, ca și în sistemele educaționale din lume, este actul prin care se fundamentează dezvoltarea personalității în sensul holismului și durabilității. Și tocmai pentru a putea fi realizat acest ideal, educația este și trebuie să fie guvernată de anumite principia și norme. Intre acestea, subliniem “asigurarea egalității de șanse”. Principiu care, odată respectat și implementat, aduce beneficii în ambele planuri, cel al individului și cel al majorității: întrucât fiecare persoană cu cerințe educaționale special evoluează conform particularităților sale, iar majoritatea își dezvoltă toleranța și creativitatea în relaționarea interpersonală.

Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu. Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale.

Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc.

Școala trebuie să fie într-o permanentă colaborare cu familiile elevilor (pentru a discuta eventualele probleme de natură comportamentală, materială sau socială și pentru a se găsi soluții care să ducă la rezolvarea acestor probleme), cu centrele de plasament sau cu orfelinatele, în cazul copiilor orfani (pentru a aduce la cunoștința acestora abaterile școlare ale elevilor și pentru a afla despre modul lor de viață în aceste instituții, activitățile extrașcolare în care sunt implicați etc).

Considerăm că asigurarea de șanse egale la educație este un proces complex care trebuie să implice ca factori catalizatori atât societatea, cât și sistemul educațional. O societate care propune/dispune de medii și condiții propice de exprimare și dezvoltare personală și profesională a personalor cu CES are imperativ nevoie de o școală care formează și educă în spiritul incluziunii, valorizării diversității, responsabilității colective și demnității umane.

În școală sunt asigurate șansele la educație tuturor copiilor dacă în plan acțional sunt practicate strategii educaționale centrate pe elev, pe particularitățile și nevoile sale individuale. De la oferta curriculară, programe și proiecte educaționale focalizate pe nevoile elevilor, luarea deciziilor cu implicarea părinților elevilor cu CES, asigurarea de personal didactic și specialiști, la asigurarea unui mediu fizic sănătos și sigur, cu facilități destinate elevilor cu cerințe speciale.

Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor. Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă. La nivelul activităților extracurriculare, se pot organiza activități care să implice comunitatea, activități în cadrul cărora participanții să se cunoască mai bine, să coopereze și să trăiască împreună diferite evenimente.

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului

trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse. Specia umană se conformează și ea aceluși principiu director al evoluției speciilor – variabilitatea; indiferent de numărul indivizilor, educația lor trebuie să fie diferențiată și specializată, în funcție de „echipamentul natural-genetic“ al fiecăruia, de aptitudinile și interesele fiecărei persoane, corelate cu nevoile de cadre competente ale societății.

Bibliografie

1. Ecaterina Vrasmaș și Traian Vrasmaș – *“Educația incluzivă în grădiniță: dimensiuni, provocări și soluții”*, București, 2012
2. Mara D. – *„Strategii didactice în educația incluzivă”*, Editura Didactică și Pedagogică, București, Sibiu, 2009.
3. Verza E., Păun E. – *Educația integrată a copiilor cu handicap, UNICEF și RENINCO*, București, 2008.

Promovarea egalității de șanse prin educație

Vele Claudia

Grădinița cu Program Săptămânal Rudolf Walther, Timișoara

În zilele noastre, școala românească se confruntă cu diferite probleme, printre care integrarea copiilor cu cerințe educative speciale CES, dar și a copiilor defavorizați. Copiii din ambele categorii beneficiază de egalitate de șanse în privința învățării, însă în unele instituții acest lucru se întâmplă doar pe hârtie. Primii care trag un semnal de alarmă sunt părinții, care uneori au dreptate, iar dacă nu au, caută să și-o facă. Mai mereu auzim pe la televizor tot felul de cazuri, care ne fac să ne întrebăm ce se întâmplă în acest sistem. Avem copiii care știind că au diferite drepturi și deși nu au resurse și beneficiază de burse, vin la școala doar pt. bursele primite, dar de învățat nu îi interesează, iar voi cadrele didactice trebuie să ne purtăm și să îi tratăm la fel ca și pe ceilalți. Copiii defavorizați din mai multe motive, de exemplu atenția părinților sau lipsa lor, au nevoie de o atenție părinților sau lipsa lor, au nevoie de o atenție mult mai specială, iar noi, cadrele didactice trebuie să învățăm, cum să n-i apropiem, cum să îi atragem spre învățare, cum să le deschidem inima și dorințele spre o viață lipsită de grijă, cu multe realizări, cu un viitor sigur. Sunt copii care îl iau pe *nu* în brațe sau care ar vrea să învețe dar nu au condițiile necesare pt că acasă, nu au lumină, căldură, au frați mai mici de îngrijit și lipsă de timp pt studiu. De aceea auzim cazuri în care copiii cu potențial sunt sprijiniți de cadrele didactice și ajung persoane importante dar aceste cazuri sunt prea puține.

De cealaltă parte, copiii cu cerințe educative speciale, au nevoie de cel mai mare sprijin, de aceea este foarte greu să lucrezi cu o clasă de 20 de persoane și să ai pe lângă aceștia 1 sau 2 copii cu nevoi speciale și care mereu este în mișcare și nu reușește să stea într-un loc. În primul rând pt că îi deranjează pe ceilalți și le distrage atenția, iar în al doilea rând pt că trebuie să fim atenți să nu se lovească. Totuși acești copiii pot fi integrați cu ceilalți având ca sprijin, un părinte lângă el care cu permisiunea poate sta în sala de grupă.

De aceea, atât noi cadrele didactice cât și părinții celor mici, trebuie să menținem o relație cât se poate de deschisă pt binele și o dezvoltare armonioasă a celor din jur și pt că în sala de grupă sau clasă, oferim șanse la educație și altor copiii.

Promovarea egalității de șansă în educație

*Prof. Constantinescu Silvia-Minodora
Școala Gimnazială „I. Gh. Duca” Râmnicu Vâlcea*

Egalitatea de șanse este conceptual conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte.

Conceptul are la bază asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități sau orientare sexuală.

Dreptul la egalitate este un drept fundamental în cadrul Uniunii Europene.

Valorificarea diversității culturale, etnice și a diferențelor de gen, de vârstă sunt permise pentru dezvoltarea societății și asigură un cadru în care relațiile sociale au la bază valori precum toleranța și egalitatea.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă.

Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor. Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă.

Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu. Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc.

Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii. De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate.

Școala trebuie să fie într-o permanentă colaborare cu familiile elevilor (pentru a discuta eventualele probleme de natură comportamentală, materială sau socială și pentru a se găsi soluții care să ducă la rezolvarea acestor probleme), cu centrele de plasament sau cu orfelinatele, în cazul copiilor orfani (pentru a aduce la cunoștința acestora abaterile școlare ale elevilor și pentru a afla despre modul lor de viață în aceste instituții, activitățile extrașcolare în care sunt implicați etc).

Pentru elevii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate de unitatea de învățământ, școala încearcă, printr-un parteneriat cu primăria și prin semnarea unui contract cu o firmă de transport, să le asigure transportul zilnic spre cea mai apropiată unitate de învățământ.

Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați.

Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor. Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă.

Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate. Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă.

Rolul școlii este de a-i învăța pe tineri cum să conviețuiască într-o lume marcată de diferențe lingvistice, culturale sau sociale, prin acceptarea acestora, dar și prin identificarea și însușirea valorilor care îi unesc.

Cel mai adesea prezența oamenilor diferiți conduce la dezinteres și indiferență, ceea ce în cele din urmă nu înseamnă altceva decât o formă de discriminare. Ea se manifestă și în educație. Copiii cu diverse dizabilități, copiii de etnie rromă, elevii emigranți sunt adeseori marginalizați de către colegi, dar cadrele didactice trebuie să realizeze anumite activități în care să se integreze și copiii menționați anterior, deoarece prejudecățile unor profesori sau elevi pot genera un comportament discriminatoriu.

Spre exemplu, copiii rromi constituie una dintre cele mai defavorizate categorii de copii și au nevoie de mult sprijin pentru a depăși situația în care se află. Sărăcia și lipsurile familiilor rrome, prejudecățile care persistă în mentalitatea populației, inerția unor părinți rromi față de perspectivele pe care educația le oferă copilului școlarizat, toate acestea contribuie la marginalizarea copiilor rromi, la limitarea accesului la șansele egale la care au dreptul toți copiii.

Marginalizarea rromilor merge de la atitudinea mai puțin binevoitoare față de elevi, așezarea lor în ultimele bănci până la lăsarea de izbeliște a claselor și școlilor în care învață copiii rromi. Mulți dintre elevii rromi ajung de multe ori în situații de eșec și abandon școlar.

Discriminarea elevilor rromi în cadrul sistemului de învățământ, sărăcia, tradițiile etniei se transformă în cauze principale ale abandonului școlar.

Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor. Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Educația pentru diversitate se poate realiza prin toate disciplinele de învățământ, pentru că toate pot să invite la toleranță, la respectarea drepturilor omului, la dezvoltare. Cadrele didactice trebuie să identifice obiective și conținuturi care pot promova interculturalitatea, și să valorifice diversitatea culturală din clasa de elevi, ca resursă în procesul instructiv-educativ.

La nivelul activităților extracurriculare, se pot organiza activități care să implice comunitatea, activități în cadrul cărora participanții să se cunoască mai bine, să coopereze și să trăiască împreună diferite evenimente (activități muzicale și sportive, evenimente culturale și sărbători locale, înfrățiri etc). Recunoașterea, respectul diferențelor etnice, culturale sau sociale și egalitatea de șanse sunt provocări pentru instituția școlară. Directorilor de școli, cadrelor didactice le revin o multitudine de sarcini pentru a construi medii școlare incluzive.

Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru a ajuta profesorii și directorii să învețe culturile elevilor; utilizarea conflictelor etnice pentru producerea unor

schimburi culturale și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; facilitarea succesului tuturor prin asigurarea accesului egal și eficient la instituția școlară; înlăturarea prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și grupuri de elevi.

Diversitatea culturală a elevilor poate deveni o oportunitate și o resursă de îmbogățire pentru copii și cadre didactice, numai dacă școala proiectează activități de învățare care să o valorifice și dacă asigură șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor părinților, a profesorilor și a instituțiilor locale abilitate.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
2. Mara D. – Strategii didactice în educația incluzivă, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004
3. Verza E., Păun E. – Educația integrată a copiilor cu handicap, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Egalitatea de șanse prin educație

*Prof. Samoilă Mirela Andreea
Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea*

Referatul prezentat în paginile următoare are rolul de informa cititorul asupra conceptului de egalitate de șanse și de a prezenta și exemplifica diferite accepțiuni ale termenului. Înțelegem prin șansă o situație favorabilă, un prilej, o oportunitate. Egalitatea, în acest sens, înseamnă că indivizii au șanse egale de acces la ceea ce își doresc: loc de muncă, profesie, statut decizional și economic. Egalitate de șanse are sensul de a crea acces mai mare pentru grupurile vulnerabile (care întâmpină greutăți ca să acceadă) la : educație, servicii sanitare, locuință, locuri de muncă, dreptul la vot sau participarea la luarea deciziilor.

Acest acces nu poate fi îngădit, sub nicio formă, pe baza poziției sociale, clasei, sexului, apartenenței confesionale, etniei sau dizabilității. De aceea, atât în ocuparea forței de muncă, cât și în educație, au apărut, începând cu anii '60, măsuri de corectare a unor diferențe întreținute istoric: tratamentul egal din partea factorilor de putere și măsurile afirmative. Este necesară înțelegerea termenului de măsuri afirmative.

Sunt măsuri care se iau specific pentru promovarea principiului egalității de șanse pentru o categorie dezavantajată față de majoritate. Măsurile afirmative se inițiază pentru a oferi categoriei defavorizate o serie de avantaje, astfel încât să asigure șanse reale în accesul la anumite drepturi. De obicei, măsurile afirmative sunt stabilite pentru o durată limitată și se opresc după evaluări care arată că dezavantajele au fost eliminate.

Tratamentul egal din partea factorilor de putere a fost introdus în legislația SUA în 1961, apoi în 1964 prin Civil Rights Act și concret, însemna că niciun angajator nu avea dreptul să excludă pe cineva pe motive rasiale, religioase iar unitățile de învățământ erau obligate să admită pe oricine, indiferent de rasă, religie.

Însă, acesta a fost doar un prim pas, căci tratarea în mod egal, conform legii, nu putea însemna și egalitatea reală de șanse pentru afro-americanii care ieșiseră de curând din sclavie, aveau un nivel de trai sub limita sărăciei, fuseseră în școli segregate. Astfel că, în 1965, Președintele Johnson a introdus politici suplimentare, care presupuneau analiza integrării minorităților în anumite domenii, în profesii de înaltă calificare și măsuri specifice pentru încurajarea participării acestora la educație de calitate și la locuri de muncă mai bune.

Aceste politici, actualmente răspândite în legislația internațională și în legislațiile naționale, mută accentul de pe egalitatea ca drept, pur și simplu, spre egalitatea ca fapt, ca rezultat. De aceea, pentru anumite grupuri vulnerabile, se impun măsuri speciale, în mai multe domenii, mai ales în educație, astfel încât decalajele sociale, de sărăcie, de limbă, de dizabilitate, culturale să poată fi recuperate.

Acțiunea afirmativă se justifică pentru acele grupuri/ acei membri ai unor grupuri care au fost discriminați în trecut și când nu există oportunități egale în prezent (vezi diferențe de poziții sau salarizare între femei și bărbați, vezi accesul redus la locuri de muncă de înaltă calificare al romilor).

Discriminarea în educație și pe piața muncii creează indivizi neadaptați condițiilor sociale, care nu fac față cerințelor, fie că este vorba despre femei, romi, persoane cu dizabilități sau alte grupuri vulnerabile. Pentru un stat, asta înseamnă că, în loc să formeze cetățeni care să contribuie la dezvoltare, formează cetățeni care devin cazuri sociale. Așadar, există un avantaj economic al aplicării principiilor egalității de șanse.

În altă ordine de idei, segregarea celor care fac parte din grupuri dezavantajate, care, așa cum am arătat, a fost o practică frecventă în istoria discriminării, a dus, în timp, la conflicte sociale, date fiind necunoașterea dintre grupuri, distanțele sociale și neînțelegerea culturilor, nevoilor și caracteristicilor de grup. Așadar, prezența celor care fac parte din grupurile vulnerabile alături de ceilalți, ghidată de autoritate, este de natură să creeze o mai bună cunoaștere a diversității, curiozitate față de necunoscut în detrimentul fricii de necunoscut, curajul de a explora alte culturi sau situații de viață.

Egalitatea de șanse, la nivel educațional înseamnă oferirea de “opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare” (Reuchlin, 1991), o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice - evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea - care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială (Husén, 1975)”.

Politicile de egalizare de șanse mizează pe formarea unor competențe de bază pentru toți copiii, combătând excluziunea socială și selecția ca mod de departajare între copii, și aduc în educația formală tehnici non-formale pentru a întări procesul de învățare. De asemenea, aceste politici au urmărit extinderea învățării dincolo de educația considerată până atunci standard, prin apariția programelor de tip a doua șansă pentru cei care au abandonat școala timpuriu sau nu au făcut-o deloc.

Incluziunea în clasă și în școală

Incluziunea presupune un set de politici, măsuri sau acțiuni al căror scop este ca cel dezavantajat/ grupul defavorizat să se simtă și să devină egalul tuturor. Putem realiza incluziunea copiilor dezavantajați sau din grupurile vulnerabile prin intervenții / acțiuni de tip:

- **Comportamental.** De exemplu, prevederi de tip “cod de conduită” în regulamentul clasei, dacă există, sau al școlii; acestea ar trebui să se refere la comportamentul acceptat față de copiii care fac parte din grupurile vulnerabile, la utilizarea sau neutilizarea unor termeni considerați jignitori (“nebun”, “handicapat”, “poponar”, “bozgor”) și ar trebui să se aplice atât cadrelor didactice și personalului auxiliar, cât și elevilor.
- **Comunicațional:** În timpul interacțiunii cu elevii din grupuri vulnerabile sau în interacțiuni cu terți profesorii vor evita orice elemente de limbaj sau termeni care ar putea răni sau jigni copilul, precum și orice categorisire în funcție de sex, rasă, etnie, clasă socială, nivel de venit, religie sau orientare sexuală, astfel încât copilul să se simtă valorizat pentru ceea ce realizează, nu pentru ceea ce nu a ales și nu poate controla. Colegilor tipici nu trebuie să li se ascundă problema unui copil atipic (de pildă, cu dizabilități), se va discuta deschis cu ei, li se va răspunde la întrebări, însă ideal este să nu se insiste asupra problemelor și profesorul / dirigintele, de comun acord cu părinții, să mute accentul de pe problemă pe progrese și realizări. În cazul unor copii care provin din medii sărace, de pildă, se poate accentua progresul, în ciuda unor condiții dificile de viață.
 - **Fizic.** Accesibilizări fizice în cazul copiilor cu anumite tipuri de dizabilități
 - **Educațional.** Consultarea familiilor și a specialiștilor care îngrijesc copiii cu anumite tipuri de dizabilități în procesul educativ. Utilizarea resurselor specializate, de tip ONG, pentru probleme specifice ale copiilor cu dizabilități, pentru abordarea educației de gen sau a educației copiilor aparținând minorităților etnice, religioase sau sexuale. ONG-urile pot ajuta cadrul didactic să înțeleagă mai bine anumite probleme, nevoi și au experiență în a aborda obstacole de diverse tipuri. Utilizarea materialelor educaționale, metodelor de intervenție școlară, tehnicilor de testare și urmărire a evoluției specifice pentru copiii cu CES, dar și în cazul copiilor care provin din medii sărace, ai căror părinți / aparținători sunt analfabeți. Acești copii au nevoie de îndrumare suplimentară de la școală pentru a

recupera “handicapul cultural” și au nevoie de o predare atractivă, de metode creative de transmitere a informațiilor.

Tipuri de intervenție: valorizarea și abordarea personalizată

Pentru copiii care vin din familii cu analfabetism, primii 4 ani de școală sunt fundamentali în a recupera distanța cognitivă. Însă și după această perioadă, mai ales când materia se diversifică și devine stufoasă, copiii trebuie să primească ajutor de la profesori. Trebuie avut în vedere că, spre deosebire de copiii ai căror părinți îi pot ajuta la teme, acești copii nu au de unde să primească sprijin. De aceea, profesorii pot încerca să identifice ei înșiși programe extra-curriculare unde să-I îndrume pe copii: fundații, asociații, biserici care oferă after-school gratuit sau voluntari. O discuție cu aceștia privind nivelul copiilor și cerințele școlare poate duce la o intervenție care să îl ajute pe copil să depășească nivelul și greutățile.

Cadrele didactice care au elevi aparținând minorității rome își pot evalua singure toleranța înainte de a începe lucrul într-o clasă: ce se așteaptă de la acei elevi, dacă se așteaptă la rezultate diferite, dacă simt disconfort în prezența lor, dacă sunt deranjați de accentul sau îmbrăcămintea lor etc. Odată cu aceste răspunsuri proprii, pot înțelege de la ce atitudine pornesc ele însele și pot verifica atitudinea elevilor ne-romi, ierarhiile formate deja în colectiv, încercând ulterior mici intervenții în spiritul cooperării de grup.

Orice disciplină poate fi predată pornind de la experiența și cunoștințele copiilor. Mai ales în cazurile copiilor care provin din medii dezavantajate, este extrem de importantă abordarea predării prin exemple la îndemâna lor, care le trezește curiozitatea despre cauzele unor fenomene.

Implicarea familiilor în actul educațional este foarte importantă pentru succesul școlar al oricărui copil. Chemarea la școală a părinților romi doar pentru a lua act de comportamentele negative sau rezultatele proaste ale copiilor crează, atât pentru părinți, cât și pentru copii, un sentiment de rușine, de neliniște care poate genera reacție de retragere sau respingere. De aceea, este foarte important ca părinții să afle, prin întâlniri scurte individuale, bilete sau telefon, atunci când copiii lor au rezultate bune. Asta îi va face încrezători în profesor și în mediul școlar și îi va determina să dea ei înșiși feed-back pozitiv copiilor.

Bibliografie

1. *Managementul Clasei. Ghid pentru învățători și profesori*, D.E. Tudose (coord.), B. Bursuc, A. Popescu, UNICEF, Centrul Parteneriat pentru Egalitate 2007.
2. *Vino mai aproape. Incluziunea și excluziunea romilor în societatea românească de azi* – G. Fleck, I. Florea, D. Kiss, Rughiniș, D. Arpinte, E. Ringhofer Agenția Națională pentru Romi 2009.
3. *Participarea la educație a copiilor romi. Probleme, soluții, actori* – M. Jigău, M. Surdu și colab, Ministerul Educației și Cercetării, ICCV, UNICEF 2002.

Promovarea egalității de șanse-fundamentul unei lumi mai bune

Prof. Fîrtat Dan-Valeriu
Liceul „Preda Buzescu” Berbești jud. Vâlcea

Prin *șansă*, se înțelege în acest context „împrejurare favorabilă, posibilitate de reușită, de succes; *din fr. chance*” conform Dicționarului Explicativ al Limbii Române.

În acest sens, egalitatea înseamnă că oamenii au șanse egale de acces la ceea ce își doresc: loc de muncă, profesie, statut decizional și economic. Egalitate de șanse are sensul de a crea acces mai mare pentru grupurile vulnerabile (care întâmpină greutăți ca să accedă) la: servicii sanitare, educație, locuri de muncă, participarea în luarea deciziilor etc.

Răspunsurile la întrebarea retorică: „de ce să promovăm egalitatea de șanse?” ar fi în opinia mea următoarele:

- oamenii sunt ființe sociale și nu pot să performeze decât în cadrul societății, pe cale de consecință oamenii trebuie să aibă grijă de semenii lor;
- oamenii au capacitatea de a fi empatici „*capacitatea de a înțelege și de a simți emoțiile și gândurile unei persoane, ca și cum le-am trăi noi*”, ceea ce-i face, de obicei, să trateze cu tact și blândețe persoanele din jur;
- cu toate că poate îmbrăca multe forme, conceptul de dreptate „*principiu moral și juridic care cere să se dea fiecăruia ceea ce i se cuvine și să i se respecte drepturile*” este specific tuturor oamenilor și aceștia acționează în conformitate cu el;
- oamenii sunt ființe care dispun de conștiință „*a fi cu conștiința împăcată sau a nu avea nimic pe conștiință = a fi convins că nu a săvârșit nimic împotriva legilor moralei sau a legilor statului. A fi fără conștiință = a fi lipsit de scrupule*” ceea ce-i împiedică, de regulă, să săvârșească acte reprobabile împotriva semenilor;
- aduce numeroase beneficii societății (o lume fără prejudecăți, stereotipii, etichetări și discriminare ar fi mult mai bună);
- pentru a îndrepta greșelile trecutului etc.

La scara istoriei civilizației umane s-au produs de-a lungul timpului nenumărate acte de discriminare colectivă și individuală care au avut la bază numeroase cauze: organizarea socială (pe caste, sclavia), religia (creștinismul, protestantismul, islamismul, iudeismul), etnia (evreii, romii, kurzii), unele afecțiuni medicale (lepra, ciurma, tifosul, virusul HIV), orientarea sexuală (homosexualismul, lesbianismul) etc. Aceste acțiuni de stigmatizare și discriminare sunt adânc înrădăcinate în mentalul unor comunități și procesul de acceptare și de incluziune este unul anevoios și de durată.

Măsuri concrete antidiscriminatorii au început să fie luate abia în ultimii 60-70 de ani, după câteva milenii de existență socială. Astfel, egalitatea de șanse este consfințită în prezent atât în legislația internațională, cât și în cea românească. Printre cele mai relevante acte normative care reglementează această speță, putem aminti:

- art.1 „*Toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi. ...*” și art. 2 „*Fiecare om se poate prevala de toate drepturile și libertățile proclamate în prezenta Declarație fără nici un fel de deosebire ca, de pildă, deosebirea de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, de origine națională sau socială, avere, naștere sau orice alte împrejurări.....*” din Declarația Universală a Drepturilor Omului;
- Convenția privind drepturilor persoanelor cu dizabilități;
- art. 21 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene - *Nediscriminarea*

(1) Se interzice discriminarea de orice fel, bazată pe motive precum sexul, rasa, culoarea, originea etnică sau socială, caracteristicile genetice, limba, religia sau convingerile, opiniile politice sau de orice altă natură, apartenența la o minoritate națională, averea, nașterea, un handicap, vârsta sau orientarea sexuală.

(2) În domeniul de aplicare a tratatelor și fără a aduce atingere dispozițiilor speciale ale acestora, se

interzice orice discriminare pe motiv de cetățenie.

unele directive ale Consiliului Uniunii Europene: Ex. 2000/43/CE din 29 iunie 2000 *de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică*;

- art. 20 din Constituția României - *Tratatul internațional privind drepturile omului*

(1) *Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte;*

Legea nr 178/2018 de modificare și completare a Legii 202/2002 privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați, publicată în Monitorul Oficial nr 627 din 19 iulie 2018 etc.

Însă o istorie atât de lungă de persecuție, discriminare și stigmatizare a lăsat la nivelul mentalităților urme pentru ștergerea cărora actele normative sunt un instrument necesar dar nu suficient. De aceea, tocmai pentru a sprijini acest proces este nevoie să promovăm în educația copiilor noștri o serie de abilități transferabile: empatia, înțelegerea, conștientizarea, sensibilitatea, capacitatea de a calcula consecințele și disponibilitatea de ne comporta corect. Această educație trebuie să înceapă în familie și să fie continuată și întărită în școală.

De asemenea, cu toate că s-au constituit o serie de organizații internaționale (International Holocaust Remembrance Alliance, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Institutul European pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați) și naționale (Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, Comisia Națională în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați, ș.a.) care să urmărească aplicarea legislației în domeniu, încă apar manifestări discriminatorii. Cum discriminarea este contrariul egalității de șanse trebuie să acționăm împotriva tuturor formelor de discriminare pentru a reuși o egalitate a oportunităților pentru toți semenii noștri.

Chiar dacă pe termen scurt se poate impune în mod coercitiv (amenzi, acțiuni privative de libertate în cazuri extreme) combaterea discriminării, pe termen lung educația este singura modalitate prin care oamenii vor beneficia de egalitate de șanse în mod real.

Bibliografie

1. <http://adrianvintu.net/2016/08/05/ce-este-empatia-si-de-ce-este-esentiala-pentru-o-viata-bogata/>;
2. <http://anes.gov.ro/legislatie-nationala-egalitatea-de-sanse/>;
3. <http://anpd.gov.ro/web/conventia/>;
4. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:32000L0043&from=EN>;
5. <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0389:0403:RO:PDF>;
6. <https://dexonline.ro/definitie/conștiință>;
7. <https://dexonline.ro/definitie/empatie>;
8. <https://dexonline.ro/definitie/șansă>;
9. http://dpus.usv.ro/docs/A6/A6.4_continut_egalitatea_de_sanse.pdf;
10. <https://fra.europa.eu/ro/charterpedia/article/0-preambul>;
11. https://www.academia.edu/15507527/Egalitatea_de_șanse_și_nediscriminarea_Îndrumar;
12. https://www.academia.edu/5742614/ESEU_DREPTATE;
13. <http://www.iccv.ro/valori/texte/valori-cvb,%20v4.pdf>;
14. https://www.ohchr.org/EN/UDHR/Documents/UDHR_Translations/rum.pdf;
15. https://www.prois-nv.ro/docs/Oameni_diferiti_sanse_egale.pdf;
16. https://www.ucv.ro/pdf/site/constitutia_romaniei.pdf;

Egalitatea de șanse prin educație

*Prof. Înv. Primar Negoescu Camelia
Școala Gimnazială Dăești, Jud.vâlcea*

Conceptul de „egalitate“ înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse. Specia umană se conformează și ea aceluși principiu director al evoluției speciilor – variabilitatea; indiferent de numărul indivizilor, educația lor trebuie să fie diferențiată și specializată, în funcție de „echipamentul natural-genetic“ al fiecăruia, de aptitudinile și interesele fiecărei persoane, corelate cu nevoile de cadre competente ale societății.

Există un întreg lanț de persoane, organizații și resurse la care dirigintele sau profesorul poate apela în procesul educativ, astfel încât să fie asigurată egalitatea de șanse. Profesioniștii/experti din exterior. În cazul nostru, sunt acele persoane specializate într-o latură din sfera drepturilor omului, educației speciale, prolematicii de gen, cunoașterii comunităților de romi, problematica LGBT. Pot fi profesori, psihologi, psihiatri, medici, asistenți sociali, mediatori sanitari sau școlari, inspectori romi, avocați, persoane din organizațiile neguvernamentale etc. Ei pot veni cu o perspectivă mai largă asupra mediului în care trăiesc copiii din grupurile vulnerabile, asupra problemelor cu care se confruntă grupurile vulnerabile, pot oferi date și cercetări sociologice, informații despre intervenție, exemple de bune practici aplicate de alții, ajutor concret, prezența la clasă pentru observare și feed-back, implicarea periodică în activități cu elevii.

Implicarea familiei copiilor din grupuri vulnerabile este fundamental pentru procesul de educație. Dacă, la prima vedere, o mama analfabetă nu poate părea un partener de dialog pentru profesor, aceasta se poate dovedi, de fapt, un sprijin incredibil. Dacă i se vor explica cerințele și progresele copilului, comportamentele lui, dacă i se vor cere detalii sau opinia în gestiunea comportamentelor lui, mama poate fi atât o sursă de informare excelentă, cât și un bun partener în a direcționa copilul în continuare. Valorizarea fiecărui pas pe care acesta îl face în fața părintelui îi va crea un sentiment de confort și de încredere și îl poate determina să discute cu propriul copil atât în perioadele lui bune, pentru a-l încuraja, cât și în perioadele lui mai puțin bune.

Romii reprezintă a doua minoritate etnică în România după maghiari, conform recensământului. Majoritatea familiilor copiilor de etnie romă integrați în școli nu aveau membri cu profesii bine conturate, trăiau la limita supraviețuirii, depinzând de asistența socială. Copiii erau adeseori malnutriți, din cauza lipsei resurselor și a lipsei de educație, iar părinții nu își permiteau achiziționarea hainelor sau încălțărilor necesare deplasării la școală.

Nu putem aborda un elev rom dintr-o clasă referindu-ne în general la romii din România, ci mai degrabă bazându-ne pe cunoașterea comunității din care vine, neamului din care face parte, dacă se declară aparținând vreunui neam anume (căldărari, rudari, florari, lăutari, ursari, xoraxai), familia și istoria lui personală. Cunoașterea acestor date poate sta la baza unei abordări pozitive, cu rezultate în construirea relației pe termen lung cu elevul și în asigurarea succesului său școlar.

Profesioniștii / experții din interior. Consilierul psihopedagogic poate sprijini să identificați abilitățile speciale ale copilului, modul lui de relaționare, eventuale problem socio-afective. El vă poate sfătui și sprijini în a găsi modalitățile de lucru potrivite copilului la ore.

De pildă, un copil care, la clasa a VII-a, citește și scrie cu dificultate, mănâncă litere, încurcă frecvent litere între ele poate fi dislexic. Dacă este corect evaluat de psiho-pedagogul școlii, veți descoperi că există metode ușoare și eficiente de lucru cu acel elev, astfel încât să facă progrese remarcabile la scris și citit, și chiar să învețe o limbă străină. La fel, în cazul unui copil de altă orientare sexuală, se poate discuta cu psiho-pedagogul care îi poate da mai multe informații, poate identifica pentru el grupuri de sprijin locale sau organizații care să îl sprijine în nevoile lui de informare și afirmare. Logopedul poate identifica dificultățile și tulburările de limbaj și, în afară de intervențiile lui, vă poate îndruma în modul de lucru portiv cu un elev care are astfel de probleme.

Profesorul de sprijin / itinerant / coordonator intervin în a rezolva problemele de învățare și adaptare

pentru copiii cu CES. Din păcate, știm că multe unități școlare nu au deloc un astfel de profesor sau el deservește prea mulți copii ca să poată asigura un sprijin de calitate. De aceea, recomandăm lucrul cu voluntari și cererea sprijinului experților externi, atunci când nu aveți resurse interne în școală.

Personalul auxiliar (bibliotecara, secretarele) pot sprijini profesorul cu resurse informaționale, cu contactarea unor externi, astfel încât acesta să aibă acces la cât mai multe date în ce privește procesul de educației pentru diversitate.

Învățătorul, dirigintele, psihologul școlii, profesorii de civică, dar și orice alt profesor sau angajat din personalul auxiliar poate propune exerciții de creștere a coeziunii de grup, menite să ducă la mai buna înțelegere între membrii grupului clasei.

În timpul interacțiunii cu elevii din grupuri vulnerabile sau în interacțiuni cu terți profesorii vor evita orice elemente de limbaj sau termeni care ar putea răni sau jigni copilul, precum și orice categorisire în funcție de sex, rasă, etnie, clasă socială, nivel de venit, religie sau orientare sexuală, astfel încât copilul să se simtă valorizat pentru ceea ce realizează, nu pentru ceea ce nu a ales și nu poate controla.

Colegilor tipici nu trebuie să li se ascundă problema unui copil atipic (de pildă, cu dizabilități), se va discuta deschis cu ei, li se va răspunde la întrebări, însă ideal este să nu se insiste asupra problemelor și profesorul / dirigintele, de comun acord cu părinții, să mute accentul de pe problemă pe progrese și realizări. În cazul unor copii care provin din medii sărace, de pildă, se poate accentua progresul, în ciuda unor condiții dificile de viață. Exemplu 1: În cazul elevilor provenind dintr-o minoritate etnică din clase majoritare, etnia trebuie valorizată. De pildă, în cadrul discuțiilor despre portul tradițional românesc sau a discuției unor tradiții, la studierea unor texte literare, copilul rom poate deveni resursă pentru cunoașterea comparativă: e corect să fie întrebat cum e în comunitatea lui, care e portul, ce semnificație are, ce obiceiuri sunt diferite etc.

Consultarea familiilor și a specialiștilor care îngrijesc copiii cu anumite tipuri de dizabilități în procesul educativ. Utilizarea resurselor specializate, de tip ONG, pentru probleme specifice ale copiilor cu dizabilități, pentru abordarea educației de gen sau a educației copiilor aparținând minorităților etnice, religioase sau sexuale. Utilizarea materialelor educaționale, metodelor de intervenție școlară, tehnicilor de testare și urmărire a evoluției specifice pentru copiii cu CES, dar și în cazul copiilor care provin din medii sărace, ai căror părinți / aparținători sunt analfabeți. Acești copii au nevoie de îndrumare suplimentară de la școală pentru a recupera “handicapul cultural” și au nevoie de o predare atractivă, de metode creative de transmitere a informațiilor.

Persistența inegalităților de șanse, chiar în țările cu cea mai puternică politică de susținere financiară a școlii, constituie un fapt care a moderat mult optimismul manifestat în anii '50-'60; succesele au fost doar parțiale, iar țelul final – o societate fără inegalitate de șanse, inclusiv în domeniul educației – este departe de a fi atins.

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor.

Bibliografie

1. Gherguț A. 2001– *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale*, Ed. Polirom
2. Gherguț, A. 2000 - *Psihopedagogie speciala. Ghid practic pentru învățământul deschis la distanță*, Ed. Polirom
3. Miroiu, A. - *Învățământul românesc azi. Studiu de diagnoză*, Ed. Polirom Iasi 1998
4. Neagu, G. – *Șanse de acces la educație în societatea românească*, Editura Lumen, Iasi 2012

Diversitatea culturală în grădiniță

*Prof. Angelescu Daniela Ioana,
Grădinița cu Program Prelungit Traian, Râmnicu Vâlcea*

MOTTO: „NU TREBUIE SĂ FIM SINGURI, CI TREBUIE SĂ FIM ÎMPREUNĂ!”

„A ÎNVĂȚA DE LA ALȚII, CARE SUNT ALTFEL DECÂT TINE NU ÎNSEAMNĂ DECÂT SĂ ÎNVEȚI CA OM, CA ROMÂN, MAGHIAR, ROM, GERMAN!”

În lumea modernă, diversitatea în sens larg – indiferent dacă este de natură culturală sau lingvistică – poate fi pusă pe seama a doi factori esențiali: intensificarea migrației și noile tehnologii de informare și comunicare.

Globalizarea vieții economice, sociale și politice devine din ce în ce mai evidentă. Din această perspectivă se observă creșterea mobilității oamenilor de pretutindeni, inclusiv creșterea numărului de migranți de diferite credințe și origini care trăiesc și lucrează în Europa. În ultimii zece ani în Europa se constată o creștere numerică a unor comunități din punct de vedere multicultural, fără însă a le fi recunoscută și valoarea competențelor interculturale, fiindu-le refuzată participarea la dezvoltarea vieții sociale și politice.

Diversitatea culturală nu mai este un prejudiciu, ci o realitate care trebuie fructificată în mediul școlar. Pluralitatea culturală pune nu numai problema apărării diferențelor, ci a dialogului cultural, care recunoaște că fiecare trebuie să contribuie la îmbogățirea experienței umane și că fiecare dintre ele este un efort de universalizare a unei experiențe particulare. Multiculturalitatea nu este adversarul universalismului european, ci o altă formă a lui.

Interculturalismul implică înțelegerea, aprecierea și valorizarea culturii proprii la care se adaugă respectul bazat pe o informare autentică și pe construirea curiozității față de cultura etnică a celuilalt. Interculturalitatea este un proces ce se produce la intersecția dintre culturi, nefiind un scop în sine, dar care poate deveni o finalitate atunci când sunt sesizate transformările nefirești sau comportamentele nefaste la acest nivel de intersecție a culturilor.

CE ÎNSEAMNĂ EDUCAȚIA INTERCULTURALĂ?

* Deschide noi piste de manifestare a diversității și diferențelor și cultivă atitudini de respect și de deschidere față de diversitate;

* Este și un răspuns specific, pedagogic la încercarea de soluționare a unor consecințe socio-culturale impuse de amploarea fenomenelor migraționiste;

* Este o modalitate de prevenire și atenuare a conflictelor;

* Presupune educație socială și civică, învățarea drepturilor omului, pregătirea și participarea la viața socială, formarea formatorilor în perspectiva interacțiunii culturale, educația și dezvoltarea culturală a imigranților, educația într-o societate multiculturală.

* Presupune o nouă abordare a orizontului valorilor.

CUM ESTE O ȘCOALĂ INTERCULTURALĂ?

* Are ca obiective păstrarea și apărarea diversității culturale a populației și prezervarea unității școlii;

* Realizează un proces de integrare prin preluarea preacizitiilor culturale pe care le posedă elevii;

* Invită profesorii să înțeleagă și să valorifice potențialurile culturale ale elevilor;

* Presupune o nouă manieră de concepere și implementare a curriculum-urilor școlare și o nouă atitudine relațională între profesori, elevi, părinți;

Societatea noastră devine din ce în ce mai complexă. Explozia circulației oamenilor și a ideilor, multiplicarea contactelor, dispariția frontierelor sunt realități evidente. Problema identității culturale este complexă și presupune rezolvarea de comun acord. Trebuie să învățăm modalități de conviețuire în această pluralitate a culturilor. Ca membrii ai Uniunii Europene trebuie să înțelegem interculturalismul ca „un instrument pentru ameliorarea egalizării șanselor și a inserției optimale a populațiilor străine, europene sau nu, în viața economică și socială, punând în practică dorința de întărire a drepturilor pentru toți și, de aici, chiar dezvoltarea democrației” (Eric Bouchez, Andre de Peretti, 1990).

Educația interculturală constituie „o opțiune ideologică în societățile democratice și vizează pregătirea viitorilor cetățeni în așa fel încât ei să facă cea mai bună alegere și să se orienteze în contextele multiplicării sistemelor de valori” (Constantin Cucoș, 1996). Atât „minoritățile” cât și „majoritatea” sunt puse în situația de a se adapta la mutația și diversitatea culturală. În funcție de multiple perspective de referință, toți indivizii pot fi minoritari, racordându-se la subcoduri culturale oarecum diferite. (Constantin Cucoș, 1996).

Perspectiva interculturală de concepere a educației conduce la evitarea conflictelor și eradicarea violenței. Încă de la vârsta preșcolară, copilul este sprijinit să-și formeze deprinderea de a comunica (a asculta și a vorbi), de a lua decizii în mod democratic în cadrul grupului, de a se implica în rezolvarea problemelor interpersonale. Educatoarea trebuie să acorde o atenție deosebită educării copiilor pentru a-și stăpâni emoțiile primare și a evita altercațiile, educării respectului de sine și al altora, toleranța față de opiniile diferite. Toleranța înseamnă cunoașterea, recunoașterea și acceptarea modului de a fi al persoanelor și grupurilor. Aceasta presupune alegerea deliberată de a nu interzice, a nu împiedica, a nu interveni în comportamentul unei persoane sau al unui grup chiar dacă noi dezaprobăm acea purtare și avem și cunoștințe și puterea de a interzice sau împiedica.

Activitățile pe care ni le planificăm în preajma unor evenimente cum ar fi :1 Iunie, Spring Day in Europe, etc. au rolul de a-i sensibiliza pe copii asupra îndemnurilor la prietenie, ajutor, toleranță. Integrarea României în U.E. face ca unul dintre obiectivele majore la preșcolari să fie « *a învăța să trăim împreună, a învăța să trăim cu ceilalți* ». Evenimentele și acțiunile ce au avut loc și continuăm să le desfășurăm cu copiii au menirea de a-i familiariza pe aceștia cu U.E. și cu ceea ce înseamnă sau reprezintă această uniune.

Cu ocazia **Zilei Europei** - 9 mai – ne-am propus să organizăm în grupă un « Colț al Europei » în care să fie expuse materiale (imagini, pliante, postere, lucrări ale copiilor) prin intermediul cărora copiii să cunoască și mai multe aspecte legate de tradiții, obiceiuri, port, artă culinară, religie, preocupări, modul în care sărbătoresc anumite evenimente, etc. popoarele europene. În funcție de demersurile noastre didactice copiii vor reuși să înțeleagă totul și să-și reprezinte, deoarece puterea lor de a surprinde esențialul este mare, ideile sunt ingenioase, manifestă profunzime, spontaneitate și naivitate în dorința de a găsi explicații pentru fenomenele și evenimentele ce apar în jurul lor.

Bibliografie

1. Constantin Cucoș, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 1996
2. Eric Bouchez, Andre de Peretti, *Educatia interculturală*, 1990

Intervenții în școală pentru asigurarea egalității de gen

*Prof. Înv. Primar Ignat Cristina
Școala Gimnazială Dăești Jud. Vâlcea*

România este încă la început în privința abordării la clasă a educației în spiritul egalității de șanse. Deocamdată, acest lucru se traduce mai ales la nivelul reglementărilor (interzicerea segregării etnice, dreptul copiilor cu dizabilități de a participa la învățământul de masă, drepturile egale ale ambelor sexe la educație, legislația non-discriminare etc), însă, în procesul educativ, rareori sunt prezente elemente care realizează, zi de zi, procesul unei educații în spiritul diversității și al egalității de șanse.

Știm din experiențele unor părinți ai căror copii au dizabilități că profesorii sau învățătorii din învățământul de masă au o rezistență mare în a include externii în activitățile clasei, însă toate cazurile, odată acceptați, externii s-au dovedit o resursă excelentă și o sursă de învățare foarte bună pentru cadrele didactice.

Copiii cu dizabilități fizice sau în scaun rulant au nevoie de amplasarea rampelor de acces, eventual a unor lifturi; este fundamental ca, atunci când avem un copil cu dizabilități motorii în școală, sala în care învață să fie menținută mereu la parter. De asemenea, cabinetele medical, psihologic, de științe, de informatică sau limbi străine trebuie amplasate din start la parterul clădirii, pentru a sigura accesul facil al copilului. Situația în care este cărat pe scări zilnic de părinți / frați / colegi îl pune pe copil într-o situație umiltoare, de a fi continuu în situația de a cere ajutor. Pentru a funcționa ca orice alt elev, va avea nevoie de o toaletă accesibilizată și dacă tabla din clasă este prea sus, fie va fi coborâtă, fie va scrie pe o tablă mai mică, a lui.

Pentru copiii cu deficiențe de auz este fundamentală comunicarea preponderent scrisă, mai ales când programa școlară e încărcată și foarte diversă și trebuie să acumuleze rapid informații. Așezarea sălilor de clasă în cerc îl va ajuta să-și înțeleagă colegii, prin labiolectură (citirea de pe buze). Pentru cei cu auz parțial, profesorii se vor asigura că în clasă este puțină gălăgie, vor vorbi mai tare și clar.

Copiii cu deficiențe de vâz au nevoie de instalarea unor bare, metalice sau de lemn, de-a lungul traseelor pe care trebuie să le parcurgă zilnic (intrarea în școală – sala de clasă – toaletă – cabinete specializate – ieșire de urgență etc). Ideal este să fie așezați în bancă mai aproape de ieșirea din clasă, pentru a le facilita deplasarea. Pentru cei cu deficiențe severe de vedere, există diferite tipuri de accesibilizare: imprimanta care poate printa toate documentele în limbajul Braille, hardware și software care dispun de sinteze vocale, tastatură cu sonorizare etc., iar școala trebuie să permită copiilor accesul cu propriile echipamente și să le permită utilizarea extensivă, în timpul notării, rezolvării exercițiilor și testelor. Este importantă păstrarea băncilor în aceeași ordine, astfel încât copilul fără vedere să nu fie nevoit să se adapteze la trasee diferite adeseori, ceea ce îl va face nesigur.

Pentru copiii cu alte tipuri de dizabilități (psihice, intelectuale) nu este necesară accesibilizarea fizică, însă accesibilizarea metodelor, tehnicilor de predare și testare, utilizarea planurilor de intervenție personalizate (PIP), a unor materiale speciale (fișe de lucru dedicate, computer) și colaborarea cu specialiștii sunt fundamentale.

Un copil cu autism are dreptul să vină însoțit de un shadow, un asistent care îi asigură sprijin continuu personalizat, care va colabora cu învățătorul sau cu profesorii pentru a găsi cele mai bune metode, astfel încât copilul să acumuleze cunoștințe. Este necesar să nu se ridice foarte mult tonul în general, pentru a nu panica elevul cu autism și utilizarea unor materiale speciale și a unor metode adaptate caracteristicilor sale, astfel încât învățarea să fie ușoară.

Copiii cu Sindrom Down, de pildă, sunt foarte afectuoși și au nevoie continuă de încurajare și mângâiere. Chiar dacă nu vor fi „elevi de nota 10”, dacă profesorii se folosesc de materiale didactice special concepute și metode adaptate de predare și testare (insistarea pe sincretic mai mult, până reușesc abstractizarea), copiii cu Down pot finaliza cu succes gimnaziul sau liceul.

Copiii cu tulburări psihice sunt văzuți, în general, drept „copii-problemă”. Este extrem de importantă adaptarea programei și a metodelor de predare și interacțiune și în cazul lor, la fel colaborarea cu specialiștii

care îi tratează în privat și care, de obicei, sunt cei care știu cel mai bine ce tip de intervenție le este prielnică. Acești copii, dacă nu vor fi stigmatizați și dacă vor fi mereu tratați ca egali ai colegilor, vor face progrese remarcabile.

În locul etichetării copilului/adolescentului, este preferabilă definirea exactă a comportamentului problematic, atunci când există un astfel de comportament. Această definire permite identificarea metodei de intervenție pentru corectare și permite formularea unor obiective măsurabile de atins. De exemplu, un copil care răspunde profesorului, dacă este etichetat ca „obraznic”, rămâne doar eticheta. Însă, dacă este definit corect comportamentul: „a dar un răspuns nervos, atunci când...” permite deja identificarea unor factori posibili care au cauzat iritarea, precum și gândirea unei metode de intervenție pentru a scădea iritarea și pentru a modifica acel comportament. A identifica un comportament, în locul etichetării, înseamnă a defini concret ceea ce face copilul.

Conștientizarea stereotipurilor este unul dintre primii pași pe care un proces de decontaminare ar trebui să-l parcurgă. Discursul manualelor școlare nu a fost încă reformat din perspectiva egalității de șanse între genuri. De aceea, un prim exercițiu la îndemână este antrenarea elevului în a identifica modelele stereotipe de gen în textele din manuale. Un efect spectaculos se obține dacă sunt folosite în acest scop manuale pentru clasele primare, eventual clasa 1. Faptul că protagonistele de gen feminin sunt “condamnate” la activități casnice și că acest tipar este transmis atât de timpuriu are un impact puternic asupra celor care descoperă fenomenul.

O soluție mai economică din perspectiva programei școlare poate să fie includerea unei “antene vigilente” în programele disciplinelor expuse la stereotipuri de gen; asta înseamnă ca, în timpul unei activități cu un scop diferit, să se aloce un scurt moment evaluării informației puse în discuție – ex. un text literar – pentru a vedea dacă este sau nu purtător de stereotip

Cadrul didactic trebuie să se supună unui proces de autoevaluare și să își identifice eventuale stereotipuri de gen. Ulterior el va încerca să practice ceea ce am denumit în capitolul doi, “suprimarea stereotipului” – un program de autoinhibare a exprimării modelului convențional al reporturilor de gen. Profesorii nu ar mai trebui să vorbească – de exemplu – despre profesiile “mai potrivite pentru fete și, respectiv pentru băieți”.

De obicei, asemenea aprecieri construiesc așteptările limitative față de piața muncii pentru fete. Ideal ar fi să poată fi eliminate din discurs și expresiile mai subtile ale stereotipurilor, anume acelea cu un grad mare de automatizare: ex: un elev nu trebuie să fie oprit din plâns cu expresia “băieții nu plâng”

Eliminarea competiției de gen și stimularea cooperării în echipe mixte. Profesorii vor folosi toate mijloacele organizatorice pentru a “sparge” stereotipurile de gen. Va trebui să fie asigurată o distribuire echilibrată în diferitele roluri din clasă între cele două genuri. Vor fi eliminate comparațiile și competițiile care împart colectivul de elevi în funcție de gen.

Este recomandat ca alegerea materialelor didactice să fie făcută și din perspectiva preocupării pentru o reprezentare echilibrată a genurilor.

Educația în școala românească, ca și în sistemele educaționale din lume, este actul prin care se fundamentează dezvoltarea personalității în sensul holismului și durabilității. Și tocmai pentru a putea fi realizat acest ideal, educația este și trebuie să fie guvernată de anumite principia și norme. Intre acestea, subliniem “asigurarea egalității de șanse”. Principiu care, odată respectat și implementat, aduce beneficii în ambele planuri, cel al individului și cel al majorității: întrucât fiecare persoană cu cerințe educaționale special evoluează conform particularităților sale, iar majoritatea își dezvoltă toleranța și creativitatea în relaționarea interpersonală.

Diversitatea culturală a elevilor poate deveni o oportunitate și o resursă de îmbogățire pentru copii și cadre didactice, numai dacă școala proiectează activități de învățare care să o valorifice și dacă asigură șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor părinților, a profesorilor și a instituțiilor locale abilitate.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – *Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II*, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009
2. Mara D. – *Strategii didactice în educația incluzivă*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004

3. Verza E., Păun E. – *Educația integrată a copiilor cu handicap*, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Egalitatea de șanse în școala românească

Prof. Anghel Maria-Aura

Seminarul Teologic Liceal Ortodox "Sf. Nicolae", Râmnicu Vâlcea/Școala Gimnazială Waldorf, Râmnicu Vâlcea

“Educația este cea mai puternică armă pe care voi o puteți folosi pentru a schimba lumea” Nelson Mandela

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc. Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu.

Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale. Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare.

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială. Această opțiune a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă. Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile

de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc. Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii. De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate. Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați. Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate.

Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă. Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor.

Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru a ajuta profesorii și directorii să învețe culturile elevilor; utilizarea conflictelor etnice pentru producerea unor schimburi culturale și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; facilitarea succesului tuturor prin asigurarea accesului egal și eficient la instituția școlară; înlăturarea prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și grupuri de elevi.

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse. Specia umană se conformează și ea aceluși principiu director al evoluției speciilor – variabilitatea; indiferent de numărul indivizilor, educația lor trebuie să fie diferențiată și specializată, în funcție de „echipamentul natural-genetic” al fiecăruia, de aptitudinile și interesele fiecărei persoane, corelate cu nevoile de cadre competente ale societății.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
2. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
3. Verza E., Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Împreună sub același soare

Rad Ileana

Grădinița cu Program Prelungit „Otilia Cazimir” Baia Mare Județul Maramureș

Promovarea egalității de șanse reprezintă un proces prin care cei aflați la risc de sărăcie și excluziune socială dobândesc șanse și resurse necesare pentru a participa pe deplin la viața economică, socială și culturală și se bucură de un standard de viață și bunăstare considerate normale în societatea în care aceștia trăiesc. Incluziunea socială îi asigură că au o participare mai mare la luarea deciziilor care le afectează viețile și acces la drepturile fundamentale a acestora. Tendința de marginalizare afectează în mare parte copiii care trăiesc în sărăcie, care au venitul și resursele atât de scăzute, încât îi împiedică să aibă un standard de viață considerat acceptabil în societatea în care trăiesc. Din cauza sărăciei aceștia se pot confrunta cu mai multe dezavantaje în ceea ce privește viața socială se confruntă cu anumite bariere la educație pe tot parcursul vieții, cultură, sport și activități recreative.

Grădinița este primul mediu în care abilitățile sociale se conturează cel mai bine și se dezvoltă cel mai ușor, datorită interacțiunilor cu ceilalți copii și sprijinul educatoarei. Învățământul românesc se confruntă în ultima perioadă cu o multitudine de probleme, cum ar fi școlarizarea copiilor defavorizați sau a copiilor cu nevoii speciale. La noi în țară Egalitatea șanselor de instruire și pregătire este garantată, dar realizarea ca atare a acestui lucru rămâne o cauză majoră.

Un lucru cu o importanță deosebită în viața fiecăruia este felul în care stabilim relații interpersonale optime. În funcție de calitatea acestora, vom obține un anumit nivel de satisfacție, împlinire și echilibru.

Dezvoltarea acestor competențe se face treptat, în funcție de etapa de vârstă a copilului. Relațiile pe care le stabilește preșcolarul cu ceilalți copii necesită siguranță, receptivitate, disponibilitate și confort emoțional.

Identificarea nevoilor de dezvoltare a competențelor emoționale și sociale la copil trebuie realizată încă de la cele mai fragede vârste, când se pot observa diferențele între copii privind nivelul de dezvoltare a acestor competențe. Este foarte important ca educatori să identifice aceste diferențe și să urmeze programe de dezvoltare personală, pentru a reduce aceste diferențe.

De asemenea, este imperios necesară evaluarea nivelului de dezvoltare emoțională a copilului, în funcție de vârstă, având în vedere următoarele aspecte: interacțiunile cu copiii de vârstă apropiată, interacțiunile cu adulții și interacțiunile de grup. Copilul trebuie să fie capabil să stabilească relații pozitive și de respect cu toate persoanele cu care intră în contact, să manifeste empatie înțelegând că suntem diferiți dar acceptând semenii din jurul nostru.

Dezvoltarea socio-emoțională a copiilor are o mare importanță în educație pentru că reprezintă un mijloc de a preîntâmpina dereglările comportamentale și emoționale ulterioare, contribuie semnificativ la creșterea capacității de adaptare la cerințele școlare.

Educația socio-emoțională cuprinde totalitatea activităților de învățare care conduc la dobândirea experienței individuale de comportare socială și emoțională, la formarea competențelor emoționale și sociale ale fiecărui individ. Modul de a transmite un mesaj este de o importanță deosebită, deoarece acesta poate fi interpretat greșit. Atâta timp cât starea emoțională a fiecăruia este pozitivă și toleranța și acceptarea fiecărui individ este mult mai ușoară. Dobândirea abilităților emoționale de a înțelege, a exprima și a-și regla emoțiile, precum cele de inițiere și menținerea unei relații are o importanță aparte pentru integrarea într-un grup social, profesional și comunitar.

În România pragul riscului de sărăcie este extrem de scăzut, fapt care indică nevoia continuării programelor de convergență economică. Dreptul la educație îl are fiecare copil, garantat de lege, indiferent de situația materială, de etnie sau de rasă.

Egalitatea de șanse prin educație manifestă un grad ridicat de interes la nivelul învățământului românesc actual, fiecare copil are acces la educație de calitate nefiindu-i îngrădite drepturile, fără diferențiere de nici un fel, Sistemul educațional răspunde nevoilor și necesităților fiecăruia, ținând cont de faptul că fiecare copil este individual, are nevoi individuale specifice, mijloacele și strategiile de predare-învățare fiind adaptate fiecăruia.

Bibliografie

1. Gherguț Alois, *Educația incluzivă*, editura Polirom, București, 2019;
2. Gherguș Alois, *Educația incluzivă și pedagogia diversității*, editura Polirom, București, 2016;
3. Preda Marian, *Riscuri și inechități sociale în România*, editura Polirom, București, 2009;

Damenii egali- șanse egale

*Prof. Înv. Preșcolar Pop Andreea
Școala Gimnazială Dăești, Jud. Vâlcea*

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități, etc.

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de **opțiuni multiple** pentru **capacități și aptitudini diferite**, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele **egalității șanselor de acces în viața socială**. Această opțiune a fost susținută de **politicile de egalizare a șanselor** care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.

Discriminarea în educație și pe piața muncii creează indivizi neadaptați condițiilor sociale, care nu fac față cerințelor, fie că este vorba despre femei, romi, persoane cu dizabilități sau alte grupuri vulnerabile. Pentru un stat, asta înseamnă că, în loc să formeze cetățeni care să contribuie la dezvoltare, formează cetățeni care devin cazuri sociale. Așadar, există un avantaj economic al aplicării principiilor egalității de șanse. În altă ordine de idei, segregarea celor care fac parte din grupuri dezavantajate, care, așa cum am arătat, a fost o practică frecventă în istoria discriminării, a dus, în timp, la conflicte sociale, date fiind necunoașterea dintre grupuri, distanțele sociale și neînțelegerea culturilor, nevoilor și caracteristicilor de grup. Așadar, prezența celor care fac parte din grupurile vulnerabile alături de ceilalți, ghidată de autoritate, este de natură să creeze o mai bună cunoaștere a diversității, curiozitate față de necunoscut în detrimentul fricii de necunoscut, curajul de a explora alte culturi sau situații de viață.

Politicile de egalizare de șanse mizează pe formarea unor competențe de bază pentru toți copiii, combătând excluziunea socială și selecția ca mod de departajare între copii, și aduc în educația formală tehnici non-formale pentru a întări procesul de învățare. De asemenea, aceste politici au urmărit extinderea învățării dincolo de educația considerată până atunci standard, prin apariția programelor de tip a doua șansă pentru cei care au abandonat școala timpuriu sau nu au făcut-o deloc.

Incluziunea în clasă și în școală presupune un set de politici, măsuri sau acțiuni al căror scop este cel dezavantajat / grupul defavorizat să se simtă și să devină egalul tuturor.

Putem realiza incluziunea copiilor dezavantajați sau din grupurile vulnerabile prin intervenții / acțiuni de tip: - Comportamental. De exemplu, prevederi de tip “cod de conduită” în regulamentul clasei, dacă există, sau al școlii; acestea ar trebui să se refere la comportamentul acceptat față de copiii care fac parte din grupurile vulnerabile, la utilizarea sau neutilizarea unor termeni considerați jignitori. Orice copil din grupul vulnerabil va fi în mod obligatoriu implicat în activitățile clasei, în rezolvarea sarcinilor de grup, în jocuri, iar rezultatele sale vor fi valorizate în fața grupului.

Persoanele cu dizabilități au un acces mai dificil la educație și ca urmare un număr mai mare dintre acestea au un nivel de școlarizare mai scăzut cu implicații asupra ocupării. Un copil cu dizabilități care este

instituționalizat, care nu primește educație adecvată și nu socializează, nu va ajunge niciodată să își atingă maximum de potențial, astfel încât să poată avea un loc de muncă, după puterile și priceperea lui.

Accesibilizarea este principală metodă de intervenție pentru a asigura integrarea copiilor cu dizabilități în școală sau a adulților cu dizabilități în societate. Nu trebuie să uităm că scopul procesului de educație nu este ca toți copiii să execute aceleași lucruri pentru a ajunge la rezultate, ci sprijinirea copiilor, prin orice mijloace, să atingă rezultatele cât mai ușor.

Tipuri de intervenție: valorizarea și abordarea personalizată Pentru copiii care vin din familii cu analfabetism, primii 4 ani de școală sunt fundamentali în a recupera distanța cognitivă. Însă și după această perioadă, mai ales când materia se diversifică și devine stufoasă, copiii trebuie să primească ajutor de la profesori. Trebuie avut în vedere că, spre deosebire de copiii ai căror părinți îi pot ajuta la teme, acești copii nu au de unde să primească sprijin. De aceea, profesorii pot încerca să identifice ei înșiși programe extracuriculare unde să-I îndrume pe copii: fundații, asociații, biserici care oferă after-school gratuit sau voluntari.

O discuție cu aceștia privind nivelul copiilor și cerințele școlare poate duce la o intervenție care să îl ajute pe copil să depășească nivelul și greutățile. În cazul copiilor a căror limbă maternă este romani, profesorii de limbă străină, de pildă, se pot baza, pentru a-i atrage pe elevi, pe cunoștințele lor în limba maternă. Interesul față de corespondențele lingvistice și față de cultura în care a crescut copilul nu pot avea decât efecte pozitive, căci elevul va înțelege că ele au o valoare, nu trebuie să le ascundă sau să se ferească să și le asume. În plus, el va deveni purtătorul unei informații în plus față de colegii lui.

Elevii care vin din comunități tradiționale de meseriași, dacă ar avea ocazia să arate colegilor ceea ce știu și pot face, ar fi mai bine cotați în comunitatea clasei. De aceea, pentru serbări școlare, activități de grup, activități extra-curriculare, dirigenții și profesorii pot încerca să utilizeze ceea ce copiii romi au învățat acasă: ei pot face demonstrații de meserii tradiționale (lucrul cu lemnul, cu arama etc.), pot construi mici decoruri sau obiecte folositoare pentru clasă sau orele de curs, care să rămână mărturie a prețuirii talentului lor.

Cadrele didactice care au elevi aparținând minorității romi își pot evalua singure toleranța înainte de a începe lucrul într-o clasă: ce se așteaptă de la acei elevi, dacă se așteaptă la rezultate diferite, dacă simt disconfort în prezența lor, dacă sunt deranjați de accentul sau îmbrăcămintea lor etc. Odată cu aceste răspunsuri proprii, pot înțelege de la ce atitudine pornesc ele însele și pot verifica atitudinea elevilor neromi, ierarhiile formate deja în colectiv, încercând ulterior mici intervenții în spiritul cooperării de grup. Orice disciplină poate fi predată pornind de la experiența și cunoștințele copiilor. Mai ales în cazurile copiilor care provin din medii dezavantajate, este extrem de importantă abordarea predării prin exemple la îndemâna lor, care le trezește curiozitatea despre cauzele unor fenomene.

Implicarea familiilor în actul educațional este foarte importantă pentru succesul școlar al oricărui copil. Chemarea la școală a părinților romi doar pentru a lua act de comportamentele negative sau rezultatele proaste ale copiilor crează, atât pentru părinți, cât și pentru copii, un sentiment de rușine, de neliniște care poate genera reacție de retragere sau respingere. De aceea, este foarte important ca părinții să afle, prin întâlniri scurte individuale, bilete sau telefon, atunci când copiii lor au rezultate bune. Asta îi va face încrezători în profesor și în mediul școlar și îi va determina să dea ei înșiși feed-back pozitiv copiilor.

Egalitatea de șanse, la nivel educațional, înseamnă oferirea de “opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, “o educație pentru toți și pentru fiecare” (Reuchlin, 1991), o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice - evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea - care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială ” (Husén, 1975).

Bibliografie

1. Andruszkiewicz M., Prenton K. – *Educația incluzivă. Concepte, politici și practici în activitatea școlară* Cristea, S. – *Dicționar de termeni pedagogici*, E.D.P. București, 1998
2. Dumitru, A.- *Calitatea în educație*, modul 6, 2011
3. Gherguț, A. 2005 – *Sinteze de psihopedagogie specială*, Ed. Polirom
4. Gherguț, A. 2001– *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale*, Ed. Polirom

Egalitatea de șanse în educație

*Profesor Duță Elena Irina
Școala Gimnazială Colonie Râmnicu Vâlcea*

În școală se urmărește promovarea egalității de șanse pentru toți elevii. Se încearcă pe cât posibil eliminarea oricărei forme de discriminare și prejudecăți. Se manifestă de altfel atașament și empatie față de elevi.

Atașamentul fiind o legătură emoțională puternică menită să construiască în jurul copilului un orizont de siguranță și de încredere; prin intermediul atașamentului se proiectează în jurul acestui individ fragil un fel de organism comun care asigură supraviețuirea și adaptarea. Constituie o bază afectivă capabilă să întărească solidaritatea.

O cale de exersare a atașamentului o reprezintă empatia.

Empatia este un contact emoțional capabil să ne facă să înțelegem climatul afectiv al celuilalt; exersarea abilităților empatice prin poziționarea în locul acestuia ajută la instrumentarea educațională a atașamentului și a conceptelor derivate.

Empatia este o ipoteză construită cu privire la situația emoțională a celuilalt, distinctă de simpatie și de compasiune, întrucât empatia trebuie să reconstituie starea mentală a celuilalt și nu propriile noastre trăiri (simpatia și compasiunea se referă la trăirile noastre, dar pot fi activate în exersarea empatiei). Elevii sunt educați în spiritul respectării drepturilor și libertăților celorlalți, non-discriminare, toleranța pentru deciziile luate de ceilalți indiferent de religie, etnie, stare socială, înfățișare etc. Elevii sunt informați despre diversitatea culturală cu care ne confruntăm, însă aceasta văzută ca un bun pozitiv pentru dezvoltarea economică, socială și culturală a țării. O societate în care au loc multiple și complexe interacțiuni sociale, schimburi și respect reciproc pentru valori, tradiții și norme.

Rolul profesorului îi revine de a educa elevii în spiritul respectului și al toleranței, al formării unei educații interculturale.

Astfel educația interculturală oferită elevilor vizează dezvoltarea unei educații în spiritul recunoașterii deosebirilor ce există în sânul aceleiași societăți, îi învață cum să îi perceapă pe ceilalți care sunt în special diferiți de noi.

Școala este un mediu de toleranță și de respect pentru toți ce îi deschid porțile, indiferent care sunt diferențele dintre aceștia. Toți copiii au dreptul la educație.

Dreptul la educație asigură copiilor șanse egale. Educația este importantă pentru copil, ajutându-l să devină o ființă independentă și responsabilă. De asemenea, educația contribuie decisiv la integrarea unui copil în societate și la pregătirea sa pentru profesia pe care o va alege. Fără educație, visurile copiilor nu ar putea deveni realitate.

Educația pe care o primesc copiii trebuie să învețe să fie toleranți și să respecte demnitatea omului.

Așadar, elevii sunt educați pentru deschiderea către ceilalți, respectului activ pentru diferență, înțelegere mutuală, toleranță activă, diversitate culturală, asigurarea egalităților oportunităților/șanselor, combaterea discriminării, promovarea incluziunii sociale, a dialogului intercultural, a solidarității.

Bibliografie

1. Gavreliuc, A. Psihologie interculturală. Repere teoretice și diagnoze românești. Iași, Editura Polirom 2011, Iași
2. Valoarea obiceiurilor și tradițiilor românești. Publicația tematică 12, an II.
3. Cucuș C., Educația. Dimensiuni culturale și interculturale, Editura Polirom 2000, Iași

Incluziune versus integrare

Prof. dr. Georgescu Livia
Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea

”Adevaratul dascal este caracterizat prin aceea ca mintea sa se misca în armonie cu mintile elevilor sai, trairid împreuna dificultatile si victoriile intelectuale deopotriva.” (J.Dewey)

Incluziunea este diferita de integrare. Integrarea copiilor cu cerinte speciale are în vedere intrarea acestora în clasele obisnuite. Ea se centreaza pe mutarea copiilor de la scoli separate la scolile locale, ale comunitatii. În mod obisnuit ei se muta pentru a-si petrece timpul scolar în clase separate si pentru a primi sprijinul necesar. Atunci când aceasta mutare nu este însoțita de o crestere a interactiunilor între elevii cu si fara dizabilitati sau cu diferente în învatare, putem considera ca nu este un proces de integrare reala ci numai o etapa de integrare: integrarea fizica.

Educatia incluziva presupune un proces permanent de imbunatatire a institutiei scolare, având ca scop exploatarea resurselor existente, mai ales a resurselor umane, pentru a sustine participarea la procesul de învatare a tuturor elevilor din cadrul unei comunitati.

Profesorii nu trebuie sa uite ca ei sunt cei care pun în miscare curriculumul scolar si ca acesta nu este stapânul lor. Principala preocupare a activitatilor didactice este firesc sa fie integrarea scolara a tuturor copiilor care frecventeaza scoala. O integrare care sa însemne

- învatare,
- participare,
- implicare,
- parteneriat.

Incluziunea este adeseori asociata cu elevi care au dizabilitati, sau care au „nevoi educationale speciale”. De fapt, , incluziunea se refera la educatia scolara a tuturor copiilor si tinerilor, conform conceptului „scolii pentru toti”.

Printre initiativele actuale de îmbunatatire a sistemului educational se urmareste nu numai cresterea performantelor scolare ci si educatia elevilor pe relatii de colaborare si pe îmbunatatirea mediului de învatare si predare. Pentru atingerea acestor deziderate copiii si tinerii sunt implicati activ, integrând ceea ce li se preda cu propria lor experienta de viata.

Când se vorbește de integrare, se evoca un individ care este în afara grupului si pentru care se va face un »efort» pentru a-l primi in grup.

Ideea de incluziune pleaca de la principiul ca orice individ , oricât ar fi de diferit, apartine de fapt si de drept grupului social .Exista un loc de drept pentru el, si exista o recunoastere a acestui drept.

Principiile necesare pentru a construi o societate incluziva, se aplica la o scoala incluziva

- nediscriminare
- egalitatea în drepturi si în sanse
- evaluarea capacitatii persoanei
- evaluarea nevoilor
- dreptul la înțelegere
- accesibilitatea.

Asadar, notiunea de incluziune este traducerea într-o orientare sociala si politica a valorilor continute în Declaratia Drepturilor Omului si Cetateanului -Toti oamenii se nasc si ramân liberi si egali in drepturi. Ea recunoaste fiecaruia apartenenta egalitatii drepturilor grupului în care el traieste-natiune, scoala, cartier, oras.

Incluziunea în educatie presupune:

- Valorizarea egala a tuturor elevilor si a personalului.
- Cresterea participarii tuturor elevilor la educatie si, totodata, reducerea numarului celor exclusi din cultura, curricula si valorile comunitatii promovate prin scoala de masa
- Restructurarea culturii, a politicilor si a practicilor din scoli, astfel încât ele sa raspunda

- diversitatii elevilor din localitate.
- Reducerea barierelor în învățare și participare pentru toți elevii, nu doar pentru cei cu dizabilități sau cei etichetați ca având „nevoi educationale speciale”.
- Însușirea învățămintelor rezultate din încercările de depășire a barierelor de accesare a școlii și de participare din partea unor elevi.
- Înțelegerea diferențelor dintre elevi ca resursă pentru procesul de învățare, nu ca o problemă ce trebuie depășită.
- Recunoașterea dreptului elevilor la educație în propria lor localitate.
- Evoluția gradului de incluziune în școli, atât în privința personalului, cât și în privința elevilor.
- Creșterea rolului școlilor în construirea comunităților și a valorilor lor, precum și în creșterea performanțelor.
- Cultivarea unor relații de susținere reciprocă între școli și comunități.
- Recunoașterea faptului că incluziunea în educație este un aspect al incluziunii în societate școala incluzivă devine astfel o școală deschisă tuturor, o școală prietenoasă, flexibilă, o școală care abordează procesul de predare - învățare - evaluare într-un mod dinamic și atractiv, o școală care, prin sprijinul pe care îl oferă tuturor copiilor, se constituie într-un factor de bază al incluziunii sociale, contribuind la eliminarea prejudecăților legate de apartenența la un anumit mediu și la spargerea barierelor existente între diferitele grupuri din interiorul unei comunități

Impunându-se ca un nou tip de educație, flexibilă, adaptabilă la nevoile speciale și C.E.S ale tuturor educabililor în general și la cele ale celor disabili în special, educația integrată se detasează de normativitatea educației tradiționale. Acest aspect se reflectă în maniera de abordare metodologic-procedurală a educabililor. Strategiile specifice integrării educative sunt la rândul lor flexibile, caracterizate prin diversitate. Conceptul de strategie în educația integrată se distanțează de accepția din pedagogia europeană-continentală, apropiindu-se de cea anglo-saxonă. Aceasta nu pune accent pe combinarea inspirată a metodelor și mijloacelor clasice, ci pe « *aplicarea inspirată, originală, creativă, în orice caz, într-o nouă manieră, a unor metode și mijloace vechi, preexistente, acceptându-se chiar modificarea acestora* » (Ungureanu Dorel, 2000).

În esența lor, strategiile educației integrate sunt « *strategii de micro-grup, activ-participative cooperative, colaborative, parteneriale, implicante, organizative și socializante* ». Acestea, datorită atributelor lor, sunt adaptabile, putând fi cu ușurință multiplicare sau diversificate pentru a acoperi situațiile noi. Aceste atribute caracterizează și învățarea, care trebuie să se realizeze în grupuri mici, să fie cooperativă, partenerială, activ-participativă, să se desfășoare într-un mediu relaxant, plăcut.

Datorită strategiilor cooperativă toți elevii învață să asculte activ, să fie toleranți, să ia decizii și să-și asume responsabilități în cadrul grupului. Învățarea în grupuri mici, activă și colaborativă asigură o reală interacțiune și intercomunicare; o redistribuire corectă de recompense sociale (apreciere considerare, respect); o distribuție eficientă a sarcinilor de lucru; un simț al disponibilității și al artei solicitării sau acordării ajutorului mult sporite. Lectiile bazate pe învățarea prin cooperare influențează în mod pozitiv formarea răspunderii individuale (elevii trebuie să comunice rezultate în nume personal sau în numele grupului), interacțiunea directă și formarea deprinderilor interpersonale și de grup mic.

De asemenea, ele creează între elevi o interdependență pozitivă (aceștia realizează că au nevoie unii de alții pentru a în cadrul școlii, dar și în afara ei, vizând programul de realizare a temelor dar și activități extrascolare). Se realizează prin constituirea unei perechi compuse dintr-un copil cu c.e.s. și unul normal.

Aceasta trebuie făcută pe cât posibil informal, pe baza unor prietenii sau simpatii. Copiii care îndeplinesc rolul de tutor trebuie aleși discret, din rândul celor care au dovedit de-a lungul timpului disponibilitate în a acorda sprijin celorlalți, într-un mod spontan, neimpus. Când tutoriatul se face reciproc, strategia devine benefic versatilă, în sensul tutoriatului cu inversare de roluri. Colegul normal poate învăța de la cel dizabil, mai ales când acesta are un talent pentru o disciplină. Schimbarea rolurilor este benefică pentru copilul dizabil, care capătă încredere în propriile forte și în valoarea lui, dar și pentru colegul lui normal, care învață să caute în profunzime și să respecte talentul fiecărui om.

Strategiile specifice integrării educative sunt la rândul lor flexibile, caracterizate prin diversitate. Strategiile educației integrate sunt „ *strategii de micro-grup, activ-participative cooperative, colaborative, parteneriale, implicante, organizative și socializante* „.

Educatia pentru toti corespunde in educatia scolara scolii incluzive. Acest tip de scoala se refera in sens restrans la integrarea/includerea tuturor copiilor, indiferent de capacitatile si competentele de adaptare si deci de invatare, intr-o forma de scoala. In sens larg, ea inseamna preocuparea pentru ca fiecare copil sa fie sprijinit si sa se lucreze in beneficiul invatarii tuturor. Fiecare copil este inteles ca un participant activ la invatare si predare pentru ca fiecare aduce cu sine in procesul complex al invatarii si dezvoltarii: o experienta, un stil de invatare, un model social, o interactiune specifica, un ritm personal, un mod de abordare, un context cultural caruia ii apartine. Scoala incluziva ridica invatarea la rang de principiu general si presupune inainte de orice acceptarea faptului ca orice copil poate invata. Toti actorii educatiei invata, se schimba, se transforma. Fundamental in procesul de predare-invatare este intelegerea interactivitatii invatarii si dezvoltarii. Fiecare participant invata si se dezvolta prin faptul ca interactioneaza cu ceilalti. De aici si profesorii invata permanent, la fel managerii scolari si parintii si toti ceilalti membrii ai comunitatii. Scoala incluziva se adreseaza individualitatilor dar ofera in acelasi timp solutiile colaborarii si cooperarii pentru invatare. Sursele invatarii, pentru fiecare, vin din relatiile interumane si din experienta permanenta cu obiectele, cu semenii si cu sine. Scoala nu este numai un teritoriu al cunostintelor academice ci si un al experientelor practice si al relatiilor interumane.

PREDAREA este un act de cooperare, descoperire si reflectie, la care participa atat profesorul (care poate coopera cu colegii sai) cat si elevii unei clase. O resursa importanta pentru profesor in predare este cooperarea elevilor. Pregatirea predarii si de multe ori realizarea ei se completeaza cu cooperarea intre profesorii si chiar cooperarea cu unii parinti. Fiecare scoala care doreste sa fie deschisa si flexibila, abordand maniera incluzivitatii, trebuie sa asigure, prin managementul pe care il propune:

- o intelegere reala a ceea ce este incluziunea, definirea procesului ca atare nu numai o simpla plasare a copiilor impreuna;
- sa recunoasca legaturile dintre educatia incluziva si valorizarea diversitatii umane. Aceasta maniera asigura promovarea ethosului scolar care valorizeaza toti copiii si familiile lor;
- sa favorizeze un climat de sprijin flexibil si raspunsuri creative la nevoile/cerintele individuale. Lipsa de succes la raspunsurile initiale nu trebuie sa constituie un motiv pentru a abandona incluziunea ci sa devina un punct de plecare;
- recunoasterea incluziunii ca o parte a politicilor de egalizare a sanselor cu aranjamentele clare pentru implementare, fundamentare si monitorizare;
- sa asigure ca toate dezvoltarile scolilor si politicilor scolare sa tina cont de principiile incluzivitatii;
- sa asigure ca admiterea copiilor cu cerinte educative speciale in structuri educative este orientata pozitiv si cu sensibilitate. In unele cazuri trebuie sa se ia in calcul prezenta unui sprijin adecvat, a unui sfat potrivit si a unei orientari cat mai eficiente pentru a se asigura ca toate nevoile/cerintele copiilor sunt rezolvate pozitiv, ca toti copiii si parintii trebuie sa se simta acceptati;
- Sa asigure evaluarea adecvata si amenajarile de sprijin la locul lor, ambele tinand de scoala si implicit de agentii externi, astfel ca nevoile tuturor copiilor sa fie adecvat rezolvate;
- Sa lucreze in colaborare cu autoritatile locale si agentiile pentru a identifica barierele posibile si sa ia in considerare cum pot fi mai bine depasite;
- Sa recunoasca ca schimbarile in practicile educative vor necesita sprijinul intregului personal al scolii si al comunitatii locale. Toti trebuie implicati si consultati in dezvoltarea incluziva a scolii;
- Sa abiliteze accesul persoanelor la ocazii de dezvoltare profesionala care sa sustina/sprijine dezvoltarea unor practici incluzive.

O scoala incluziva este o scoala democratica.

Ea incearca sa realizeze respectul reciproc intre membrii implicati si modurile lor diferite de experienta si viata. Scoala incluziva cere ca toti sa lucreze impreuna in mod creativ in asa fel incat fiecare elev sa invete. De aceea o scoala pentru toti/incluziva se caracterizeaza prin:

- Diversitatea este vazuta ca o realitate;
- Asigura fiecarui elev accesul la cunoastere, formare de deprinderi si informatie;
- Asigura invatarea individualizata;
- Foloseste pregatirea si amenajarile speciale in colaborarea dintre membrii ei;
- Colaboreaza cu familiile, agentiile externe si alti membrii ai comunitatii;
- Organizeaza si structureaza flexibilitatea scolilor;
- Are mari asteptari pentru asigurarea succesului tuturor elevilor;

- Se perfecționează permanent;
- Construiește comunități incluzive.

Bibliografie

1. Oprea Crenguta-Lacramioara, “ Strategii didactice interactive “ , Editura Didactica si Pedagogica, Bucuresti, 2010;
2. Pintilie M., „*Metode moderne de învățare evaluare*”, Editura Eurodidact, Cluj Napoca, 2002;
3. Țircovnicu V., „*Învățământ frontal, învățământ individual, învățământ pe grupe*” Editura Didactică și Pedagogică, București, 1981.

Asigurarea șanselor egale în sistemul educațional

Prof. Înv. primar Nițoi Elisabeta

Școala Gimnazială, Comuna Frâncești Județul Vâlcea

Prof. Înv. Primar Drumeși Adriana Elena

Liceul „George Țârnea” Oraș Băbeni Județul Vâlcea

Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu. Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau a celor cu cerințe educative speciale.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă.

Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc.

Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii. De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate.

Școala trebuie să fie într-o permanentă colaborare cu familiile elevilor (pentru a discuta eventualele probleme de natură comportamentală, materială sau socială și pentru a se găsi soluții care să ducă la rezolvarea acestor probleme), cu centrele de plasament sau cu orfelinatele, în cazul copiilor orfani (pentru a aduce la

cunoștința acestora abaterile școlare ale elevilor și pentru a afla despre modul lor de viață în aceste instituții, activitățile extrașcolare în care sunt implicați etc).

Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați.

Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor. Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă.

Rolul școlii este de a-i învăța pe tineri cum să conviețuiască într-o lume marcată de diferențe lingvistice, culturale sau sociale, prin acceptarea acestora, dar și prin identificarea și însușirea valorilor care îi unesc.

Cel mai adesea prezența oamenilor diferiți conduce la dezinteres și indiferență, ceea ce în cele din urmă nu înseamnă altceva decât o formă de discriminare. Ea se manifestă și în educație. Copiii cu diverse dizabilități, copiii de etnie rromă, elevii emigranți sunt adeseori marginalizați de către colegi, dar cadrele didactice trebuie să realizeze anumite activități în care să se integreze și copiii menționați anterior, deoarece prejudecățile unor profesori sau elevi pot genera un comportament discriminatoriu.

Spre exemplu, copiii rromi constituie una dintre cele mai defavorizate categorii de copii și au nevoie de mult sprijin pentru a depăși situația în care se află. Sărăcia și lipsurile familiilor rrome, prejudecățile care persistă în mentalitatea populației, inerția unor părinți rromi față de perspectivele pe care educația le oferă copilului școlarizat, toate acestea contribuie la marginalizarea copiilor rromi, la limitarea accesului la șansele egale la care au dreptul toți copiii.

Marginalizarea rromilor merge de la atitudinea mai puțin binevoitoare față de elevi, așezarea lor în ultimele bănci până la lăsarea de izbeliște a claselor și școlilor în care învață copiii rromi. Mulți dintre elevii rromi ajung de multe ori în situații de eșec și abandon școlar. Discriminarea elevilor rromi în cadrul sistemului de învățământ, sărăcia, tradițiile etniei se transformă în cauze principale ale abandonului școlar.

Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor. Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare.

Educația pentru diversitate se poate realiza prin toate disciplinele de învățământ, pentru că toate pot să invite la toleranță, la respectarea drepturilor omului, la dezvoltare. Cadrele didactice trebuie să identifice obiective și conținuturi care pot promova interculturalitatea, și să valorifice diversitatea culturală din clasa de elevi, ca resursă în procesul instructiv-educativ.

La nivelul activităților extracurriculare, se pot organiza activități care să implice comunitatea, activități în cadrul cărora participanții să se cunoască mai bine, să coopereze și să trăiască împreună diferite evenimente (activități muzicale și sportive, evenimente culturale și sărbători locale, înfrățiri etc). Diversitatea culturală a elevilor poate deveni o oportunitate și o resursă de îmbogățire pentru copii și cadre didactice, numai dacă școala proiectează activități de învățare care să o valorifice și dacă asigură șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor părinților, a profesorilor și a instituțiilor locale abilitate.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
2. Mara D. – Strategii didactice în educația incluzivă, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.

3. Verza E., Păun E. – Educația integrată a copiilor cu handicap, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Diferiți, dar egali - un principiu al egalității și respectului reciproc

*Prof. Înv. Primar – Cumpănășoiu Lavinia-Elena
Liceul „Preda Buzescu” Berbești, Jud. Vâlcea*

Într-o societate egocentristă omul uită că trăiește în comuniune cu alți oameni și că alături de el se află semenii ce au nevoie de înțelegerea și sprijinul său. Astăzi, mai mult ca oricând trebuie să învățăm să ne acceptăm, să învățăm să respectăm principiile democrației autentice, pentru că numai împreună vom reuși să coexistăm într-o societate democratică europeană.

Diferiți, dar egali – este un principiu al egalității și respectului reciproc. În diversitatea etniilor și categoriilor sociale de pe pământ constă frumusețea universului uman, fiecare dintre acestea contribuind la patrimoniul cultural cu specificul său. Istoria, tradițiile, cultura fiecărei etnii reprezintă un capitol important al universalității. Trebuie să învățăm să ne respectăm reciproc, să comunicăm, să ne tolerăm, să cooperăm cu ceilalți, deoarece doar așa nu vor mai exista diferențe între noi cei care suntem diferiți, dar totuși egali.

Educația interculturală constituie o opțiune ideologică în societățile democratice și vizează viitorii cetățeni să facă cea mai bună alegere și să se orienteze în contextul schimbărilor intervenite în sistemele de valori. Ea trebuie să devină o constantă a pregătirii cadrelor didactice și să-și pună amprenta asupra programelor școlare și materiilor de învățământ, asupra priorităților educative, asupra criteriilor de evaluare a competențelor și comportamentelor, asupra relațiilor cu părinții și comunitatea, permițând formarea comportamentelor în comunicare, cooperare și încredere în cadrul grupului; respect reciproc, toleranța față de opinii diferite.

Dorința de progres real, afinitățile profesionale, aspirațiile și preocupările comune au constituit premisele proiectelor interșcolare la care conlucrează partenerii. Din experiența acumulată considerăm că, cele mai eficiente demersuri didactice menite să integreze copiii în activitatea școlară sunt cele prin care le prilejuim cât mai multe ocazii să acționeze împreună, să se joace laolaltă, să descopere lucruri noi împreună, oferindu-le copiilor o multitudine de experiențe de învățare, înlesnind astfel integrarea în învățământul de masă.

Obiectivul general al anului 2010, în viziunea Uniunii Europene și a statelor membre, este lupta împotriva sărăciei și discriminării sociale ce ar trebui să aibă un impact crucial în sensibilizarea comunității. Criza economică și financiară pe care o traversăm ar putea avea consecințe pe termen lung asupra dezvoltării și ocupării forței de muncă în U.E., iar cele mai afectate sunt persoanele vulnerabile din punct de vedere social. Tânăra generație a Europei trebuie să devină competențe cheie necesare pentru a face față provocărilor economiei globale. Tinerii dezavantajați cu dificultăți de învățare, de relaționare, adaptare și integrare socială trebuie să facă față obstacolelor și barierelor în ceea ce privește mobilitatea. Ei au nevoie de un sprijin deosebit, special pe parcursul unui training vocațional astfel încât dobândirea competențelor cheie să se desfășoare în funcție de grad/tip de deficiență și nevoile fiecărui individ în parte. Așadar, prin suportul specific individualizat, al strategiilor de training, a training-ului special pentru tinerii dezavantajați, proiectul urmărește să asigure acestor tineri noi competențe și îndemnări de bază ce le va permite o mai bună integrare pe piața muncii.

Toți suntem diferiți, dar în același timp, egali. Semnul de egalitate care s-ar pune în relațiile pe care le împărtășim cu cei din jurul nostru nu vine din spațiul pe care-l ocupăm și nici de la ceea ce considerăm că ceilalți așteaptă de la noi. Semnul de egalitate este dat de respectul față de cei de lângă noi și de posibilitatea de comunicare pe care trebuie să o valorificăm. Posibilitatea care ne este oferită necondiționat și care trebuie valorificată cu grijă pentru a identifica oportunitățile oferite de conviețuirea cu ceilalți.

„Descoperirea celorlalți înseamnă descoperirea unei legături și nu a unei bariere”.

Egalitatea de șanse în sistemul educațional românesc

*Director Cumpănășoiu Teodor – Sorin
Liceul „Preda Buzescu” Berbești, jud. Vâlcea*

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc. Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu. Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale. Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare. Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială. Această opțiune a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi. Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă. Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc. Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii. De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse

egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate. Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați. Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate.

Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă. Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor.

Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru a ajuta profesorii și directorii să învețe culturile elevilor; utilizarea conflictelor etnice pentru producerea unor schimburi culturale și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; facilitarea succesului tuturor prin asigurarea accesului egal și eficient la instituția școlară; înlăturarea prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și grupuri de elevi.

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor.

Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse. Specia umană se conformează și ea aceluiași principiu director al evoluției speciilor – variabilitatea; indiferent de numărul indivizilor, educația lor trebuie să fie diferențiată și specializată, în funcție de „echipamentul natural-genetic” al fiecăruia, de aptitudinile și interesele fiecărei persoane, corelate cu nevoile de cadre competente ale societății.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
2. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
3. Verza E., Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Egalitatea de șanse și nondiscriminarea în învățământul românesc

*Măluroiu-Vlăduț Maria
Liceul „George Țârnea” Băbeni*

Educația reprezintă un proces complex care este destinat să ofere membrilor societății dezvoltarea și utilizarea potențialului intelectual și vocațional propriu la cele mai înalte nivele posibile. Din perspectiva accesului la educație, egalitatea de șanse reprezintă o condiție esențială pentru progresul social actual, pentru afirmarea unor valori democratice.

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități, etc.

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de **opțiuni multiple** pentru **capacități și aptitudini diferite**, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele **egalității șanselor de acces în viața socială**. Această opțiune a fost susținută de **politicile de egalizare a șanselor** care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse.

Promovarea principiilor specifice egalității de șanse, nediscriminării, au reprezentat o constantă la nivelul reglementărilor legislative dezvoltate în spațiul european. Prin intermediul unei suite de acte normative, Uniunea Europeană a urmărit implementarea acestor principii pe toate palierele vieții sociale, politice și economice a statelor membre. Astfel, s-a putut dezvolta un cadru legal menit să asigure participarea deplină a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără discriminări din punct de vedere etnic, religios, al orientării sexuale sau a vârstei.

Accesul la educație este strâns corelat în cadrul societății cu posesia resurselor economice necesare. Privarea de resurse economice, împiedică accesul la aceleași forme de educație, ulterior capitalul cultural oferit de către instituțiile de învățământ transformându-se în capital economic. Un individ care nu are acces la resurse economice nu poate accede la nivelurile cele mai înalte de educație și astfel nu poate achiziționa capital cultural care ulterior să îl transforme în capital economic. Dacă inegalitățile de gen sunt profunde și sunt puse în evidență pe piața forței de muncă, acest lucru poate afecta veniturile familiale și automat poate conduce la situații în care copiii nu vor avea un acces neîngrădit la forme superioare de educație.

Eliminarea disparităților economice grave și intervenția statului prin asigurarea unui acces liber la serviciile educaționale de bază poate oferi soluții pentru prima cauză a inegalităților în educație – accesul la resurse.

Un alt aspect important în gestionarea egalității în educație este reprezentat de oferirea în termeni echidistanți a respectului și a recunoașterii. Unele sisteme educaționale nu oferă posibilitatea recunoașterii diversității. Astfel, pot apărea tratamente diferite în funcție de criterii referitoare la gen, religie, clasă, rasă, etnie, vârstă etc. Aceste tratamente se concretizează în programe de învățământ diferite, stiluri pedagogice diferite. Din perspectiva inegalităților de gen, acestea se pot manifesta și în domeniul educațional, începând cu

lipsa de atenție acordată în clasă, până la stimularea inegală a inteligenței personale a copiilor cu diferențieri pe genuri.

Soluțiile la aceste fenomene grave sunt date de intervenția în forță atât a instituțiilor statului abilitate să organizeze sistemele de învățământ, cât și a societății civile prin intermediul reprezentanților săi. Educarea copiilor și a tinerilor, precum și promovarea în rândul cadrelor didactice a ideilor referitoare la acceptarea diversității culturale și de gen reprezintă baza pentru soluționarea acestor situații.

Problematica accesului la educație poate fi analizată din perspectiva a 5 factori esențiali care influențează accesul efectiv: egalitatea din perspectiva resurselor, accesul la respect și recunoaștere, îngrijire, dragoste și solidaritate, putere.

Dreptul la egalitate de șanse este un drept fundamental în cadrul Uniunii Europene.

O serie de acte normative la nivelul Uniunii Europene pentru implementarea principiului egalității de șanse pe piața muncii au fost emise de-a lungul timpului. Ariile în care se aplică principalul document care reglementează punerea în aplicare a principiului egalității sunt:

- accesul la încadrarea în muncă
- promovarea și formarea profesională
- condițiile de muncă
- securitate socială

Persistența inegalităților de șanse, chiar în țările cu cea mai puternică politică de susținere financiară a școlii, constituie un fapt care a moderat mult optimismul manifestat în anii '50-'60; succesele au fost doar parțiale, iar țelul final – o societate fără inegalitate de șanse, inclusiv în domeniul educației – este departe de a fi atins. Mai mult decât atât, s-au formulat argumente cum că anumite măsuri, aparent foarte democratice, cum este gratuitatea învățământului, sunt profitabile pentru categoriile sociale privilegiate.

Stimularea procesului de democratizare a învățământului presupune acționarea asupra cauzelor care întrețin fenomenul de inegalitate atât în planul (ne)reușitei școlare individuale, cât și în planul instituției școlare.

Nereușita școlară depinde astfel în mare măsură de sărăcia moștenirii culturale preluată de elev de la familia sa. Această moștenire este obiectivă în valorile care orientează viața de familie, condiționate de clasa socială sau de grupul social de apartenență, precum și în practicile educaționale promovate (relațiile între părinți – copii, climatul familial, atitudinea de școală, modul de organizare a vieții cotidiene etc.).

Nereușita școlară depinde, în același timp, de ceea ce se petrece în mod obiectiv și subiectiv la nivelul instituției școlare. Există, pe de o parte, inegalitatea generată de o relație profesor – elev concepută în termenii „teoriei etichetării” care, ignorând premisele instruirii diferențiate, nu operează distincțiile necesare între performanță și comportament, între obiectivele de conținut și cele de ordin formativ. Pe de altă parte, nereușita școlară este generată de acele „disparități școlare” instituționalizate prin:

- selecția timpurie care perturbă evoluția normală a structurilor aptitudinale și atitudinale ale personalității elevului;
- clasele/grupele de nivel care creează în mod artificial anumite statusuri pedagogice, dezechilibrând procesul de formare-dezvoltare echilibrat al personalității elevului;
- creșterea necondiționată a efectivelor de elevi până la limita imposibilității realizării unui învățământ diferențiat, individualizat.
- promovarea unei didactici a competiției, raportabilă la standarde abstracte și inflexibile care ignoră resursele proprii unei pedagogii a succesului școlar, bazată pe valorificarea deplină a potențialului pedagogic general, particular și individual.

Bibliografie

1. <http://www.egal-platforma.ro/egalitate-de-sanse/>
2. <http://www.educatiefaradiscriminare.ro/articole/combaterea-excluziunii-de-la-educatia-de-calitate/>.
3. Andruszkiewicz M., Prenton K. – Educația incluzivă. Concepte, politici și practici în activitatea școlară
4. Cristea, S. – Dicționar de termeni pedagogici, E.D.P. București, 1998

5. Dumitru, A., coordonator- Calitatea in educatie, modul 6, 2011
6. Gherguț A. 2005 – Sinteze de psihopedagogie speciala, Ed. Polirom
7. Miroiu, A. - Invatamantul romanesc azi. Studiu de diagnoza, Ed. Polirom Iasi 1998
8. Neagu, G. – Sanse de acces la educatie în societatea romaneasca, Editura Lumen, Iasi 2012

Rolul conectorilor în analiza discursului în cealaltă jumătate a istoriei. Femei povestind

*Prof. drd. Vîrtej Niculina-Iuliana
Colegiul Național „Mircea cel Bătrân” Râmnicu Vâlcea*

Lucrarea de față analizează funcționarea limbajului ca acțiune în cadrul comunicării din discursul autobiografic românesc de după 1990. Obiectivul central este comentarea discursului, cu mijloacele puse la îndemână de metodele și conceptele proprii semioticii și pragmaticii lingvistice. Am optat pentru acest tip de analiză a actelor de limbaj în relatarea autobiografică românească (1990-2010), din dorința de a evidenția mecanismul producerii semnificațiilor și corelarea proceselor de semnificare cu cele de comunicare și de a analiza specificul comunicării verbale în narațiunea autobiografică – tip particular de discurs.

Volumul *Cealaltă jumătate a istoriei. Femei povestind* este o colecție de interviuri cu femei trecute de șaptezeci de ani; un prilej pentru acestea de a-și povesti viețile. Unele dintre ele au studii superioare, altele au studii liceale, altele nu au studii. Unele sunt deschise, dispuse să povestească; altele sunt reținute și rămân la suprafața lucrurilor. Intervievatorii sunt atenți și notează reacțiile povestitoarelor (oftează, râde, face o pauză, își duce mâinile la piept). Limbajul nonverbal și paraverbal ajută mult la înțelegerea și empatizarea cu vorbitoarea.

Corpusul cuprinde o antologie memorialistică, pe bază de interviu, coordonată de Zoltan Rostás: *Cealaltă jumătate a istoriei. Femei povestind* (volum coordonat împreună cu Theodora-Eliza Văcărescu). Pentru a simplifica parcurgerea textelor și a nu încărca inutil pagina, am recurs la următoarele convenții de abreviere: *Cealaltă jumătate a istoriei. Femei povestind*.

Volumele lui Zoltan Rostás se înscriu într-o categorie aparte a literaturii memorialistice românești contemporane, deoarece reprezintă o formă ușor editată a interviurilor, care păstrează stilul oral (ezitări, repetiții, fraze uneori incomplete), dar nu evidențiază particularitățile fonetice din vorbirea intervievaților. Aceasta ar fi fost importantă, mai ales în analiza textelor din primul volum menționat, ai cărui subiecți provin din diferite zone ale țării și au grade de instrucție variabile.

Volumul *Cealaltă jumătate a istoriei. Femei povestind* cuprinde șaptesprezece povești de viață ale unor femei în vârstă de peste 70 de ani, din pături sociale diferite, din zone geografice diferite, de etnii diferite, cu nivele de educație și convingeri diferite. Fiecare experiență este diferită, dar toate demonstrează că destinele femeilor asigură continuitatea societății.

Dintre diversele accepțiuni și școli de gândire contemporane, lucrarea se axează pe lucrarea Ariadnei Ștefănescu, de la care am preluat discuția teoretică privitoare la conectorii semantici, pragmatici, sintactici și la marcatorii discursivi – cu care, de altfel, vom opera în lucrarea de față; se poate spune, în urma examinării exponenților fiecărei clase, că acești termeni nu reprezintă clase total diferite, conceptele aflându-se într-un raport de parțială suprapunere.

Conectorii îndeplinesc atât rolul coeziv (coordonare, subordonare, supraordonare sintactică) și rolul de structurare discursivă, cât și pe acela de reconfigurare a sensului enunțului prin declanșarea uneia sau mai multor inferențe sau prin formarea unei înlănțuiri argumentative; îndeplinesc funcționalități importante în ceea ce privește coerența globală a frazei, a enunțului și chiar a ansamblului discursiv. Adesea însă sensul inferențial declanșat în cadrul enunțului este confundat cu sensul lexical al conectorului, în măsura în care acesta are un sens lexical.

În exemplul:

„Dădeam apă la vaci dimineața...era un grajd cu vaci și pe o parte și pe alta, cu vițeii lângă ele, iar grăjdarul le dădea mâncare, eu le mulgeam și tot în curtea gospodăriei era...”(IR, CJIFP, p.22)

se declanșează inferențe pragmatice:

„*Erau vaci*”;
„*Era un grajd cu vaci*”;
„*Vacile aveau viței*”;
„*Era un grăjdar*”;
„*Grăjdarul le dădea mâncare vacilor*”;
„*Vacile erau mulse*”.

Mărturisirea Ioanei Rotaru, muncitoare la CAP, continuă:

„Se dădea numai din laptele de seara...mai dădea și la oameni care mai voia să cumpere.”
(IR, CJIFP, p.22)

și declanșează inferențe pragmatice dependente de cunoștințele interlocutorului:

„*Vacile erau mulse de două ori e zi*”;
„*Erau oameni care aveau nevoie de lapte*”;
„*Erau oameni care cumpărau lapte*”;
„*Laptele muls seara se vindea*”.

Gertrude Redlinger, directoare de grădiniță, ghid turistic, funcționară, născută la Timișoara, cu studii la Facultatea muncitorească, cu domiciliul în București, relatează propria experiență din perioada comunistă, fiind conștientă, spre deosebire de Ioana Rotaru, de impactul pe care îl are mărturisirea sa. Având origini evreiești, ea participă activ la mișcări politice și sociale și ilustrează cu propriul destin capacitatea de a-și modela existența, de a se adapta, de a supraviețui:

„Pe vremea aia, noi, de multe ori, făceam muncă voluntară. Adică stăteam acolo noaptea, la sediu, și făceam manifeste și decoram unele săli.”(GR, CJIFP, p.256)

Confesiunea acesteia declanșează inferențe pragmatice dependente de cunoștințele interlocutorului:

„*Exista munca voluntară*”;
„*Exista un sediu*”;
„*Se scriau manifeste*”;
„*Se decorau sălile*”.

Conectorii sintactici sunt reprezentați de conjuncțiile, prepozițiile, pronumele, adjectivele și adverbele relative, precum și de locuțiunile lor, deci de toate „cuvintele de legătură” care conectează sintactic unități la nivel de propoziție și de enunț. Ei au o componentă sintactică și o componentă semantică, participând în grade și moduri diferite la condițiile de adevăr ale enunțului, fie prin stabilirea lor, fie prin implicarea lor. Exemplificăm aici rolul pe care îl are conectorul *și* în stabilirea condițiilor de adevăr:

„Păi țin minte că povestea Mitică și cu Mandița că ei se duceau de 1 Mai, de 23 August...luau trenulețul care pleca de la Gugești... aaa...Gura Căliței și urca sus la Rudari, unde era o cabană, cabana ăstora de la Gugești, făcută special acolo, și acolo se distrau, stăteau la odihnă cu brăduleți... cabană... foarte frumos...”(IR, CJIFP, p.21);

Informația semantică este o informație stabilă, care poate fi descompusă în unități de sens mai mici; are o natură conceptuală, descriptivă și denotativă. Noțiunea de adevăr poate fi analizată prin stabilirea unei corespondențe între concept/sens și obiectul sau starea de fapt din lumea reală. Există sărbătoarea zilei de 1 Mai și există sărbătoarea zilei de 23 August.

În cadrul informației pragmatice se înscrie și informația de tip procedural, care conține indicații despre contextul mental al locutorilor, despre schemele de organizare a tuturor informațiilor dintr-o frază sau dintr-un enunț:

„După ce s-a făcut colectivul, și-am văzut că este foarte greu, că se muncește zi și noapte pe mai nimic, am zis copiii să nu ajungă ca noi și să învețe carte, să nu aibă o viață ca noi și i-am dat la școală...Chiar începuse moda cu meditațiile... I-am dat în sat de i-am meditat la matematică...” (IR, CJIFP, p.25)

Informația pragmatică poate să aibă o natură conceptuală, numai că informația conceptuală nu este dată de enunț, ci de contextul enunțului, nu se află explicit codificată în forma lingvistică a comunicării, ci este cel

mult semnalizată de enunț prin indici, mărci pragmatice, morfeme, operatori discursivi, deictice și conectori:

„Am avut țigla cumpărată să facem acoperișul la casă, am avut lemnărie și după aia, dacă am văzut că lumea a progresat, nu mai învelim casa cu țiglă și n-o mai facem din lemn, lasă că facem și noi din ciment, facem cu cărămidă, o învelim și noi cu tablă. Și am crescut oi multe, că nu se dădea tablă decât... se dădea și pe lână și am crescut oi multe și am făcut vreo 30 de kilograme de lână, s-o ducem la tablă. Și numai bina că a venit legea că poți cumpăra tablă cu bani și... am oprit lâna, am vândut oile și-am cumpărat tabla numai cu bani... Lâna ne-a rămas și am făcut în casă plăpumi, coverturi, am țesut la... cine știa să țasă în sat, la Ioana lu' Andrei, ea se pricepea la coverturi – Dumezeu s-o ierte, că și ea a murit.” (IR, CJIFP, p.23, 24)

Informația pragmatică de tip conceptual – cum ar fi datele concrete despre timpul și locul enunțării – este extralingvistică și, prin relevanța ei, influențează interpretarea informației codificate lingvistic de enunț, îi impune constrângeri de interpretare. Exemplificăm:

„Cristea, bărbatul meu, a murit... n-avem cu ce să le muncim pentru că... muncile sunt foarte scumpe, să plătești un tractor, să plătești...eu știu...Și cu caii nu mai poți munci, că viile nu mai sunt de-a le munci cu calul...E greu, e greu tare...” (IR, CJIFP, p.25);

„Fratele meu fusese trimis la muncă obligatorie, doar pentru că era evreu și o dată l-au prins bombardamentele în stradă, când săpa șanțuri. A ajuns acasă doar în chiloți și maieu, acolo stătea dezbrăcat, că era cald. Majoritatea prietenilor noștri fugiseră din țară și se răspândiseră în lume.”(GR, CJIFP, p.255)

Informația pragmatică poate să fie și de tip procedural. Informația procedurală, după cum sugerează și denumirea ei, conține indicații de structurare în argumente sau scheme mentale a conținutului propozițional și al altor date relevante din contextul de enunțare.

Concluzii

Volumul *Cealaltă jumătate a istoriei. Femei povestind* este o colecție de interviuri cu femei trecute de șaptezeci de ani; un prilej pentru acestea de a-și povesti viețile. Unele dintre ele au studii superioare, altele au studii liceale, altele nu au studii. Unele sunt deschise, dispuse să povestească tot ce cred ele că este important despre viața lor; altele sunt reținute și rămân la suprafața lucrurilor.

Din punct de vedere lingvistic, limbajul poate fi analizat la nivel morfosintactic, lexical și stilistic. La nivelul comportamentelor interacționale s-au putut recunoaște coordonate pragmatice și sociolingvistice specifice oralității: mărci ale adresării, dialog alert, atitudine relaxată a vorbitorilor, politețe, umor, diferențiere a vorbirii; de aceea, cartea prezintă interes pentru lingvist.

Schimbările verbale nu sunt succesiuni de enunțuri fără legătură între ele, ci expresie a unor eforturi de cooperare. Folosirea reală și eficientă a limbii în conversație este guvernată de un principiu de colaborare. Au fost identificate și analizate acte verbale și s-a constatat că actele reprezentative (asertive) care sunt, de regulă, narațiuni care descriu o situație, o stare de fapt, spun o poveste, se regăsesc în vorbirea tuturor interviuților; s-au remarcat actele în care vorbitorul se prezintă – o subcategorie de acte reprezentative, mai ales pentru interviuri și povești de viață, în general. S-a observat că lipsesc actele declarative (declarații legate de ceremonii, sentințe, formule testamentare).

Uneori, din întrebările destul de discrete, dar bine direcționate ale interviuatorilor din CJIFP, se pot înțelege mai multe despre aceștia din urmă, decât despre interviuate. „Cum vă amintiți de doamnele care veneau la modă?” o întreabă Mădălina Iacob pe Ecaterina Stoienu, care, în perioada interbelică, lucra într-o casă de modă și făcea pălării. Se vede aici, la fel ca în întrebările următoare, o ușoară nostalgie a interviuatoarei pentru „lumea interbelică”.

Dar intersecția dintre interviuatori și interviuați este ceea ce interesează cu precădere. Interviuatorii sunt atenți și notează reacțiile povestitoarelor (oftează, râde, face o pauză, își duce mâinile la piept). Limbajul nonverbal și paraverbal ajută mult la înțelegerea și empatizarea cu interviuata.

Lipsa educației, sărăcia, părinții și soții abuzivi, lipsa controlului asupra propriului corp, moartea copiilor, percepția dezaprobării „celorlalți”, în cazul femeilor divorțate sau necăsătorite, sunt subiecte dureroase și delicate. Fiecare face față cum poate, potrivește isorisirea cum știe mai bine sau evită să vorbească prea mult. Analiza interviurilor din perspectivă pragmatică este relevantă mai ales în asemenea cazuri.

Bibliografie

Corpus de texte:

1. Rostas, Zoltan. Theodora-Eliza Văcărescu. 2008. *Cealaltă jumătate a istoriei. Femei povestind*, București: Curtea Veche.
2. Ionescu Ruxăndoiu, Liliana, 1995. ed. II. 1999. *Conversația. Structuri și strategii*. București: ALL.
3. Ionescu Ruxăndoiu, Liliana. 2003. *Limba și comunicare. Elemente de pragmatică lingvistică*, București: Editura ALL.
4. Kerbrat-Orecchioni, Catherine. 1990. *Les interactions verbales*. Paris: Armand Colin.
5. Măgureanu, Anca. 2008. *La structure dialogique du discours*. București: Editura Universității din București.
6. Moeschler, Jacques. Reboul, Anne. 1999. (trad. Liana Pop). *Dicționar enciclopedic de pragmatic*. Cluj: Echinox,
7. Reboul, Anne. Moeschler, Jacques. 1999. *Dicționar Enciclopedic de Pragmatică* (coord. trad. Carmen Vlad, Liana Pop). Cluj: Echinox.
8. Reboul, Anne. Moeschler, Jacques. 2001. *Pragmatica azi* (trad. Liana Pop). Cluj: Echinox.
9. Rovența-Frumușani, Daniela. 2004. *Analiza discursului. Ipoteze și ipostaze*. București: Tritonic.
10. Ștefănescu, Ariadna. 2007. *Conectori pragmatici* București: Editura Universității din București.

Educatia si egalitatea de sanse

Prof. Lazar Spiridon

Colegiul Energetic Râmnicu Valcea

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate“ înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse.

Specia umană se conformează și ea aceluiași principiu director al evoluției speciilor – variabilitatea; indiferent de numărul indivizilor, educația lor trebuie să fie diferențiată și specializată, în funcție de „echipamentul natural-genetic“ al fiecăruia, de aptitudinile și interesele fiecărei persoane, corelate cu nevoile de cadre competente ale societății.

Acest nou principiu de politică școlară a căpătat o expresie practică la începutul secolului al XX-lea când în Franța și în Germania s-au creat acele școli unice („Ecole unique“, respectiv „Einheitsschule“) în care obiectivul principal era acela ca toți copiii să treacă printr-o școlarizare minimă, comună și identică, care să asigure, pentru cel puțin 4-6 ani, un 4 trunchi general de instruire. Din păcate, acestei școlarizări inițiatorie îi urma o școlarizare postgenerală specializată spre care trecerea era marcată de un riguros examen de selecție și de aspre bariere birocratice, astfel încât învățământul general obligatoriu, marea speranță a secolului trecut „nu oferea decât o egalitate aparentă“.

Reformele secolului nostru, îndeosebi cele contemporane, urmăresc să asigure învățământului, o democratizare autentică, în care educația să nu fie întreruptă pe baza unor criterii formale, iar barierele sociale, regionale, religioase etc. să nu mai opereze o selecție care de fapt frustrează o mare parte a indivizilor de dreptul lor natural la instruire.

Bogdan Suchodlski notează că noul concept de egalitate în pedagogie reprezintă de fapt trecerea de la „democrația formală“ la „democrația reală“, reformele constituind, după concepția sa, mijlocul pertinent de

îndeplinire a acestei treceri. „Această chestiune este o formă particulară a unei probleme mai generale, care, în istoria democrației, a fost formulată de mai mult timp și care rămâne totdeauna deschisă, cu toată dezvoltarea sa. Este chestiunea referitoare la diferența dintre democrația formală și cea reală. Faptul că toți copiii au aceeași posibilitate formală de a studia în toate tipurile de școli nu este încă o dovadă a existenței egalității în educație.

Este adevărat că egalitatea reală a șanselor este peste tot în lume mai mult estimată decât accesibilă, pentru că se disimulează frecvent realitatea școlară, prezentându-se căile formale deschise ale instruirii publice precum și căile accesibile în mod real pentru toți.

Sociologia educației se interesează îndeaproape în primul rând de cauzele care generează un asemenea fenomen. Una dintre condițiile structurale care fac posibilă apariția inegalității șanselor în fața școlii, o constituie caracterul piramidal al procesului de învățământ. Indiferent de forma concretă de organizare și de complexitatea rețelei de școli, sistemul de învățământ este constituit în trepte, adică pe niveluri ierarhice. Aceasta înseamnă nu numai că diplomele corespunzătoare respectivelor trepte sunt valorizate în mod diferit, ci că, în general, accesul la o treaptă superioară presupune parcurgerea tuturor treptelor inferioare. Dacă dintr-o generație de copii intră aproape toți în treptele obligatorii de învățământ, apoi, pe măsură ce urcăm spre alte niveluri superioare, numărul lor devine din ce în ce mai mic. Trăsătura aceasta atât de firească și de „naturală“ se realizează pe baza unui complex mecanism de selecție cu ajutorul căruia o parte din tineri sunt menținuți în sistemul școlar și altă parte sunt eliminați. Aparent acest mecanism este de natură strict pedagogică, în sensul că toate criteriile formale de trecere de la o treaptă la alta se bazează pe conținutul de cunoștințe dobândite, evaluate cât mai obiectiv. S-ar părea că ceea ce contează sunt exclusiv meritele tânărului. În realitate, selecția este eminentamente socială cum se poate ușor demonstra.

Persistența inegalităților de șanse, chiar în țările cu cea mai puternică politică de susținere financiară a școlii, constituie un fapt care a moderat mult optimismul manifestat în anii '50-'60; succesele au fost doar parțiale, iar țelul final – o societate fără inegalitate de șanse, inclusiv în domeniul educației – este departe de a fi atins. Mai mult decât atât, s-au formulat argumente cum că anumite măsuri, aparent foarte democratice, cum este gratuitatea învățământului, sunt profitabile pentru categoriile sociale privilegiate.

Stimularea procesului de democratizare a învățământului presupune acționarea asupra cauzelor care întrețin fenomenul de inegalitate atât în planul (ne)reușitei școlare individuale, cât și în planul instituției școlare. Nereușita școlară depinde astfel în mare măsură de sărăcia moștenirii culturale preluată de elev de la familia sa. Această moștenire este obiectivată în valorile care orientează viața de familie, condiționate de clasa socială sau de grupul social de apartenență, precum și în practicile educaționale promovate (relațiile între părinți – copii, climatul familial, atitudinea de școală, modul de organizare a vieții cotidiene etc.).

Nereușita școlară depinde, în același timp, de ceea ce se petrece în mod obiectiv și subiectiv la nivelul instituției școlare. Există, pe de o parte, inegalitatea generată de o relație profesor – elev concepută în termenii „teoriei etichetării“ care, ignorând premisele instruirii diferențiate, nu operează distincțiile necesare între performanță și comportament, între obiectivele de conținut și cele de ordin formativ. Pe de altă parte, nereușita școlară este generată de acele „disparități școlare“ instituționalizate prin:

- selecția timpurie care perturbă evoluția normală a structurilor aptitudinale și atitudinale ale personalității elevului;
- clasele/grupele de nivel care creează în mod artificial anumite statusuri pedagogice, dezechilibrând procesul de formare-dezvoltare echilibrat al personalității elevului;
- creșterea necondiționată a efectivelor de elevi până la limita imposibilității realizării unui învățământ diferențiat, individualizat.
- promovarea unei didactici a competiției, raportabilă la standarde abstracte și inflexibile care ignoră resursele proprii unei pedagogii a succesului școlar, bazată pe valorificarea deplină a potențialului pedagogic general, particular și individual.

Corelația funcțională dintre democratizarea învățământului și egalizarea șanselor de reușită școlară angajează adoptarea unor soluții structurale, definite la nivel de politică a educației: 5

- a) prelungirea școlarității obligatorii cel puțin până la vârsta de 16 ani, pe fondul aceluiași trunchi comun de pregătire generală, necesar pentru compensarea și reducerea inegalităților de start;
- b) proiectarea unei instruirii diferențiate operabilă la nivelul planului de învățământ, a programelor și a manualelor școlare în condițiile valorificării depline a potențialului de formare-dezvoltare generală, particulară

și individuală a fiecărui elev;

c) reorganizarea efectivelor școlare în sens cantitativ (reducerea numărului de elevi pe clasă) și calitativ (flexibilizarea structurilor prin valorificarea resurselor temporale și spațiale de instruire nonformală și informală) în direcția optimizării corelației funcționale profesor-elev;

d) conceperea unei pedagogii a succesului școlar în contextul valorificării depline a raportului dintre potențialul biopsiho-socio-cultural al elevului și condițiile de formare-dezvoltare oferite de comunitatea națională, teritorială, locală, dintre resursele educației și cerințele societății;

e) generalizarea asistentei psihopedagogice de specialitate a tuturor „candidatilor la scolarizare” valorificand resursele educatiei formale si non-formale, cu participarea tuturor factorilor implicati: profesori consilieri scolari, profesori logopezi, profesori de sprijin/itineranti, educatoare, invatatori, profesori, mediatori scolari, parinti, medici etc;

f) dobândirea culturii generale/trunchiului comun, în contextul unui învățământ de calitate;

g) orientarea pe profiluri de studii.

Practica democratizării învățământului evidențiază două tendințe: democratizare cantitativă și democratizare calitativă. Aceste tendințe marchează evoluțiile înregistrate la nivelul raporturilor existente între doctrinele afirmate și politicile educationale asumate la scara valorilor sociale în diferite etape.

Democratizarea cantitativă a învățământului marchează stadiul “scolii de masă” și presupune doar accesibilitatea “candidatilor la educație” la nivelul “intrării” în sistem, accesibilitate legitimată ca obligativitate în cadrul scolii generale. Ea nu angajează astfel responsabilitatea pedagogică și socială a învățământului prin evaluarea calitatii acestuia în funcție de nivelul de egalizare reală a șanselor elevilor consemnat la “iesirea” din sistem.

Educația, certitudinea egalității de șanse

Prof. Silvia Turbureanu

Palatul Copiilor Municipiul Râmnicu Vâlcea Județul Vâlcea

Motto: Șansa educației și a egalității de șansă în educație există cert, depinde dacă o accepți și știi ce să faci la timp cu ea, pentru că altfel se irosește, apărând inegalitatea ei!

Silvia Turbureanu

Deseori ori mai mereu se tot vorbește de educație. Prin raportare la vârstă, acțiune, atitudine, aptitudine și cunoștințe, într-un cuvânt competență, se trag concluzii, se fac aprecieri asupra individului: fie că o demonstrează, fie că nu, fie că este la momentul în care trebuie să o dobândească pentru a avea ce confirma. Dar, ce este, de fapt, educația?

Cuvântul educație, provenit din latinescul “education”, franțuzescul “éducation”, potrivit Dicționarului explicativ al limbii române – dexonline și nu numai, are mai multe accepțiuni. Dintre acestea mai cuprinzătoare consider că este: „Influențare sistematică și conștientă a dezvoltării intelectuale, morale sau fizice a copiilor și a tineretului; totalitatea metodelor folosite în vederea acestei activități pedagogice; creștere, bună creștere; p. ext.(adesea urmat de determinări) îndrumare, ajutor dat pentru creșterea nivelului ideologic, profesional, cultural.”⁷.

Pe aceeași structură este concepută educația ca noțiune de către Legea educației naționale nr. 1/2011 cu modificările și completările ulterioare, dar din perspectiva finalităților măsurilor, pentru că așa statuează prin intermediul art. 4: “Educația și formarea profesională a copiilor, a tinerilor și a adulților au ca finalitate principală formarea competențelor, înțelese ca ansamblu multifuncțional și transferabil de cunoștințe, deprinderi/abilități și aptitudini, necesare [...]”⁸.

7 <https://dexonline.ro/definitie/educa%C8%9Bie>

8 Legea educației naționale nr. 1/2011 cu modificările și completările ulterioare, art. 4

Dacă prima întrebare am lămurit-o, desigur că apar noi și noi întrebări: “Cui, când, cine, cum, unde o oferă?”

Pentru a răspunde la acestea, consider că trebuie să avem în vedere marele filosof modern al antichității, Platon, care prin propriul crez despre educație „arta de a forma bunele deprinderi sau de a dezvolta aptitudinile native pentru virtute ale aceluia care dispun de ele”⁹, confirmă că a introdus în ecuație esențiala forță divină “de a dezvolta aptitudinile native pentru virtute”, admitând că educația se oferă omului permanent, de la naștere și până la apus, dar ea nu poate fi făcută decât „aceluia care dispun de ele”, iar celorlalți “de a forma bunele deprinderi”.

Practic, marele filosof a pornit de la simplu la complex și a extras cu multă ușurință esența, în sensul că, fiziologic toți ne naștem și avem șansa la viață, la educație, însă gradualitatea acumulării educației depinde de aptitudinile native ale fiecărui vlăstar, aptitudini date doar de Bunul Dumnezeu. Fără ele, desigur că familia în care se naște, școala în care se formează, societatea în care trăiește în general, împletite cu munca desfășurată de fiecare în parte nu poate nici forma și nici asigura maximul educațional, pentru că acesta comportă “abilități native” care nu există pentru toți, deci dotarea nativă este selectivă și limitată, așa cum viața însăși o demonstrează.

De fapt, ele și dacă există, există în proporții diferite de la om la om, iar dezvoltarea acestora intră în calcul dacă omul supus șlefuirii conștientizează “binecuvântarea” și dacă vrea să-și dobândească maximul educațional, asumându-și educația corectă, completă și la timp prin propria muncă. În caz contrar, maximul educațional nu poate fi atins, oricât de mult își doresc alți semeni – familie, rude, prieteni, cunoștințe, profesori care profesionist se străduiesc să asigure binele firesc, educația fiecăruia, și la un nivel cât mai ridicat posibil. Iar de aici, apar diferențele educației și a roadelor sale, după cum cei care nu au aptitudini native sunt ajutați să poată acumula minimul educațional “de a forma bunele deprinderi” pentru a putea supraviețui, pentru a putea să se descurce minimal, dar frumos în cadrul societății din care face parte.

Cu alte cuvinte, egalitatea de șanse există. Este dată de Bunul Dumnezeu și întreținută de om/profesionist prin educație instituționalizată, specializată și socială, dar depinde permanent de domeniul de referință, de gradul de implicare reciproc educat – educabil, ambiție, muncă și perseverență. Însă, când acestea toate există, abilitățile native fac diferența, dând frâu liber inegalității și rezultantei sale!

Totuși, o viață echilibrată, dublată de muncă și credință a strămoșilor și a urmașilor, crează premisele sănătății, a virtuții pentru cei din urmă, iar speranțele, odată creionate în asemenea condiții, devin pentru fiecare certitudini.

În consecință, “Promovarea egalității de șanse prin educație”, devenită la rang de simpozion național organizat de Casa Corpului Didactic Vâlcea și Inspectoratul Școlar Județean Vâlcea consideră că reprezintă una dintre certitudinile frumoase și utile ale educației, ca și lucrarea de față din cadrul său care sper să construiască alte speranțe noi tuturor, iar educația, ca certitudine a egalității de șanse, să fie îmbrățișată cu deosebit respect de către fiecare om al planetei noastre! Doar așa consideră că lumea în care trăim poate și trebuie să-și primenească fața, devenind mai bună, mai curată, dreaptă și umană deopotrivă, într-un cuvânt educată!

Bibliografie

Legea educației naționale nr. 1/2011 cu modificările și completările ulterioare, Monitorul Oficial al României, Partea I;

<https://dexonline.ro/definitie/educa%C8%9Bie>;

<https://ro.wikipedia.org/wiki/Educa%C8%9Bie>

Egalitatea de șanse în sistemul educațional românesc

Prof. Miroiu Mihaela

Prof. Manu Rodica

Școala Gimnazială „Take Ionescu”, Râmnicu Vâlcea

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc. Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu.

Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale. Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare.

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială. Această opțiune a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă. Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc. Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii. De aceea proiectarea

sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate. Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați. Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate.

Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă. Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor.

Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru a ajuta profesorii și directorii să învețe culturile elevilor; utilizarea conflictelor etnice pentru producerea unor schimburi culturale și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; facilitarea succesului tuturor prin asigurarea accesului egal și eficient la instituția școlară; înlăturarea prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și grupuri de elevi.

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse. Specia umană se conformează și ea aceluși principiu director al evoluției speciilor – variabilitatea; indiferent de numărul indivizilor, educația lor trebuie să fie diferențiată și specializată, în funcție de „echipamentul natural-genetic” al fiecăruia, de aptitudinile și interesele fiecărei persoane, corelate cu nevoile de cadre competente ale societății.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
2. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
3. Verza E., Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Egalitatea de șanse la grupurile dezavantajate

*Prof. de psihopedagogie specială Pascu Mădălina Adriana
Școala Gimnazială Specială Sf. Mina Craiova*

Egalitatea șanselor trebuie să semnifice, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare” (Reuchlin, 1991), o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice - evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea - care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială. Această direcție a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii. Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile persoanelor și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc. Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă. Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru a ajuta profesorii și directorii să implementeze culturile elevilor; utilizarea specificului etnic pentru producerea unor schimburi culturale și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; facilitarea succesului tuturor prin asigurarea accesului egal și eficient la instituția școlară; înlăturarea prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și grupuri de elevi.

Educația joacă un rol deosebit în combaterea unor privațiuni multiple care se suprapun și se agravează reciproc. O educație de calitate slabă este atât rezultatul perioadelor anterioare de excluziune, cât și un factor ce determină privațiuni viitoare, întrucât limitează oportunitățile viitorului. O educație mai bună înseamnă calificări mai bune și șanse mai mari de a întreprinde activități cu caracter lucrativ, ajutându-i pe oameni să iasă din sărăcie. Iar beneficiile cuprind mult mai mult decât această competitivitate îmbunătățită pe piața muncii. Educația are o valoare intrinsecă: ea împiedică irosirea talentului uman. Este corelată cu aptitudini sociale mai bune, cu o mai mare flexibilitate și cu capacitatea de adaptare la o lume aflată într-o schimbare dinamică. Sistemul legislativ românesc stipulează dreptul la educație al minorităților naționale printr-o serie de reglementări generale, cuprinse atât în Constituție și în Legea Învățământului, cât și în alte reglementări special destinate prevenirii și combaterii discriminării. Constituția României stabilește principiile generale referitoare la drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale ale tuturor cetățenilor, precum și reglementări referitoare la accesul la educație al persoanelor care aparțin minorităților etnice. Dintre acestea menționăm:

- Unitatea poporului și egalitatea între cetățeni: “Art. 4. (2) România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie...”

- Dreptul la identitate: “Art. 6. (1) Statul recunoaște și garantează persoanelor aparținând minorităților naționale dreptul la păstrarea, la dezvoltarea și la exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase. (2) Masurile de protecție luate de stat pentru păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității persoanelor aparținând minorităților naționale trebuie să fie conforme cu principiile de egalitate și de nediscriminare în raport cu ceilalți cetățeni români.”

- Egalitatea în drepturi: “Art. 16. (1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.”

- Libertatea conștiinței: “Art. 29. Libertatea gândirii și a opiniilor, precum și libertatea credințelor religioase nu pot fi îngrădite sub nici o formă...”

- Libertatea de exprimare: “Art. 30. Sunt interzise de lege... îndemnul la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare...”

- Dreptul la învățătură: “Art. 32. (3) Dreptul persoanelor aparținând minorităților naționale de a învăța limba lor maternă și de a putea fi instruite în această limbă sunt garantate... (4) Învățământul de stat este

gratuit, potrivit legii.”

• Dreptul la asociere: “Art. 37. Cetățenii se pot asocia liber în partide politice, în sindicate și în alte forme de asociere...”

Accesul la educație al tuturor copiilor și tinerilor este facilitat de un sistem de protecție socială care cuprinde diferite forme: - gratuitatea învățământului, a asistenței și a bazei logistice și, respectiv, gratuitatea manualelor, a asistenței medicale și psihologice a elevilor și copiilor din sistemul educației preșcolare; - finanțarea/cofinanțarea de la bugetul statului: finanțarea integrală a costurilor școlarizării grupei pregătitoare pentru școală; cofinanțarea întreținerii preșcolarelor și elevilor în internate, cămine și cantine; cofinanțarea activităților extrașcolare pentru elevii capabili de performanțe superioare; - asigurarea de servicii și facilități instituționale: acordarea de burse elevilor cu rezultate școlare deosebite și a unor burse de ajutor social celor proveniți din familii dezavantajate economic, reduceri ale costurilor de deplasare cu mijloace de transport în comun; - protecția socială a copiilor și elevilor cu nevoi educative speciale prin organizarea și funcționarea de instituții adecvate, clase/grupe pentru preșcolari și elevi cu nevoi speciale.

În consens cu Constituția, Legea Învățământului declară că educația este o prioritate națională și stipulează dreptul la educație al tuturor cetățenilor, dreptul acestora de a se instrui în limba maternă, precum și respectarea dreptului la patrimoniul cultural și lingvistic al minorităților. Aceste drepturi sunt exprimate prin următoarele prevederi: - organizarea de unități școlare, grupe/clase cu predare în limba minorităților la toate tipurile, nivelurile și formele de învățământ; - includerea în programa școlară, în cazul unităților de învățământ cu predare în limba română, a studiului limbii materne cu aceeași pondere ca și limba română, precum și a istoriei și tradițiilor minorității naționale în limba respectivă; - reflectarea istoriei și tradițiilor fiecărei minorități în curriculum educațional; - asigurarea manualelor și a suporturilor didactice corespunzătoare în limba maternă; - predarea religiei în limba maternă; - pregătirea personalului didactic în limba minorităților etnice respective; - susținerea, în cadrul examenelor finale (examen de capacitate - la încheierea învățământului obligatoriu, examen de bacalaureat - la terminarea liceului) a unei probe la limba maternă.

Situația actuală în cea ce privește educația romilor din România și în special în mediul rural este îngrijorătoare, datorită faptului ca elevii nu dispun de aceleași șanse, facilități și susținere Programele de implicare a familiei determină o mai bună integrare a copiilor Învățământul preșcolar reprezintă primul contact cu sistemul educațional constituie soclul principal al succesului învățării de-a lungul vieții, al inserției sociale, al dezvoltării personale și, mai târziu, al capacității de inserție profesională Literatura științifică indică o serie de factori pe mai multe niveluri care stau la baza ratelor mari de nefrecvență a școlii de către copiii romi. Factorii respectivi reprezintă atât cauzele, cât și rezultatele altor privațiuni socioeconomice cu care se confruntă romii. Acești factori se potentează reciproc și constituie două grupe: prima se referă la situația familiilor romi și la mediul socioeconomic în care trăiesc acestea, iar a doua se referă la școlile pe care copiii le frecventează sau la care nu au acces. Prima grupă include factori care au legătură, în mare parte, cu starea de sărăcie (dificultățile financiare cu care se confruntă aceste familii și munca pe care copiii sunt nevoiți să o presteze), cu sănătatea precară, cu căsătoria timpurie și nașterea unui copil sau cu lipsa unui spațiu minim de trai S- începerea cu întârziere a școlii, prezența neregulată la cursuri și rezultatele nesatisfăcătoare în cadrul învățământului primar, ducând la o trecere mai dificilă de la învățământul primar la cel secundar. Mai mult, mobilitatea geografică mare a populației romi în unele țări înrăutățește această situație

La nivelul politicilor educaționale se constată o creștere a interesului pentru prevenirea și ameliorarea fenomenelor de absenteism, abandon și neșcolarizare, în general, și a populației romi, în special. Reglementările și programele inițiate au ca scop atât măsuri de intervenție asupra cauzelor fenomenului de neparticipare școlară, cât și asupra efectelor acestuia în planul integrării sociale și profesionale. Documentele de politică educațională prevăd o serie de reglementări de discriminare pozitivă în scopul facilitării accesului populației roma la educație și al păstrării identității culturale. Cele mai multe dintre reglementările promovate propun măsuri de ameliorare a calității învățământului pentru populația roma (calificarea cadrelor didactice de etnie roma, elaborarea de curriculum etc.), precum și măsuri de protecție socială a elevilor și a familiilor lor acordarea unui număr sporit de locuri subvenționate, special destinate candidaților romi la învățământul superior

Bibliografie

1. Mara, D. (2009). Strategii didactice în educația incluzivă, ediția a II-a. București: Didactică și

Pedagogică.

2. Neagu, G. – Sanse de acces la educatie in societatea romaneasca, Editura Lumen, Iasi 2012
3. Programele PHARE „Acces la educatie pentru grupuri dezavantajate” – Studiu de impact Miroiu, A. - Invatamantul romanesc azi. Studiu de diagnoza, Ed. Polirom Iasi 1998

Egalitatea de șanse

Prof. Roman Nicoleta

Colegiul Tehnic “Decebal”, Loc. Dr. Tr. Severin Jud. Mehedinți

Cea mai buna soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate și nu o problemă.

Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor. Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă. Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu. Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi. Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc. Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii. De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate.

Școala trebuie să fie într-o permanentă colaborare cu familiile elevilor (pentru a discuta eventualele probleme de natură comportamentală, materială sau socială și pentru a se găsi soluții care să ducă la rezolvarea acestor probleme), cu centrele de plasament sau cu orfelinatele, în cazul copiilor orfani (pentru a aduce la cunoștința acestora abaterile școlare ale elevilor și pentru a afla despre modul lor de viață în aceste instituții, activitățile extrașcolare în care sunt implicați etc). Pentru elevii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate de unitatea de învățământ, școala încearcă, printr-un parteneriat cu primăria și prin semnarea unui contract cu o firmă de transport, să le asigure transportul zilnic spre cea mai apropiată unitate de învățământ.

Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei

pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați.

Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor. Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă.

Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate. Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă.

Rolul școlii este de a-i învăța pe tineri cum să conviețuiască într-o lume marcată de diferențe lingvistice, culturale sau sociale, prin acceptarea acestora, dar și prin identificarea și însușirea valorilor care îi unesc. Cel mai adesea prezența oamenilor diferiți conduce la dezinteres și indiferență, ceea ce în cele din urmă nu înseamnă altceva decât o formă de discriminare. Ea se manifestă și în educație. Copiii cu diverse dizabilități, copiii de etnie rromă, elevii emigranți sunt adeseori marginalizați de către colegi, dar cadrele didactice trebuie să realizeze anumite activități în care să se integreze și copiii menționați anterior, deoarece prejudecățile unor profesori sau elevi pot genera un comportament discriminatoriu. Spre exemplu, copiii rromi constituie una dintre cele mai defavorizate categorii de copii și au nevoie de mult sprijin pentru a depăși situația în care se află. Sărăcia și lipsurile familiilor rrome, prejudecățile care persistă în mentalitatea populației, inerția unor părinți rromi față de perspectivele pe care educația le oferă copilului școlarizat, toate acestea contribuie la marginalizarea copiilor rromi, la limitarea accesului la șansele egale la care au dreptul toți copiii. Marginalizarea rromilor merge de la atitudinea mai puțin binevoitoare față de elevi, așezarea lor în ultimele bănci până la lăsarea de izbeliște a claselor și școlilor în care învață copiii rromi. Mulți dintre elevii rromi ajung de multe ori în situații de eșec și abandon școlar. Discriminarea elevilor rromi în cadrul sistemului de învățământ, sărăcia, tradițiile etniei se transformă în cauze principale ale abandonului școlar.

Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor. Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Educația pentru diversitate se poate realiza prin toate disciplinele de învățământ, pentru că toate pot să invite la toleranță, la respectarea drepturilor omului, la dezvoltare. Cadrele didactice trebuie să identifice obiective și conținuturi care pot promova interculturalitatea, și să valorifice diversitatea culturală din clasa de elevi, ca resursă în procesul instructiv-educativ.

La nivelul activităților extracurriculare, se pot organiza activități care să implice comunitatea, activități în cadrul cărora participanții să se cunoască mai bine, să coopereze și să trăiască împreună diferite evenimente (activități muzicale și sportive, evenimente culturale și sărbători locale, înfrățiri etc). Recunoașterea, respectul diferențelor etnice, culturale sau sociale și egalitatea de șanse sunt provocări pentru instituția școlară. Directorilor de școli, cadrelor didactice le revin o multitudine de sarcini pentru a construi medii școlare incluzive.

Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru a ajuta profesorii și directorii să învețe culturile elevilor; utilizarea conflictelor etnice pentru producerea unor schimburi culturale și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; facilitarea succesului tuturor prin asigurarea accesului egal și eficient la instituția școlară; înlăturarea prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și grupuri de elevi.

Diversitatea culturală a elevilor poate deveni o oportunitate și o resursă de îmbogățire pentru copii și

cadre didactice, numai dacă școala proiectează activități de învățare care să o valorifice și dacă asigură șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor părinților, a profesorilor și a instituțiilor locale abilitate.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
2. Mara D. – Strategii didactice în educația incluzivă, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
3. Verza E., Păun E. – Educația integrată a copiilor cu handicap, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Promovarea egalității de șanse în școala mea

Prof. Ruxanda Constantin Cristian

Liceul Tehnologic „General Magheru” Râmnicu Vâlcea Jud. Vâlcea

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă.

Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor. Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă.

Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu. Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc.

Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii. De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate.

Școala trebuie să fie într-o permanentă colaborare cu familiile elevilor (pentru a discuta eventualele

probleme de natură comportamentală, materială sau socială și pentru a se găsi soluții care să ducă la rezolvarea acestor probleme), cu centrele de plasament sau cu orfelinatele, în cazul copiilor orfani (pentru a aduce la cunoștința acestora abaterile școlare ale elevilor și pentru a afla despre modul lor de viață în aceste instituții, activitățile extrașcolare în care sunt implicați etc

Pentru elevii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate de unitatea de învățământ, școala încearcă, printr-un parteneriat cu primăria și prin semnarea unui contract cu o firmă de transport, să le asigure transportul zilnic spre cea mai apropiată unitate de învățământ.

Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați.

Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate. Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă.

Rolul școlii este de a-i învăța pe tineri cum să conviețuiască într-o lume marcată de diferențe lingvistice, culturale sau sociale, prin acceptarea acestora, dar și prin identificarea și însușirea valorilor care îi unesc. Cel mai adesea prezența oamenilor diferiți conduce la dezinteres și indiferență, ceea ce în cele din urmă nu înseamnă altceva decât o formă de discriminare. Ea se manifestă și în educație. Copiii cu diverse dizabilități, copiii de etnie rromă, elevii emigranți sunt adeseori marginalizați de către colegi, dar cadrele didactice trebuie să realizeze anumite activități în care să se integreze și copiii menționați anterior, deoarece prejudecățile unor profesori sau elevi pot genera un comportament discriminatoriu.

Spre exemplu, copiii rromi constituie una dintre cele mai defavorizate categorii de copii și au nevoie de mult sprijin pentru a depăși situația în care se află. Sărăcia și lipsurile familiilor rrome, prejudecățile care persistă în mentalitatea populației, inerția unor părinți rromi față de perspectivele pe care educația le oferă copilului școlarizat, toate acestea contribuie la marginalizarea copiilor rromi, la limitarea accesului la șansele egale la care au dreptul toți copiii.

Marginalizarea rromilor merge de la atitudinea mai puțin binevoitoare față de elevi, așezarea lor în ultimele bănci până la lăsarea de izbeliște a claselor și școlilor în care învață copiii rromi. Mulți dintre elevii rromi ajung de multe ori în situații de eșec și abandon școlar. Discriminarea elevilor rromi în cadrul sistemului de învățământ, sărăcia, tradițiile etniei se transformă în cauze principale ale abandonului școlar.

Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor. Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Educația pentru diversitate se poate realiza prin toate disciplinele de învățământ, pentru că toate pot să invite la toleranță, la respectarea drepturilor omului, la dezvoltare. Cadrele didactice trebuie să identifice obiective și conținuturi care pot promova interculturalitatea, și să valorifice diversitatea culturală din clasa de elevi, ca resursă în procesul instructiv-educativ.

La nivelul activităților extracurriculare, se pot organiza activități care să implice comunitatea, activități în cadrul cărora participanții să se cunoască mai bine, să coopereze și să trăiască împreună diferite evenimente (activități muzicale și sportive, evenimente culturale și sărbători locale, înfrățiri etc). Recunoașterea, respectul diferențelor etnice, culturale sau sociale și egalitatea de șanse sunt provocări pentru instituția școlară. Directorilor de școli, cadrelor didactice le revin o multitudine de sarcini pentru a construi medii școlare incluzive.

Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru

a ajuta profesorii și directorii să învețe culturile elevilor; utilizarea conflictelor etnice pentru producerea unor schimburi culturale și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; facilitarea succesului tuturor prin asigurarea accesului egal și eficient la instituția școlară; înlăturarea prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și grupuri de elevi.

Diversitatea culturală a elevilor poate deveni o oportunitate și o resursă de îmbogățire pentru copii și cadre didactice, numai dacă școala proiectează activități de învățare care să o valorifice și dacă asigură șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor părinților, a profesorilor și a instituțiilor locale abilitate.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – *Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II*, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
2. Mara D. – *Strategii didactice în educația incluzivă*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
3. Verza E., Păun E. – *Educația integrată a copiilor cu handicap*, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Studiu privind egalitatea în șanse a educației prin măsuri de combatere a abandonului școlar

*Prof. Simuț Adrian Cristian
Liceu Tehnologic Special Nr 1 Oradea, Bihor*

Rolul școlii este acela de educare și integrare socială a elevilor. Indisciplina școlară prezentă la un elev perturbă procesul de învățare al celorlalți colegi sau activitatea de predare a profesorului fracturând nu doar procesul de educație dar și climatul necesar realizării acestuia. O altă consecință a indisciplinei este ,că induce elevului credința ca școala nu este locul siguranței în educație.

Cadrele didactice, chiar și cele fără o pregătire minuțioasă în domeniul psihologiei, pot utiliza în investigație metodele: programul de intervenție personalizat PIP, fișe de lucru, observația, convorbirea, studiul de caz sau ancheta pe bază de chestionar - care pot urmări atât evoluția și progresul elevului cât și transmiterea de noi cunoștințe.

Rolul familiei este deosebit, părinții având îndatorirea ca, începând de la vârste fragede, să prevină și să înlătore orice fel de abatere a copiilor lor. Neluarea în seamă a abaterilor poate duce la ”consolidarea” acestora, și ca atare, la degradarea personalității copiilor lor, mai ales în perioada pubertății și adolescenței, uneori și mai târziu.

La pubertate și la adolescență apar unele trăsături ”specifice” acestor vârste, dar nefavorabile dezvoltării și manifestării personalității, cum sunt: egoismul, încăpățânarea, îngânfarea, nonconformismul, bravarea și etilismul, libertinajul. Prevenirea și înlăturarea unor asemenea comportamente negative, trebuie realizate cu mijloace educaționale pozitive, inclusiv folosirea sancțiunilor care să convingă de necesitatea unei comportări demne, înțelepte. Mijloacele primitive de genul bătăii, luării dreptului la hrană, sau insulele, care jicnesc fizic și moral lasă urme neplăcute în mintea copiilor. Lipsa de preocupare educativă, abandonul educativ, ca și cicăleala, educativă, trebuie evitate de către părinți în educație.

O educație părintească bazată pe convingere este mai grea și de lungă durată, însă este mai fiabilă mai eficientă, mai plină de satisfacții pe termen lung, atât pentru părinți cât și pentru copii. Părinții sunt primii educatori care au o mare responsabilitate soci umană și a căror educație lasă amprente, uneori pentru pentru

toată viața. Pentru a reuși mai bine în educația copiilor, părinții trebuie să se pregătească pentru a fi educatori, să știe care sunt fundamentele concepțiilor și strategiilor educative. De asemenea ei trebuie să colaboreze cu școala precum și cu specialiști din unitățile specializate care au preocupări în domeniul educației, luând în considerație ceea ce le este util pentru educația copiilor lor.

Indisciplina școlară se produce în momentul în care, prin conduita sa, un elev perturbă procesul de învățare al celorlalți colegi sau activitatea de predată a profesorului.

De altfel, un act de indisciplină se produce în momentul în care un elev își plasează propriile trebuințe deasupra intereselor celorlalți membrii ai grupului, împiedicându-i în a-și atinge scopurile propuse.

Elevii mai sunt indisciplinați deoarece doresc să câștige atenția profesorului, se plictisesc, simt că sunt tratați injust, nu au încredere în sine și în cei din jur, se simt umiliți de propriile lor eșecuri școlare, frustrați sau respinși de ceilalți, încearcă să dobândească un statut privilegiat, au tulburări neurologice ș.a.m.d.

Toate acestea fac din indisciplina școlară unul din cele mai complexe fenomene care impietează asupra bune desfășurări a procesului instructiv-educativ. De asemenea, formele de manifestare ale comportamentului indisciplinat la elevi sunt extrem de variate.

Esența managementului comportamentului disciplinat la elevi rezidă în a-i determina să treacă - de la respectarea convențională a normelor școlare (fie pentru a evita sancțiunea, ori a primi aprobarea grupului) - la autodisciplină, motivată conștient și permanent.

Stadiul autodisciplinării este atins de un elev în momentul în care își poate fixa singur o serie de obiective adecvate posibilităților sale și cerințelor procesului instructiv-educativ, fiind apt totodată să le ducă la îndeplinire prin utilizarea adecvată a resurselor proprii și ale celor din jur.

Putem enumera exemple de bune practici în educație care pot interveni și combate procesul de abandon școlar:

- a) Parteneriat școală-familie-comunitate locală bazat pe cunoașterea obligațiilor și drepturilor tuturor factorilor care sunt implicați în procesul instructiv-educativ al elevilor.
- b) Cunoașterea și recunoașterea factorilor care duc la riscul de abandon școlar al fiecărui elev în parte, deoarece acestea sunt variate pentru a se putea aplica măsuri punctuale.
- c) Realizarea în școala a unui climat lipsit de conflicte și incidente, care să aducă elevului un climat de siguranță necesar elevului, posibilitatea stabilirii de relaționări între elev și cadru didactic cu disponibilitatea la procese de învățare și educare, dar și o predictibilitate în procesului instructiv-educativ toate pentru a induce elevului credința că școala este locul siguranței în educație
- d) Intervenția școlii pentru sprijinirea familiilor prin implicarea asistentului social școlar în comunicarea părinților cu privire la importanța prezenței copiilor lor la programul educativ
- e) Utilizarea de burse școlare oferite de autoritățile competente pentru cumpărarea de către școala a lucrurilor necesare
- f) Echipe comunitare dintre școală primărie și instituțiile autorităților locale pentru a interveni eficient în reintegrarea școlară a copiilor; dar și sprijinul și înțelegerea și susținerea de către autorități a efortului școlii pentru reducerea abandonului școlar
- g) Prezența la ore care să asigure posibilitatea primirii de către elev a bursei școlare, bursă care motivează elevul și familia spre programul instructiv-educativ al școlii și tot o dată o prezență ridicată la orele de curs.
- h) Sprijinirea elevilor aflați în dificultate prin diferite burse provenite din fondurile sau bursele școlare oferite de autoritățile competente destinate elevilor pentru sprijin financiar sau chiar indirect prin ajutor financiar prin: oferirea de produse de igienă, rechizite, îmbrăcăminte, decontarea transportului, sau chiar posibilitatea de mâncare oferită elevilor, pentru a putea veni în ajutorul familiei copiilor pentru reducerea efortului financiar necesar
- i) Rămânerea în școala cât mai mult timp, posibilitate realizabilă fie prin prelungirea programului școlar până la orele 16 sau prin oferirea familiilor elevilor a posibilității de cazare în internatul școlar, lucru care ar ajuta mult familiile elevilor prin reducerea de costuri financiare destinate transportului.
- j) Consilierea elevilor și a părinților în vederea accesării fondurilor și alocațiilor legale (burse, alocații, rechizite, bani pentru calculator), în vederea obținerii actelor de identitate;
- k) Activități extrașcolare (excursii, spectacole, vizite la muzee, concursuri tematice, tabere de vacanță etc.);
- l) Organizarea de întâlniri între elevi, absolvenți, părinți, cadre didactice, cu prezentarea de modele de

reușită în profesie.

Bibliografie

1. Bontaș I. – *Tratat de pedagogie*, Editura ALL, 2008
2. Dikel W. – *Sănătatea mentală a elevului* – Editura Trei, 2015
3. Gherguț A. – *Sinteze de Psihopedagogie specială* – Editura Polirom, 2013
4. Pânișoară O. Ion-Ovidiu Pânișoară *400 de articole de educație. Pregătirea pentru școală* 6 aprilie 2017
5. Blândul V. - <https://www.uoradea.ro/display15890>
6. Stoica R. - <http://ziarullumina.ro/ce-se-ascunde-in-spatele-indisciplinei-scolare-a-elevilor-111885.html>

Studiu privind rolul dramatizare piesei „Samariteanul milostiv” la înțelegerea dragostei față de aproapele

Secretar șef: Cociubei Nicoleta

Liceul Tehnologic Special nr 1 Oradea, Județul Bihor

Roluri: POVESTITOR VICTIMA, TALHAR 1 2, PREOT EVREU, LEVIT, SAMARITEAN HANGIU, o traista cu produse si o sticla cu apă

POVESTITORUL: *Cine este aproapele nostru? Domnul Iisus ne răspunde la această întrebare printr-o pildă sau poveste, Vă invităm să o ascultați și să găsiți răspunsul prin dramatizarea pildei Samariteanul milostiv în interpretarea colegilor voștri :*

Si iată, un învățător de lege s-a ridicat, ispitindu-L si zicând: Învățătorule, ce sa fac ca sa moștenesc viață de veci? Iar Iisus a zis către el Ce este scris in Lege? Cum citești? Iar el, răspunzând, a zis: Sa iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din toata inima ta si din tot sufletul tău si din toata puterea ta si din tot cugetul tău, iar pe aproapele tău ca pe tine însuti. Iar El i-a zis: Drept ai răspuns, fa aceasta si vei trai

Dar el, voind sa se îndrepteze pe sine, a zis către Iisus: Si cine este aproapele meu?

Iar Iisus, răspunzând, a zis: Un om cobora de la Ierusalim la Ierihon,

VICTIMA *apare pe scenă* Ce căldură! ,Of ce zi grea am avut si ce drum lung mai am de făcut până sa ajung la casa mea din Irihon. Mă bucur că am reușit să cumpără tot pentru familia mea: pentru copiii mei mâncare, haine și jucării, iar iubitei mele soții, tot ce mi-a cerut ea. Pentru fratele meu care face nunta o sticlă de vin roșu . Ce căldură!

TALHARUL1 sa trăiești! singur pe acest drum periculos plin de tâlhari? Nu-ti este frica singur pe acest drum periculos? Lasă-mă să te ajut.

VICTIMA hai lasă-mă, nu este nevoie

TALHARUL 2dar ce este acolo? dar ce duci tu acolo?

VICTIMA Mărunțișuri pentru familia mea : haine mâncare, un pic de vin.....

TALHARUL2 Vin? Vin roșu? ooo hai ca te ajut eu cu vinul ! poc poc (*mimează lovirea VICTIMEI*)

VICTIMA au au nu mă loviți trebuie sa ajung la familia mea

TALHARUL1 sa vedem ce găsim: jucării, haine, săpun , parfum tine ca sa te speli

TALHARUL2 dar sefule m-am spălat aseară

TALHARUL1 taci !așa zici in fiecare zi si tot mirosi a nespălat ! bani!!! vezi ti-am zis eu sa mă ascuți !bun putem petrece bine in seara asta uite si vinul

TALHARUL2 *vrea să bea din vinul VICTIMEI* oh pfrrrrrrr of of vin roșu??!!ce nu-mi place îmi face

acid, mie îmi place vinul albaruncă vinul (apa) chiar peste VICTIMĂ.. uite avem bani si putem cumpăra ce ne place. Să mergem, până nu ne vede cineva, vindem și pantofii si mai putem cumpăra o cana de vin

TALHARUL1 hai să fugim .. sunt sigur că ne-a văzut nimeni

PREOTUL *Preotul Vechiului Testament după preoția lui Moise* dar ce este acolo? Un om mort.. nu este îngăduit sa-l ating fiindcă Dumnezeu doar pe noi de iubește Preotul citește din Sfânta Scriptură :Moise spune....”*Cel ce se va atinge de trupul mort al unui om sa fie necurat șapte zile. Acesta sa se curețe cu aceasta apa (de curățire) in ziua a treia si in ziua a șaptea si va fi curat; iar de nu se va curăți in ziua a treia si in ziua a șaptea, nu va fi curat*” (Numeri 19, 11-12)

POVESTITORUL:*De asemenea pe drum trecea și un LEVITUL care se ocupa cu îngrijirea Templului din Ierusalim*

PREOTUL *se întâlnește cu LEVITUL* :Levitule du-te în grabă la templu si pregătește toate pentru rugăciune. Aici este doar un om mort Si nu uita după cum spune cartea lui Moise .Dumnezeu doar pe noi ne iubește!

LEVIT da da așa am sa fac

PREOTUL *plecă si îl lasă lângă VICTIMĂ pe LEVIT*

LEVIT așa este!! Cum spune preotul Dumnezeu doar pe noi ne iubește! dar ce este acolo! ce miros de băutură !pfrrrrr!!

VICTIMA Aaaaaaaaaaaaaa (striga de durere) Ajutor

LEVIT Wow dar nu ești mort ..dar mirosi de băutură ai căzut de beție nu te ajut! .. tu ești un bețiv, un ratat care a ajuns sa dormi în șanțuri așa de tânăr îți place să trăiești din mila altuia, du-te și muncește și nu cerși.Leneșule ! Bețivanule! Boschetarule !

POVESTITORUL *Un samaritan, călătorea si el pe acel drum. Dar fiindcă samaritenii aveau alt rege si alt Dumnezeu evreii îi dușmăneau foarte mult*

LEVITUL și tu samaritanul de ce ai venit la noi în tara, voi aveți alt dumnezeu și alt rege!

SAMARITANUL eu călătoresc cu pace si ma ocup cu negoț, magazinul din centrul Ierusalimului , de unde văd că ți-ai cumpărat si tu hainele și încălțările este al meu

LEVITUL (cu glas de lingușire) vai dar nu am știut vai dar nu am știut ca dumneavoastră sunteți renumitul negustor Dacă vin la dvs. îmi faceți și niște reducere la haine? Aveți milă de mine !

SAMARITANUL Bine bine, dar hai hai acum ca trebuie să ai si tu treburi mai importante de făcut la templu. Hai hai ca cred ca te grăbești Mergi la magazinul meu fiindcă azi am adus lucruri noi La revedere Pacea sa te însoțească și sa fie cu tine!

SAMARITANUL of of ce căldură este azi ce căldura este ... mai am multe de cumpărat azi : sare si pânză pentru Nazim, faină pentru Iair, dar toti banii care îmi rămân , le dau copiilor văduvei Sarra

VICTIMA Aaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa

SAMARITAN și nu am mâncat azi nimic, parcă îmi striga stomacul a foame

VICTIMA Aaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa

SAMARITAN Totuși nu ..aici este un OM !! dar ce ai pățit dragul meu?(se apleacă și îl îngrijește)

VICTIMA Am fost tâlhărit și lăsat singur pe drum m-au nenorocit , si acasă mă așteaptă familia...

SAMARITAN -.. vai ...poți umbla?

VICTIMA nu

SAMARITAN am sa te cazez la o casa de oaspeți unde o să-ți poarte cineva de grija până revin

SAMARITAN *ajunge cu VICTMA la HANGIU* Pace ! Bine te-am găsit!

HANGIUL sa trăiești – cu ce va putem ajuta?

SAMARITAN Hangiule uite banii pentru toata cheltuiala ta ca să te îngrijești de acest om Daca iti mai trebuie bani te rog sa sa-l ajuți tu, iar când mă voi întoarce îți voi plăti tot ce ai cetluit pentru el

HANGIUL dar daca nu-mi ajung si mă cheltuiesc cu el iar tu nu te te întorci cum au făcut alții?

SAMARITAN Omule nu judeca cu ușurință ! Eu nu sunt ceilalți. Uite îți mai dau doi dinari Ai grijă de el și, ce vei mai cheltui, eu, când mă voi întoarce, îți voi da.

HANGIUL bine bine așa am sa fac! Pacea fie cu tine!

POVESTITORUL *Acum putem înțelege ce înseamnă parabola aceasta dumnezeiasca, ca si răspunsul legiuitorului la cuvântul Mântuitorului: “Care dintre cei trei ti se pare ca a fost aproapele?” “„,Cel care a făcut mila cu dansul”. Si Mântuitorul spune: „,Mergi si fă si tu asemenea lui!”*

Șanse egale pentru integrarea copiilor cu cerințe educative

*Prof. înv. primar Pascu Luminita-Mihaela
Liceul Sanitar „Antim Ivireanu” Râmnicu Valcea*

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc. Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu.

Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale. Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare.

Educația integrată se referă la includerea în structurile învățământului de masă a copiilor cu cerințe educative speciale, pentru a oferi un climat favorabil dezvoltării armonioase și cât mai echilibrate a personalității acestora.

Trebuie să pornim de la ideea că școala are datoria de a asigura șanse egale tuturor elevilor. Unii înțeleg prin șanse egale crearea unor condiții identice: programe comune, manuale etc. Dar sistemul școlar care asigură aceleași condiții de instruire pentru toți elevii reprezintă o inegalitate, deoarece ei nu profită în același fel de aceste condiții. A asigura șanse egale elevilor înseamnă a asigura posibilități maxime de dezvoltare fiecăruia, în funcție de aptitudinile și interesele sale.

Pentru ca activitatea instructiv – educativă să fie profitabilă pentru toți elevii, aceasta trebuie să se realizeze diferențiat. Educația diferențiată vizează adaptarea activității de instruire la posibilitățile diferite ale elevilor, la capacitatea de înțelegere și ritmul de lucru propriu unor grupuri de elevi sau chiar fiecărui elev în parte.

Cerințele educative speciale reies din particularitățile individuale de dezvoltare, învățare, relaționare cu mediul, din experiențele anterioare ale copilului, din problemele sociale și de existență ale lor. Cerințele educative speciale pot fi temporare sau pot fi pentru totdeauna, apărând la etapele cele mai timpurii ale dezvoltării și la toate nivelurile sistemului de educație.

Caracterul integrat al învățământului ne pune în față problematica situației în care un copil cu handicap este integrat într-o clasă obișnuită. În fapt este vorba pe de o parte de situația copilului respectiv, iar pe de altă parte, de situația clasei în care este integrat. Sub ambele aspecte, ceea ce urmărim este o bună înțelegere reciprocă, o existență socială normală a copiilor, în ciuda diferențelor existente. Pentru copilul cu handicap aceasta înseamnă a fi înțeles și acceptat, cu tot ce are el pozitiv, cu tot ce poate aduce vieții de grup. Această normalizare a relațiilor este benefică și pentru ceilalți elevi, care învață să respecte dreptul la diferență, să fie solidari cu semenii lor care întâmpină dificultăți în viață.

Experiența din alte țări ne arată că integrarea fiecărui copil cu handicap este o problema care trebuie serios studiată, alcătuindu-se un proiect individual de integrare, care să prevadă toate măsurile pentru reușita acestei acțiuni. În vederea alcătuirii proiectului individual de integrare cadrul didactic trebuie să fie sprijinit atât de medic, psiholog și logoped cât și de cadrul didactic de sprijin.

Educația integrată se referă la integrarea în structurile învățământului general a elevilor cu CES pentru a oferi un climat favorabil dezvoltării armonioase și cât mai echilibrate a acestor categorii de copii.

Educația integrată a copiilor cu CES urmărește dezvoltarea capacităților fizice și psihice a acestora care

să-i apropie cât mai mult de copii normali; a implementării unor programe cu caracter colectiv-recuperator, stimularea potențialului restant ce permite dezvoltarea compensatorie a unor funcții menite să suplinească pe cele deficitare, crearea climatului afectiv în vederea formării motivației pentru activitate în general și pentru învățare în special, asigurarea unui progres continuu în achiziția comunicării; formarea unor abilități de socializare și relaționare cu cei din jur; formarea de deprinderi cu caracter profesional și de exercitare a unor activități cotidiene; dezvoltarea comportamentelor adaptative și a însușirilor pozitive ale personalităților care să faciliteze normalizarea deplină. Fiecare copil cu CES trebuie să beneficieze de un program adecvat și adaptat de recuperare care să dezvolte potențialul fizic și psihic pe care îl are. Prin integrare se realizează și o pregătire psihologică a copilului, care să contribuie la crearea unor stări efectiv emoționale corespunzătoare.

Raportul relației socializare, integrare, incluziune are în vedere implicațiile practice, teoretice ce privesc evoluția sistemului de organizare a educației speciale și a pregătirii copiilor pentru integrarea și incluziunile în activitățile profesionale și în colectivitățile sociale. Se încadrează în categoria CES copiii cu dificultăți motorii, sindrom Down, dificultăți de vorbire, tulburări de comportament, autism, deficit de atenție și hiperactivitate (ADHD), dar și cei care trec, pur și simplu, printr-o perioadă mai grea. Interesant este că fac parte din aceeași categorie și copiii supradotați, care au nevoie tot timpul de provocări pentru a-și menține interesul față de școală. Munca diferențiată și programul pedagogic personalizat pentru copiii cu CES constă în stabilirea unor obiective și a unui program, diferite de cele folosite pentru restul clasei și adaptate în funcție de necesitățile și dificultățile copilului.

Rolul esențial în educația integrată îl deține învățătorul clasei, care devine principalul factor de acțiune și de coordonare a realizării programului pedagogic individual pentru elevii cu CES.

Integrând copilul cu deficiențe mintale în clase obișnuite și ajutându-l să aibă grijă de el îl vom încuraja să fie mai independent și mai responsabil. Copilul cu deficiențe mintale trebuie tratat ca un om normal și lăsat să facă singur lucruri pentru el. Dacă nu va încerca, nu va reuși niciodată.

Copiii cu deficiențe mintale au, de obicei, o concentrare a atenției redusă și o conștientizare limitată a relațiilor. Oricum, dacă copilului îi face plăcere să rezolve un exercițiu și este capabil să-l rezolve, acest lucru îi va îmbunătăți atenția. Odată ce i-a fost reținută atenția, el poate deveni complet implicat și capabil să se concentreze. Fără această abilitate el nu poate învăța. Este la fel de dificil și pentru cei din jurul său. Reușita va genera încredere în sine și un sentiment de mulțumire care poate influența și alte arii de activitate.

Pentru copiii cu deficiențe mintale, activitățile de pre-citit și pre-numărat necesită jucatul cu obiecte diverse, cunoașterea unor forme și culori. Trebuie să aibă multe jucării să se joace. Se va vedea ce mulțumit va fi când este laudat și încurajat. Îi va da încrederea să încerce din nou. Trebuie să i se arate cum să facă anumite lucruri. Imitându-i pe colegi va învăța foarte mult. Copiind și alte activități, va învăța să aibă grijă de el însuși.

Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor. Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Bibliografie

1. Cojocaru, Venera Mihaela, 2004, *Terapia și metodologia instruirii*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
2. Cucuș Constantin, 1996, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași.

Șanse egale pentru fiecare

Prof. Inv. Primar Stoian Adela
Școala Gimnazială „I. Gh. Duca” Râmnicu Vâlcea

Pentru ca un sistem educativ să fie capabil să răspundă necesităților tuturor elevilor, acesta trebuie să fie unul incluziv, caracterizat prin următoarele aspecte:

- dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor;
- nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități;
- școala se adaptează la nevoile elevilor;
- diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate și nu o problemă.

Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor. Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă.

Se impune astfel ca rândul elevilor de școală primară și gimnazială să fie organizată la clasă o campanie de sensibilizare în vederea creșterii gradului de conștientizare și informare a acestora cu privire la importanța respectării dreptului la nediscriminare și egalitate de șanse pentru toți.

În sens lărgit, conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrația secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie romă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice diferite, ori defavorizate etc.

Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii. De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate.

În acest sens, cele mai grave probleme constatate sunt abandonul școlar timpuriu și analfabetismul funcțional.

Pentru preîntâmpinarea acestor aspecte nedorite, Comisia Europeană propune câteva măsuri: Specific pe scurt trei dintre ele:

- Creșterea cheltuielilor cu învățământul pre-primar și primar;
- Investiția în infrastructură și resurse școlare;
- Tranziția sistem educațional – piața muncii e analizată în termenii „relevanței educației pentru piața muncii”.

Astfel, școala trebuie să fie într-o permanentă colaborare cu familiile elevilor (pentru a discuta eventualele probleme de natură comportamentală, materială sau socială și pentru a se găsi soluții care să ducă la rezolvarea acestor probleme), cu centrele de plasament sau cu orfelinatele, în cazul copiilor orfani

(pentru a aduce la cunoștința acestora abaterile școlare ale elevilor și pentru a afla despre modul lor de viață în aceste instituții, activitățile extrașcolare în care sunt implicați etc).

Pentru elevii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate de unitatea de învățământ, școala încearcă, printr-un parteneriat cu primăria și prin semnarea unui contract cu o firmă de transport, să le asigure transportul zilnic spre cea mai apropiată unitate de învățământ.

Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați.

Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor. Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă.

Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate. Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă.

Rolul școlii este de a-i învăța pe tineri cum să conviețuiască într-o lume marcată de diferențe lingvistice, culturale sau sociale, prin acceptarea acestora, dar și prin identificarea și însușirea valorilor care îi unesc. Cel mai adesea prezența oamenilor diferiți conduce la dezinteres și indiferență, ceea ce în cele din urmă nu înseamnă altceva decât o formă de discriminare. Ea se manifestă și în educație. Copiii cu diverse dizabilități, copiii de etnie rromă, elevii emigranți sunt adeseori marginalizați de către colegi, dar cadrele didactice trebuie să realizeze anumite activități în care să se integreze și copiii menționați anterior, deoarece prejudecățile unor profesori sau elevi pot genera un comportament discriminatoriu.

Spre exemplu, copiii rromi constituie una dintre cele mai defavorizate categorii de copii și au nevoie de mult sprijin pentru a depăși situația în care se află. Sărăcia și lipsurile familiilor rrome, prejudecățile care persistă în mentalitatea populației, inerția unor părinți rromi față de perspectivele pe care educația le oferă copilului școlarizat, toate acestea contribuie la marginalizarea copiilor rromi, la limitarea accesului la șansele egale la care au dreptul toți copiii.

Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor. Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea că nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Educația pentru diversitate se poate realiza prin toate disciplinele de învățământ, pentru că toate pot să invite la toleranță, la respectarea drepturilor omului, la dezvoltare. Cadrele didactice trebuie să identifice obiective și conținuturi care pot promova interculturalitatea, și să valorifice diversitatea culturală din clasa de elevi, ca resursă în procesul instructiv-educativ.

La nivelul activităților extracurriculare, se pot organiza activități care să implice comunitatea, activități în cadrul cărora participanții să se cunoască mai bine, să coopereze și să trăiască împreună diferite evenimente (activități muzicale și sportive, evenimente culturale și sărbători locale, înfrățiri etc). Recunoașterea, respectul diferențelor etnice, culturale sau sociale și egalitatea de șanse sunt provocări pentru instituția școlară. Directorilor de școli, cadrelor didactice le revin o multitudine de sarcini pentru a construi medii școlare incluzive.

Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității

culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru a ajuta profesorii și directorii să învețe culturile elevilor; utilizarea conflictelor etnice pentru producerea unor schimburi culturale și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; facilitarea succesului tuturor prin asigurarea accesului egal și eficient la instituția școlară; înlăturarea prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și grupuri de elevi.

Diversitatea culturală a elevilor poate deveni o oportunitate și o resursă de îmbogățire pentru copii și cadre didactice, numai dacă școala proiectează activități de învățare care să o valorifice și dacă asigură șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor părinților, a profesorilor și a instituțiilor locale abilitate.

Bibliografie

1. Mara D. – *Strategii didactice în educația incluzivă*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004;
2. Mihaela Ionescu - *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*”, Ed. Vanemonde, 2010;
3. Verza E., Păun E. – *Educația integrată a copiilor cu handicap*, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Șanse egale pentru toți copiii în grădiniță

Prof. Vinceler Anca

Prof. Durduc Delia

Grădinița cu Program Prelungit „Prichindel”, Cugir Jud. Alba

Toți avem nevoie de educație, nu numai unii dintre noi. Comunitatea din care facem parte își ia identitatea și specificul de la noi toți, fie că suntem educați sau mai puțin educați.

Văzută ca o provocare a pedagogiei moderne, educația pentru toți nu poate fi înțeleasă fără o schimbare a percepțiilor, imaginilor și ideilor tradiționale despre educație.

Fiecare om are dreptul de a beneficia de sprijin pentru formarea și integrarea lui socială și individuală. Toți copiii au dreptul de a se dezvolta și forma cât mai adecvat pentru a-și manifesta unicitatea și de a participa la identitatea socială și culturală din care fac parte.

Educația pentru toți presupune formarea tinerei generații dintr-o perspectivă nouă, a drepturilor individuale și a valorii fiecărui om.

Argumentul cel mai important în favoarea educației pentru toți este impus de diversitatea și complexitatea lumii moderne. Să nu uităm că societatea nu este formată numai din unii oameni, ci din toți, fiecare cu particularitățile, caracteristicile, capacitățile și competențele pe care le are.

Fenomen social caracterizat prin proiectare, planificare și organizare, educația este firesc să se adreseze tuturor, pentru că societatea este alcătuită din toți.

Ideile unei educații de calitate pentru toți copiii, se pot realiza cel mai bine pornind de la grădiniță, iar materializarea lor se observă tot mai mult în practicile zilnice ale multor educatoare care își desfășoară activitatea cu dăruire.

Vorbind de educația pentru toți copiii, ne referim la programa de educație cât mai inclusivă, adică programa care să pună în valoare diversitatea și să acorde atenție fiecărui copil în parte, asigurând accesul și participarea tuturor.

Principiile promovate de educația inclusivă, pentru toți, se potrivesc perfect în grădinița noastră.

Componența grupelor de copii din grădinița noastră este foarte diversă. Avem copii de etnii diferite,

copii cu cerințe speciale, cu ritmuri și nivele diferite de dezvoltare și mai ales copii de vârste diferite în cadrul aceleiași grupe. Realizarea planului de școlarizare ne-a impus alcătuirea grupelor cu un anumit număr de copii dar folosind acest criteriu am fost nevoiți să înscriem în fiecare grupă copii de vârste diferite. În această situație ne-am angajat într-un permanent maraton al schimbării, într-o continuă căutare și găsire de soluții care să permită adaptarea grădiniței la nevoile și particularitățile copiilor.

”Sprijin și educație pentru toți, grijă și atenție pentru fiecare“-aceasta este politica promovată de cadrele didactice din grădinița noastră.

Printr-o bună cunoaștere a fiecărui copil, educatoarea este în măsură să adapteze curriculum-ul astfel încât să sprijine dezvoltarea adecvată a tuturor copiilor. Modelul etalon, perfect promovat de practicile educaționale anterioare este fals. Noi știm că nu toți copiii sunt la fel și atunci acest criteriu ar deveni un criteriu de separare.

Noi, educatoarele am simțit nevoia de a ne schimba în mod pozitiv atitudinea, limbajul și metoda pedagogică, cu mult înainte de a se promova conceptul de educație pentru toți. Marea diversitate a copiilor și a situațiilor întâlnite ne-a făcut să acordăm atenție modului cum vorbim cu fiecare copil, cum reacționăm, mai ales în situații dificile.

Dacă educatoarea reușește să găsească locul și rolul adecvat prin care fiecare copil să se pună în valoare după forțele și posibilitățile sale, atunci putem spune că în grădiniță se realizează educația pentru toți.

Întrebarea care se pune este: reușesc toate educatoarele să se adapteze diversității și unicității copiilor? Copiii sunt diferiți, capacitățile lor sunt diferite, tot atât de diferite trebuie să fie și metodele și procedeele pe care educatoarea le va folosi pentru a facilita participarea tuturor copiilor la programul educativ.

De-a lungul timpului am întâlnit variate situații și au fost cazuri când, pentru a oferi șansa tuturor copiilor de a avea acces la educație am înscris toți copiii doritori a se înscrie indiferent de vârsta, astfel încât grupa a cuprins copii cu vârste între 2 și 6 ani. Desigur, acest fapt a determinat eforturi din partea noastră pentru a găsi soluții care să permită valorizarea fiecărui copil. Cele mai de succes metode s-au dovedit a fi metodele de lucru pe grupuri mici și jocurile sub diferitele lor forme.

Grupurile au fost întotdeauna eterogene sub aspectul vârstei. La realizarea temei sau sarcinii pe care fiecare grup o are de îndeplinit fiecare copil își aduce aportul după capacitățile și după puterile sale. Produsul final este rezultatul muncii tuturor și acesta este lucrul cel mai important.

Foarte important a fost întotdeauna conduita noastră. Contează foarte mult aprecierile educatoarei, apelativele, modul pozitiv sau negativ de a reacționa la acțiunile copiilor.

În timp ce lucrează împreună, copiii învață unii de la alții, se ajută unii pe alții, se completează, se critică. Educatoarea poate interveni cu aprecieri pozitive, încurajează, remarcă și subliniază efortul fiecărui copil. În felul acesta copilul se simte important, capătă încredere în sine.

Jocurile, indiferent de felul lor, sunt de fapt activități în grup care pun copiii în situația de a relaționa între ei, îi activează din punct de vedere cognitiv, afectiv și motor. Dramatizarea, generează situații problematice, sprijină înțelegerea complexă a situației și determină participarea activă a copiilor. Jocul reprezintă o metodă eficientă de formare rapidă și corectă a convingerilor și comportamentelor.

Începând din anul școlar 2005/2006, aproape un sfert din numărul copiilor din grădinița noastră au fost copii de etnie romă. Există încă prejudecăți cu privire la această etnie. Copiii, exprimă adesea, cu sinceritate părerile și concepțiile părinților. Cea mai mare problemă cu care ne-am confruntat a fost acceptarea copiilor romi de către unii copii din grupă. Remarci de tipul : “Tu locuiești în Cosbuc”-aluzie la cartierul insalubru în care locuiesc sau : “Ești neagră pentru că ești țigancă” sau : “Mi-a spus mama să nu mă joc cu Larisa pentru că este țigancă”, ne-au făcut să ne întrebăm, “Ce este de făcut?” În primul rând am stat de vorbă cu părinții copiilor împreună, dar și cu fiecare familie în parte. Am avut grijă să apreciem și să evidențiem în permanență prezența agreabilă a acestor copii: curați, frumos îmbrăcați, fetițele pieptănate totdeauna îngrijit, cu fundițe și agrafe colorate.

În primul an când am avut mai mulți copii de etnie romă în grupă, s-a întâmplat ca acești copii să fie rude între ei și proveneau din familii care se ocupau de ei. Deși cu situații materiale precare făceau eforturi pentru a le face copiilor viața cât mai bună. Nu erau niște copii timorați ci dimpotrivă conștienți de valoarea lor.

Le-am acordat atenție pozitivă acestor copii laudând și apreciind în fața celorlalți toate realizările lor. Cu prilejul desfășurării proiectului cu tema “Animale domestice”, Delia, care avea animale acasă

le-a împărtășit copiilor multe dintre cunoștințele ei, câștigând admirația colegilor. Am organizat o vizită la "microferma" Deliei și aici copiii, pe lângă celelalte animale au putut vedea cai. Calul este un animal foarte îndrăgit de copii, prezent în jocurile lor de foarte timpuriu. Dar ceea ce a fost cu adevărat senzational a fost faptul că tatăl Deliei le-a arătat copiilor cum se potcovește un cal. Este o îndeletnicire pe care copiii nu au ocazia să o vadă desfășurându-se prea des. Impresiile au fost atât de puternice încât copiii au vorbit multă vreme după aceea și mai ales, le-au povestit părinților, cu multă admirație despre Delia și familia ei.

Un alt exemplu: Daniel i-a spus într-o zi Larisei, cu ironie, că a văzut-o pe bunica ei măturând pe stradă. Le-am spus copiilor că orice meserie e importantă, apoi, cu prilejul unei plimbări le-am atras atenția asupra locurilor curate și a celor murdare din oraș și i-am rugat să-și spună părerea. Bineînțeles că au apreciat pozitiv curățenia și au criticat pe cei care nu o păstrează.

Le-am spus că de curățenia orașului au grijă mulți oameni printre care și bunica Larisei. I-am întrebat ce s-ar întâmpla dacă nimeni nu ar mătura strada și nu ar aduna gunoiul. Răspunsurile lor au evidențiat faptul că orice meserie are importanța ei.

În primăvara acestui an, părinții au participat alături de educatoare și copii la acțiuni de curățenie în curte. Bunica Larisei a venit cu o mătura mare care a stârnit curiozitate și interes. Ei au văzut cum bunica a măturat foarte repede aleea din fața grădiniței și cât de bine arată aceasta acum. Sau adunat în jurul ei punând întrebări: "De ce e mătura așa de mare? Din ce este făcută? Este grea? Tu de ce poți să o ridici? Tu de unde știi să faci curățenie în oraș?" Unii, chiar au încercat să măture. Era evident faptul că nu mai priveau ceea ce făcea "buna Catinca" ca pe o muncă rușinoasă, ba dimpotrivă o priveau cu admirație.

Au fost multe ocaziile de care am profitat pentru a demonstra că fiecare copil are un loc, un rol și o valoare. Nu trebuie să ratăm niciodată întâlnirile zilnice cu părinții. Este imposibil să nu găsim să-i spunem fiecărui părinte ceva bun despre copilul său, este în beneficiul amândurora. Să amintim și faptul că evităm să facem etichetări și comparații între copii și i-am sfătuit pe părinți să nu o facă nici ei.

Educația pentru toți este o cerință fermă și clară a epocii noastre, determinată de nevoile acute ale timpului prezent. Depinde de fiecare educatoare în parte, de responsabilitatea și implicarea tuturor ca ea să devină o realitate din care fiecare să învețe și să se dezvolte.

Bibliografie

1. Traian Vrasmas – *"Invatamantul integrat si /sau inclusiv"*, Editura Aramis, Bucuresti, 2001.
2. „*Revista Invatamantul prescolar*”, nr.1-2, Bucuresti 2006
3. *"Psihopedagogia copilului"*, Editura Reprograph, Craiova, 2003
4. *"Revista Laborator metodic"*, Editura Miniped, Bucuresti, 2005

Egalitatea de șanse

Prof. Popescu Vasilica-Corina

Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab” Râmnicu Vâlcea

Egalitatea de șanse este conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte.

Conceptul are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități sau orientare sexuală.

Dreptul la egalitate de șanse este un drept fundamental în cadrul Uniunii Europene.

Valorificarea diversității culturale, etnice și a diferențelor de gen, de vârstă sunt premise pentru dezvoltarea societății și asigurarea unui cadru în care relațiile sociale au la bază valori precum toleranța și egalitatea.

O serie de acte normative la nivelul Uniunii Europene pentru implementarea principiului egalității de șanse pe piața muncii au fost emise de-a lungul timpului. Ariile în care se aplică principalul document care

reglementează punerea în aplicare a principiului egalității sunt:

- accesul la încadrarea în muncă
- promovarea și formarea profesională
- condițiile de muncă
- securitate socială

Prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință pe baza criteriilor: rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenența la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

Tipuri de discriminări în România:

- discriminare după gen
- discriminare după orientare sexuală
- discriminare după vârstă
- discriminare după handicap
- discriminare după etnie
- discriminare după religie

Genul se referă la diferențele sociale dintre femei și bărbați care sunt învățate și care se schimbă în timp. Aceste diferențe variază mult în interiorul unei culturi de la o cultură la alta. Genul este un instrument conceptual cu ajutorul căruia sunt analizate rolurile, responsabilitățile, constrângerile, șansele și nevoile bărbaților și femeilor în orice context.

Principalele cauze care stau la baza discriminării după gen în România:

- nivelul scăzut al remunerației în domeniile puternic feminizate
- reprezentarea inechitabilă la nivel politic a femeilor și a bărbaților în procesul de luare a deciziei
- deficiențele la nivelul administrației publice locale în a asigura măsuri active de conciliere a vieții de familie cu viața profesională
- numărul redus al activităților economice inițiate de către femei
- existența stereotipurilor sexiste în societate
- accesul scăzut

Ca și cetățeni cu drepturi depline, persoanele cu handicap au drepturi egale și au dreptul la demnitate, egalitate de tratament, de viață independentă și de participarea deplină în societate.

Principalele cauze care stau la baza discriminării după handicap în România:

- accesul scăzut la servicii sociale specializate
- accesul persoanelor cu handicap locomotor în mijloacele de transport în comun
- accesul scăzut pe piața muncii
- accesul scăzut la orice formă de educație, datorat inexistenței unui sistem de educație timpurie pentru copilul cu handicap, a mentalităților învechite a profesorilor precum și a lipsei accesibilizării mediului fizic și informațional în sistemul de învățământ

Principalele cauze care stau la baza discriminării după etnie, mai exact discriminarea populației romă în România:

- existența unui sistem patriarhal și a unor norme comunitare care nu permit femeilor romă dezvoltarea unei cariere profesionale
- formele multiple de discriminare cu care femeile romă se confruntă în accesul la bunuri și servicii, precum și la furnizarea serviciilor
- imaginea negativă promovată de către mass-media referitoare la femeile și bărbații de etnie romă
- insuficienta promovare a diversității și a identităților multiple ale femeilor în societatea românească

În cazul unei discriminări, se recomandă adresarea:

- angajatorului
- reprezentatilor sindicali sau reprezentantilor aleși ai angajaților
- Inspectiei Muncii
- Agenției Naționale a Funcționarilor Publici

-Agentiei Nationale pentru Egalitate de Sanse intre Femei si Barbati

-Instantelor judecatoresti

Acte normative privind egalitatea de sanse pe piata muncii:

-Legea nr. 53/2003 Codul Muncii, cu modificarile ulterioare

-Ordonanta de Urgenta nr. 137/2000 privind prevenirea si sanctionarea tuturor formelor de discriminare, republicata

-Legea nr. 202/2002 privind egalitatea de sanse si tratament intre femei si barbati, republicata

-Codul Penal

Bibliografie

1. oirposdru-vest
2. Agentia nationala pentru ocuparea Fortei de Munca
3. Ministerul Muncii, familiei, protectiei sociale si persoanelor varstnice
4. fonduriadministratie.ro

Șanse egale pentru toți copiii!

Profesor: Dobra Carmen Mădălina

Liceul Tehnologic „Căpitan Nicolae Pleșoianu” Râmnicu Vâlcea, Județul Vâlcea

Prin șansă înțelegem o situație favorabilă, un prilej, o oportunitate. Egalitatea se referă la faptul că indivizii au șanse egale de acces la ceea ce își doresc: loc de muncă, profesie, statut decizional și economic. Egalitate de șanse are sensul de a crea acces mai mare pentru grupurile vulnerabile (care întâmpină greutăți ca să accedă) la: servicii sanitare, educație, locuințe, locuri de muncă, participarea în luarea deciziilor. Acest acces nu poate fi îngădit, sub nicio formă, pe baza poziției sociale, clasei, sexului, apartenenței profesionale, etniei sau dizabilității.

Discriminarea în educație și pe piața muncii creează indivizi neadaptați condițiilor sociale, care nu fac față cerințelor, fie că este vorba despre femei, romi, persoane cu dizabilități sau alte grupuri vulnerabile. Pentru un stat, asta înseamnă că, în loc să formeze cetățeni care să contribuie la dezvoltare, formează cetățeni care devin cazuri sociale. Așadar, există un avantaj economic al aplicării principiilor egalității de șanse.

Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau a celor cu cerințe educative speciale. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare.

Egalitatea de șanse, la nivel educațional înseamnă oferirea de “opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, “o educație pentru toți și pentru fiecare” (Reuchlin, 1991), o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice - evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea - care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială (Husén, 1975) ”.

Politicile de egalizare de șanse mizează pe formarea unor competențe de bază pentru toți copiii, combătând excluziunea socială și selecția ca mod de departajare între copii, și aduc în educația formală tehnici non-formale pentru a întări procesul de învățare. De asemenea, aceste politici au urmărit extinderea învățării dincolo de educația considerată până atunci standard, prin apariția programelor de tip a doua șansă pentru cei care au abandonat școala timpuriu sau nu au făcut-o deloc.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament

imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Mediul social de proveniență, respectiv părinții, joacă un rol foarte important în ceea ce privește participarea la educație a copiilor, nu doar prin acoperirea nevoilor de bază și sprijinirea dezvoltării fizice, psihice și intelectuale dar și prin reprezentarea intereselor copiilor în comunitate și în relație cu instituția școlară. Exercițierea influenței parentale și a comunității asupra școlilor reprezintă principalul mod de exprimare a nevoilor copiilor, în special a celor din categorii sociale defavorizate, cu privire la participarea la educație. Participarea părinților la procesele decizionale din școli și reprezentarea intereselor elevilor din categorii sociale vulnerabile au un impact pozitiv asupra soluționării aspectelor care limitează participarea la o educație de calitate.

Romii reprezintă a doua minoritate etnică în România după maghiari, conform recensământului. Dacă în media putem auzi zilnic că există “problema țigănească”, la capitolul minorități din manualele de istorie romii nu apar menționați, iar cultura lor nu are nicio descriere.

Educația este considerată un factor cheie în incluziunea socială a romilor. Însă, un studiu al Organizației Salvați Copiii releva, în 2006, că sub aspect material, majoritatea familiilor copiilor de etnie romă integrați în școli nu aveau membri cu profesii bine conturate, trăiau la limita supraviețuirii, depinzând de asistența socială. Copiii erau adeseori malnutriți, din cauza lipsei resurselor și a lipsei de educație, iar părinții nu își permiteau achiziționarea hainelor sau încălțărilor necesare deplasării la școală.

Copii rromi sunt și în școala noastră și constituie una dintre cele mai defavorizate categorii. Ei au nevoie de mult sprijin pentru a depăși situația în care se află. Sărăcia și lipsurile familiilor rrome, tradițiile etniei, prejudecățile care persistă în mentalitatea populației, inerția unor părinți rromi față de perspectivele pe care educația le oferă copilului școlarizat, toate acestea contribuie la marginalizarea copiilor rromi, la limitarea accesului la șansele egale la care au dreptul toți copiii.

Mulți dintre elevii rromi ajung de multe ori în situații de eșec și abandon școlar.

Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor. Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate.

Educația pentru diversitate se poate realiza prin toate disciplinele de învățământ, pentru că toate pot să invite la toleranța, la respectarea drepturilor omului, la dezvoltare. Noi, cadrele didactice, trebuie să identificăm obiective și conținuturi care pot promova interculturalitatea, și să valorificăm diversitatea culturală din clasa de elevi, ca resursă în procesul instructiv-educativ.

La nivelul activităților extracurriculare, organizăm activități care să implice comunitatea, activități în cadrul cărora participanții să se cunoască mai bine, să coopereze și să trăiască împreună diferite evenimente (activități muzicale și sportive, evenimente culturale și sărbători locale, înfrățiri etc). Recunoașterea, respectul diferențelor etnice, culturale sau sociale și egalitatea de șanse sunt provocări pentru instituția noastră. Directorilor, cadrelor didactice le revin o multitudine de sarcini pentru a construi medii școlare incluzive.

Diversitatea culturală a elevilor poate deveni o oportunitate și o resursă de îmbogățire pentru copii și cadre didactice, numai dacă școala proiectează activități de învățare care să o valorifice și dacă asigură șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor părinților, a profesorilor și a instituțiilor locale abilitate.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – *Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II*, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.

Egalitatea de șanse prin activitățile S.N.A.C.

*Prof. itinerant/de sprijin Tănăsescu Maria Minodora
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Băbeni, Județul Vâlcea*

Strategia Națională de Acțiune Comunitară reprezintă un program educațional menit să facă legătura între școlile de masă și școlile speciale, având ca scop principal creșterea interacțiunii și a incluziunii sociale.

Acțiunile și programele comunitare, ca activități voluntare, reprezintă o oportunitate de învățare valoroasă, care nu vine prin studierea cărților, ci prin implicarea activă și personală în procesul de învățare, oferind egalitate de șanse tuturor celor implicați.

În societatea contemporană, problematica educației dobândește noi conotații, ea depășind limitele exigențelor naționale și tinzând spre universalitate, spre patrimoniul comun al umanității. Conform Convenției cu privire la Drepturile Copilului, copiii trebuie să fie protejați împotriva oricărei forme de discriminare și au dreptul la o educație de calitate care să le asigure egalitatea de șanse și dezvoltarea personalității lor.

Proiectele educaționale oferă în permanență atât copiilor, cât și cadrelor didactice, oportunitatea unor noi conexiuni, unor contexte de învățare. Cadrele didactice și copiii au posibilitatea realizării unui real schimb de experiență care să sporească unele capacități precum comunicarea și cooperarea între persoanele implicate, să creeze legături, dezvoltând la copii sentimente și atitudini morale precum solidaritate umană, acceptare, respectarea drepturilor celorlalți.

Strategia Națională de Acțiune Comunitară (S.N.A.C.) reprezintă un program educațional, un parteneriat menit să facă legătura între școlile de masă și școlile speciale, centre de plasament etc., în general instituții unde se găsesc categorii sociale devalorizate, având ca scop principal creșterea interacțiunii și a incluziunii sociale, a egalității de șanse prin activități educative.

Parteneriatul reprezintă procesul de colaborare dintre două sau mai multe părți, care acționează împreună, pentru realizarea unor interese sau scopuri comune, în condiții de comunicare, coordonare și cooperare, și presupune împărțirea responsabilităților în derularea unei acțiuni, cu precizarea obligatorie a atribuțiilor și contribuțiilor acestora, aspect statuat printr-un acord de parteneriat (convenție, protocol, înțelegere, contract). Parteneriatul educațional trebuie privit ca un factor pozitiv, care vine în sprijinul dezvoltării instituției, presupune participarea activă a tuturor celor implicați și constituie, în același timp, un punct forte în vederea stabilirii unei interacțiuni constructive între partenerii implicați.

Acțiunile și programele comunitare, ca activități voluntare, reprezintă o oportunitate de învățare valoroasă, care nu vine prin studierea cărților, ci prin implicarea activă și personală în procesul de învățare, oferind egalitate de șanse tuturor celor implicați.

Strategia Națională de Acțiune Comunitară nu înseamnă aceste proiecte naționale, ea înseamnă interacțiuni periodice între copii/elevi voluntari și copii/adulți beneficiari.

Acțiunea comunitară nu se limitează la acțiuni între școli de masă și școli speciale. Ea apare unde există o nevoie în comunitate și profesori și elevi dornici să contribuie la rezolvarea ei, prin voluntariat.

Încurajarea implicării elevilor, ca voluntari, în activități SNAC desfășurate cu persoane aflate în dificultate (beneficiari), se realizează în scopul susținerii procesului de incluziune socială și de dezvoltare educațională personală a acestora.

Prin activitățile extracurriculare se realizează incluziunea și implicarea persoanelor aflate în dificultate, prin angajarea tuturor celor interesați, inclusiv adulți, într-un program educațional de activități ce promovează intens incluziunea socială.

Pentru ca un copil să se dezvolte armonios, este bine să existe o colaborare optimă între cadre didactice și părinți, familia copilului. Astfel, copilul se simte în siguranță, atât emoțional cât și fizic, simte că primește

sprijin din toate direcțiile. Acest lucru se realizează și prin parteneriate între școlile de masă și centrele incluzive.

Activitățile desfășurate împreună cu elevii din altă școală ajută la dezvoltarea unor legături strânse de prietenie, de oferire și primire de ajutor, atât emoțional cât și fizic. Contactul direct cu elevii școlii speciale va ajuta la conștientizarea importanței de a oferi și primi suport și înțelegere, la conștientizarea unicității fiecărui om și conștientizarea valorii fiecărei persoane, indiferent de caracteristicile personale, la egalitate de șanse în orice domeniu.

Parteneriatul educațional ”Împreună” a avut și în acest an școlar multe activități interesante, atractive, atât pentru copiii beneficiari de la Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Băbeni, cât și pentru cei voluntari de la Liceul ”George Țârnea” Băbeni, județul Vâlcea.

După prima activitate, în care am făcut cunoștință, sub îndrumarea noastră, a cadrelor didactice, copiii s-au întâlnit la activitatea ”Săptămâna legumelor și fructelor donate” (noiembrie 2018).

Cu mic, cu mare, copiii voluntari au adus cu drag fructe și legume celor beneficiari. În timpul activității am prezentat informații legate de fructe, de legume și ne-am jucat un pic cu ele, formând diverse animale. Apoi, cu mare bucurie, elevii voluntari donează elevilor beneficiari fructe și legume. Am realizat împreună salate din fructele și legumele primite și le-am servit cu plăcere.

Următoarea activitate a sosit și elevii au fost cumiți, s-au apucat de felicitări și de ornat bradul, în așteptarea lui Moș Crăciun (decembrie 2018). În luna ianuarie nu puteam să nu ne amintim de ”Mica Unire”, pe care am sărbătorit-o prin cântecul ”Hai să dăm mână cu mână” și prin horă, având în mâini baloane colorate: albastru, galben, roșu.

Încet, încet, a apărut timidă și primăvara. O dată cu ea, ne-am amintit de bucuria de a dăruii măștișoare și lucruri minunate pentru mame (martie 2019), iar de sărbătorile pascale ne-am reîntâlnit și am confecționat împreună lucruri frumoase, am jucat diverse jocuri interesante, formând echipe și ajutându-ne între noi.

Pentru că ne-am dorit mai mult și mai ales să cunoaștem mai mulți copii, din alte județe, am participat la concursuri naționale SNAC, unde ne-am bazat pe experiența din anii trecuți - Concursul național de dans SNAC ”Împreună pentru viitor”.

Este impresionant felul în care elevii reacționează la problemele comunității și este cu adevărat minunat faptul că profesorii coordonatori îi sprijină și îi încurajează.

Beneficiarii indirecti ai activităților de voluntariat sunt însuși voluntarii, dar, mai ales, familiile persoanelor aflate în dificultate, comunitatea și, gândindu-ne la viitor, însăși societatea.

Activitățile le încadrăm în categoria celor care vizează parcurgerea unor pași spre o societate tolerantă, cu încredere în fiecare elev, potențial voluntar, dar este nevoie de suflete calde, sensibile și de multă muncă, ce oferă egalitate de șanse tuturor copiilor, tuturor oamenilor.

Atașamentul sigur în context școlar înseamnă unire, integrare, socializare, implicare, atașare, egalitate de șanse, înseamnă împreună pentru viitor, pentru că împreună suntem cei mai buni și cei mai fericiți!

Egalitatea de șanse

Prof. Udubașa Elena Mădălina

Liceul Tehnologic "Căpitan Nicoale Pleșoianu" – Structura Școala Gimnazială "Spiru Haret" Jud. Vâlcea

Statul trebuie să garanteze egalitatea între sexe în toate domeniile, cât și respectarea unor libertăți fundamentale ale femeii. Drepturile omului se află la baza constituției, iar principalul scop al ei constă în garantarea libertății și securității ființei umane sub toate aspectele sale. Drepturile omului vizează cu siguranță și persoanele de sex feminin. Trebuie subliniat progresul înregistrat de România în ultimii ani prin adoptarea legislației specifice antidiscriminatorii (Ordonanța de urgență nr.137/2000), egalității de tratament între bărbați și femei (Legea nr.202/2002) și prin adoptarea Codului Muncii care a inclus ca principiu fundamental al relațiilor de muncă egalitatea de tratament față de toți salariații și angajatorii, interzicând orice fel de discriminare, directă sau indirectă. Cu toate acestea, segregarea profesională a femeilor persistă încă și este demonstrată prin existența modelelor de ocupare diferențiate pe sexe, ceea ce determină disparitățile între venituri, chiar dacă principiul "la muncă egală salariu egal" este consacrat juridic.

În ciuda acestor fapte, și tendințe, piața producției și a reproducției economice și culturale este cea care reglementează pozițiile sociale ale femeilor, și starea de inegalitate în care se află ele în raport cu bărbații persistă, și poartă denumirea de "ultima inegalitate¹⁰". Cu toate acestea, o diferență de tratament între bărbați și femei poate fi justificată prin natura activităților profesionale avute în vedere, dacă măsurile luate sunt legitime și proporționate. Statele membre încurajează angajatorii și formatorii profesionali să combată orice discriminare bazată pe sex, în special hărțuirea și hărțuirea sexuală. Femeile și bărbații sunt tratați în mod egal în cadrul sistemelor profesionale de securitate socială, în special în ceea ce privește domeniul de aplicare și condițiile de acces la sisteme; contribuțiile; calcularea prestațiilor, inclusiv a majorărilor, condițiile de durată și de menținere a drepturilor.

Acest principiu se aplică populației active în ansamblul ei, inclusiv lucrătorilor care desfășoară activități independente, chiar dacă pentru această categorie statele membre pot să prevadă tratamente diferite în ceea ce privește în special vârsta de pensionare; lucrătorilor a căror activitate este întreruptă de boală, maternitate, un accident sau șomaj involuntar; persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, lucrătorilor pensionați sau invalizi și persoanelor aflate în întreținerea acestora.

Egalitatea în fața legii și protecția împotriva discriminării constituie drepturi fundamentale recunoscute de Declarația Universală a Drepturilor Omului, Convenția Națiunilor Unite privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor, Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială și convențiile Națiunilor Unite privind drepturile civile și politice și privind drepturile economice, sociale și culturale și de Convenția pentru protecția drepturilor omului și a libertăților fundamentale, pe care le-au semnat toate statele membre. La nivel comunitar au fost promovate diverse măsuri care să promoveze esența acestui principiu. Astfel, Institutul european pentru egalitatea de șanse între femei și bărbați își propune să ofere expertiză, să difuzeze informații și să sensibilizeze cetățenii față de egalitatea de șanse între femei și bărbați. Legislația românească definește egalitatea de șanse pentru femei și bărbați drept luarea în considerare a capacităților, nevoilor și aspirațiilor diferite ale persoanelor de sex masculin și feminin și tratamentul egal al acestora. Așadar, mai mult decât un drept de sine-stătător, nediscriminarea apare ca fiind modalitatea concretă de exercitare a celorlalte drepturi.

De altfel, principiul egalității a fost înțeles întotdeauna ca reprezentând un "drept la egalitatea drepturilor", el adăugându-se drepturilor fundamentale care nu numai că trebuie respectate cu strictețe, dar și exercitate în condiții de deplină egalitate.

Aceasta presupune înțelegerea într-un mod pozitiv a flexibilității, oamenii ar trebui să aibă competența de a decide astfel încât organizarea muncii și programele de lucru să se adapteze la nevoile sociale și ale corporațiilor.

10 Pasti, V, Ultima inegalitate. Relații de gen în România, Ed. Polirom, Iași, 2003

Bibliografie

1. Ionescu I. - *Sociologia școlii*, Editura Polirom, Iași, 1997
2. Pasti, V, *Ultima inegalitate. Relații de gen în România*, Ed. Polirom, Iași, 2003
3. Tancău C., Leca C. - *Educație referitoare la lege, drepturile și responsabilitățile omului/Ghidul profesorului - Europa pentru Europa*, București, 1997

Egalitatea de șanse prin educație incluzivă

Prof. Zamfir Adrian

Liceul de Arte „Victor Giuleanu” Râmnicu Vâlcea Județul Vâlcea

Cea mai buna soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii:

- dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor;
- nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități;
- școala se adaptează la nevoile elevilor;
- diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă.

Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor. Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă.

Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu. Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc.

Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii. De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate.

Școala trebuie să fie într-o permanentă colaborare cu familiile elevilor (pentru a discuta eventualele probleme de natură comportamentală, materială sau socială și pentru a se găsi soluții care să ducă la rezolvarea acestor probleme), cu centrele de plasament sau cu orfelinatele, în cazul copiilor orfani (pentru a aduce la cunoștința acestora abaterile școlare ale elevilor și pentru a afla despre modul lor de viață în aceste instituții,

activitățile extrașcolare în care sunt implicați etc).

Pentru elevii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate de unitatea de învățământ, școala încearcă, printr-un parteneriat cu primăria și prin semnarea unui contract cu o firmă de transport, să le asigure transportul zilnic spre cea mai apropiată unitate de învățământ.

Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite.

Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați.

Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate. Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă.

Rolul școlii este de a-i învăța pe tineri cum să conviețuiască într-o lume marcată de diferențe lingvistice, culturale sau sociale, prin acceptarea acestora, dar și prin identificarea și însușirea valorilor care îi unesc. Cel mai adesea prezența oamenilor diferiți conduce la dezinteres și indiferență, ceea ce în cele din urmă nu înseamnă altceva decât o formă de discriminare. Ea se manifestă și în educație. Copiii cu diverse dizabilități, copiii de etnie rromă, elevii emigranți sunt adeseori marginalizați de către colegi, dar cadrele didactice trebuie să realizeze anumite activități în care să se integreze și copiii menționați anterior, deoarece prejudecățile unor profesori sau elevi pot genera un comportament discriminatoriu.

Spre exemplu, copiii rromi constituie una dintre cele mai defavorizate categorii de copii și au nevoie de mult sprijin pentru a depăși situația în care se află. Sărăcia și lipsurile familiilor rrome, prejudecățile care persistă în mentalitatea populației, inerția unor părinți rromi față de perspectivele pe care educația le oferă copilului școlarizat, toate acestea contribuie la marginalizarea copiilor rromi, la limitarea accesului la șansele egale la care au dreptul toți copiii.

Marginalizarea rromilor merge de la atitudinea mai puțin binevoitoare față de elevi, așezarea lor în ultimele bănci până la lăsarea de izbeliște a claselor și școlilor în care învață copiii rromi. Mulți dintre elevii rromi ajung de multe ori în situații de eșec și abandon școlar.

Discriminarea elevilor rromi în cadrul sistemului de învățământ, sărăcia, tradițiile etniei se transformă în cauze principale ale abandonului școlar.

Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor. Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă.

Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Educația pentru diversitate se poate realiza prin toate disciplinele de învățământ, pentru că toate pot să invite la toleranță, la respectarea drepturilor omului, la dezvoltare. Cadrele didactice trebuie să identifice obiective și conținuturi care pot promova interculturalitatea, și să valorifice diversitatea culturală din clasa de elevi, ca resursă în procesul instructiv-educativ.

La nivelul activităților extracurriculare, se pot organiza activități care să implice comunitatea, activități în cadrul cărora participanții să se cunoască mai bine, să coopereze și să trăiască împreună diferite evenimente (activități muzicale și sportive, evenimente culturale și sărbători locale, înfrățiri etc). Recunoașterea, respectul diferențelor etnice, culturale sau sociale și egalitatea de șanse sunt provocări pentru instituția școlară. Directorilor de școli, cadrelor didactice le revin o multitudine de sarcini pentru a construi medii școlare incluzive.

Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru

a ajuta profesorii și directorii să învețe culturile elevilor; utilizarea conflictelor etnice pentru producerea unor schimburi culturale și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; facilitarea succesului tuturor prin asigurarea accesului egal și eficient la instituția școlară; înlăturarea prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și grupuri de elevi.

Diversitatea culturală a elevilor poate deveni o oportunitate și o resursă de îmbogățire pentru copii și cadre didactice, numai dacă școala proiectează activități de învățare care să o valorifice și dacă asigură șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor părinților, a profesorilor și a instituțiilor locale abilitate.

Bibliografie

1. Cucuș C, *Pedagogie*, Editura Policrom, Iași, 2002
2. Vrasmaș E, Vrasmaș T, *Educație incluzivă în grădiniță: dimensiuni, provocări și soluții*, UNICEF și Alpha MDN, București, 2012.
3. BODORIN C, BULAT G, EFTODI A, *Educație incluzivă*, Editura LUMOS, Chișinău, 2012

Implicarea elevilor cu cerințe speciale în activitatea școlară

*Profesor învățământ primar Sima Florina
Școala Gimnazială sat Mărginenii de Jos Prahova*

Activitatea școlară presupune existența unui cadru organizat și a unui climat adecvat, urmărește adaptarea unor forme de lucru cu elevii, care să asigure programul în sensul asimilării cunoștințelor. Înțelegerea psihopedagogică a elevului este condiția de bază în desfășurarea unei activități diferențiate și individualizate. Pentru aceasta se apelează la:

- nevoia de cunoaștere a principalelor modalități de manifestare a comunicării în contextul educațional;
- aspirația de a crea și utiliza instrumentele și metodele cele mai potrivite pentru studiul comunicării totale la copiii de vârstă școlară mică cu tulburări sris-citit;
- dorința de a identifica acele elemente din conduitele copiilor cu deficiența mintală care manifestă și tulburări de limbaj, care pot îmbunătăți procesul comunicării interpersonale (contribuind la întreținerea unor relații sociale deschise, cu efecte pozitive pentru integrarea în grup);
- intenția de a realiza un model de intervenție psihopedagogică sistematică care să îngăduie antrenarea și stimularea copiilor școlari mici cu tulburări de limbaj, în găsirea unor modalități de depășire a problemelor întâlnite de aceștia în planul comunicațional prin utilizarea seturilor de activități, povestiri și jocuri didactice, cu scop terapeutic;
- dorința de a impulsiona cadrele didactice și copiii în crearea unui mediu educațional favorabil comunicării totale (bazat pe adaptarea mijloacelor verbale, mijloacelor gestuale, acționale și prozodice la vârsta cronologică și mintală a copiilor);
- dorința de a stimula atitudinile pozitive ale copiilor cu tulburări de limbaj față de activitățile desfășurate în școală, față de ei înșiși și față de persoanele din jurul lor.

Unul dintre obiectivele studiate în activitatea de profesor învățământul primar este să corectez problemele dislexo-disgrafice ale copiilor cu deficiente de învățare. În acest fel am dorit să introduc un program de supraveghere, îndrumare și corectare a acestor probleme. Am pornit de la elaborarea unor probe de evaluare inițială și finală bazate pe actul lexic și grafic, pentru a putea face diferența între nivelul de achiziții inițial și cel final, am stabilit și un program de lucru cu copiii integrați care au astfel de probleme. Am încercat să mă bazez pe activități tematice, lucrul după proiecte de intervenție personalizate, folosirea între testarea

inițială și cea finală a unor teste standard- clasice, grile de evaluare a dislexo-disgrafiilor dar și un program ce conține probe pentru ameliorarea tulburărilor scrise-citite, toate având ca scop obținerea unor rezultate bune la evaluarea finală.

Prima etapă, cea în care se pun bazele progresului competențelor de citire-scriere, este cea mai însemnată din viața școlară a elevilor. În continuare prezintă câteva dimensiuni ale procesului de instruire în acest domeniu, aspecte ce au o însemnată mare în stadiile timpurii de achiziție a abilităților necesare citirii și scrierii conștiente. Prin evaluare se înțelege activitatea prin care sunt corelate, asamblate și interpretate informații despre starea, funcționarea și/ sau evoluția unui sistem (elev, cadru didactic, instituție sau sistem de învățământ), activitate a cărei specificitate este conferită de unele caracteristici.

În general, evaluarea se raportează la unul sau mai multe scopuri:

fundamentarea deciziilor - probabilitatea adoptării unor decizii corecte crește în cazul existenței unor date relevante, criteriile de apreciere adaptate unor situații specifice sau estimări ale unor evoluții viitoare;

priza de cunoaștere - probabilitatea „succesului adaptativ” al unui sistem crește în cazul în care acestuia i se furnizează informații privind propria sa funcționare;

influențarea evoluției sistemului evaluat - introducerea sistematică, selectivă și persuasivă a unor date de evaluare în sistem poate constitui o modalitate de a determina progresul sistemului în sensul dorit de organizatorii procesului.

Măsurarea în evaluarea educațională – tipologia testelor de cunoștințe

Cunoașterea tipurilor de teste de cunoștințe utilizate astăzi în practica instituțiilor ce elaborează, utilizează și distribuie teste, ca și în practica profesorilor sau a structurilor cu funcții de evaluare în ministerele învățământului din țări dezvoltate este utilă din trei puncte de vedere:

- permite înțelegerea evoluțiilor teoretice și practice în teritoriul testării cunoștințelor, favorizând utilizarea unor criterii relevante în evaluarea și selecționarea testelor, fie acestea produse de cadrul didactic sau specialistul interesat, fie provenind din alte surse;
- readuce posibilitatea risipirii inutile a eforturilor și a resurselor prin „descoperirea” unor tipuri „noi” de teste de cunoștințe, sau prin persistența în utilizarea unor tipuri de teste sau tehnici de testare la care sistemele de învățământ din țări dezvoltate au renunțat sau sunt pe cale să renunțe;
- favorizează specificarea precisă a scopului/ scopurilor testării, contribuind astfel la dezvoltarea unor strategii de testare de reală utilitate.

Astfel, relevante pentru conturarea tipologiei testelor de cunoștințe sunt cele trei criterii:

1. specificitate; 2. obiectivitate; 3. utilitate.

Criteriul specificitate: teste integrative și punctuale se caracterizează prin aspectul integrativ al solicitărilor și răspunsurilor de natură orală sau scrisă.

Criteriul obiectivitate: teste obiective și subiective

Un test „obiectiv” este compus din itemi care pot fi cotați prin compararea răspunsului cu un model complet al răspunsului corect. În acest caz este eliminată, în cotare, influența judecății subiective a evaluatorului, cotarea putându-se realiza chiar și cu mijloace mecanice sau informatice. În cazul unei proiectări judicioase, testele obiective pot fi caracterizate prin coeficienți de fidelitate ridicați.

Un test „subiectiv” este constituit din itemi a căror cotare nu se poate realiza pe baza unor modele complete ale răspunsurilor corecte, opiniile, criteriile și judecățile evaluatorului fiind deosebit de importante. În cazul acestor teste există posibilitatea ca mai mulți evaluatori să coteze diferit răspunsurile, scorurile totale obținute prezentând variații importante.

Criteriul utilitate: diagnostic, succes educațional, plasament, capacitate

Testul diagnostic este orientat selectiv către zone determinate ale unui conținut deja parcurs. Întrebările la care acesta este chemat să răspundă sunt legate de eficiența procesului de predare/ învățare, de progresele realizate de subiecți consecutiv parcurgerii conținutului, de zonele în care se manifestă deficiențe, astfel încât să se poată aduce corecții strategiilor didactice sau alocării resurselor de instruire (nu urmărește să ierarhizeze subiecții).

Testul de succes educațional este orientat neselectiv către un conținut deja parcurs, într-o perioadă de timp de durată nesemnificativă, un an sau un întreg ciclu. În unele țări, aceste teste sunt utilizate în cadrul examenelor la finele anului de învățământ. Ierarhizarea subiecților este importantă pentru acest tip de test, motiv pentru care atât validitatea, cât și fidelitatea testului vor fi avute în vedere și evaluate înainte de utilizare.

(Lisievici.P, 1992)

Testul de plasament se folosește pentru repartizarea subiecților în grupe de nivel, în cazul în care profesorul dorește să adopte strategii diferențiate de predare/ învățare.

Testul de capacitate este orientat către cerințe esențiale pentru o activitate viitoare, fie aceasta profesională, socială sau chiar de învățare. Ierarhizarea candidaților constituie o finalitate relevantă pentru un test de capacitate, motiv pentru care se va acorda o atenție specială asigurării unei bune validități și fidelități.

Proiectarea testelor de cunoștințe / Calități ale testelor de cunoștințe

Validitatea

În general, validitatea reprezintă capacitatea testului de a măsura efectiv ceea ce autorul testului a dorit ca acesta să măsoare.

Validitatea de construct

Un test prezintă validitate de construct dacă are la bază enunțuri explicite, pertinente și relevante ale aspectelor pe care și le propune să le măsoare.

Validitatea de conținut

Un test de cunoștințe reprezintă validitate de conținut dacă acoperă uniform și conștient conținuturile avute în vedere. În cazul în care testul urmărește să măsoare nivelul însușirii unor cunoștințe predate, este necesar să se testeze interiorizarea unui eșantion reprezentativ al acestora, acoperind uniform atât diferitele domenii sau subdiviziuni ale conținutului, cât și diferitele niveluri de complexitate ale domeniului cognitiv.

Validitatea concurrentă

Un test de cunoștințe prezintă validitate concurrentă dacă rezultatele sale concordă cu rezultatele obținute de aceiași subiecți la alte probe, despre care se cunoaște că măsoară aceleși rezultate sau tipuri de rezultate de învățare.

Validitatea predictivă

Un test de cunoștințe prezintă validitate predictivă în cazul în care rezultatele obținute la test se corelează cu performanțele obținute în învățare (dacă testul este aplicat înaintea unui ciclu sau secvențe de învățare), sau ulterior învățării (dacă testul este aplicat la sfârșitul unui ciclu sau secvențe).

Factorii care pot afecta validitatea unui test

Mult mai productivă poate fi luarea în considerație a existenței și acțiunii a numeroși factori care tind să determine că testul în ansamblu sau anumite secțiuni ale sale:

- a) să măsoare alte aspecte decât cele intenționate;
- b) să măsoare și alte aspecte pe lângă cele care se intenționează.

Printre factorii cel mai des menționați de autorii (Jinga, Petrescu, Gavotă, Ștefănescu, 1999) sunt de reținut :

- Claritatea instrucțiunilor
- Vocabularul și complexitatea structurilor de comunicare
- Nivelul de dificultate al elementelor testului
- Construcția elementelor de test
- Adecvarea elementelor de test la performanțele cognitive
- Lungimea testului

Metodele de lucru trebuie individualizate și adaptate posibilităților fiecărui școlar și gravității tulburărilor sale, deoarece dificultatea prea mare a exercițiilor și suprasolicitarea pot determina eșecul și nemotivarea elevilor, activitatea de terapie fiind compromisă.

În activitatea de corectare a dislexio-disgrafiei este necesară colaborarea fără reticente a elevului. În acest scop trebuie să i se explice elevului necesitatea exercițiilor pe care le face și să fie încurajat, subliniind succesele și progresele pe care le face, dar fără exces. La fel de necesară este și colaborarea cu părinții și cadrele didactice ale elevilor respectivi, prin implicarea acestora în procesul terapeutic.

Bibliografie

1. Alois Ghergut, “*Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale*”, Polirom, București, 2006.

2. Liliana Stan “*Dezvoltarea copilului și educația timpurie*”, Polirom, București, 2016
3. Daniela Popa “Strategii de stimulare a învățării autoreglate la elevii cu dificultăți de învățare”, Presa Universitară Clujeană, 2013

Editat și publicat de Casa Corpului Didactic Vâlcea
Bulevardul Nicolae Bălcescu nr. 30
Râmnicu Vâlcea
Vâlcea
Romania
Web: www.ccdvl.ro
E-mail: ccdvalcea@yahoo.com
Tel/Fax: 0350/421398
Director: Prof. dr. Adrian LUCA

Editura NOVA DIDACT

ISSN 2668-4586

9 772668 458004 >